

IOAN CHIRILĂ
**cu cărțile
pe față**

IOAN CHIRILĂ

CU CĂRȚILE PE FAȚĂ

COPERTA DE ANDREI ALEXANDRU

EDITURA SPORT-TURISM
București, 1976

Dincolo de tentația legendei

Acum zece ani am scris „Finala se joaca astăzi”. Fotbalul nostru simțea, parcă, nevoia să-și regăsească idolii. În mod firesc, cronicarul a ales atunci amintirile frumoase, aflate deseori la confluența legendei, deoarece, așa cum se spunea în prolog, „fotbalul este, în cel mai înalt grad, un creator de legende: prietenii cărunți ai lui Bindea întrețin un adevărat foc sacru pentru aureola favoritului lor; noi, cei de-o seamă cu Di Stefano, adunăm folclorul care cântă isprăvile inegalabile ale marelui Alfredo; la rândul lor, copiii de astăzi au și început să culeagă scoicile cele mai frumoase pentru rama viitorului portret al lui Pârcălab”, sau al lui Dumitrache, adăugăm acum, după zece ani.

Această „a doua finală” respinge tentația legendei. După zece ani, „cântecul Guadalajarei” și „trilogia cu echipa Ungariei” au făcut să se nască alte idealuri. Acum zece ani, iubitorii fotbalului își îngăduiau doar visuri tulburi. În ultima vreme, dorințele și nerăbdarea au crescut, făcând să liciteze orgoliul suporterului căruia Mexicul i-a încurajat gândul că fotbalul nostru poate mai mult. Pe de altă parte însă, refluxul din ultima vreme a mărit rândurile scepticilor, înclinați să afirme, cu destule argumente, nu lipsite de temeii, că „fotbalul nostru a avut destui eroi, dar niciodată o mare istorie”.

Odată acest dialog declanșat, întrebările vin de la sine:

De ce fotbalul nostru nu a ajuns vreodată în vârful piramidei sau măcar în preajma lui?

De ce au reușit Baratkı și Dobrin să farmece deseori tribunele stadioanelor europene, dar n-au izbutit să-și înaripeze echipa națională?

Ce miracol a făcut ca, într-o zi de iunie 1938, echipa României să fie eliminată din turneul final al campionatului mondial de către o echipă ca și necunoscută, Cuba, pentru ca, după numai o lună, Rapid și Ripensia, cu toți internaționalii lor învinși de cubanezi

să elimine din Cupa Europei Centrale două superechipe ca Ujpest, câștigătoarea ediției anterioare, și A. C. Mllan, faimosul A. C. Milan de ieri și de azi?

La aceste întrebări și la multe altele va încerca să răspundă „a doua finală”, care vrea să pătrundă dincolo de vâlul legendei...

Între Matthews și Van Beek

Cronicarul este tot mai tentat să extragă din lunga poveste a fotbalului românesc ideea că pe gazonul nostru a existat aproape întotdeauna o întârziere de cel puțin zece ani față de fotbalul mare. Și că acest decalaj de timp (deloc subiectiv) a stat la baza nemulțumirilor legate de rezultate, scoruri și bătălii pierdute. Când vom începe dezbaterea mai detaliată a echipei naționale de-a lungul a cinci decenii, vom putea urmări efectele decalajului în toate direcțiile. Dar chiar și înainte de a deschide prima filă a echipei naționale, care poartă data de 8 iunie 1922, simptomele rămânerii în urmă sunt evidente.

Povestea spune — și nu e numai poveste — că fotbalul a apărut în țara noastră cu un an înaintea secolului. Întâmplarea a făcut ca primul joc să se desfășoare la Arad, într-o zi de august. Acest prim joc, disputat în condiții (mai curând) pitorești — un fel de demonstrație în fața unui public uimit — se desfășoară, deci, cam la 30 de ani după prima finală a Cupei Angliei¹, sau, dacă vreți să deplasăm puțin meridianele, la doi ani după înființarea clubului italian de fotbal Ascoli. De acolo, din Arad, fotbalul avansează cu o insistență de peregrin spre Jimbolia, apoi spre Lugoj, și-abia după aceea spre Timișoara, adică spre orașul care va rămâne probabil — în melancoliile iubitorilor de fotbal — un leagăn al balonului rotund.

Apariția fotbalului în Muntenia este și mai târzie, ea constituindu-se într-un decalaj evident chiar și față de

¹ Să amintim, între altele, că finala Cupei Angliei 1901, Tottenham Hotspur—Sheffield Wednesday, disputată pe Crystal Palace, a avut 110 820 (!) spectatori plătitori.

memorabilul an 1899, cu partida sa inaugurală din orașul de pe Mureș.

În 1905 apare la București F. C. Olimpia. Acum doi, trei ani, unul din primii componenți ai echipei, octogenarul Gogu Niculescu, îi arăta cronicarului, pe strada Porumbaru, la nr. 90, o casă modestă, în care s-a născut, de fapt, fotbalul bucureștean. Gogu Niculescu era, după cât se pare, singurul bucureștean adevărat într-o echipă dominată de funcționarii germani care lucrau în Capitală, la diferite instituții și întreprinderi germane. După doi ani apare F. C. Colentina, adică echipa funcționarilor și tehnicienilor textiliști de la fabrica din cartierul cu același nume: o formație în care majoritatea jucătorilor sunt englezi și care oferă publicului bucureștean, cu o anticipație de aproape o jumătate de secol, numele unui înaintaș de talent: Matthews. În același an se naște încă o echipă, Roma, adică abrevierea numelui Societății de petrol Româno-Americană. În cadrul acestei formații se detașează de asemenea nume englezești și olandeze, ca, de pildă, Bolton și Van Beek.

Odată aceste echipe constituite, presa vremii anunță și disputarea primului meci de fotbal în Capitală. Oricât ar părea de ciudat, acest meci ar fi avut loc pe la jumătatea lui decembrie 1907, sfidând, parcă, dificultățile pe care fotbaliștii anului 1975 le vor avea în ultimele etape ale turului.

Cele trei echipe amintite, jucând mereu împreună, conferă partidelor o atmosferă de plezirism, la care fotbalul nu poate subscrie nici măcar în perioada sa pastorală. Replicavine, fără întârziere, de la numai 60 kilometri. Ploieștenii, auzind că în București a apărut un joc nou, nu mai au astâmpăr. Astfel ia ființă United-ul din Ploiești. Așa apare, curând după aceea, în 1911, Prahova ploieșteană, care este, după cât se pare, prima echipă născută dintr-o inițiativă exclusiv românească. Așa începe disputa București—Ploiești, care se soldează, în primii ani, cu succesul mai frecvent al Capitalei, dar și cu o frumoasă revanșă a Ploieștilor.¹

¹ F. C. United și Prahova câștigă campionatul în anii 1911—12 și 1915—16.

Flori de tei

Vă rog să-i permiteți, acum, cronicarului să se oprească în fața unei fotografii, care e mai grăitoare decât toate cifrele și datele cuprinse în arhivele fotbalului. Această fotografie se află în București, pe strada Turda, nr. 188. E atârnată la loc de cinste, în micul hol al locuinței octogenarului Costel Rădulescu, cel care avea să conducă, în calitate de manager, prima echipă națională a României la Campionatul mondial din Uruguay (1930).

Deasupra fotografiei stă scris: F. C. Tricolorul, câștigător al Cupei Harwester, anul 1915. Jucătorii, într-un echipament care amintește croiala englezească din anii secolului trecut, sunt următorii: în picioare, de la stânga la dreapta: Radu Sinevie, Savu Mareș, Costel Rădulescu (amfitrionul cronicarului), Nicu Țăranu și Ion Moldovan. În rândul din mijloc: Vasile Ioniță, Eugen Moldovan (președintele clubului), antrenorul englez Willy Pepitt și Sterică Negoescu. În rândul de jos: Mitică Decebal, Constantin Cristescu, Dinicu Georgescu (căpitanul echipei), Mișu Cazan și Gogu Constantinescu.

F. C. Tricolorul s-a născut în anul 1914. Primul său nume a fost Teiul. După numai un an, adică în 1915, Teiul, echipă de cartier, a devenit F. C. Tricolorul. În sfârșit, o echipă în care Matthews, Bolton și Van Beek nu mai apar în formație. Școlarii de la „Cantemir”, de la „Lazăr”, de la „Șincai” își fac și ei o echipă. Copiii Bucureștiului caută un teren, ca să deprindă tainele acestui joc englezesc adus de Matthews și Bolton. Ei încep să joace în Colentina, adică prin părțile Oborului, apoi se apropie de centru, ajungând la Bonaparte, unde e astăzi Depoul I.T.B.-ului, și reușesc, în cele din urmă, să ia cu asalt terenul Federației, adică actualul stadion al Tineretului, unde, la 10 iunie 1923, avea să se joace primul meci al echipei naționale pe teren propriu (România—Iugoslavia 1—2).

Tineretea celor de la F. C. Tricolorul este un moment frumos în povestea fotbalului românesc, dar decalajul soccerului se menține. Este un decalaj de valoare, un

decalaj de timp, un decalaj de intenții. Fotbalul nostru continuă să fie mereu doar un joc. Atâtea și atâtea momente, mai vechi și mai noi, confirmă această idee. Cu ani în urmă, în 1899, la Arad, către iarnă, Politehnica din Budapesta învinge selecționata Aradului cu 10—0, fixând parcă diferența de calitate a fotbalului dintre orașul lui Sarosi și cel al lui Albu. Dar acest decalaj se manifestă nu numai în compania unui fotbal evoluat, cum este cel maghiar. În anul 1911, selecționata orașului Istanbul vine la București și câștigă cu un scor zdrobitor, 11—1, meciul în compania selecționatei Capitalei. Peste numai un an (1912), Oradea primește vizita primei echipe engleze care joacă pe teritoriul României, Bishop Auckland, și pierde cu 8—0. Este adevărat că, din când în când, fotbaliștii noștri reușesc să echilibreze oarecum jocul, așa cum se va întâmpla în anul 1914, la Timișoara, când Chinezul va obține un onorabil 0—0 cu Ferencvaros, dar aceste rezultate sunt oarecum izolate în palmaresul echipelor noastre. Foarte semnificativă este, pe de altă parte, o mică revanșă pe care fotbaliștii bucureșteni o iau asupra turcilor, în anul 1914, adică la numai trei ani după dezastrul aceluia 11—1. Această revanșă va fi luată chiar la Istanbul, când selecționata Bucureștiului, întărită, e adevărat, cu doi, trei jucători englezi, printre care nelipsitul Matthews, reușește să învingă selecționata Istanbulului cu 1—0, anticipând parcă avansul de dezvoltare pe care fotbalul românesc avea să-l aibă curând în disputa cu fotbalul ceva mai bătrân de pe malul Bosforului.

La fel ca în insulele Britaniei

Toți acești ani premergători primului război mondial reprezintă încercări timide, menite să prindă roata fotbalului, care începe să se învâртеască cu o viteză din ce în ce mai mare prin toată Europa, acaparând în primul rând țările Europei Centrale, în care Austria, Ungaria și Cehoslovacia simt foarte bine pulsul trepidant al balonului rotund pentru care vor face eforturi din ce în ce mai mari, culminând cu instituirea profesionismului la jumătatea deceniului al treilea.

La noi, în această perioadă, fotbalul continuă să fie doar jocul câtorva îndrăgostiți, un joc în care Timișoara, Clujul sau Oradea păstrează un avans constant, mai ales din punct de vedere tehnic. Să ne amintim că în anii 1909 și 1910 se joacă primele meciuri între o echipă bucureșteană și una transilvăneană. La București, în 1909, selecționata Bucureștiului pierde cu 1—4 în fața selecționatei Clujului. Peste numai câteva luni, în 1910, Academia comercială din Cluj câștigă din nou, în revanșă, meciul cu selecționata Bucureștiului, de astă dată la Cluj. Scorul categoric (8—2) demonstrează superioritatea fotbaliștilor echipei din care se va naște una dintre cele mai îndrăgite echipe ale fotbalului românesc: Universitatea Cluj-Napoca.

Să amintim, între altele, două rezultate care prezintă interes nu numai pentru scorurile cu care se încheie, ci pentru faptul că prefigurează talentul și perspicacitatea fotbaliștilor bucureșteni în disputa cu jucătorii mult mai bine cotați ai Transilvaniei. În anul 1913, selecționata bucureșteană întreprinde un turneu în Transilvania. Împotriva tuturor previziunilor, care anunțau scoruri zdrobitoare, bucureștenii reușesc să facă partide strânse, pierzând cu 1—3 meciul cu C. A. Timișoara și cu numai 1—2 jocul cu selecționata Aradului.

Încă din anii 1912—1913 începe să se contureze o diferență de stil între echipele transilvane și cele muntenesti. Arădenii privesc cu oarecare admirație viteza superioară a fotbaliștilor bucureșteni, chiar dacă numărul greșelilor tehnice abundă. Jocul metodic al arădenilor sau al timișorenilor, bazat pe pase scurte, bine calculate, primește replica unor baloane aruncate cu nerăbdare, în față, pentru o mai rapidă fructificare. Iată ce avea să spună mai târziu antrenorul Coloman Braun-Bogdan, martor adolescent al acestei prime întâlniri între selecționata bucureșteană și cea a Aradului: „Revăd cu ochii amintirii acele jocuri de început. Îmi dădeam seama că există o mare diferență între felul de a juca al arădenilor și cel al bucureștenilor. Astăzi, după ce au trecut atâtea toamne, timp în care am reușit să pierd prospețimea anilor dintâi, încorsetând fotbalul în principii tactice de tot felul, cred că aș putea eticheta diferența de stil dintre cele două echipe. Comparația s-ar putea să

pară ciudată, dar eu îmi asum răspunderea pentru formularea ei. Bucureștenii jucau, așa spune, în stil englezesc, trimițând pase lungi, deseori la întâmplare. Arădenii, mult mai calculați, pasau cu nemiluita, ca fotbaliștii scoțieni. Un lanț de munți separă stilul englezesc de cel scoțian în insulele Britaniei. Tot un lanț de munți a separat stilul pe metru pătrat al Aradului de cel plin de riscuri, mai violent și mai neastâmpărat, al jucătorului bucureștean. Dealtfel, povestea fotbalului nostru este reflectarea disputei de stil care a existat întotdeauna între avântatul fotbal muntenesc și metodicul fotbal transilvan. (Din păcate, în istoria fotbalului nostru am reușit să valorificăm foarte rar — într-un ansamblu — calitățile color două stiluri.) În ultimul timp, această dispută stilistică nu se mai conturează. Jucătorii transilvăneni, când ating o anume valoare, iau drumul Capitalei. În schimb, jucătorii bucureșteni, care caută să se afirme, pornesc spre orașele transilvane. Se creează astfel o împletire de stiluri, din care apar deseori jucători de valoare. Fără falsă modestie, aş putea spune că foarte talentatul Pârcălab, care a avut toate calitățile de viteză, fantezie și spontaneitate ale fotbalistului bucureștean, a reușit să ajungă o mare vedetă, pentru că a petrecut un an și ceva pe malul Mureșului, la mine, la Arad, într-o școală în care a învățat că fotbalul nu este doar elan și fantezie".

Ce verde era iarba!

Primul război mondial trage cortina peste primii zece ani de existență a fotbalului românesc. Zece ani în care fotbalul exercită o mare atracție, fără a ajunge însă un spectacol popular. Jucătorii nu știu încă ce este antrenamentul. Venerabilul nostru prieten, Costel Rădulescu, cel care avea să urce multe din treptele istoriei antrenamentului, își amintește, nu fără să zâmbească, despre felul în care fotbaliștii primului deceniu concepeau propria lor pregătire: „Între două duminici, fotbaliștii veneau să se antreneze joia. (Nu exista nici un program de antrenament.) Ei se echipau, alergau puțin și apoi începeau să tragă la poartă. La,

sfârșitul antrenamentului se juca o «miuță», vreo 20 de minute. După această miuță, unii rămâneau până la căderea serii. Nu era vorba, propriu-zis, de un antrenament, ci de o ieșire la iarbă verde. Uneori, antrenamentul de joi nici nu avea loc. Jucătorii se reîntâlneau după șapte zile, înaintea următorului meci de duminică". În încheierea acestor rânduri de introducere, dați-mi voie să vă amintesc o istorioară auzită din gura timișoreanului Kozovici, un bătrân viguros care poate fi văzut și astăzi în centrul Timișoarei, în jurul a nenumărate promoții de fotbaliști, printre care Bürger, Deheleanu, Bindea, Ritter și alții mai tineri. Kozovici a fost unul din primii internaționali ai echipei României. El a jucat în al doilea meci al selecționatei noastre contra Poloniei (1—1), marcând golul egalizator. Avea un șut de o forță cu totul deosebită. Juca mijlocăș dreapta, avându-l în față, ca inter, pe unul dintre cei mai buni jucători ai anilor '20: Guga. Cineva l-a întrebat odată pe Kozovici despre felul în care se pregătea pentru meciuri. Și bătrânul, pus pe șotii, le-a povestit tuturor celor din jur, în stilul său inimitabil: „Pentru meciul de duminică mă pregăteam foarte serios. Sâmbătă seară, însă, nu puteam lipsi de la bal. Fotbalul era un joc plăcut, de duminică după-amiază, dar n-avea dreptul să ne strice sâmbăta. Eu, fiind un bun dansator, nu scăpăm nici un dans. Dar totul se încheia la miezul nopții. Nu-mi permiteam niciodată luxul de a rămâne până spre ziuă, cum făceau alți tineri prieteni ai mei. Când ceasul de la Lahovary bătea orele 12, plecam spre casă, unde mă aștepta tata. Era mezelar bătrânul, iar eu eram calfa lui cea mai pricepută la facerea crenvurștilor. Așa lucram până spre prânz. Apoi mâncam bine, respectând cele câteva ceasuri înainte de meci. Iar la joc — ce frumoasă-i tinerețea — mă simțeam ca nou născut". Cineva din grupul ascultătorilor l-a întrebat atunci pe bătrânul Kozovici: „Dar când mai dormeai, moșule?" „Dormeam în pauză, flăcăule".

Povestea internaționalului Kozovici, chiar dacă este puțin pigmentată, ilustrează totuși viața fotbalului nostru din acea perioadă. Erau ani în care nu se întvedea uriașa dezvoltare a acestui joc, care continua să fie o ieșire la iarbă verde, duminică după-amiază, între două sedințe de popice, stropite cu bere. Echipele noastre din

acea vreme continuau să ducă o existență de sine stătătoare. E adevărat că în anul 1912, la București, se pun bazele Uniunii Cluburilor de Fotbal Asociație, dar acest strămoș al Federației Române de Fotbal avea în subordinea sa doar patru echipe: trei echipe bucureștene și una ploieșteană. În acest timp, fotbalul capătă o mare dezvoltare în întreaga Europă. Acum nu se vorbește doar de faptul că finalele Cupei Angliei adună peste 100 000 de spectatori sau că jocurile dintre țările Marii Britanii se dispută încă din secolul trecut, conform unui program bine stabilit. Fotbalul atrage din ce în ce mai mult, tulburând viața sportivă a Europei. În timp ce la Arad se joacă primul meci de demonstrație, în timp ce Mario Gebauer aduce la București prima minge de fotbal, de proveniență elvețiană, Marea Britanie câștigă la Paris primul titlu olimpic (1900), într-o finală foarte aplaudată cu Franța (4—0). Iar după numai opt ani, la Londra, într-o altă ediție a Jocurilor Olimpice, tot Marea Britanie câștigă finala, învingând Danemarca, după ce cu o zi înainte Olanda învingea Suedia (2—0), pentru locurile 3—4. Fotbaliștii români află de toate aceste performanțe din rubricile minuscule ale ziarelor-magazin sau din povestirile studenților. Și nimeni nu putea să-și închipuie vreodată că, într-o bună zi, fotbaliștii din această parte a Europei se vor apropia de inventatorii fotbalului sau de adversarii lor direcți. Dar reacția Europei continentale avea să se producă foarte curând. După numai patru ani, în 1912, Europa Centrală domină finala olimpică de la Stockholm. Ungaria învinge Austria cu 3—0. Și, după alți doi ani, în 1914, când adolescentul Kozovici începea să dănțuiască în ajun de meci, Chinezul timișorean reușea acel 0—0 cu Ferencvaros, una dintre cele mai bune echipe din țara care câștigase Olimpiada la Stockholm. Fotbalul timișorean, în ciuda boemei sugerate de internaționalul Kozovici, pătrundea cu curaj în istorie.

Argumentul cifrelor

Cifrele sunt cel mai bun aliat al cronicarului, deoarece suporterii folosesc tehnica eludării, pentru a-și fortifica argumentele. Așa, de pildă, un înfocat suporter al echipei naționale, care știe să uite — ca prin farmec — înfrângerile, susține că echipa de fotbal a României este, în primul rând, cea care a câștigat cândva Balcaniada lui 1933, cu un scor memorabil, 13—0!, cea care a reușit un 1—1 pe Wembley (adică un rezultat la îndemâna a cel mult 7—8 echipe de pe tot globul), cea care a făcut 1—1 cu Spania lui Amancio și Velasquez, chiar pe stadionul Santiago Bernabeu, care a învins, cu ani în urmă, Uruguayul ș.a.m.d., ș.a.m.d. Pe de altă parte, scepticul de profesie poate susține că echipa națională a colecționat deseori scorul de 0—6 (așa cum s-a întâmplat cu Cehoslovacia în 1923, cu Olanda în 1924, sau cu Spania în 1962). El ar mai putea adăuga că echipa României și-a mai „arătat” forța de joc la Zurich, în 1967 (1—7), sau cu foarte mulți ani în urmă, la București, în compania Poloniei (0—5, 1932). Toate aceste extreme sunt, bineînțeles, spectaculoase, dar în egală măsură derutante. Patima nu-i sfetnic bun la judecarea în ansamblu a unei echipe naționale și a potențialului ei în general. Iată de ce, cronicarul va apela la argumentul imbatabil al cifrelor.

Așadar, echipa națională a României, care a debutat în 1922, cu o întârziere de peste zece ani față de aproape toate țările din vestul Europei, a susținut până acum 274 de meciuri. Pentru mai multă putere de sugestie, să prezentăm într-o coloană bilanțul ei, la 31 decembrie 1975:

După cum se poate vedea, forța echipei naționale (292 puncte din 274 meciuri) depășește cu puțin linia de mijloc a echipelor europene. Dealtfel, această argumentație valorică globală corespunde și unui alt clasament, mai puțin general, doar poate la fel de sugestiv. În ierarhia echipelor lumii, România ocupă locul 25 — mondial și locul 18 — european. Acest clasament a avut drept bază numărul punctelor realizate de echipele naționale în turneele finale ale campionatului mondial. La acest capitol, echipa noastră națională a totalizat 5 puncte, din două victorii, un joc egal și cinci înfrângeri, cu un golaveraj general de 12—17.

Așa cum am mai scris cândva, cele 5 puncte ale „tricolorilor” în acest clasament au fost obținute de trei generații de fotbaliști. Primele două au fost realizate de echipa „eroică”, adică de aceea care a luat startul în ediția 1930, asupra căreia vom reveni pe larg. Atunci, victoria României asupra valoroasei formații din Peru a făcut destulă vâlvă. Punctul următor a fost „obținut”, dacă ne putem exprima astfel, în anul 1938, la Toulouse, în compania modestei echipe cubaneze. În sfârșit, ultimele două puncte au fost acumulate, după cum vă amintiți, în Mexic, prin victoria asupra Cehoslovaciei, țară care deține un valoros loc 11 în clasamentul mondial. Să mai notăm că celelalte jocuri din Mexic au fost pierdute la limită, în compania a două campioane mondiale: Anglia și Brazilia.

Veți spune, poate, că acest clasament, bazat pe punctele acumulate în turneele finale ale campionatului mondial, este oarecum arbitrar. Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că aparența de arbitrar nu se justifică, deoarece simpla prezență într-un turneu final este un examen valoric incontestabil. Prin prisma acestui clasament, care ne situează pe locul 18 în Europa, ajungem la concluzia că ne aflăm în a doua jumătate valorică a țărilor europene. Dealtfel, această poziție nu poate fi negată cu argumente deosebite. Chiar dacă admitem că acest clasament „mondial” plasează înaintea echipei României „naționale” ca acelea ale Țării Galilor, Elveției, Franței și Bulgariei, adică echipe pe care

„tricolorii” noștri le-au învins în repetate rânduri, lucrurile nu se schimbă prea mult. Dacă „promovăm” echipa noastră peste aceste patru locuri discutabile, ajungem, în cel mai bun caz, pe locul 14. Cu alte cuvinte, în clasamentul celor 30—32 de echipe europene care iau startul în campionatul mondial și în campionatul european, România se plasează, în cel mai bun caz, pe locul 14, adică pe unul din ultimele 2—3 locuri ale primei grupe valorice.

Mecanismul unor decepții

Am adus în discuție acest clasament, pe care, dealtfel, coloana globală a celor 274 de meciuri îl confirmă, pentru a lămuri mecanismul decepțiilor frecvente ale iubitorilor fotbalului. În general, suporterii fotbalului din țara noastră sunt decepționați o dată la doi ani: cu prilejul eliminării naționalei din campionatul european, după consumarea jocurilor din grupă și, a doua oară, cu prilejul necalificării echipei României în turneul final al campionatului mondial, așa cum s-a întâmplat înaintea celui din Suedia, din Anglia și din R. F. Germania. Această decepție firească, care se succede aproape cu regularitate, are o explicație simplă. În general, cele 32 de echipe europene care iau startul în campionatul european sunt împărțite în 8 grupe, cu câte un cap de serie. Acești 8 capi de serie se recrutează — de obicei — din rândul primelor opt echipe ale clasamentului valoric. Cu alte cuvinte, o echipă clasată pe locul 14, în ordine valorică, așa cum este cazul echipei noastre reprezentative, trebuie să realizeze un adevărat tur de forță pentru a intra în grupul valoric al celor opt care asigură calificarea în faza următoare. Echipa României a reușit această performanță cu prilejul Campionatului mondial din Mexic, când a eliminat, între altele, Portugalia și Elveția, adică două din echipele participante la turneul final al Campionatului mondial din Anglia. Lucrurile s-au repetat după numai doi ani, când echipa României a reușit performanța de a elimina Cehoslovacia din cursa pentru sferturile campionatului european, deși Cehoslovacia continuă să fie situată pe un loc superior în

clasamentul valoric general. Aceste două „tururi de forță”, prin care echipa noastră națională și-a depășit condiția de „echipă de mijloc”, i-au asigurat un start teoretic favorabil în preliminariile Campionatului mondial din R. F. Germania, 1974. Drepturile câștigate în Mexic și în Campionatul european 1972 au făcut ca echipa României să devină cap de serie pentru Weltmeisterschaft '74, având în grupă, ca parteneri, „naționalele” R. D. Germane, Albaniei și Finlandei. După cum se știe, echipa noastră a ratat acest prilej unic, pierzând locul I în grupă, în favoarea echipei R. D. Germane, care, între altele fie spus, continuă să aibă un palmares favorabil în compania României. Vă amintesc, în paranteză, că echipa noastră a susținut până acum 12 jocuri cu echipa R. D. Germane, a câștigat 4, a terminat la egalitate unul și a pierdut 7 meciuri, cu un scor general de 15:19. Din acest punct de vedere, surpriza eliminării capului de serie (România) nu este chiar o surpriză, deoarece „naționala” R. D. Germane avea o superioritate de palmares față de „tricolori”.

Înfrângerea echipei noastre la Leipzig (0—2) a avut urmări deosebite pentru viitor. Dacă echipa României ar fi reușit calificarea — pe care ar fi putut-o obține în eventualitatea unui joc egal la Leipzig —, ea ar fi putut figura în primele 6 echipe ale lumii la Weltmeisterschaft, fapt care ar fi însemnat cea mai bună performanță din istoria „tricolorilor”. Prin înfrângerea de la Leipzig, în urma celor două lovituri libere executate de Bransch, echipa României și-a pierdut pozițiile câștigate în perioada 1969—1972, fiind în situația de a lua totul de la capăt. După cum se știe, la tragerea la sorți pentru Buenos Aires '78, „tricolorii” au fost plasați în a treia grupă valorică, având deasupra lor două echipe ca Iugoslavia și Spania. Rămâne de văzut dacă echipa națională a României va reuși să-și redobândească pozițiile pierdute în compania a două formații care, deși au o mai mare sonoritate la „divanul fotbalului mondial” sunt, cel puțin prin prisma palmaresului, două echipe cu care „tricolorii” se află într-un echilibru mai mult sau mai puțin stabil.

Am prezentat mecanismul decepțiilor noastre pentru a aminti încă o dată că „în fotbal, minunile sunt rare”.

Orice victorie întâmplătoare se compensează în baza unei legi a echilibrului care operează aproape totdeauna în jurul balonului rotund. Singurul argument care poate întreține speranțele este creșterea reală a potențialului unei echipe. Dacă acest lucru se va întâmpla, echipa națională ar putea avea sorti de izbândă în compania Spaniei și Iugoslaviei, chiar dacă recentul succes al Spaniei în campionatul european sau victoria detașată a Iugoslaviei în grupă i-ar putea determina pe comentatorii fotbalului european să fixeze echipa noastră pe poziția a III-a la calcularea șanselor. În ceea ce ne privește, trebuie să acceptăm că misiunea echipei noastre e dificilă. Ea își va putea împlini planul numai dacă va reuși să-și mărească valoarea cu cel puțin 25%. Nu ne rămâne decât să sperăm că refluxul „tricolorilor” după Campionatul mondial din Mexic, accentuat după Campionatul european din 1972, se va compensa în baza aceleiași legi a echilibrului.

Dar să revenim la cele 274 de meciuri ale echipei noastre naționale.

Cu îngăduința dumneavoastră, stimați cititori, cronicarul își va permite o periodizare a celor 53 de ani din palmaresul echipei naționale. Cei 53 de ani pot fi împărțiți în 5 etape, corespunzătoare deceniilor, plus o semietapă. Această împărțire, aparent artificială, corespunde unor realități de fond.

1922—1930

Prima etapă este aceea a anilor 1920, care începe în ziua de 8 iunie 1922 și se încheie odată cu ultimul meci al deceniului (12 octombrie 1930, Sofia, Bulgaria—România 5—3). Acesta este deceniul care începe într-un moment când fotbalul nostru trăiește perioada romantică deplină, fără nici o preocupare organizatorică. După cum se va vedea mai târziu, Federația Română de Fotbal ia naștere în ziua de 16 februarie 1930, deci cu numai câteva luni înainte de încheierea „epocii de aur”.

De-a lungul celor 9 ani ai „perioadei romantice”, echipa României susține 27 de meciuri, cu o medie anuală deosebit de restrânsă: 3 jocuri. În general se joacă 2

meciuri pe an, recordul aparținându-i anului 1930, cu 5 jocuri. Să amintim însă, că 2 din aceste 5 jocuri au fost disputate în cadrul campionatului mondial, la Montevideo. În „perioada romantică”, fotbaliștii români joacă în general cu echipe vecine. În palmaresul fotbalului românesc, adversarii sunt, în ordine cronologică, următorii: *Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia, Turcia, Austria, Olanda, Bulgaria, Grecia, Peru și Uruguay*. Dat fiind că jocul cu Olanda a avut loc la Paris, în cadrul preliminarilor olimpice, iar meciurile cu Peru și Uruguay s-au disputat în anul 1930, la Campionatul mondial din Uruguay, ne dăm seama că adversarii obișnuiți de-a lungul deceniului au fost fotbaliști de prin părțile noastre.

Deceniul 1922—1930 se încheie cu următorul palmares:

27 11 4 12 59 — 65 26

După cum se poate vedea, un palmares în zona lui 50%. Echipa României se dovedește cel puțin egală în jocurile cu Iugoslavia și Polonia, manifestă o certă superioritate asupra Bulgariei și Greciei, dar capotează în fața unor echipe puternice — Cehoslovacia, Olanda și Uruguay. Decalajul valoric este atât de mare, încât e suficient să amintim scorurile: 0—6 cu Cehoslovacia și Olanda, 0—4 cu Uruguay.

Bilanțul deceniului „eroic” nu poate fi totuși minimalizat. Acest deceniu va străluci, așa cum vom vedea și mai târziu, mai ales prin curajul celor care au condus echipa României la Montevideo, pentru primul campionat mondial. Gestul României a fost apreciat în mod deosebit, deoarece majoritatea țărilor europene nu și-au asumat riscul acestei aventuri. Cele patru țări europene care au jucat în Campionatul mondial de la Montevideo au fost: Franța, Belgia, Iugoslavia și România. Franța n-ar fi putut lipsi, pentru că a trebuit să onoreze numele lui Jules Rimet, cel care a dat viață campionatului mondial. Belgia a plecat dintr-o solidaritate binecunoscută în istoria relațiilor sale cu fotbalul francez. Prezența României și Iugoslaviei a fost însă apreciată cu atât mai mult, cu cât organizatorii și-au dat seama foarte bine că ea este în primul rând urmarea unui elan tineresc care respingea

calculele financiare și contabile. În sfârșit, prezența cuplului româno-iugoslav la această ediție a campionatului mondial este și ea plină de semnificații. În palmaresul său, România are în Iugoslavia principalul partener. În compania Iugoslaviei, România a jucat 33 de meciuri, adică mai mult decât 10% din totalul jocurilor sale. Acest duel al prieteniei, concretizat și printr-un golaveraj aproape simbolic (51: 51), sugerează afinitățile dintre fotbaliștii români și iugoslavi, afinități care depășesc, bineînțeles, cadrul strict al fotbalului.

1931—1940

Al doilea deceniu începe în ziua de 10 mai 1931 (București, România—Bulgaria 5—2) și se încheie la 22 septembrie 1940 (Belgrad, România—Iugoslavia 2—1). Acesta este deceniul unei frumoase creșteri a cotei fotbalului nostru. Față de cele 27 de meciuri disputate în perioada romantică, asistăm la o dublare a jocurilor. „Tricolorii” susțin nu mai puțin decât 60 de întâlniri, ajungând la o medie anuală apreciabilă: 6 jocuri. Recordul îl deține anul 1937, cu 8 jocuri.

Palmaresul cunoaște o netă ameliorare. Iată, dealtfel, bilanțul deceniului afirmării:

60 26 12 22 130 — 123 64

Media lui 50% este depășită. Dar, dincolo de depășirea formală, prin intermediul punctelor, asistăm la o depășire de fond, plină de semnificații. La adversarii tradiționali ai primului deceniu se adaugă echipe de clasă certă, configurate pe toată harta Europei. În acest deceniu al afirmării, „tricolorii” întâlnesc pentru prima oară puternica echipă a Ungariei. Apoi, spațiului geografic al fotbalului românesc i se adaugă țări ca Franța, Elveția, Germania, Suedia, Belgia, culminând cu Anglia și Italia (dublă campioană mondială), care vizitează Bucureștiul în ultimii doi ani ai perioadei. Față de forța adversarilor, creșterea palmaresului este cu atât mai importantă. Deceniul al doilea oferă de asemenea echipei noastre două participări la campionatul mondial — Italia 1934 și

Franța 1938. Despre aceste două participări vom vorbi mai pe larg la capitolul special consacrat. Cronicarul își rezervă doar dreptul de a anticipa, spunând că acest deceniu, care reprezintă un salt efectiv față de cel trecut, ascunde în el germenul evoluțiilor inegale ale fotbalistilor noștri, care se va observa în întreaga istorie a fotbalului românesc. Dar, despre toate acestea, la timpul potrivit.

1941—1950

Al treilea deceniu, 1941—50, este cel al războiului și al urmărilor sale. El poate fi împărțit în două: anii războiului (1941—1945) și primii ani după Eliberare. În tot cursul deceniului s-a repetat media din epoca romantică, adică a celor trei jocuri pe an. Iată, dealtfel, bilanțul:

30	10	8	12	51 — 72	28
----	----	---	----	---------	----

După cum se vede, un bilanț care scade sub nivelul epocii de început, în care fotbalul nostru încerca „din goluri a se naște”. În cei cinci ani ai războiului, echipa națională susține doar 7 jocuri. Celelalte 23 aparțin perioadei 1946—1950, cu o cifră aproape de record (7) în 1947, dar cu o scădere treptată spre finalul deceniului: 1948 — 6 jocuri, 1949 — 4, 1950 — 3. Acesta este deceniul fotbalistilor care și-au irosit talentul în perioada grea a războiului, ei neputând spune că au avut posibilitatea unui progres tehnic real. Chiar și perioada care începe în 1946 nu poate asigura o integrare imediată în circuitul obișnuit al fotbalului. Adversarii noștri sunt din nou doar cei de prin vecini, ceea ce face ca fotbalul să nu beneficieze de schimbul de experiență necesar progresului.

1951—1960

Deceniul 1951—1960 păstrează o medie destul de scăzută (3,8 jocuri pe an). Bilanțul se menține sub nivelul lui 50%:

38 15 6 17 46 — 57 36

După cum vedeți, o cvasisimilitudine. Fotbaliștii noștri nu se simt prea bine în compania unor jocuri stereotipe. Să nu uităm, pe deasupra, că, în 1951, ei susțin un singur meci, iar în anul Campionatului mondial de la Berna, 1954, programul echipei naționale cuprinde doar două jocuri. Este adevărat că anul 1957 aduce o oarecare înviorare („tricolorii” joacă cu Suedia și Norvegia), ajungând la o medie acceptabilă (6 jocuri), dar ultimii trei ani reintră în rutină (doar 11 jocuri de-a lungul a 1000 de zile). Deceniul 1951—1960 a avut mulți jucători de clasă, dar numărul restrâns al jocurilor a creat situații de-a dreptul paradoxale. Dacă, în numai doi ani, un Anghelini a reușit să susțină aproape 20 de meciuri, marele stoper Apolzan, unul dintre cei mai buni jucători români din toate timpurile, a jucat doar 22 de meciuri de-a lungul unei cariere care se întinde pe un deceniu întreg. De acest paradox trebuie să ținem mereu seama atunci când încercăm să confruntăm valorile reale din istoria fotbalului nostru.

1961—1970

Deceniul 1961—1970 este unul al exploziei pe planul relațiilor internaționale ale fotbaliștilor români. Deși începe în condiții precare (doar două jocuri în 1961, cu Turcia), în urma retragerii de-a dreptul bizare a echipei României de la startul Campionatului mondial din Chile, ca o sancțiune împotriva înfrângerii echipei naționale în fața Cehoslovaciei, în campionatul european, deceniul „exploziei” avansează cu pași apăsați, ca un săritor de triplusalt. În 1962—1963—1964, seria este de 5—7—11 jocuri (ultima — cifră record până atunci); în perioada 1965—1966—1967, o nouă progresie: 6—9—11 jocuri (record egalat); în sfârșit, în ultimii trei ani, o nouă progresie spectaculoasă, care reproduce ritmicitatea

celor două anterioare: 1968—1969—1970 —5—7—10 jocuri. Acest deceniu, care lasă impresia regăsirii forțelor, se încheie în anul de grație 1970, cu participarea echipei noastre naționale la turneul final al Campionatului mondial din Mexic.

Bilanțul deceniului 1961—1970 atinge, cel puțin din punct de vedere cantitativ, cota internațională. „Tricolorii” au o medie de 7,3 meciuri pe an. Conturile lor generale sunt următoarele:

73	33	18	22	109 — 88	84
----	----	----	----	----------	----

Pentru prima oară, bilanțul depășește simțitor media mediocrității, adică 50%. Aceasta este perioada în care echipa națională pare să-și ia efectiv zborul. Dar evoluția se va dovedi nu prea simplă.

1971—1975

Prima jumătate a deceniului 1971—1980 doboară toate recordurile. În ultimii cinci ani, „tricolorii” joacă 46 de meciuri, înregistrând și un record anual, în 1975, când depășesc norma unui meci pe lună: 13 jocuri! Media anuală a acestui prim cincinal al deceniului depășește cota internațională. Se înregistrează 9,2 jocuri pe an. Din păcate, startul bun al echipei, care reușește să depășească refluxul firesc după Guadalajara, este de scurtă durată. Am putea spune că echipa națională a României trăiește un moment-cheie în ziua de 17 mai 1972, la Belgrad, când pierde barajul cu Ungaria, în min. 269, la capătul unei dispute care ar fi putut da orice învingător. Această înfrângere la limită are efecte deosebite asupra anilor următori. „Tricolorii” nu pot îndepărta gândul că au pierdut la Belgrad șansa unică de a juca în turneul final al campionatului european, la Bruxelles, în grupul celor mai bune patru echipe europene. Eforturile lor de după 17 mai nu mai sunt încununate de succes. Starea de declin a echipei își găsește concretizarea nefericită în toamna lui 1972, la Helsinki, când echipa națională este egalată în ultimele minute, în urma unei greșeli a portarului Răducanu. Era

În această greșeală o încrucișare a tuturor slăbiciunilor unei echipe care arsese frumos la Guadalajara, și chiar mai târziu, pentru a depăși condiția de mijloc a istoriei fotbalului românesc.

După această înfrângere, lucrurile se precipită, nerăbdarea crește, iar echilibrul scade, fatalmente. Se invocă, așa cum s-a făcut în atâtea rânduri, desenul tactic greșit al „tricolorilor” la Guadalajara. Potențialul real nu este luat în discuție. Se caută din nou comparații cu unele modele reprezentând alte socceruri, de parcă am fi stingheriți la gândul că echipa de la Guadalajara a avut o anume originalitate, foarte potrivită cu calitățile jucătorilor noștri. Se caută formule noi, scoțându-se din scrinuri vechi desene uitate, de pe vremea lui Bindea și Dobay, omițându-se faptul că lucrurile s-au schimbat și că fotbalul nou cere să privești în primul rând înainte. În afară de asta, jucătorii de clasă întârzie să apară. După Dumitru (născut în 1950) și, într-o oarecare măsură, Iordănescu, fotbalul aduce în arenă jucători buni doar pentru divizia noastră națională și care reușesc cu destulă greutate să țină pasul gazonului internațional. Această situație este determinată și de prea marea fluctuație a nou-veniților în curtea echipei naționale. E suficient ca un jucător să realizeze două curse spectaculoase, pentru a-și pune candidatura la echipa națională. E suficient, pe de altă parte, ca un consacrat să aibă o ușoară eclipsă, pentru ca valoarea lui să fie pusă la îndoială. Din prima categorie fac parte Anghelini, Zamfir și chiar Lucuță, în timp ce în a doua categorie intră și Lucescu, și Radu Nunweiller și Dobrin.

La jumătatea deceniului, fotbalul nostru are nevoie de un inventar al valorilor și de o limpezire a ideii sale de joc. În momentul de față, lipsa contactelor internaționale nu mai poate fi o scuză, așa cum a fost, pe bună dreptate, în perioada unui Rudy Wetzer, Voinescu, Apolzan sau Ozon. Astăzi, mai mult ca oricând, e nevoie să evităm greșelile de ieri. Poate că rândurile care urmează vor reuși să le amintească.

Deceniul romantic

Așadar, „nodul gordian” a fost tăiat în ziua de 8 iunie 1922, data primului joc al echipei noastre naționale, la Belgrad. Din fericire, s-a călcat cu dreptul. O victorie la Belgrad (chiar dacă a fost obținută împotriva unei „naționale” care încerca și ea să se adune la nici trei ani după terminarea războiului, în condiții grele, când cartografiile desenau noile granițe), este oricum un succes.

Meciul, cum spune Auer I, extremul stânga al primei naționale, astăzi pensionar la Arad, a avut pitorescul lui. Bătrânul fost internațional își aduce aminte că, la coborârea din tren, valizele jucătorilor au fost încărcate într-un car cu boi, ca să ajungă la hotel sau la un fel de hotel. Tot Auer își amintește că, în cursul primei zile, antrenorul Teofil Morariu, „bunul și dreptul Teofil Morariu”, a umblat o dimineață întreagă, cu o mașină, prin satele vecine, ca să achiziționeze un porc în vederea hrănirii echipei naționale. (La Belgrad se mânca pe atunci mai mult berbec și vacă, ceea ce nu prea convenea numeroșilor bănățeni din echipa națională.)

Jocul de la Belgrad inaugurează lunga și fructuoasă serie româno-iugoslavă în fotbal. În cursul acestei prime decade, România va întâlni de opt ori Iugoslavia, obținând, în această primă parte, doar trei victorii. Dealtfel, în decurs de un an, fotbaliștii iugoslavi își vor

lua revanşa, chiar la Bucureşti, cu acelaşi scor (2—1). Şi pentru că acest capitol al primei decade va abunda în cifre, permiteţi-i cronicarului să reproducă — *ad litteram* — amintirile lui Rudy Wetzer, centrul înaintaş al echipei naţionale în meciul retur.

„Partida aceasta din 10 iunie 1923, cu Iugoslavia, s-a jucat pe locul unde se află astăzi stadionul Tineretului, de la Şosea. Cum intri, pe stânga, adică acolo unde sunt azi terenurile de volei, baschet, poligonul de tir, până aproape de Arcul de Triumf... Fiind o zi de vară, a venit lume multă. Vreo 3000 de oameni. Cei mai mulţi — în picioare. Tribuna era mică de tot. Şi locurile erau numerotate. Le numerotaseră jucătorii, lipind etichete scrise cu cerneală, din loc în loc. Înainte de joc, biletele s-au vândut «la botul calului» şi oarecum benevol. Terenul era împrejmuît doar cu un gârduleţ de înălţimea sforii despărţitoare din sala Floreasca. Cei mai mulţi spectatori şedeau jos, pe iarbă. Aproape toţi erau bărbaţi. Femeile — cam una la mie. Şi toate trei cu voalete... Unii spectatori pricepeau jocul, alţii — nu. Era primul meci al echipei naţionale la Bucureşti.

Jocul a început cu atacurile sârbilor, dornici de revanşă. Interul lor stânga, Vinek, a marcat primul gol, după o combinaţie cu fraţii Zinaia. Echipa noastră nu: era sudată. Formaţia se alcătuisese după un criteriu ciudat: însumarea părerilor tuturor. Aşa cum se formează echipele de copii, în recreaţie: „Tu cu cine te împaci mai bine, Rudy?”

Treptat, însă, am început să ne legăm. Dar a venit minutul 39. Un minut unic, cred, în istoria fotbalului mondial. În acel minut, fanfara a început să cânte imnul nostru. Şi noi ne-am oprit. Cu o seară înainte ni se spusese că dacă o să auzim imnul, să ne oprim imediat, indiferent de fază, pentru că în acest fel se anunţă sosirea la tribună a familiilor regale ale României şi Iugoslaviei. Şi aşa, ne-am oprit ca nişte figurine pe tabla de demonstraţie. Sârbii însă nu s-au oprit. Probabil că nu li se comunicase acest ciudat protocol. Şi astfel, acelaşi Vinek a mărit scorul, slalomând, fără împotrivire, printre... jaloane.

În pauză, numărul spectatorilor a crescut. Trăsurile se opreau din curiozitate. Din când în când se azeau

strigătele bragagiilor... Imediat după reluare, cam la două minute, noi am redus scorul prin Ronnay. În tribună și pe iarbă a fost o bucurie de nedescris. Arbitrul austriac Retschuri a trebuit să oprească jocul pentru două minute. Spectatorii au fost rugați insistent să-și ia de pe teren pălăriile de paie pe care le aruncaseră în momentul în care portarul sârb Friedrich scotea mingea din plasă... Până la urmă însă, deși am presat, ajutați de public, n-am putut schimba scorul. Cupa de aur lua drumul Belgradului..."

România—Iugoslavia, acest frumos laitmotiv...

În anii primului deceniu, echipa națională a jucat 27 de meciuri. 23 din cele 27 de jocuri s-au disputat în compania vecinilor (Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria) sau în Balcani (Turcia, Grecia). Mai mult decât atât, 18 din cele 27 de meciuri ale deceniului s-au jucat numai în Balcani. Cele câteva excepții în afara zonei (Olanda, Austria, Peru și Uruguay) se explică prin faptul că au fost programate în competiții oficiale.

Aria restrânsă a echipei naționale este explicabilă. Relațiile fotbalistice ale României abia începeau să se cimenteze. Federația de fotbal nu luase încă ființă. Treburile fotbalului erau conduse, cum erau conduse, de către secția de fotbal din cadrul Societății sporturilor din România. În această secție de fotbal, cum spune Costel Rădulescu, activau Dinu Cesianu, Plagino, Cămărășescu, Gogu Constantinescu, Gebauer, proprietarul primului magazin de muzică din București, vizavi de „Athenée Palace", lângă fostul hotel „Frascati". În sfârșit, mai erau și frații Müller, franzelari vestiți în Bucureștiul de altădată.

Costel Rădulescu susține astăzi că secția de fotbal nu putea să desfășoare o activitate normală, deoarece Societatea sporturilor exercita un control „agramat", intervenind în probleme care erau de competența exclusivă a fotbalului. Așa se face că relațiile sportive în direcția fotbalului erau restrânse. În această situație,

prietenia sportivă româno-iugoslavă a fost, de fapt, suportul care a permis mersul înainte, în condiții grele.

Să revenim acum la alte două jocuri România — Iugoslavia, deoarece ele sunt foarte sugestive pentru profilul celor două „naționale”. La 3 octombrie 1926, la Zagreb — nota bene! — România învinge Iugoslavia cu 3—2 (1—0)! După numai o jumătate de an, la 10 mai 1927, la București — nota bene! — Iugoslavia e cea care învinge România cu 3—0!, înscriind golul al treilea în min. 28! Dacă cercetăm arhiva celor două meciuri, constatăm că echipa României a rămas, cu două excepții, aceeași. (Doctorul Lazăr luase locul lui Zombori în poartă.) Pe de altă parte, în echipa iugoslavă au rămas doar doi din jucătorii care susținuseră meciul de la Zagreb. Să fi fost o reacție a tehnicienilor iugoslavi împotriva înfrângerii neașteptate de la Zagreb? Poate. Oricum, cele două rezultate contradictorii scot la iveală, în primul rând, inegalitățile din jocul echipei noastre, valabile, de altfel, de-a lungul întregii istorii a fotbalului românesc. Pe de altă parte, masiva schimbare a formației iugoslave anticipează și ea asupra temerarelor schimbări de formație pe care naționalele iugoslave le vor face de-a lungul deceniilor, sugerând un dinamism superior, greu de contestat.

Această revenire la palmaresul româno-iugoslav, care este în continuare favorabil echipei române, după 53 de ani de confruntări, nu-l împiedică pe octogenarul Costel Rădulescu să afirme că „fotbalul iugoslav a fost, în general, superior fotbalului nostru la capitolul tehnică și, nu în ultimul rând, la capitolul gabarit. Palmaresul întâlnirilor româno-iugoslave se datorează faptului că stilurile noastre se apropie. Iugoslavii, deși excelenți tehnicieni, n-au putut să se impună prin arma tehnicii, deoarece și fotbaliștii noștri nu erau mai prejos la acest capitol. În privința gabaritului, el a fost compensat de unele momente de fantezie și viteză superioare. Per total însă, ca unul care am văzut, poate, 25 din cele 33 de jocuri româno-iugoslave, cred că fotbalul din țara vecină a avut întotdeauna un plus de valoare, confirmat, de altfel, prin prezența echipei iugoslave în semifinala Campionatului mondial din Chile și prin prezența lui Partizan din Belgrad în singura finală de club a Cupei

campionilor în care apare o echipă de prin părțile noastre!"

Deceniul anilor '20 are, bineînțeles, și jocuri de rutină. Am putea spune că în seria acestor jocuri figurează cele trei întâlniri cu Polonia, încheiate, toate, cu „remize”. De asemenea se poate vorbi și despre superioritatea netă a echipei României față de naționala Bulgariei. În cele cinci jocuri susținute, echipa României înscrie 19 goluri în poarta bulgară. Să reținem, totuși, că în ultimul joc al deceniului, Bulgaria învinge România cu 5—2, anunțând parcă o accelerare a progresului său fotbalistic. Pe de altă parte, însă, acest rezultat neașteptat ar putea fi explicat și prin refluxul firesc al echipei noastre naționale după întoarcerea de la Montevideo, care epuizase, într-un fel, elanul fotbaliștilor români.

Voiaj de nuntă la Paris

Și-acum, să ne ocupăm puțin de câteva rezultate deloc onorabile, care invită la luciditate și care subliniază marele decalaj existent între fotbalul nostru, în anii '20, față de echipele cu fotbal avansat. La 1 iulie 1923, la Cluj, România pierde în fața Cehoslovaciei cu 0—6. În mai puțin de un an, la 27 mai 1924, la Paris, în cadrul Olimpiadei, România pierde tot cu 0—6 în fața Olandei. Scorurile sunt greu explicabile, mai ales dacă ne gândim la valoarea unora dintre jucătorii noștri. Aceasta nu este o valoare subiectivă, ci una confirmată. Așa, de pildă, Rudy Wetzer, centru înaintaș, avea să joace cu mare succes la echipe europene de prim rang, ca Beogradski și Ujpest. De asemenea, extremul dreapta Strock II, din meciul cu Cehoslovacia, avea să strălucească și el, ulterior, în rândurile echipei budapestane Ujpest. În sfârșit, extremul dreapta Tänzer, timișorean de origine, va fi timp de 10 ani unul dintre cei mai buni înaintași ai faimoasei Ferencvaros, înainte de a reveni la Ripensia.

Cum se explică aceste scoruri zdrobitoare? Înainte de toate, trebuie să fixăm cadrul valoric al adversarilor întâlniți. Cehoslovacia era o echipă de clasă recunoscută. Așa, de pildă, la 27 mai 1923, deci cu o lună înaintea

acelui 0—6 de la Cluj, Cehoslovacia învinge cu 5—1 Italia. Bineînțeles, stimați cititori, veți pune întrebarea: „Dar ce reprezenta Italia?” Răspunsul e la fel de precis. La 1 ianuarie 1924, la Milano, Italia învinge Germania, care avea un mare avans în fotbal.

Fără îndoială că Cehoslovacia era o echipă puternică. Fără îndoială că și Olanda, autoarea zdrobitorului 6—0 de la Paris, era și ea o echipă puternică, dovadă că va ajunge în semifinala Olimpiadei¹, pierzând în fața Suediei. Dar aceste cărți de vizită ale autorilor lui 6—0 nu pot constitui o scuză valabilă, mai ales că internaționalii mai sus-citați erau cel puțin la nivelul vedetelor din echipele Cehoslovaciei și Olandei. Și atunci?

Cele două scoruri, așa cum susțin contemporanii, au la bază tot rămânerea noastră în urmă, mai ales în direcția lucrului de antrenament și, ca întotdeauna, unele carențe de ordin organizatoric, pe care ni le va relata tot internaționalul Kozovici, feciorul mezelarului din Timișoara.

Așadar, în primul rând despre antrenament.

Contemporanii susțin că antrenamentele erau în continuare o ușoară distracție la mijloc de săptămână, dacă erau. Costel Rădulesou își amintește că a văzut pentru prima oară un antrenament modern pe terenurile bucureștene, în anul 1928, când echipa Romcomit, care își avea arena pe locul Facultății de drept din București, a angajat un antrenor străin: Hlawai. Costel Rădulescu susține că Hlawai a fost primul antrenor care a încercat să instituie o anume rigoare în antrenament, mărinind durata și intensitatea lucrului, aducând o serie de exerciții care nu mai aparțineau doar gimnasticii, ci încercau să facă o legătură cu fotbalul. În ceea ce-l privește pe Hlawai, actualul antrenor emerit Coloman Braun-Bogdan are o amintire și mai sugestivă. În ziua în care Hlawai a fost prezentat echipei Romcomit de către conducătorul clubului, Brunelli, director al Băncii Comerciale Italiene din București, a urmat o scenă foarte interesantă. Hlawai a ascultat politicos numele jucătorilor, posturile pe care le ocupă fiecare în cadrul

¹ Într-o vreme când Olimpiada echivalează cu un Campionat mondial, Cupa Jules Rimet începând în 1930.

echipei, și-apoi s-a adresat directorului: „Vă mulțumesc pentru prezentarea jucătorilor. Vă rog să-mi permiteți să fac abstracție de posturile pe care le ocupă în echipă”. Acestea fiind zise, Hlawai a organizat imediat trei-patru grupe de câte 5 jucători și le-a dat startul într-o cursă de aproximativ 100 m plat. După ce s-a consumat și finala grupelor, Hlawai a spus: „Dumneavoastră, cei doi, care ați dovedit cea mai bună viteză, veți juca extreme... Următorii doi vor fi fundași, deoarece este necesar ca fundașul să alerge aproape cât o extremă. Al 5-lea în ordinea clasamentului va fi centru înaintaș ș.a.m.d.” Directorul Brunelli a tăcut și a înregistrat, poate pentru prima oară, apariția unei idei tehnice în organizarea echipei. Această idee, chiar dacă ar putea să pară rigidă iubitorilor fotbalului de astăzi, reprezenta oricum un prim pas în aplicarea unui principiu, ceea ce însemna foarte mult într-o vreme în care fotbalul era încă o ieșire la iarbă verde. Din păcate, „momentul Hlawai” se situează la 4 ani după înfrângerile din fața Cehoslovaciei și Olandei, adică în fața a două socceruri care consumaseră „momentul Hlawai” cu mult în urmă.

Câteva cuvinte despre meciul cu Olanda. Internaționalul Kozovici povestește în stilul lui pitoresc: „Degeaba încercați să ne spuneți că eram mai slabi decât olandezii cu exact cele 6 goluri primite. Toată expediția noastră la Paris a fost un fel de excursie. Conducătorul și... antrenorul lotului era un domn simpatic, nici vorbă, Adrian Suciu, dar care nu prea avea chef de noi, deoarece se întâmplase ca deplasarea noastră la Paris să coincidă cu voiajul său de nuntă. Ajunși la Paris, cu chiu cu vai, drum de două zile și trei nopți, împreună cu rugbyștii cu care aveam să împărțim dificultățile drumului și banii puțini, ne-am trezit singuri, singurei în «orașul lumină». Dacă vreți să mă credeți, patru zile la rând ne-am ocupat de un singur lucru: noi, bănățenii, am căutat un restaurant în care să se gătească cu untură, că așa eram obișnuiți, iar ceilalți au pornit în căutarea unui birt în care să se gătească cu untdelemn. Terenul de joc l-am întâlnit abia a cincea zi de la sosire. Cred că am ajuns să avem 2—3 kilograme în plus. Pe Adrian Suciu l-am căutat, dar nu l-am găsit. Parisul era tare frumos și atunci, așa cum aud că este și astăzi. Rezultatul îl cunoașteți.

Olandezii au alergat mult, noi am așteptat ca Rudy și Tănzer să facă minuni, dar minunile nu s-au produs, pentru că în fotbal, dacă nu alergi, degeaba știi să driblezi sau chiar să tragi la poartă".

Cele două jocuri pierdute cu Cehoslovacia și Olanda, cu același scor, sunt în primul rând consecința unei boeme care stăpânea fotbalul nostru. Dealtfel, între jocurile cu Cehoslovacia și Olanda există o paralelă de-a dreptul șocantă, care pledează, între altele, pentru susținerea ideii că echipa noastră nu era pregătită, mai ales din punct de vedere fizic.

Ambele meciuri se încheie cu același scor la pauză: 2—0. Cu alte cuvinte, în primele 45 de minute rezistența poate fi considerată acceptabilă. În repriza a doua urmează celelalte patru goluri, ceea ce probează scăderea resurselor fizice, explicabilă, în condițiile cunoscute. Foarte interesantă ni se pare confruntarea minutelor în care s-au înscris cele 6 goluri. Iată această paralelă (în paranteză sunt scrise minutele din meciul cu Olanda): min. 16 (9), min. 29 (30), min. 50 (53), min. 60 (60), min. 65 (69), min. 81 (80). După cum vedeți, paralela este de-a dreptul impresionantă. Să mai adăugăm că ambele echipe învingătoare au avut câte un jucător (Vlcek și Pyl) care a înscris câte 4 goluri. Nu se știe dacă pătrunderile acestor golgeteri s-au făcut pe partea amatorilor de untură sau de untdelemn.

Cele două rezultate de 6—0 sunt încadrate de alte două, care subliniază decalajul determinat, în primul rând, de diferența de pregătire. La 20 mai 1924, România pierde cu 4—1 în fața Austriei, la Viena, într-un joc de pregătire, în drum spre Olimpiadă. Acest rezultat, deși net, nu se compară cu rezultatul olandez, el demonstrând, în fața unei echipe cel puțin la fel de puternică ca Olanda, un plus de prospețime, cu 7 zile înaintea jocului olimpic de la Paris. În sfârșit, la 3 luni după acel 0—6 cu Olanda, România pierde tot cu 1—4 meciul cu Cehoslovacia, la Praga. Din nou un rezultat net, dar care fixează bine valoarea fotbalului românesc din acea vreme. Pentru că am vorbit de Austria, să menționăm, în apărarea generației de fotbaliști din anii '20, că în ziua de 29 ianuarie 1924, la Genova, aceeași Austrie învinge Italia cu un scor și mai detașat, 4—0, ceea ce spune mult.

Între Rudy Wetzer și Pârcălab

Jocurile anilor '20 sunt un prim argument în favoarea ideii că fotbalul nostru a avut destui eroi, însă n-a reușit să-și creeze un palmares pe măsura valorii unora dintre individualități. Cele trei cazuri de jucători care au marcat salturi deosebite în urma unor antrenamente mai riguroase (cum erau cele din cadrul echipelor Beogradski, Ferencvaros sau Ujpest) sunt o dovadă incontestabilă, așa cum, după aproape 50 de ani, în orașul francez Nîmes, se va vedea că un jucător ca Pârcălab, care ajunsese rezerva lui Sălceanu la Dinamo, avea să devină, după numai un an de lucru mai intens, „cea mai bună extremă care evoluează în Franța”. (Declarația îi aparține foarte exigentului antrenor Kader Firoud, de la Nîmes.)

Vă rog să-l iertați pe cronicar pentru aceste digresiuni, dar scopul acestor rânduri nu este atât evocarea unor momente de istorie fotbalistică, cât o încercare de a stabili un cadru de cauze și efecte oarecum obiectiv în această „lume nebună a fotbalului”, deschisă tuturor fanteziilor, înflăcărilor și patimilor, o lume care reușește să demonstreze, cu talent și chiar cu putere de convingere, că unu și cu unu fac doi, trei sau cinci.

În anii deceniului al treilea, să mai menționăm două rezultate în meciurile cu Turcia. Este vorba de România — Turcia 2—2, la Istanbul, în ziua de 26 octombrie 1924, și de Turcia — România 2—1, la București, în ziua de 1 mai 1925. Aceste rezultate, care par neașteptate, ținând seama de palmaresul general al întâlnirilor româno-turcești, au o explicație. În ambele jocuri, naționala noastră a aliniat echipe complet diferite, care nu au cuprins pe nici unul din internaționalii timișoreni. Se știe că, în această perioadă, Chinezul dădea, de regulă, 8—9 jucători echipei naționale¹. Echipetele naționale din meciurile cu Turcia cuprind jucători mai puțin consacrați,

¹ Chinezul Timișoara a cucerit de șase ori consecutiv campionatul național (1921), dând, în această perioadă, peste 20 de jucători reprezentativei.

ca Paulini, Vețianu, Protopopescu, Florian, Teclu, Popovici, Deleanu, Bonciocat, Cipcigan și portarul Stroescu, adică cel căruia „pleiada timișoreană”, care jucase la Cluj, în meciul cu Cehoslovacia, îi reproșase, fără un temei deplin, proporțiile scorului. În orice caz, prezența a numeroși tineri în cele două selecționate în meciurile cu Turcia este un fapt îmbucurător, mai ales prin ideea de a se pune capăt „senatorismului de drept” și consecințelor sale întotdeauna neplăcute. Să mai amintim că meciul pierdut cu Turcia, la București (1 mai 1925), a fost jucat, am spune, „la concurență” cu turneul pascal de la Timișoara, unde Chinezul a jucat cu oaspeții săi, M.T.K. Budapesta și Zidenice Brno. Să-l mai amintim, tot pentru a ilustra formidabilele „dușuri scoțiene” pe care le-au oferit deseori fotbaliștii noștri, că M.T.K. Budapesta a pierdut în fața Chinezului cu 4—1, iar Zidenice din Brno a fost zdrobită de campioana noastră cu 8—0. Și pentru ca șocurile să fie complete, să mai amintim că numai cu un an în urmă, la Viena, tot în cadrul unui turneu de primăvară, Zidenice învinsese pe Chinezul cu 10—2. Ce piruetă fantastică!

20000 de leghe pentru Montevideo

Toate celelalte jocuri din perioada anilor '20 intră în zona obișnuitului. Bineînțeles, cu marea și uimitoarea excepție a faptului că România este prezentă la prima ediție a campionatului mondial de fotbal, desfășurată în Uruguay.

Pentru noi, cei obișnuiți cu marile migrări transoceanice ale fotbaliștilor '75, această prezență ar putea să fie considerată un fapt divers, mai ales că în vederea CM. din Uruguay nu au avut loc jocuri de calificare. Cu toate acestea, faptul în sine, adică prezența echipei noastre la celălalt capăt al lumii, este o performanță, o probă de curaj, și iată de ce...

Federația Română de Fotbal, în adevăratul sens al cuvântului, s-a înființat, așa cum scrie în acte și așa cum mărturisește unul dintre fondatorii săi, Costel Rădulescu, în ziua de 16 februarie 1930. „Ca președinte l-am ales pe Aurel Leucuția, avocat din Timișoara. Începuse într-un fel

duelul fotbalistic dintre București și Provincie, așa că noi, bucureștenii, am considerat că e bine să oferim președinția unui om din orașul care avea fotbalul cel mai bun din țară. Printre membri, Octav Luchide, Nae Lucescu, Paul Nedelcovici, Leonte Zilberman, Denis Xifando și Radu Istrati, fiul marelui chimist Constantin Istrati... Vreau să subliniez că rolul secretarului federal Octav Luchide a fost decisiv în crearea acestei federații. De fapt, conștiința mă obligă să afirm că Octav Luchide a făcut cam tot ceea ce s-a făcut bine în fotbalul românesc, la începuturile sale".

Având deci o federație constituită, cu comunicările oficiale de rigoare, făcute la F.I.F.A., fotbalul nostru se trezește cu marea surpriză de a fi invitat să participe la „Cupa Jules Rimet", adică la prima ediție a campionatului mondial, în Uruguay. Această invitație, care sosește la numai două luni după constituirea federației, ar fi putut să fie întâmpinată cu zâmbete, cum ar fi fost și normal, dealtfel. „Dar noi — confirmă Costel Rădulescu — și mai ales Octav Luchide, ne-am zis ca trebuie să ajungem acolo. Cum? Rămânea de văzut. Astăzi, după ce au trecut peste 45 de ani, trebuie să vă spun că această «călătorie extraordinară» a putut fi realizată numai pentru că eram foarte, foarte tineri. Eu eram decanul de vârstă al lotului, în calitatea mea de manager. Aveam 34 de ani. Ceilalți patru conducători aveau, după cum urmează: Nicu Lucescu 30 de ani, Octav Luchide și Paul Nedelcovici 28 de ani, iar Bică Beilis. ziaristul, care a asigurat luni în șir toată corespondența legată de plecare, avea numai 26 de ani.

Mă veți întreba: de ce «călătorie extraordinară»? În primul rând pentru faptul că majoritatea țărilor europene cu fotbal mult mai bun decât al nostru și cu relații mult mai ample au refuzat să plece. Hugo Meisl, conducătorul fotbalului austriac și bun prieten cu Octav Luchide, i-a și scris tânărului secretar federal, sugerându-i să nu se hazardeze în această aventură. El explica totul, susținând că nimic nu este garantat, mai ales din punct de vedere bănesc, într-un continent în care guvernele se schimbă de la o zi la alta. Hugo Meisl avea, desigur, unele temeri justificate. Sigur că Uruguayul plătea vaporul până la Montevideo, dar pentru retur trebuia să te bazezi doar pe

o promisiune, iar promisiunile, după cum știm, «cad» uneori, mai ales că și campionatul mondial ar fi putut să se soldeze cu un dezastru, în primul rînd ca urmare a forfaitului unor soccere puternice ca Austria, Cehoslovacia, Germania, Italia etc.

Tratatulele pentru plecarea echipei noastre au durat multă vreme. A fost o hărțuială de zi cu zi. Omul care conducea operațiile de angajare a echipelor europene era însuși ministrul Uruguayului la Bruxelles, Buero. După îndelungi discuții, ministrul uruguayan ne-a anunțat prin corespondență că vom primi curînd biletele de tren pînă la Genova și contravaloarea biletelor de transatlantic pe ruta Genova—Montevideo. Într-adevăr, peste cîteva zile am avut biletele de tren. Suma pentru transatlantic nu venise încă. Noi însă am continuat să depunem eforturi. Într-o bună zi, tot umblînd cu treburi prin tot Bucureștiul, am găsit o societate de navigație, lângă Piața Matache Măcelaru, pe strada Atelierului, lângă fostul cinematograf „Marconi”. Îmi aduc aminte și astăzi numele societății: «Loyd Sabauto» (o combinație anglo-italiană). Funcționarul, foarte amabil, ne-a oferit o variantă, cu trans-atlanticul „Conte Verde”. Fără să stau pe gânduri, am acceptat-o, spunîndu-i că într-o zi-două vin cu banii, deși speranțele erau nu prea limpezi. Când am ajuns la Octav, m-a certat pentru această grabă, dar pînă la urmă și-a dat seama că am procedat bine. «Pînă la urmă» aveau să vină și biletele. «Pînă la urmă» aveam să ajungem și la Montevideo, cu antrenamente pe puntea vasului, o zi da și o zi nu, pentru că așa ne-a ordonat căpitanul, la rugămintea unor călugărițe care locuiau pe aceeași punte și care solicitaseră o zi din două pentru rugăciuni.”

Călătoria echipei noastre la Montevideo a fost, fără îndoială, o formă de curaj, o formă de elan tineresc. Prezența echipei României la Montevideo a avut o mare publicitate în presă. La loc de cinste au figurat mulțumirile lui Jules Rimet, care a evocat și cu acest prilej legăturile franco-române, exprimate foarte concret în acest „gest de curtoazie față de Franța”, cum avea să spună creatorul campionatului mondial de fotbal.

Rezultatele echipei României la Montevideo sunt cunoscute: o victorie în compania echipei Perului și o

înfrângere (0—4) în fața Uruguayului, adică în fața echipei care avea să câștige finala cu Argentina (4—2).

Chiar dacă acest 0—4 ar putea să evoce o înfrângere categorică, cronicarul se simte îndreptățit să afirme că cele două rezultate ale tinerei echipe românești la Montevideo reprezintă cea mai bună performanță a deceniului, mai ales date fiind condițiile de desfășurare a jocului. Dar, pentru a le revedea, să apelăm din nou la jurnalul lui Rudy Wetzer, din care vom extrage doar însemnările legate de meciuri.

„14 iulie 1930. Am învins! Am învins Peru cu 3—1!”¹

Ce zi teribilă! E aproape de miezul nopții. Sunt frânt. Abia acum s-a făcut puțină liniște. Au plecat reporterii. Au plecat copiii vânători de autografe.

Am învins! Și totuși, nu mă pot bucura din plin. Steiner e la spital. Dublă fractură. Stanciu are piciorul în atelă: rotula sărită. În toate camerele băieților miroase a spirt și a iod. Pe noptiere: vase cu apă de plumb. Am devenit infirmieră: schimb comprese. Parcă-i un spital de campanie.

Am jucat pe stadionul «Pocitos,» al clubului Penarol. Cu cinci minute înainte de începerea jocului, un autobuz s-a oprit în fața tribunei principale. Din autobuz au coborât cei 25 de jucători ai Uruguayului. Echipa «ceastă». Așa i se spune. Au venit să ne vadă. Dar toate emoțiile noastre s-au topit chiar în primul minut de joc. După câteva schimburi, am primit mingea și l-am deschis direct pe Deșu, care a driblat un adversar și a tras formidabil, de la 30 de metri. Când a văzut mingea în plasă, portarul peruvian Valdivieso s-a prăbușit la pământ și a început să bată gazonul cu pumnii. Întregul stadion a amuțit. Așa am putut auzi aplauzele belgienilor, singurii noștri susținători... Dar ce-o fi făcând acum bietul Steiner?

În min. 11, Souza i-a rupt piciorul, sărind pe el ca într-o groapă cu nisip. Apoi au venit minutele acelea îngrozitoare... Brancardierii. Mașina salvării. Sirena.

¹ Echipa României: Lăpușneanu — Steiner II, Bürger — Raffinchi, Vogl, Fieraru — Covaci, Deșu, Wetzer I, Stanciu, Barbu II.

(«Cum s-o fi simțind acum Stanciu?»...) După numai 10 minute, «talpa» lui Alberto de Negri a smuls rotula lui Stanciu. Așa a început calvarul. Am jucat în 9 până la pauză. Am «rotat» toată echipa, ca să astupăm găurile. Vogl a trecut fundaş dreapta, în locul lui Steiner, Raffinschi a devenit half centru, iar Deșu — mijlocuş dreapta. Peruvienii au început să atace în stil sud-american, secerând totul în cale. Ai noștri au rezistat din greu. Arbitrul chilian Warken n-a mai fluierat nimic. Atunci „Raffi” a intrat imediat în atmosferă și a aplicat schema «dinte pentru dinte». Pauza a fost tristă. Steiner era la spital. În vestiar, doctorii se luptau să potrivească rotula lui Stanciu. Fâlcile lui zvâcneau de durere. O durere mută.

Am revenit pe teren. Sau, mai bine zis, pe câmpul de luptă. Dar eram mult mai deciși ca la început. Am uitat că suntem 9. Am uitat că suntem la 10 000 km de patrie. Peruvienii au început să atace din nou. Cam în min. 60 au izbutit să egaleze prin blestematul acela de Souza: 1—1. Atunci s-a produs minunea. Stanciu s-a smuls dintre medici și a apărut pe teren șchiopătând, de parcă ar fi avut o cârjă invizibilă. Când l-am văzut, nu mi-am putut stăpâni lacrimile. Le simt și acum. Stanciu a trecut extremă. Pe dreapta. Și nu l-a luat nimeni în seamă. Un om, acolo... Tribunele s-au pornit din nou. Vor victoria. Cu orice preț. Jose Valle se repede la „Raffi” ca un taur. Dar „Raffi” nu pâlește, ci se opintește. Valle cade ca o minge ricoșată. În secunda următoare, mijlocuşul dreapta peruvian Galindo îl pedepsește pe „Raffi” pentru că a îndrăznit să reziste și șutează cu toată puterea în el. Bineînțeles, fără minge. Și agresorul e eliminat din joc. Uff! Mai sunt 15 minute. Atacăm. Deșu are mingea, o trece lui „Raffi”, care mi-o pasează imediat. Îl simt pe Barbu liber pe stânga și îl lansez «dintr-o bucată». Barbu își fentează fundaşul și centrează pe jos. Dar acolo nu e nimeni. Ba nu! E Stanciu. Stanciu? Ca și cum n-ar fi. Mingea se rostogolește. O minge moartă.

Ceee?! Nu se poate. Stanciu se repede spre minge, sărind aproape într-un picior. Pe cel drept și sănătos. Valdivieso, uluit, se pregătește să plonjeze la picioarele fantomei. Dar Stanciu pune piciorul beteag pe pământ și-l avântă pe cel teafăr — singura soluție — pentru șut.

Valdivieso zboară să-i blocheze dreptul și atunci, în fața stadionului înmărmurit, Stanciu își trece mingea și trage cu piciorul «fără rotulă», învelit, fără prea mult folos, cu trei genunchiere.

Nu-mi vine să cred. E gol! Victorie!! Dar brancardierii care îl poartă definitiv pe Stanciu în afara terenului ne trezesc la realitate. Mai sunt aproape 15 minute de joc. Ceva îmi spune, totuși, că peruvienii se simt învinși. Iar când o echipă simte asta, totul e pierdut.

Cu 5 minute înainte de sfârșit, Barbu îl găsește «printre» pe Covaci (fratele lui Ștefan Covaci) și... 3—1! Nici noi și nici peruvienii nu mai știm prea bine ce se întâmplă pe teren. Într-un târziu, ca din altă lume, se aude fluierul izbăvitor al arbitrului."

Victoria României în jocul cu Peru nu poate fi subestimată. Să amintim, în sprijinul acestei idei, că peste numai două zile Uruguay a învins cu 1—0, după mari dificultăți, aceeași echipă. Acest rezultat a pus și mai mult în valoare echipa României. O dovadă: meciul România—Uruguay, care urma să se joace în deschidere, pe Centenario, în cuplaj cu Argentina—U.S.A., a fost programat singur, a doua zi. Organizatorii au susținut că „după jocul cu Peru, *Rumania* umple singură stadionul celor 100 000 de locuri". Dar victoria echipei noastre poate fi apreciată și dintr-un alt punct de vedere. Profesori universitari uruguayeni au început să scrie într-o rubrică specială, susținând că 1—0 e un rezultat mai bun decât 3—1, pentru că reprezintă infinitul. Era evident că uruguayenii nu excludeau varianta jocului egal. Din păcate, echipa Românei, lipsită de doi oameni de bază, a trebuit să fie permutată, realmente, pentru a se constitui într-un „11".

Și acum, pentru a readuce culoarea timpului, să apelăm din nou la jurnalul căpitanului echipei naționale, Rudy Wetzer.

„21 iulie, 1930. Am pierdut. Era de așteptat. 4—0!¹ În mod neașteptat. Uruguayenii au deschis scorul în min. 7, prin Dorado, cu o minge care ieșise mult în afara terenului. (În buletinul oficial al Copei del Mundo stă

¹ Echipa României: Lăpușneanu — Czako, Bürger — Robe, Vogl, Fieraru — Covaci, Deșu, Wetzer I, Raffinschi, Barbu II.

scris negru pe alb: «*Le ballon qui franchit la ligne de touche fut pris par Dorado, qui marqua le premier but*». Balonul care depășise tușa a jost recepționat de Dorado, care a marcat primul gol.). 80 000 de uruguayeni au izbucnit în urale, dar n-au putut împiedica fluierăturile celor 30 000 de argentinieni împotriva deciziei lui Almeida Rego. În min. 20, Bürger i-a pasat lung lui Barbu, care a sprintat scurt și a tras imparabil, de la 25 de metri: gol! Dar arbitrul Rego a lovit din nou sub centură, sancționând un ofsaid. Ofsaid la un șut direct, bombă, de la 25 de metri. Apoi a venit marele nostru fading. În numai 6 minute am primit 3 goluri: Scarrone, Anselmo, Cea. Eram *groggy*. Ne prăbușisem psihic. Gândul că pe tabela de marcaj scria 1—0 pentru Uruguay, deși era, de fapt, 1—0 pentru noi, ne-a legat picioarele. După pauză am jucat de la egal. Eu am ratat cea mai mare ocazie de gol. Tot gândurile. Ce bine e să te gândești numai la ceea ce este și nu la ceea ce ar putea să fie.

Și totuși, jos pălăria! Ne-a bătut, într-adevăr, o «echipă cerească». Uruguayul de astăzi e mai tare decât cel de la Paris, din 1924, care a câștigat Olimpiada." (N.r. — Uruguayul de la Paris a învins cu 3—0 Suedia, aceeași Suedie care eliminase Olanda, echipa care ne zdrobise cu 6—0. După cum se vede și din această confruntare de rezultate, progresul echipei noastre este în afară de orice îndoială. Cronicarul este tentat să susțină și să repete aprecierile contemporanilor: a fost suficient să se pună puțină ordine în metoda de antrenament — vezi cazul Hlawai — pentru ca fotbalistii noștri să nu mai fie simpli diletanți la discreția lui 6—0.)

Sfertul de oră al Ripensiei

Această idee a constanței rămânerei în urmă a fotbalistilor noștri, mai ales în sfera metodelor de antrenament, este confirmată încă o dată de Costel Rădulescu, managerul echipei de la Montevideo: „Chiar după Hlawai, antrenamentul săptămânal al echipelor noastre se reduce la câteva exerciții fizice în zilele de marți, la un antrenament mai lung, cu mingea, în zilele de joi, și la câteva exerciții fizice, baie și masaj în zilele de

vineri. Să mai amintesc că antrenamentele cu mingea nu aveau prea multă eficacitate, deoarece pe teren se afla, în general, o singură minge. (Era vremea unei singure mingi. Aș putea spune că, din acest punct de vedere, jucătorii valoroși pe care i-am avut în acea vreme erau aproape exclusiv produsul instruirii lor de autodidacți pe maidanele din jurul orașelor...) La Montevideo, urmărind antrenamentele echipelor străine, mi-am dat seama că sud-americanii și mai ales uruguayenii lucrau mult mai mult și mai intens. Am asistat la antrenamente uruguayene efectuate cu o mare intensitate, timp de 120 de minute. Antrenorii lor susțineau că un fotbalist, pentru a fi proaspăt timp de 90 de minute, trebuie să apese pe accelerator dincolo de aceste 90 de minute, astfel încât să aibă la joc o senzație de ușurință... În legătură cu aceasta, vreau să mai spun că Rudy Wetzer, căpitanul echipei României, care avea să joace la Ripensia după revenirea de la Montevideo, a intuit foarte bine logica antrenorilor uruguayeni și a aplicat-o la Ripensia. În fotbalul nostru s-a vorbit deseori despre «sfertul de oră al Ripensiei», adică despre acea mobilizare ieșită din comun a jucătorilor timișoreni în ultimele sferturi de oră ale reprizelor. Aceste sferturi de oră au fost o realitate. Ele se declanșau în mod deliberat, ca la un semnal. Sunt convins — Rudy Wetzer mi-a confirmat-o — că sfertul de oră al Ripensiei s-a născut din preluarea unei idei moderne în privința efortului. Din păcate, fotbalul nostru nu a fost întotdeauna receptiv la asemenea idei."

Așa se încheie deceniul romantic al fotbalului românesc.

Deceniul marilor premiere

Înainte de a începe povestea deceniului anilor '30, o scurtă paranteză, care ar putea să lase impresia că duce dorul paradoxului, dar care reprezintă un mare adevăr. Se spune că omul care ne-a apropiat cel mai mult de fotbalul mare — în această istorie a soccerului românesc — este unul care nu a jucat fotbal, ci doar rugby. Acest om este Octav Luchide.

De ce i se atribuie lui Octav Luchide această apropiere a fotbalului românesc de marele nivel internațional? Răspunsul este foarte simplu. În decurs de numai doi ani,

Octav Luchide a reușit „cele mai mari trei performanțe din istoria fotbalului românesc”:

1. A fost promotorul înființării Federației Române de Fotbal, lucru care s-a întâmplat la 16 februarie 1930.

2. A fost promotorul și realizatorul primei traversări a Atlanticului, pentru Montevideo 1930, fapt care a însemnat un mare succes pe plan internațional.

3. A fost promotorul și realizatorul Diviziei naționale de fotbal, care a luat ființă în anul 1932. Acest din urmă act al lui Octav Luchide a avut o influență deosebită în dezvoltarea fotbalului românesc, nemaipunând la socoteală faptul că înființarea Diviziei naționale are și o semnificație specială, ea marcând unirea reală a fotbalului nostru, dispersat până atunci în competiții zonale, care păstrau trăsături distincte, foarte greu de împletit.

După acest mult prea scurt omagiu adus lui Octav Luchide, să prelungim puțin preludiul deceniului anilor '30, cu o declarație făcută cândva de Vasile Deheleanu, fostul mijlocăș al Ripensiei și al echipei naționale, în perioada anilor '32—'34. Spunea atunci Deheleanu: „Noi, cei de la Ripensia, și contemporanii noștri, am asigurat saltul fotbalului românesc din Balcani în Europa Centrală”. Cuvintele lui Deheleanu sugerează cel mai bine saltul de calitate care se realizează între deceniul romantic și cel al pătrunderii pe harta Europei fotbalistice.

Primul joc al deceniului se încheie cu o victorie netă: România—Bulgaria 5—2, București, 10 mai 1931. Victoria și scorul în sine nu reprezintă ceva deosebit, decât în măsura în care acest rezultat vine după un neașteptat 3—5 „încasat” la Sofia, cu numai o jumătate de an în urmă.

Dincolo de revanșa obținută, se cuvine să ne oprim puțin asupra actului de curaj al selecționarului (în speță Costel Rădulescu), care renunță la echipa înfrântă la Sofia și alcătuieste o echipă complet nouă. (Să amintim că un singur jucător din cei care au evoluat la Sofia rămâne în echipa victorioasă de la București). Operând această masivă schimbare, Costel Rădulescu a intuit oboseala psihică a echipei revenite de la marele examen al „Mundialului” de la Montevideo și a dat cale liberă unor jucători mai proaspeți. Inspirația selecționarului avea să

aibă urmări importante în palmaresul echipei naționale. În meciul de la București au debutat, printre alții, Bodola și Albu, doi autentici pivoți ai echipei naționale de-a lungul întregului deceniu. Primul, un mare talent, în vârstă de numai 19 ani la acea dată, avea să dețină recordul selecționărilor în echipa națională până în anul 1975, record pe care-l va doborî Lucescu. Cel de-al doilea a deținut și deține un alt record — 39 de selecționări consecutive în echipa națională.

După jocul de la București, echipa României se deplasează la Zagreb, unde obține „cea mai frumoasă victorie din toate cele realizate împotriva Iugoslaviei”: 4—2.¹ (Afirmatia îi aparține lui Costel Rădulescu, care menționează: „Această victorie este, după părerea mea, mai prețioasă decât acel 5—0 zdrobitor cu care „naționala” noastră avea să învingă Iugoslavia la București, în cadrul Balcaniadei lui 13—0. Cele patru goluri înscrise la Zagreb valorează mai mult decât orice comentariu tehnic. După părerea mea, victoria din 1931, de la Zagreb, este una dintre cele mai autentice în palmaresul româno-iugoslav".)

Am insistat mai mult asupra acestor două jocuri, deoarece echipa aruncată în luptă imediat după Campionatul mondial de la Montevideo și care va susține jocurile noastre de palmares până spre sfârșitul anului 1934, adică până la a doua ediție a campionatului mondial, este una dintre cele care candidează la titlul de „cea mai bună generație din istoria fotbalului nostru”.

Adversari în premieră

Dacă privim palmaresul acestor patru ani, care se ridică și la o cotă realmente internațională — 25 de jocuri, constatăm că bilanțul este deosebit de spectaculos:

25 16 4 5 72 : 44 36

¹ Echipa României: Zauber — Vogl, Albu — Robe, Steinbach, Borbil II — Glanzmann, Covaci, Sepi II, Bodola, Cociș.

Niciodată în istoria fotbalului nostru nu se adună — pe o perioadă de 4 ani — un palmares atât de bun, exprimat printr-un coeficient cu adevărat internațional. Se remarcă în mod special eficacitatea atacului, care înregistrează o medie de 3 goluri de meci, deși o bună parte din jocuri (15) sunt susținute în deplasare. În această perioadă, cuvintele lui Deheleanu capătă o confirmare cifrică. Harta europeană a fotbalului românesc se îmbogățește vizibil. În palmaresul echipei naționale, deceniul anilor '30 înregistrează adversari în premieră: Ungaria, Franța, Elveția, Germania, Suedia, Belgia, Anglia și Italia. Saltul din Balcani spre marele fotbal este vizibil. Rămâne de văzut, acum, dacă acest salt a fost determinat strict de progresul tehnic al fotbaliștilor noștri, sau dacă are la bază și efortul foarte competent al echipei federale conduse de Octav Luchide, care reușește să asigure fotbalului românesc o circulație mult superioară celei de până atunci. Suntem înclinați să plasăm adevărul undeva la mijloc, subliniind încă o dată rolul unei federații cu adevărat profesioniste în conducerea treburilor fotbalului. Dar să revenim la cifrele istoriei soccerului nostru, pentru a nu rămâne la general.

Startul deceniului este deosebit de spectaculos. În primele 9 jocuri, echipa României obține 8 victorii, înscriind nu mai puțin de 34 de goluri. Aceste victorii sunt incontestabile în fața adversarilor tradiționali, dar ridică un semn de întrebare când e vorba de echipele din Europa Centrală. Astfel, la 20 septembrie 1931, la Oradea, România învinge Cehoslovacia cu 4—1. Saltul este impresionant — față de acel 0—6 „realizat” la Cluj cu 8 ani în urmă —, dar este necesară o precizare. Echipa Cehoslovaciei nu reprezenta chiar prima garnitură. De vreo câțiva ani, fotbalul cehoslovac instituise profesionismul, ceea ce excludea — la alcătuirea echipei naționale — un întreg lot de jucători valoroși. Să menționăm că meciul de la Oradea a avut loc în cadrul Cupei Europei Centrale de amatori. În legătură cu aceasta, mai trebuie să facem o precizare. Echipa noastră națională era și ea lipsită de 2—3 titulari, din cei care jucau la Ripensia, care se constituise într-o echipă profesionistă, ceea ce excludea din echipa reprezentativă jucători ca Wetzter, Dobay, Schwartz. Să mai amintim, de

asemenea, că în echipa cehoslovacă prezentată la Oradea figurau jucători neprofesioniști de certă valoare internațională, ca, de pildă, Nejedly, Bradac, Kannhauser, Juneck și chiar Daucik, pe care îi vom reîntâlni în echipa Cehoslovaciei, în marile meciuri susținute în afara Cupei de amatori. Deci, acest 4—1 cu Cehoslovacia, care sună foarte frumos, trebuie corectat în mod onest, stabilind un real raport de forțe. Dealtfel, la numai două săptămâni după meciul de la Oradea, echipa noastră, într-o formație apropiată de cea prezentată la Oradea, va pierde la un scor neașteptat jocul cu Ungaria, la Budapesta (0—4).

Un debutant de clasă: Bodola

Făcând aprecieri favorabile asupra palmaresului acestor patru ani, care este fără îndoială merituos, dovadă și acea categorică victorie asupra Franței (6—3) la București, trebuie să mai menționăm că... spectaculosul 4—1 în compania Austriei, la București, 8 mai 1932, nu face parte din aceeași familie, deoarece este realizat împotriva echipei de amatori a Austriei. (Să subliniem, în sprijinul aceluiași fair-play, că echipa Austriei nu cuprindea pe nici unul din celebrii componenți ai Wunderteamului, probabil cea mai bună echipă europeană în primii ani ai deceniului. Pe de altă parte însă, victoria în sine rămâne o performanță de palmares, deoarece fotbalul austriac nu se putea circumscrie strict la cei 15—16 componenți ai Wunderteamului.)

Primii patru ani ai deceniului sunt dominați de aportul consistent al tânărului brașovean Iuliu Bodola. În primele 9 meciuri de la debut, Bodola înscrie nu mai puțin de 13 goluri, ceea ce explică totalul lui greu egalabil în echipa națională: 30 de goluri, adică o cifră la nivelul marilor înaintași europeni.

Anul 1932 este cel mai puțin productiv din pătrarul pe care îl cercetăm. Acest an aduce echipei noastre două înfrângeri greu de explicat: 0—2 cu Bulgaria, la Belgrad, și mai ales 0—5 cu Polonia, la București (2 octombrie 1932). Acest din urmă rezultat este de neînțeles, mai ales prin prisma palmaresului general al întâlnirilor româno-poloneze. După cum se știe, în istoria bogată a relațiilor

dintre echipele noastre naționale s-au disputat 19 jocuri. Dintre acestea, 8 s-au încheiat cu victoria echipei României, iar 10 s-au terminat la egalitate. O singură întâlnire s-a încheiat cu victoria polonezilor, iar această surpriză s-a produs chiar la București, la un scor neverosimil: 0—5.

Dacă cercetăm puțin istoria acestui meci, ajungem la concluzia că el a avut o evoluție cel puțin ciudată. Față de echipa aliniată la start au fost introduși în teren — pe parcurs — 5 jucători noi, ceea ce exprimă, pe de o parte, degringolada selecționarului, iar pe de altă parte, protocolul ciudat al jocului. Se pare că echipa noastră națională n-a avut în ziua aceea sufragiile publicului. În orice caz, acest 0—5 este contestat de cele două meciuri care îl încadrează. Astfel, la 23 august 1931, deci cu numai un an în urmă, România învingea Polonia cu 3—2, la Varșovia. Iar acest 3—2 nu spune totul. (În min. 80 era 3—0 pentru România). În sfârșit, la 14 octombrie 1934, deci peste numai doi ani, România reușește 3—3, la Lvov, fiind decisă parcă să șteargă amintirea acelui ciudat 0—5. Dealtfel, toate rezultatele în compania echipei Poloniei, până în zilele noastre, vor urmări parcă ștergerea cu insistență a acelui rezultat fără trecut și viitor.

Primii patru ani ai deceniului sunt cunoscuți, în general, prin performanța mult cântată a Balcaniadei lui 13—0. Într-adevăr, între 4 și 11 iunie, la București, România avea să câștige Balcaniada, înregistrând un 7—0 cu Bulgaria, un 1—0 cu Grecia și un 5—0 cu Iugoslavia. Sigur că acel 1—0 derutează puțin, dar rezultatele cu Iugoslavia și Bulgaria pot fi contestate cu foarte puțini sorți de izbândă. Să amintim că, în jocul cu Iugoslavia, România conducea cu 5—0 în min. 42, reducând mult din insistența atacurilor, după pauză. (Poate că acest 5—0 este un moment de revoltă pentru acel 0—5 cu Polonia.) În orice caz, victoria asupra Iugoslaviei face o bună propagandă fotbalului românesc în Europa. Să amintim, de asemenea, că în septembrie 1933, România învinge Ungaria cu 5—1, la București. La evaluarea acestei victorii trebuie să avem în vedere condiția de amatori a jucătorilor maghiari. Cercetând „11”-le oaspeților, constatăm că doar portarul Hada avea să facă parte din marile echipe ale Ungariei.

Al doilea Mondial al „tricolorilor"

Sfârșitul anului 1933 este marcat de intrarea echipei noastre naționale în preliminariile pentru turneul final al Campionatului mondial din Italia. Startul se produce la Berna, în compania echipei Elveției, care avea o bună valoare în acea vreme. Să amintim, spre edificare, un 1—1 al Elveției cu Italia la Berna (29 martie 1931).

Acest start confirmă emanciparea valorică a echipei noastre. În min. 75, scorul este 2—0 pentru România, Rezultatul 2—2¹ poartă amprenta finalurilor noastre devenite clasice, când jucătorii socotesc conturile încheiate. După acest meci, elvețienii au contestat prezența în echipă a lui Baratki. Ni s-a dat meci pierdut, dar după aceea s-a revenit, astfel încât echipa României a putut susține următorul meci de calificare în compania Iugoslaviei, la București. Acest al doilea joc de calificare avea să se dispute la 29 aprilie 1934, la București, și să se încheie cu victoria României: 2—1.

Calificarea a produs un mare entuziasm în rândul iubitorilor fotbalului. „Gazeta sporturilor" a publicat poeme în versuri, făcând risipă de superlative. Oricum, echipa României depășise cadrul Balcanilor, ajungând, de astă dată prin luptă, în turneul final al Campionatului mondial din Italia, 1934.

Zilele premergătoare plecării lotului nostru în Italia au fost deosebit de înflăcărate. Presa vremii (și nu numai cea de specialitate) a înconjurat participarea echipei române la cel de-al doilea „Mondial" al său cu o atenție fără precedent. Trimișii „Gazetei sporturilor" scriau zilnic reportaje pe multe coloane. Toate mișcările jucătorilor noștri erau urmărite pas cu pas. Dar iată că în ultimele zile premergătoare meciului au început să se adune norii. Momentul cel mai greu a intervenit odată cu accidentarea lui Bindea, la un antrenament. Situația devenea dificilă. Presa era alarmată. A fost chemat Beke, pentru înlocuirea coechipierului său timișorean. Când a sosit Beke, s-a

¹ Echipa României: Zombori (Püllock) — Vogl, Albu — Moravetz, Cotormani, Lakatos — Bindea, Baratki, Sepi II, Bodola, Dobay.

constatat că nu are drept de joc, el nefiind trecut pe lista oficială a lotului. Această veste a produs atacuri furibunde împotriva conducătorilor echipei naționale. Virgil Economu a lansat o diatribă fulminantă la adresa fostului său prieten Octav Luchide. Astăzi, după mai bine de 40 de ani, Luchide explică: „Știam că venirea lui Beke este în afara regulamentului. Am recurs la această soluție în urma unei convorbiri cu conducătorii echipei cehoslovace. Ei mi-au spus că nu vor contesta prezența unui jucător netrecut pe foaie. Dar, în momentul sosirii lui Beke, căruia i s-a asigurat o mare publicitate, cehoslovacii au dat din coate și n-au mai putut să-și țină promisiunile. Așa se face că Beke, deși a fost adus, nu a putut juca. Am recurs, vrând, nevrând, la soluția Bindea, în ansamblul unei echipe cu mulți timișoreni."

Jocul cu Cehoslovacia din cadrul campionatului mondial s-a încheiat cu scorul de 2—1 (0—1) pentru... Planicka. Dobay a deschis scorul în min. 10. Echipa României a avut apoi nenumărate ocazii, pe care unii dintre componenții ei le regretă și astăzi. Plină de nostalgie este amărăciunea centrului înaintaș al echipei naționale, Grațian Sepi. Nu de mult, el a povestit autorului acestor rânduri câte ceva din drama de la Trieste: „Îmi pare rău și astăzi de cele petrecute. Dar cel mai rău îmi pare de o neînțelegere care s-a produs din vina crainicului radio, un băiat foarte simpatic, altminteri, pe nume Țari. Îmi aduc aminte, când am venit în țară, toți prietenii mă priveau compătimator. Abia peste câteva zile aveam să cunosc motivul acestei compătimirii. Aflaseră pe calea undelor că eu am ratat o ocazie imensă, cu care am fi putut conduce cu 2—0. Ce se întâmplase? Țari spusese în transmisie — aveau să mi-o confirme cei de pe banca rezervelor — că eu am driblat doi adversari, apoi am jonglat cu portarul, dar că până la urmă am ratat ca un copil. Dealtfel, la prima noastră reîntâlnire, l-am întrebat: «De ce ai făcut asta, Țari?» Mi-a răspuns cu candoare: «Ca să fie transmisia mai frumoasă, mai dramatică». Așa se scrie, uneori, istoria. Asta nu mă împiedică, însă, să spun că noi am ratat atunci două, trei ocazii mari, cea mai mare fiind aceea a lui Bindea, care nu a putut împinge mingea în poartă de la trei metri, deoarece îl durea foarte rău piciorul".

După pauză, echipa cehoslovacă a reușit să obțină victoria. Mai interesant ni se pare însă un amănunt intervenit la pauză. După cum afirmă Octav Luchide, doctorul Pelikan, conducătorul echipei cehoslovace, își luase rămas bun de la victorie: „Nu m-aș fi așteptat să aveți o echipă atât de bună”. El i-a și propus lui Octav Luchide să preia biletele de tren pe care el, Pelikan, le rezervase în vederea voiajului la Roma, după victorie. Din păcate, n-a fost să fie așa¹.

Fotbaliștii români au fost eliminați, așadar, încă din primul tur. Dar și aici e nevoie de o precizare. Înfrângerea dramatică a echipei României nu poate fi aruncată în anonimat. Astăzi, când vorbim despre Guadalajara și despre acel merituos 4—5 în „grupa morții”, cu Anglia, Cehoslovacia și Brazilia, nu-i putem situa în nici un caz pe „tricolorii 1970” peste „tricolorii 1934”. Echipa României a jucat în 1934 un singur meci, deoarece regulamentul ediției nu fixa jocuri în grupă, ci era eliminatoriu. „După 36 de ani — spune azi Deheleanu, mijlocășul dreapta al echipei de la Trieste — «tricolorii» aveau să piardă și ei primul meci (0—1), cu Anglia, dar regulamentul cel nou a îngăduit nepoților noștri acea frumoasă revanșă cu Cehoslovacia (2—1), la capătul unui meci în care cehoslovacii au deschis scorul prin Petras, precum Dobay la Trieste, pentru a pierde, în cele din urmă, prin golurile înscrise de Neagu și Dumitrache, exact ca Puc și Nejedly, autorii golurilor victoriei cehoslovace în jocul cu noi. Dacă regulamentul s-ar fi păstrat, Dinu și Dumitru n-ar mai fi putut juca cu Cehoslovacia. Din fericire pentru ei, și bineînțeles și pentru noi, veteranii lui 1934, revanșa asupra Cehoslovaciei — într-un campionat mondial — a fost luată după aproape 40 de ani”.

Revelionul la Atena

¹ Iată acea formație: Zombori — Vogl, Albu — Deheleanu, Cotormani, Moraveț — Bindea, Covaci, Sepi II, Bodola, Dobay. Numele celor 7 ripensiști sunt sulinate.

Cuvintele lui Deheleanu mai au nevoie de o completare. Înfrângerea echipei României trebuie privită și dintr-un alt punct de vedere. Echipa victorioasă, Cehoslovacia, avea să joace finala campionatului mondial cu Italia, în ziua de 10 iunie 1934, pe Stadionul olimpic din Roma. Presa vremii și martorii oculari susțin că Cehoslovacia era cea mai bună formație a momentului. Ea a deschis scorul prin Buc (min. 69) și a fost egalată *in extremis*, prin golul înscris de Orsi (min. 80). Victoria foarte grea a fost „smulsă” literalmente în ultimele minute ale prelungirilor, prin golul înscris de Schiavio. Martorii oculari susțin că Stadionul olimpic din Roma era atât de aprins, încât un alt deznodământ nici nu ar fi fost cu putință. Acest rezultat final pune în valoare încă o dată calitatea jocului prestat de echipa României în „optimile” de la Trieste. Se pare, într-adevăr, că echipa anilor 1931—1934 a atins un potențial apropiat de cel al fotbalului din Europa Centrală. Din păcate, după numai câteva luni, se va produce ceva care, departe de a fi o excepție, se înscrie ca o regulă în palmaresul echipei noastre naționale și chiar al fotbalului românesc în general. Iată despre ce e vorba. După remarcabilul moment de la Trieste, care încheie, practic, un ciclu, echipa națională mai are resursele necesare unui 3—3 cu Polonia, în deplasare, dar în jocul ei se simte o oarecare scădere, firească dealtfel. Cu toate acestea, fotbaliștii români pornesc optimiști spre Atena, unde avea să se organizeze, am putea spune astăzi, Balcaniada lui... San Silvester, adică o Balcaniadă care începea la 26 decembrie, ca să se încheie la ...1 ianuarie 1935. Echipa României debutează cu un 2—2 în compania formației gazdă, la capătul unui joc în care conduce cu 2—0 în min. 15. Apoi, peste patru zile, „tricolorii” înving Bulgaria cu 3—2, în urma unui joc în care își surclasează adversarii în prima parte, conducând cu 3—0 în min. 37! Din acest moment, lucrurile se precipită. Cei doi portari, Crețeanu și Burdan se accidentează. Se recurge la o soluție greu de imaginat. Aviatorul Bănciulescu se oferă să-l aducă pe portarul Zombori la Atena. El decolează pe viscol și reușește această mare performanță, oferind echipei naționale portarul de care ea avea nevoie. Dar „tricolorii” nu prea înțeleg dimensiunile gestului. La poalele Acropolei,

revelionul 1934—1935 este sărbătorit cu prea mult entuziasm, omițându-se faptul că jocul Iugoslavia-România este programat la 1 ianuarie. Și astfel, fotbalistii iugoslavi își iau o netă revanșă pentru înfrângerea din cadrul Balcaniadei de la București. După numai un an, ei aproape că ne „întorc scorul”, câștigând cu 4—0. Acest scor sever, în prima zi a lui 1935, va avea efecte nefaste asupra următoarelor 364 de zile; 1935 va fi unul dintre cei mai negri ani din istoria fotbalului românesc, deși ecurile jocurilor de la Berna, București și Trieste nu se stinseseră încă. Dealtfel, o scurtă retrospectivă a palmaresului, în acest an nefavorabil, e foarte sugestivă: 0—2 cu Iugoslavia la Sofia, 0—4 cu Bulgaria, tot la Sofia, 2—2 cu Grecia, de asemenea la Sofia (toate aceste jocuri s-au disputat în cadrul unei noi ediții a Balcaniadei, programată pe nerăsuflăte). După Balcaniadă, o nouă înfrângere (2—4 cu Germania, la Erfurt), care nu face parte din seria înfrângerilor lipsite de glorie, deoarece Germania era o echipă foarte puternică. Din păcate, după numai 7 zile, „tricolorii” pierd cu un scor categoric în fața Suediei, la Stockholm. Acest scor are însă două explicații, care, departe de a încerca să întrețină aureola jucătorilor din 1934, aruncă o lumină asupra realităților fotbalului din acea vreme. După jocul cu Germania, conducătorii au cerut cu insistență Bucureștiului trimiterea câtorva jucători. Dar acești jucători — 3 la număr — n-au putut fi trimiși, deoarece nu li s-au aprobat concediul fără plată. Echipa aliniată la Stockholm are câteva nume noi ca Bărbulescu, Cuedan, Georgescu și Klimek. Fără îndoială că prezența atâtor rezerve explică în bună măsură înfrângerea netă. Partea cea mai interesantă este însă că, și în aceste condiții de lot remaniat, scorul era 2—1 în min. 75! Mai mult decât atât, Baratki ratase un penalty. Deci în numai 15 minute, în care timp s-a produs și rănirea gravă a portarului Bugariu, înlocuit cu mare întârziere cu Petrică Rădulescu, fotbalistii suedezi au reușit să înscrie 5 goluri. Ieșirea fotbalului nostru în lumea soccerului scandinav s-a încheiat, astfel, cu un nou „minus 6”, devenit laitmotiv la răstimpuri. Din fericire pentru anul 1935, România întâlnește Polonia, la 3 noiembrie, la București. Ca de obicei, starea de spirit a fotbalistilor noștri se schimbă radical. Ei obțin o victorie

netă (4—1), confirmând parcă o distanțare tradițională față de potențialul fotbalului polonez, cu excepția de rigoare — mai sus-amintită — a faimosului an 1932. Și totuși, această echipă a Poloniei va juca cu succes, peste numai un an, la Berlin, în cadrul Jocurilor Olimpice, unde va învinge Ungaria cu 3—0 și Marea Britanie cu 5—4. În acest timp, fotbaliștii români vor străluci prin absență...

După necazurile anului 1935, fotbaliștii noștri regăsesc drumul victoriei. Suporterii lui Bodola leagă insuccesele din fața Germaniei și a Suediei de lipsa din formație a orădeanului, înlocuit cu Petea Vîlcov. Primul meci al anului 1936 (10 mai) pare să le dea dreptate. România învinge Iugoslavia la București, cu scorul de 3—2, iar Bodola înscrie toate cele trei goluri.

La 4 octombrie, tot la București, echipa României pierde cu 1—2 în fața Ungariei, repetând scenariul „fără noroc” din partida de la Trieste. „Tricolorii” deschid scorul în min. 24, prin Bindea, conduc pînă în min. 65, dar pierd în min. 83. În jurul acestui meci a fost o lungă dispută pe tema înlocuirii lui David, la pauză, cu Pavlovici. Octav Luchide este foarte net în acest sens: „David a cerut să fie înlocuit, fiind accidentat, iar Pavlovici și-a făcut datoria, ca un sportiv de caracter, cum a fost întotdeauna”. Jocul cu Ungaria confirmă apropierea fotbalului românesc de marile valori europene. Față de acel 0—4 înregistrat la Budapesta, în 1932, acest 1—2 cu Ungaria, în condiții speciale, e o dovadă a unui progres constant, care avea să fie confirmat și în anul următor (România-Cehoslovacia 1—1, la București, oaspeții egalând în min. 81 prin Nejedly). Jocul următor (România-Belgia 2—1, la București) readuce în memorie cuvintele lui Deheleanu, care spunea că generația lui a urcat fotbalul din Balcani în Europa. Ca o confirmare, la 27 iunie 1937, România-Suedia 2—2 la București. Sigur că astăzi, un astfel de rezultat (așa cum s-a întâmplat să fie cel cu Spania — 2—2 și cel cu Scoția — 1—1, în anul de grație 1975) ar fi fost considerat ca o semiînfrângere, dar, în anul 1937, un 2—2 cu Suedia la București, privit în perspectiva trecutului nu prea îndepărtat, era echivalent cu o victorie, el reprezentând o performanță mult mai mare decât, de pildă, victoria devenită stereotipă a României asupra Poloniei (Lodz, 5 iulie 1937).

Aceeși întârziere patriarhală...

Această apropiere de potențialul Europei în general, și al Europei Centrale în special, este cu atât mai remarcabilă, cu cât fotbalul nostru păstrează, în mare, întârzierile amintite la începutul acestei cărți. Iată, de pildă, în acea zi de 5 iulie 1937, când România învinge Polonia la Lodz, după ce cu o săptămână în urmă reușise un 2—2 cu Suedia, pregătirile echipei naționale sunt aproape la fel de romantice, ca și în deceniul trecut. Costel Rădulescu, managerul obișnuit al deceniului, spune, fără să încerce o denaturare convenabilă: echipa națională se aduna luni dimineața, după etapa de duminică. Programul era în general următorul: luni după-amiază, un antrenament de 30—45 de minute; marți, o plimbare; miercuri, antrenament cu mingea; joi, plimbare; vineri, baie; sâmbătă, plimbare. Acest program, care ar putea scandaliza astăzi, era o realitate a fotbalului românesc în perioada în care soccerul nostru încerca să se apropie de marea performanță. Dacă mai amintim că în această zi de 5 iulie 1937 englezii jucau de 10 ani cu stoperul retras între fundași, în timp ce noi continuam să jucăm cu doi fundași, pradă centrilor înaintași tanc¹, ne dăm seama că și la capitolul tactic exista foarte puțină preocupare. Și-atunci, veți întreba dumneavoastră: cum au fost posibile, în aceste condiții, rezultatele deseori bune ale echipei naționale? Explicația trebuie căutată în primul rând în dezvoltarea spontană a fotbaliștilor, care împânzeau în acea vreme maidanele de la marginea orașelor și care nu trebuiau să aștepte 10 minute, ca în taberele de astăzi, pentru a intra în posesia mingii și pentru a executa un șut la poartă. Dar această creștere uneori luxuriantă n-a fost suficientă pentru a ordona întotdeauna jocul echipei naționale și chiar al celorlalte echipe de club.

¹ Abia după această dată, antrenorul Venusului, Platko, va încerca să aplice WM-ul în premieră, făcând din Colea Vlăcov cel mai bun stoper.

Tragicomedia de la Toulouse

Anul 1938 vine să confirme, parcă, inegalitățile deseori inimaginabile în viața fotbalului românesc. În acest an 1938, echipa României participă pentru a treia oară la campionatul mondial de fotbal. Să menționăm totuși că această calificare nu a fost obținută prin luptă, ci prin neprezentarea Egiptului, ai cărui jucători n-au putut trece peste unele restricții religioase, legate de nu mai știm ce post.

Turneul final al Campionatului mondial din 1938 a avut loc în Franța, adică în patria lui Jules Rimet. După calificarea protocolară în dauna Egiptului, echipa României a mai beneficiat și de o excelentă tragere la sorti, urmând să înfrunte — în optimi — anonima echipă a Cubei. Cu alte cuvinte, naționala noastră avea asigurat un loc frumos în primele opt echipe ale lumii. Să mai notăm că, în vederea meciului cu Cuba, selecționarul unic Țane Săvulescu a anunțat o echipă care întrunea toate sufragiile. Să o amintim cititorilor, pentru a-i sublinia calitățile. Așadar: Pavlovici — Bürger, Chiroiu, Vintilă, Rășinaru, Raffinschi — Bindea, Covaci, Baratki, Bodola, Dobay. Această echipă avea, spunea presa vremii, tot ceea ce era mai bun în fotbalul românesc. O apărare imediată ultraîncercată, alcătuită din trei ripensiști: Pavlovici, Bürger, Chiroiu. O linie de mijloc omogenă, alcătuită din trei rapidiști: Vintilă, Rășinaru, Raffinschi. În sfârșit, atacul — vă rog să-l recitiți — este considerat ca fiind unul dintre cele mai puternice cvintete ofensive din istoria fotbalului nostru. Ați recunoscut extremele Ripensiei, Bindea și Dobay, ca și subtila tripletă orădeană, alcătuită din Covaci (fratele lui Ștefan, exantrenorul lui Ajax), Baratki, venit între timp la Rapid, și Bodola, devenit conducătorul de joc al Venusului.

Ce aștepta publicul de la această echipă? O victorie categorică, ținând scama de valoarea adversarului.

Echipa României a sosit la Toulouse în postură de mare favorită. Fotbaliștii cubanezi nu puteau emite nici un fel de pretenții. Într-o după-amiază, când se proiectase o deplasare în grup la un antrenament al cubanezilor, selecționarul unic Țane Săvulescu a considerat util să

menajeze forțele jucătorilor săi și a anunțat că se va deplasa singur, pentru a-i vedea la lucru pe jucătorii de peste Ocean. La terminarea antrenamentului, selecționarul a revenit la hotel foarte radios. Întrebat de jucători în privința calităților echipei cubaneze, el a răspuns scurt: „Măine le dăm de la 7 goluri în sus! I-am văzut pe toți. Vai de capul lor, săracii. Au venit la teren cu ghetete înfășurate în jurnal”.

A doua zi, 5 iunie 1938, România a reușit să egaleze Cuba în min. 105, în prelungiri, după ce mai obținuse o egalare, *in extremis*, în min. 88. Scor final: 3—3.

Cum a fost posibil acest rezultat? Se pare că pregătirea psihologică bizară a selecționarului a fost atât de convingătoare, încât a deconectat practic sistemul nervos al jucătorilor. Această pregătire psihologică ciudată a fost întărită și de faptul că Bindea a deschis scorul în min. 35, confirmând parcă presupunerile selecționarului, care vedea în jocul cu Cuba doar o problemă de scor. Cubanezii, masați mereu în careu, s-au apărat cu îndârjire și au reușit un contraatac tocmai când e mai rău, adică în ultimul minut al reprizei. Reintrând în vestiar cu un neașteptat 1—1, echipa României s-a rupt în două, sub puterea temperamentelor deosebite. După pauză, asediul a continuat cu și mai multă insistență, dar și cu mai multă nervozitate. Starea de tensiune a atins paroxismul în min. 69, când Magrina a luat conducerea pentru echipa Cubei. A urmat, cum spuneam, acea egalare de ultim moment: Baratki, min. 88. Cubanezii au reușit un nou contraatac — în stilul lui Sanon, din partida cu Italia — Haiti, în Campionatul mondial din R. F. Germania — și echipa României s-a salvat în min. 105 prin Dobay.

Meciul a fost reprogramat pentru ziua de 9 iunie. Dar banchetul a avut loc, deoarece ministrul României la Paris îl programase pentru seara de 5 iunie. (Trebuie să recunoaștem că era o programare firească: faptul că banchetul nu a fost amânat sau contramandat este o probă de eleganță față de „fotbaliștii cei păcătoși”).

Ce s-a discutat la banchet, nu se mai știe. Se pare că Baratki i-a spus lui Țane Săvulescu: „Nu-i nimic, domnule maior, nu fiți supărat. O scoatem noi la capăt peste 4 zile”. Dar Țane Săvulescu era negru de mânie și n-a simțit

hotărârea din cuvintele centrului înaintaş. După faimosul pronostic care anunţa o victorie „de la 7 goluri în sus”, el s-a închis, pentru a se izola de toţi ceilalţi. Cu o zi înainte de meciul al doilea, selecţionerul a anunţat formaţia: Sadowski — Bürger, Felecan — Bărbulescu, Răşinaru, Raffinschi — Bogdan, Moldoveanu, Baratki, Prassler, Dobay. După cum se poate constata, selecţionerul s-a dovedit a fi un temperament coleric, deoarece a şters dintr-un condei jucători ca Pavlovici, Chiroiu, Vintilă, Bindea, Covaci şi Bodola. Trebuie să recunoaştem că o asemenea remaniere nu putea anunţa nimic bun.

Veţi întreba, desigur: dar ce făcea, în acest timp, antrenorul Costel Rădulescu? Să ascultăm de la sursă:

„Întâi de toate trebuie să vă precizez că în acea perioadă exista o deplină separaţie între atribuţiile selecţionerului şi cele ale antrenorului. Eu, în calitate de antrenor, trebuia să mă supun cu stricteţe deciziilor selecţionerului. În grija mea intra, cu alte cuvinte, doar pregătirea unei echipe date. Când am auzit că Țane a «ras» echipa din primul meci şi a hotărât să arunce în luptă o echipă realmente nouă, m-am îngrozit. Am încercat să spun două cuvinte, dar am fost readus imediat la ordine. Îmi dădeam seama că se face o mare greşală, dar aveam mâinile legate. Am petrecut o noapte albă în căutarea unei soluţii. În cele din urmă, văzând că Țane Săvulescu este intransigent, am încercat un lucru inacceptabil, poate, dar pe care îl consideram absolut necesar. Am echipat jucătorii şi le-am şoptit lui Bodola şi lui Covaci că trebuie să prindă momentul favorabil la intrarea echipelor şi să ţâşnească pe teren; în acelaşi timp, l-am rugat pe Moldoveanu şi pe Prassler să se îndrepte spre banca rezervelor. Dar Țane Săvulescu a simţit manevra şi a dat drumul jucătorilor în teren, unul câte unul, după o prealabilă identificare. În faţa acestei situaţii, mi-am dat seama că şansele noastre au scăzut foarte mult.”

Al doilea meci a avut, din păcate, aceeaşi desfăşurare. Dobay a deschis scorul tot în min. 35, dar cubanezii au reuşit să egaleze în min. 50 şi să înscrie golul victoriei în min. 57. Echipa României nu a mai avut reacţie. Ea s-a destrămat, în baza unei logici psihologice aproape fireşti. Aşa avea să se producă cea mai grea înfrângere din

istoria fotbalului românesc. O înfrângere mai usturătoare decât toate scorurile zdrobitoare amintite până acum și decât toate scorurile astronomice care se vor succeda, din păcate, ca într-un ciclu al sterilității. Ne învingea o echipă modestă, dintr-o țară dominată de baseball. Ne învingea — ca să spulberăm orice nelămurire — o echipă care, peste numai 3 zile, avea să fie zdrobită de Suedia cu 8—0.

Spectacol cu casa închisă

Dar cele întâmplate la Toulouse, în două reprize de tristă amintire, n-ar fi avut o valoare definitorie pentru profilul fotbalului nostru, dacă n-ar fi fost urmate de alte două „reprize”, la numai câteva zile.

De fapt, noile reprize se compun din câte două manșe și debutează la 19 iunie, adică la 10 zile după „tragicomedia” de la Toulouse¹.

Abia reveniți în țară, internaționalii români se pregătesc pentru a lua startul în Cupa Europei Centrale. Rapid urmează să întâlnească pe Ujpest, într-un meci tur-retur, iar Ripensia are ca adversar o echipă nu mai puțin faimoasă, A.C. Milan.

Ca să nu prelungim starea de suspense, să amintim rezultatele: Rapid elimină pe Ujpest!, iar Ripensia elimină pe A.C. Milan! Cititorii mai tineri ar putea spune: „Bine, dar cum e cu puțință?” Iar cronicarul, care a trăit acea vară de tumult, va ridica din umeri. În echipele care au eliminat pe Ujpest și A.C. Milan au jucat următorii fotbaliști prezenți la Toulouse: Pavlovici, Bürger, Chiroiu, Bindea, Dobay (pentru Ripensia), Vintilă, Rășinaru, Raffinschi, Baratki, Bogdan și Moldoveanu (pentru Rapid). Total 11! Cu alte cuvinte, ceea ce n-a reușit combinata Rapid-Ripensia la Toulouse, au reușit Ripensia și Rapid, fiecare în parte, împotriva a două dintre cele mai bune echipe de club ale Europei. (Să menționăm, între altele, că Ujpest era deținătoarea trofeului în ediția precedentă.)

¹ Ale cărei două acte s-au jucat la 5 și 9 iunie.

Pirueta din vara anului 1938 explică multe dintre nereușitele fotbalului nostru de-a lungul istoriei sale. Saltul de la Toulouse la Budapesta (sau Milano), petrecut în numai câteva zile, scoate la iveală o mulțime de neajunsuri. Cei mai grav ar fi să ne gândim la subestimarea angajării echipei naționale într-o competiție oficială, pentru a păstra un potențial complet în disputa inter-cluburi. Dar chiar dacă nu mergem atât de departe, e suficient să amintim „trufia” pompieristică a selecționarului (față de un adversar presupus mai slab) și reacția lui ciudată după prima zi de la Toulouse. Asemenea atitudini vor reapare în povestea echipei naționale, subminând unele resurse reale, din păcate nu prea bine conduse.

La câteva luni după Toulouse și Cupa Europei Centrale, echipa României joacă la Praga (4 decembrie 1938). Evoluția acestui joc subliniază și mai mult salturile și prăbușirile fotbaliștilor noștri. În min. 26, România conducea cu 2—0! Era un rezultat cu totul deosebit împotriva Cehoslovaciei, și încă la Praga. Dar, ca în multe alte ocazii, „tricolorii” s-au lăsat copleșiți de perspectiva victoriei. În meciul de la Praga, destinul fotbalistic l-a ales pe portarul David pentru a exprima această stare de spirit. În numai 10 minute, Bican și Ludl au egalat, pe două mari greșeli ale portarului. Vestiarul echipei noastre a fost un vulcan în erupție. Fundașul Albu părea un taur scăpat din cușcă. Spiritele au fost potolite cu mare greutate. Echipa României a părăsit vestiarul mai obosită decât la terminarea reprizei. Scor final: 6—2 pentru Cehoslovacia, după un foarte frumos 0—2.

Oaspeții de vază au venit târziu

Finalul deceniului aduce oaspeți de seamă la București. După o victorie devenită obișnuită asupra Iugoslaviei (1—0), întreaga suflare a fotbalului românesc a așteptat ziua de 24 mai 1939, data meciului cu Anglia, pe stadionul A.N.E.F., astăzi stadionul Republicii. Prezența Angliei la București poate fi considerată mai mult decât împlinirea unui turneu care a început în Italia și a continuat în Iugoslavia. Anglia sosea la București, pentru că România

pătrunsese în Europa fotbalistică. Venirea Albionului urma să fie și o trambulină pentru progresul fotbalului nostru, pus în contact cu „creatorii lui”.

În jocul cu Anglia, „tricolorii” au încercat marea lovitură, dar au fost urmăriți — să recunoaștem — și de ghinion. Curând după începerea meciului, fundașul Bürger s-a accidentat grav, astfel că România a jucat efectiv în 10 oameni¹. Curajul „tricolorilor” nu a fost suficient pentru a contracara puternica mașină de fotbal engleză. Rezultatul (0—2) a venit firesc, împotriva unei echipe aflate în inferioritate numerică și, fatalmente, psihică.

La numai 15 zile după jocul cu Anglia, o altă mare premieră bucureșteană: Italia, de două ori campioană mondială. A fost un joc de la egal, la egal, încheiat cu 1—0 pentru campionii mondiali.

Seria adversarilor de faimă a continuat în octombrie. De astă dată, echipa națională a primit replica finalistei ultimului campionat mondial: Ungaria. Rezultatul (1—1) este unul dintre cele mai bune în compania Ungariei din acea vreme. Echipa României se împrospătează vizibil. Jucători ca Sfera confirmă, iar alții, mai tineri — Demetrovici, Orza, Ploșteanu, Reuter — asigură o ștafetă plină de promisiuni.

Revanșa meciului cu Italia, disputată la Roma, contribuie la intrarea „tricolorilor” în arena internațională. România deschide scorul printr-un gol înscris de Baratki, din centrarea foarte tânărului Gică Popescu, dar pierde în cele din urmă, cu 20 de minute înainte de sfârșit, la capătul unor acțiuni italiene foarte rapide, dar care aveau să fie înlesnite și de mari erori în apărare. Acest joc, pierdut la limită (1—2)², are în povestea sa un amănunt interesant. Selecționerul unic, Virgil Economu, a fost și crainicul-reporter al transmisiei radiofonice. El regretă și astăzi acest lucru, susținând că dezordinile din apărare ar fi putut să fie evitate prin două-trei indicații simple. Din păcate, am spune noi, selecționerul unic a fost sedus de posibilitatea unui

¹ Înlocuirile nu erau admise, chiar și în jocurile amicale.

² Echipa României: David — Sfera, Lengheriu — Vintilă, Juhasz, Lupaș — Bindea, Mihăilescu, Baratki, Reuter, Gică Popescu.

succes ca reporter radio. Se pare, dealtfel, că Virgil Economu a avut o transmisie reușită.

Deceniul înscrie în penultimul său act o grea înfrângere a echipei naționale — condusă tot de Virgil Economu — la Frankfurt pe Main: 9—3 (4—0). Internaționalul Bogdan, amintindu-și de acest meci, se referă în primul rând la adunarea în grabă a echipei, de prin gări naționale și internaționale, și, bineînțeles, la forța echipei germane, care reprezenta la ora aceea, ca potențial, un loc de prim rang în ierarhia europeană, cu atât mai mult cu cât avea la dispoziție — din păcate — jucători din Europa ocupată, cum a fost cazul vienezului Hahneman sau, ceva mai târziu, al polonezului Willimowski. Un amănunt pentru iubitorii fotbalului: în acest meci a debutat ca internațional Fritz Walter, cel care avea să câștige Cupa mondială la Berna, după 14 ani.

Rezultatul meciului cu Germania atrage o radicală remaniere a echipei naționale. Pentru meciul de la Belgrad, care avea să fie ultimul joc al deceniului, apar nume noi, care imprimă echipei naționale un stil de joc nou, bazat pe elan. Atacul este de-a dreptul inedit, ca nume și ca posturi: Coracu (în locul lui Bindea), Ploșteanu (în locul lui Covaci sau Spielman), Constantinescu-Grecu (în locul lui Baratkî), Bogdan (în locul lui Bodola), Gică Popescu (în locul lui Dobay sau chiar Bogdan). Această echipă, căreia i se prevestea o grea înfrângere în fața formației iugoslave (învingătoare, cu numai un an în urmă, asupra Angliei), a trăit o frumoasă zi de glorie, născându-se parcă din propriile ei temeri. Jucând cu multă vigoare, într-un stil nou, predominant muntenesc, trecând la un joc mai rapid, în locul țesăturii transilvane, echipa României a reușit să învingă Iugoslavia (2—1) chiar la Belgrad și chiar după ce Ața Petrovici deschidea scorul în min. 17. Acest joc, care încheie deceniul, luminează oarecum drumul viitor al echipei noastre naționale. Din păcate, războiul va reuși să pună capăt iluziilor din inima jucătorilor ajunși la maturitate și va reteza elanul celor tineri.

Așa se încheie deceniul anilor '30, care, după cum spunea Vasi Deheleanu la începutul capitolului, a reușit să promoveze fotbalul românesc de pe terenul anonim al Balcanilor pe cel zgomotos al Europei. Acest deceniu,

dominat de câteva personalități fotbalistice, printre care Bindea, Baratkî, Bodola, Albu și alții, chiar dacă a făcut să se ivească la răstimpuri păcatele de totdeauna ale fotbalului nostru, oferă istoriei soccerului câteva succese greu de subestimat.

„În fotbal, minunile sunt rare”

În încheiere, vă propun, stimați cititori, să ascultăm părerile lui Silviu Bindea, fost internațional în anii deceniului despre care am vorbit. Aceste păreri au fost expuse în cadrul unui interviu publicat în anul 1972, cu prilejul împlinirii unei jumătăți de veac din povestea echipei noastre naționale. Data fiind jubiliară, întrebările reporterului au vizat sinteza. Dar Silviu Bindea, spirit analitic, a reușit în aceste rânduri să facă examenul complet al deceniului său fotbalistic și chiar să realizeze o comparație cu fotbalul de astăzi. Să-l ascultăm...

REP.: V-aș ruga, în primul rând, să-mi definiți fotbalul românesc de-a lungul 'acestor 50 de ani (n.r. — este vorba de perioada 1922—1972).

BINDEA: Fotbalul nostru din această jumătate de veac a fost și este un amestec între calitățile naturale deosebite ale jucătorilor din sudul țării și tenacitatea transilvănenilor. Din păcate, în jurul echipelor noastre naționale au fost destule cazuri când s-au manifestat mai ales lipsa de tenacitate a celor din sud și lipsa de strălucire a fotbaliștilor transilvăneni. Am făcut această observație, ca să explic absența rezultatelor mari în istoria fotbalului românesc.

REP.: Pentru că ați adus în discuție rezultatele, v-aș ruga să situați fotbalul nostru pe plan european, în acești 50 de ani.

BINDEA: Eu fac întotdeauna o distincție între Europa fotbalistică antebelică și cea din ultimii 20—25 de ani. După părerea mea, înainte de război a existat o primă categorie valorică, în care intrau Anglia, Italia, Austria, Ungaria, Cehoslovacia. Exista, pe de altă parte, o a treia categorie, în care intrau Albania, Cipru, Malta, Finlanda, Norvegia, Turcia. Noi făceam parte din grupul țărilor de

mijloc, grup care le cuprindea pe toate celelalte. După război, clasamentul nu s-a schimbat prea mult — de fapt, în fotbal, minunile se pot întâmpla într-o duminică, dar nu de-a lungul a 50 de ani! Există, deci, după război, o categorie de prim rang, formată din Anglia, R.F. Germania și Italia, care se detașează mai ales în urma stării de oboseală a fotbalului din Europa Centrală. Urmează a doua categorie, formată din Spania, U.R.S.S. și Iugoslavia. Această categorie este, aş spune, o creație a fotbalului postbelic. Ca și înainte de război, noi intrăm în grosul plutonului, care se află, de astă dată, în categoria a treia. În sfârșit, categoria a patra cuprinde țările pe care le-am încadrat în a treia categorie antebelică, adică Cipru, Malta și celelalte.

REP.: Care a fost perioada cea mai ridicată a fotbalului românesc?

BINDEA: Rezultatele ar pleda pentru echipa ultimilor ani, 1968—1972. Eu rămân însă la părerea că la noi în țară cel mai bun fotbal — raportat la Europa — s-a jucat cam între 1927 și 1938.

REP.: Cum apreciați, în acest caz, rezultatele mai bune din ultimii ani?

BINDEA: În primul rând, prin atenția infinit superioară acordată astăzi echipei naționale. În al doilea rând, prin tactica impusă echipei de către Angelo Niculescu. Antrenorul „naționalei” 1967—1972 a avut curajul de a-și mărturisi că fotbaliștii noștri — oricum ai întoarce-o — nu se ridică la nivelul celor cuprinși în marile echipe europene. Din această concluzie foarte lucidă s-a născut și tactica echipei naționale. Eu îl admir pe Angelo Niculescu pentru tenacitatea cu care n-a cedat apelurilor fără acoperire ale multor optimiști. Dacă ar fi cedat acestor apeluri și ar fi ieșit la „bătaie”, probabil că echipa noastră ar fi avut soarta precedentelor, pentru că, repet, în fotbal minunile nu se întâmplă în fiecare zi.

REP.: Aș vrea să vă pun o întrebare din aceeași familie de idei: ce jucător român din 1972 ar intra într-o eventuală selecționată națională a acestei jumătăți de veac?

BINDEA: Sunt de părere că Dinu, Dumitru și Sătmăreanu I ar putea figura oricând într-un „11” ideal al acestei perioade. În aceeași categorie ar putea intra și

Dobrin, dacă s-ar subordona mai mult legilor echipei. Dobrin este un jucător incomparabil mai bun — ca valoare intrinsecă — decât foștii mei interu Covaci și Beke. Eu aș fi vrut foarte mult să joc cu un inter ca Dobrin. Sunt convins că prin apelurile mele de extremă, care n-a admis să stea pe loc nici o clipă, aș fi pus în valoare toate marile lui calități, care, din păcate, s-au irosit deseori. În aceeași ordine de idei, cred că Răducanu, dacă ar fi avut seriozitatea fostului meu coechipier Pavlovici, ar fi fost cel mai bun portar din istoria fotbalului nostru. Din păcate însă, nu este cazul.

REP.: Vă rog să-mi permiteți o întrebare magazin: care sunt, în ordine, cele mai bune trei meciuri ale echipei noastre naționale?

BINDEA: Cu precizarea că nu am văzut, se înțelege de la sine, toate meciurile echipei naționale, aș îndrăzni să fac următorul clasament: 1. România — Iugoslavia 2—1, la București, în 1934, pentru calificarea în turneul final al campionatului mondial; 2. Italia — România 2—1, 1940, la Roma; 3. România — Cehoslovacia 2—1, la București, în 1971.

REP.: Ce credeți că s-ar putea face în fotbalul românesc?

BINDEA: Ar trebui făcute multe. În primul rând, trebuie să pornim de la ideea că astăzi copiii joacă mai puțin fotbal decât am jucat noi. Eu, la 15 ani, aveam 6—7 ani de fotbal în ziua în care ispravnicul Jigmon din Cluj m-a luat de pe maidan și m-a băgat într-un vestiar. Bineînțeles că, în ultimul timp, au intervenit unele schimbări, mai ales în materie de școală. Dar fotbalul și cei 100 000 de spectatori din tribună nu sunt dispuși să înregistreze cu clementă aceste schimbări. Ei vor doar soluții, iar aceste soluții trebuie găsite, într-un fel sau altul, pentru ca fotbalul să nu se stingă. În al doilea rând, necazul cel mare al situației actuale este că, ținând seama de împrăștierea copiilor care joacă fotbal, nu se adâncește munca de selecție a celor foarte talentați. Am citit într-un interviu cu Adamache că portarul Steagului roșu propune ca selecția la acest nivel să se deplaseze de la oraș la sat. Iată o idee interesantă, produsă de un om care se pricepe la fotbal și care nu emite directive din birou. În legătură cu această selecție a copiilor așa-zisi talentați, ar mai fi o

hibă: de cele mai multe ori sunt selecționați, fără discernământ, copiii care știu să joace bine mingea. Din păcate, copilul care nu are calități fizice în perspectivă reprezintă doar o pierdere de timp. Bătrânii greci îi aruncau pe copiii debili de pe un vârful de munte. Mie mi se pare că fotbalul, fără să fie atât de dur, trebuie să se lipsească de asemenea copii, pentru că ei doar îți „iau ochii” și mai mult te încurcă. Tot în legătură cu asta, e bine să nu fim rigizi. Există copii fără calități fizice exterioare, dar care știu să se bată mai bine decât un atlet, după cum există tineri la 33 de ani și bătrâni la 16. Eu am fost un copil nu prea arătos, dar n-am stat pe gânduri o clipă când a fost cazul să mă reped cu toată forța de care dispuneam în Sesta, în Koranyi, în frații Vogl, în cehoslovacul Bürger, în italianul Rava, în Ghiță Albu și în alți uriași de același gen...

Și ar mai fi multe de spus în legătură cu cele ce s-ar putea face în fotbalul nostru. Iată, de pildă, noi am cam uitat de existența extremelor de meserie, deși, până la urmă, cel mai sigur mijloc de desfacere a unei apărări este extrema rapidă. Brazilia fără Jairzinho n-ar fi câștigat campionatul mondial. Garrincha reprezintă în fotbalul brazilian de două ori mai mult decât foarte popularul Pele. Dificultățile echipei Angliei au început în clipa în care ea a renunțat la extreme. Fotbalul fără extreme este de neconceput. Trebuie să căutăm înaintași, în general și extreme, în special. Fotbalul, adevăratul fotbal, începe de la linia de centru încolo. Orice fundaș din echipa noastră națională poate juca în echipa Braziliei (n.r. — afirmația se referă la perioada în care fundașii echipei naționale erau Sătmăreanu, Boc, Dinu și Mocanu). În schimb, nici un înaintaș român nu prea are șanse să fie selecționat în această formație. Am toată convingerea că problemele fotbalului nostru sunt în primul rând problemele bazei de masă și mult după aceea cele ale echipei naționale. Echipa noastră națională nu va juca mai bine dacă va fi condusă altfel, ci numai dacă va avea elementele necesare pentru a putea fi condusă altfel.

REP.: Aș vrea să vă mai pun o întrebare: de ce nu practicați cu consecvență meseria de antrenor?

BINDEA: Pentru că nu înțeleg să fiu la cheremul unor conducători amatori. Prefer să rămân contabilul Bindea,

stăpân pe meseria mea, pe care o practic neîntrerupt de 40 de ani, inclusiv perioada în care am fost jucător așa-zis profesionist, în cea mai mare echipă a vremii, Ripensia.

REP.: Ce părere aveți despre deznodământul triplei noastre întâlniri cu echipa Ungariei în campionatul european?¹

BINDEA: Când am văzut mingea aceea ducându-se spre colț, pe sub palma lui Răducanu, am simțit un cuțit în inimă, care ar fi putut să se transforme într-un infarct. A doua zi dimineța însă a trebuit să recunosc că această performanță ar fi reprezentat mai mult decât puterea fotbalului nostru. Dacă am fi învins Ungaria și ne-am fi aflat în acele momente în Belgia, la turneul final al primelor 4 echipe europene, un turneu final fără Anglia, Spania, Scoția, Olanda, Italia, Iugoslavia ș.a.m.d., am fi avut în continuare iluzia că fotbalul e o treabă care se poate face fără eforturi speciale în această direcție. Iată de ce cred că această necalificare nu mi se pare lucrul cel mai rău întâmplat în istoria fotbalului nostru.

*

Cuvintele lui Silviu Bindea par a fi un reflector pe deceniul 1931—1940, dar un reflector dirijat bine, de un om experimentat, pe care îl pune cu ochii veteranului de astăzi. Am reținut din acest interviu o frază care se poate constitui într-o axiomă valabilă pentru întreaga istorie a fotbalului nostru și mai ales pentru viitor: „Echipa noastră națională nu va juca mai bine dacă va fi condusă altfel, ci numai dacă va avea elementele necesare pentru a putea fi condusă altfel”. Aceste cuvinte, pronunțate de un fost mare jucător, care a fost înlocuit la Toulouse, după primul joc, de către un conducător amator, capătă o valoare specială, pentru că depășește pasiunile și subiectivismul în general. Silviu Bindea a trăit prea mult în lumea fotbalului pentru a nu-și da seama că acest joc, aparent al hazardului, are legi imuabile, a căror nerespectare creează ceea ce numim — cu superficialitate — hazard, șansă sau nenoroc. Silviu Bindea spune răspicat: „În fotbal, minunile sunt rare”. Ele aparțin unei duminici, dar nu și unei întregi perioade. Cuvintele lui Silviu Bindea fixează încă o dată, cu

¹ 1972, pentru campionatul european.

sobrietate, cadrul deceniului 1931—1940 și ne îndeamnă să respectăm legile fotbalului, ale sportului. Silviu Bindea nu a ținut niciodată să se afle în prim-planul publicității. Dar autorul acestor rânduri îi cere permisiunea de a reproduce cuvintele lui Bodola, fostul său coechipier din echipa națională: „Bindea a fost cel mai bun jucător român cu care sau împotriva căruia am jucat”. Această declarație a lui Bodola îi amintește reporterului că fotbalul nostru „de pe timpuri” a avut destui eroi, care, din păcate, n-au fost ajutați să scrie o mare istorie.

Totul de la capăt

La startul deceniului 1941—1950, echipa națională întâlnește din nou Germania. De astă dată la București. Scorul nu mai e atât de sever ca la Frankfurt, dar înfrângerea e netă (1—4). Acest meci, disputat în condiții speciale, în fața unei echipe naționale care își permitea luxul să adune jucătorii din țările ocupate, cum sunt Hahneman, Decker și Binder (Austria) și Willimowski (Polonia), se încheie cu un rezultat aproape firesc. Publicul bucureștean primește cu apatie noua serie de jocuri internaționale, un fel de mutări forțate pe gazonul veșted al Europei. Revanșa întâlnirii de la București se consumă peste un an, la Beuthen, și se încheie cu un scor categoric: 7—0 pentru cvasiselecționata Europei! Jucătorii noștri acuză din plin propria lor slăbiciune fizică. Ei reușesc să reziste până în ultimul minut al reprizei, fără să primească vreun gol, dar apoi resursele se împuținează și scorul crește. În echipa germană se remarcă din nou Fritz Walter, care înscrie 4 goluri. Alte două sunt opera lui Decker, vienezul, și a lui Willimowski, varșovianul. (Este vorba de faimosul jucător polonez Willimowski, cel care, în cursul ultimului an de pace, 1938, avea să joace o partidă nemuritoare cu Brazilia, la Strassbourg, în cadrul campionatului mondial. Scor final: 6—5 pentru Polonia. Protagoniști: Leonidas (Brazilia), autor a 4 goluri, și Willimowski (Polonia), care a înscris nu mai puțin de 3.

Cronicarul vă roagă să-l iertați pentru rapida trecere în revistă a primilor cinci ani din deceniul anilor '40. Sunt ani care se consumă în anonim pentru fotbal. Sunt ani care irosesc talentul unor jucători ca Marian, Moldoveanu, Lupaș și mulți alții. Dealtfel, la 13 iunie 1943, se trage cortina peste fotbalul nostru internațional. Urmează o pauză de peste doi ani, când scena echipei noastre naționale se redeschide, cu mari eforturi, la 30 septembrie 1945.

Începutul e din nou foarte greu. La Budapesta, echipa României nu poate rezista. Scor final: 2—7. Jucătorii se adună greu. Antrenorii au pierdut contactul cu lumea fotbalului internațional. Se încearcă soluții de compromis.

Se mizează prea mult pe scheletul echipei arădane I.T.A. Randamentul textiliștilor, adunați peste noapte din întreaga țară, este mult sub nivelul jocurilor din campionat.

2—1 cu Iugoslavia! 0—1 cu Albania!!

La 7 octombrie 1946, la Tirana, fotbalul românesc reînnoadă tradițiile cu Balcaniada, care se dovedește a fi din nou principala punte spre un alt schimb de experiență, fără de care fotbalul nu poate respira. Jucătorii noștri, obosiți de anii grei ai războiului, excelează din nou prin momente de inegalitate tradițională, care derutează toată lumea. După un 2—2 cu Bulgaria, la Tirana, România reușește o victorie de răsunet european asupra Iugoslaviei: 2—1¹. Această victorie nu poate fi minimalizată. În echipa fotbaliștilor din țara prietenă joacă mari vedete, precum Ceaikovski, Horvath, Bobek, Simonovski, ca să nu cităm decât câteva din numele celebre ale soccerului iugoslav. Dealtfel, toate aceste nume, plus Atanașkovici și Brozovici, care au jucat atunci, în ziua de 11 octombrie, la Tirana, vor forma echipa Iugoslaviei, care va disputa finala olimpică la Londra, în anul 1948. Din păcate, echipa României nu-și va încerca șansa olimpică. Ea nu va lua startul în cea mai mare competiție fotbalistică mondială a momentului. (Prima ediție postbelică a campionatului mondial se va desfășura abia peste doi ani, la Montevideo.)

Victoria asupra Iugoslaviei, după ce „tricolorii” au condus detașat, cu 2—0, o repriză întreagă, n-ar fi putut să fie cu adevărat o mare victorie, dacă — așa cum se întâmplă deseori în povestea fotbalului nostru — n-ar fi fost urmată, la numai două zile, de o neașteptată înfrângere în fața Albaniei: 0—1. Și parcă pentru a continua acest joc al răsfățului, echipa României reușește, peste numai o jumătate de an, un scor zdrobitor, tot la Tirana, în compania aceleiași echipe. Acel

¹ Echipa României: Lăzareanu — Ritter, Negrescu — Simatoc, Meszaros, Băcuț I — Fabian, Reuter, Spielman, Petschovschi, Toth III.

4—0 de la Tirana este la fel de derutant ca și ultimul 0—1 obținut în cadrul Balcaniadei.

Dar lucrurile nu se opresc aici. La mai puțin de un an după victoria asupra Iugoslaviei, echipa noastră reușește să piardă în fața Iugoslaviei, la București (3—1), un joc pe care cronicarul îl simte și astăzi cu puterea senzațiilor la fel de proaspete, deoarece nimeni dintre spectatorii de pe Giulești nu va putea uita potopul sub rafalele căruia echipa noastră plutea ca o Arcă a lui Noe. Și ce echipă! Conrad (Valentin Stănescu) — Costică Marinescu (Mihăilescu), Farmati — Băcuț, Mari, Ritter — Farkaș, Marian, I. Covaci, Stibinger, Reuter.

După cum vedeți, ziarul de specialitate continuă să scrie formațiile în ordinea lui 1—2—3—5. E adevărat că echipele noastre au adoptat, în sfârșit, W.M.-ul cu stoperul (Mari) retras între fundași, dar mișcarea șovăitoare, care continua să amintească vechea formulă a lui 1—2—3—5, stăruie ca o reminiscență a nesiguranței.

După două victorii devenite tradiționale (3—2 cu Bulgaria, la Sofia și 2—1 cu Polonia, tot în deplasare, la Varșovia) urmează un meci pierdut la București, în condiții care lămuresc — veți vedea — o mulțime de lucruri.

Dispariția unui centru înaintaș

Așadar, echipa Cehoslovaciei la București, în ziua de 21 septembrie 1947, tot pe stadionul Giulești. Atmosferă de meci mare. Cehoslovacia continuă să fie o putere în fotbal. În tabăra noastră — destule speranțe. Președintele federației, Angheliu, nu exclude posibilitatea unei victorii românești. Pregătirile sunt deosebit de active. Ziarele scriu mult despre „noul sistem Ronnay”, care urmează să contracareze valoarea fotbaliștilor cehoslovaci. În ce constă sistemul Ronnay? Se pare că reputatul antrenor simte nevoia să iasă puțin din cadrul rigid al W.M.-ului, în care specializările excesive pe posturi sfârșiseră prin a anula jocul colectiv, și încearcă să determine retragerea centrului înaintaș Spielman spre linia a doua, concomitent cu împingerea interilor. După cum se poate vedea, Ronnay a fost sedus de sistemul echipei Ungariei,

care îl retrăsese pe Hidegkuti, centrul înaintaş, pentru a exploata la maximum eficacitatea interilor Kocsis şi Puskas.

Din nefericire, scorul cu care se încheie partida dă peste cap toate calculele şi pronosticurile. Echipa noastră pierde meciul cu 2—6. Foarte sugestivă, pentru desfăşurarea întregului joc şi pentru raportul de forţe şi de concepţie, este declaraţia portarului din acel meci, Valentin Stănescu. Spune Valentin Stănescu, în stilul său de fotbalist care n-a lepădat maioul de jucător: „La un moment dat, când cehii veneau în trombă, reuşesc să degajez o minge departe şi strig spre Mari, stoperul nostru: «Ascultă, Mari, Ține-l mai strâns pe centrul înaintaş!» La care Mari se întoarce spre mine şi răspunde: «Arată-mi-l şi mie, că eu nu apuc să-l văd!» Această amintire de jucător este mai limpede decât orice cronică. Mişcarea în teren a jucătorilor cehoslovaci a fost mult mai intensă decât a jucătorilor noştri. Ea nu se limita la faimoasa uliţă cehă, care era covorul de triumfiuri derulat pe mijlocul terenului, ci era o mişcare colectivă, la care participau toţi jucătorii, inclusiv impunătorul fundaş Vedral. Această mişcare colectivă, care izbea spontan în legea îmbătrânită a W.M.-ului, s-a simţit imediat după război pe stadioanele Europei. Spectatorii români au venit în contact cu ea în primul joc susţinut de echipa Dinamo Tbilisi, pe stadionul Republicii, curând după Eliberare. Ei au fost surprinşi de schimbul de locuri al jucătorilor gruzini. Este adevărat că Dinamo Tbilisi a oferit doar o schiţă, imperfectă, deoarece schimbul de locuri era doar un aspect al mişcării. El nu producea o eficacitate deplină, deoarece avea un schematism în mişcare, redus la schimbarea reciprocă a locurilor între doi jucători participanţi la acţiune. Această mişcare colectivă avea să fie prezentată în condiţii superioare de echipa iugoslavă Partizan, pe stadionul Giuleşti, în cadrul unui turneu de primăvară. Atunci s-a văzut că deplasările jucătorilor nu mai sunt dirijate. Această impresie era determinată de faptul că mişcarea era susţinută nu numai de doi jucători, ci şi de flancul opus al frontului de atac, de pildă. În sfârşit, Cehoslovacia 1947 a oferit o mostră de mişcare perfecţionată, soldată, din păcate, cu acel 6—2. Să amintim, în paranteză, că

Cehoslovacia 1947 a avut o tripletă ofensivă de mare clasă — Kubala, Cejp, Riha — adică o tripletă formată din jucători care aveau mișcarea în sânge. După acel joc, portarul nostru, Valentin Stănescu, a făcut o declarație laconică: „Kubala este interul ideal”. Cine ar fi crezut că, peste aproape 30 de ani, cei doi se vor reîntâlni în calitate de antrenori ai echipelor naționale ale României și Spaniei! Dubla întâlnire Kubala-Valentin Stănescu 1975 s-a încheiat cu două rezultate de egalitate. Să fie oare acesta un argument în favoarea tinerei generații conduse de Valentin Stănescu? Să fie oare acesta un argument în favoarea lui Kubala, care conducea atunci, în 1947, o mare promoție de fotbaliști? Răspunsul e dificil, dar cifrele rămân...

Același tablou suprarealist

După numai trei săptămâni, la București, se joacă un nou meci ciudat, România pierde în fața Ungariei cu 0—3. Dar cronicarul și toți ceilalți martori ai jocului își aduc aminte de acest meci ca de un tablou suprarealist. Echipa României a atacat cel puțin 70 de minute. Ea a avut nenumărate ocazii, la capătul unor acțiuni în care a impus jocul. Sigur că, pentru spectatorii de astăzi, o asemenea argumentație ar putea să pară puerilă, dar aceasta a fost realitatea. În titlul cronicii scria: „Echipa României și-a făcut pe deplin datoria”. Iar subtitlul: „Tăria morală a echipei noastre a impus alura jocului”. Ciudat, dar adevărat. Și pentru că autorul acelor rânduri a fost un cronicar care a repudiat întotdeauna subiectivismul — l-am numit pe Petre Gațu — cuvântul scris este un argument. România pierdea un meci în care, prin excepție, a fost mai bună decât fotbaliștii din țara vecină, care și-au impus și în acel joc o superioritate psihologică devenită tradițională.

Aceste trei înfrângeri, cu Iugoslavia, Cehoslovacia și Ungaria, invită la o concluzie: fotbalul nostru continuă să se afle în urmă, cel puțin în direcția modernizării antrenamentului și inovației tactice. Iugoslavia a jucat încă de atunci cu extremul stânga retras, pentru a-l acoperi pe mijlocușul Atanașkovici, care și-a dat seama

foarte repede — el, sau antrenorul — că aripa dreaptă a României (Farcas — Marian) trebuie închisă în cușcă. A fost o simplă mișcare de pion, dar care a însemnat enorm în economia jocului. Din păcate, mișcarea de pion s-a produs în tabăra adversă, așa cum se va produce, de atâtea ori, tot în tabăra adversă.

În meciul cu Cehoslovacia, antrenorul Ronnay a simțit ceva din modificările aproape invizibile intervenite în jocul echipelor europene de clasă. El a încercat să dinamizeze jocul echipei prin retragerea lui Spielman și prin activizarea tuturor celorlalți, dar această intenție lăudabilă nu a putut fi sprijinită de o echipă întreagă. Dealtfel, ideea a fost criticată cu vehemență „după război”, lui Ronnay reproșându-i-se faptul că a operat această schimbare în urma unui singur antrenament. Poate că reproșul e întemeiat, din acest punct de vedere, dar ideea antrenorului merită toată admirația, deoarece a fost una din puținele încercări de a depăși rutina acelor ani. În sfârșit, meciul cu Ungaria și rezultatul lui ciudat, față de desfășurarea teritorială a jocului, se explică și prin decalajul tactic, dar principala explicație — în afara instituirii unei tradiții speciale, sinonimă cu un complex — este și scăderea forței de șoc a fotbalului românesc. În timp ce echipa Ungariei are soliști de clasă în cvintetul ofensiv, echipa noastră mizează în primul rând pe Spielman, pe care Ronnay se va simți tentat să-l retragă în linia de mijloc. Cu alte cuvinte, echipa României are principala greutate în linia de mijloc, în timp ce fotbalistii maghiari au un Puskas, un Kocsis, un Toth III, adică jucători capabili să rezolve printr-un efort individual sau doar „în doi” mai puținele situații de atac de care dispun, așa cum s-a întâmplat, prin excepție, desigur, în anul 1947, la București, și așa cum nu se va întâmpla peste numai un an la Budapesta, când scorul neverosimil (0—9) poate fi explicat cu mare greutate doar prin elemente strict tehnice. Se pare — e o simplă părere personală — că anul 1948 depășește momentul de vârf al echipei arădane I.T.A., care devenise un fel de Chinezul al anilor '20. A fost, cu alte cuvinte, un reflux nereperat la timp, dintr-o prea îngustă judecare a momentului fotbalistic.

Peste două săptămâni, echipa României avea să sufere o masivă remaniere. În locul „11”-lui prezentat la

Budapesta apar jucători complet noi: Traian Ionescu, Gică Petrescu, Flamaropol, Andrei Rădulescu, Iordache etc, etc. E adevărat, adversarul are o cu totul altă valoare (este vorba de Bulgaria), dar nu victoria (3—2) este cea care contează, ci, în primul rând, formarea unei echipe noi, care reușește, peste alte două săptămâni, prima victorie românească în compania Cehoslovaciei: 2—1, București, 4 iulie. Să ne reamintim acel 11: Traian Ionescu — C. Marinescu, Farmati — Ritter, Petrescu, Mihăilescu — Farkas, Mercea (Flamaropol), Bartha, Iordache, Dumitrescu III.

Această victorie este urmată de obsedanta remiză cu Polonia (0—0), obținută la Chorzow, în ziua de 10 octombrie 1948, și de la fel de obsedanta înfrângere în fața Ungariei (1—5), pe stadionul Republicii, într-un meci care ar putea să se constituie într-un exemplu greu de egalat. În tot cursul primei reprize, echipa României a luat cu asalt poarta lui Grosics. Ocaziile și barele au abundat. Și, ca întotdeauna, la un simplu contraatac maghiar, Puskas a înșelat vigilența cvasi-debutantului Justin. După pauză, fără ca jocul să se îndrepte împotriva noastră, puținele atacuri maghiare au dus la scorul de 5—1, de parcă Zeul fotbalului s-ar fi revoltat el însuși împotriva nervozității și pripelii înaintașilor români. Să amintim, nu ca o metaforă, ci ca pe un fapt real, că portarul maghiar Grosics a fost înlocuit cu un sfert de oră înainte de sfârșitul meciului, pentru un motiv unic în istoria fotbalului: epuizare. Într-adevăr, celebrul Grosics a fost o țintă vie, care nu a mai putut rezista fizicește. Acest amănunt spune mult, dar, din păcate, scorul rămâne și va aștepta multă vreme, pentru ca duelul fotbaliștilor noștri cu cei din patria lui Grosics să se înscrie într-un raport de forțe mai apropiat de realitate.

Ultimele jocuri ale deceniului nu aduc prea multe lucruri noi. România confirmă la Praga, pierzând o întâlnire foarte disputată, cu 2—3, la capătul unui meci spectaculos. Apoi își confirmă predilecția pentru „dușurile scoțiene”, realizând un modest 1—1 cu Albania, la București. (Asta n-o împiedică să câștige detașat la Tirana, peste numai o lună, cu un scor scutit de comentarii: 4—1.) Deceniul se încheie cu obișnuita remiză în compania fotbaliștilor polonezi (3—3), la Varșovia, cu

un nou 1—1 cu Cehoslovacia, la București, având intenția de a șterge amintirea acelui 2—6 (Zdarski egalează abia în min. 88) și cu un spectaculos 6—0 cu Albania (5—0 la pauză), care încheie suita de 6 jocuri româno-albaneze din deceniul anilor '50.

Așa se sfârșește o perioadă în care schimbul de experiență atinge cota cea mai scăzută. De-a lungul a 10 ani, echipa României înfruntă doar șase adversari. Toți sunt foarte cunoscuți fotbaliștilor români. Raportul de forțe se păstrează fatalmente. Fotbalul românesc continuă să fie superior celui din Bulgaria, Polonia, Albania. *Statu quo*-ul cu Iugoslavia se păstrează, așa cum se va păstra mereu, cel puțin prin prisma palmaresului. Se conturează o tot mai mare apropiere de valoarea fotbalului cehoslovac. Se accentuează, din păcate, decalajul cifric — subliniem, în primul rând cifric! — față de fotbalul maghiar, care traversează un moment deosebit de favorabil, adică momentul care declanșează ascensiunea echipei care va juca finala Campionatului mondial de la Berna din 1954. Am subliniat cuvintele „în primul rând cifric”, pentru că, așa cum se va vedea, peste numai doi ani echipa României va reuși să demonstreze că raportul de forțe față de echipa lui Hidegkuti nu este cel din meciul pierdut într-un mod atât de bizar la București, ci mai curând cel statornicit într-o zi de vară la Turku, în Finlanda olimpică.

Pentru că am amintit mai sus de numele regretatului nostru coleg Petre Gațu, ne permitem să reproducem o frază scrisă de binecunoscutul comentator al fotbalului românesc. Referindu-se la acest raport de forțe care îi obsedează pe cronicarii acestui ultim sfert de veac și chiar pe iubitorii fotbalului, Petre Gațu scria în 1947:

„Fotbalul nostru a trăit mai mult din partidele excepționale ale internaționalilor săi, pentru că el, din păcate, nu are o valoare constantă.”

Această afirmație întărește ideea că fotbalul românesc a mizat în primul rând pe talentul unora dintre jucătorii fruntași, care nu au reușit să se înscrie într-un regim de lucru de mare tenacitate, cu excepțiile de rigoare, din rândul cărora se ridică un Petschovschi. Dacă adăugăm la această idee dificultățile provenind din preluarea cu întârziere a multora din noutățile soccerului mondial la

capitolul tactic, avem în față tabloul unui decalaj aproape firesc. Deceniul anilor '50, care a avut și handicapul unui redus schimb de experiență, accentuează decalajul. „Tricolorii” sunt în vacanță în zilele lui iunie 1950, când echipele Europei pornesc pentru a doua oară în Uruguay, pentru o nouă ediție a campionatului mondial, aceea care va produce o surpriză mai mare decât jocul egal al României în compania Albaniei. Va fi ediția în care *Brazilia maxima* — adică Brazilia pe care comentatorii o vor considera (mereu) ca fiind superioară celei care a câștigat „tripla cunună”¹ — va pierde în fața Albaniei sud-americe, adică în fața Uruguayului, chiar pe teren propriu, în prezența celor 200 000 de spectatori veniți să cânte cea mai sigură victorie din istoria fotbalului.

¹ 1958, 1962, 1970.

Deceniul talentelor pierdute

Deceniul 1951—1960, care dispune de una dintre cele mai interesante promoții ale fotbalului românesc, înglobând laolaltă jucători ca Petschovschi, Apolzan, Voinescu, Zavoda II, Ozon, Constantin și mulți alții, avea să fie unul dintre cele mai cenușii din istoria fotbalului românesc. El începe printr-un record nefast — un singur joc de-a lungul a 600 de zile — și sfârșește, aproape firesc, cu eliminarea echipei noastre din campionatul european, în urma unei duble înfrângeri în fața Cehoslovaciei.

Dar înainte de a pătrunde în labirintul de penumbră al deceniului, să fixăm momentul fotbalului mondial.

În amintirea unei mari echipe

Cu numai câteva luni în urmă, la Montevideo, s-a reluat — în 1950 — campionatul mondial. Echipa noastră nu s-a înscris în preliminarii, pierzând încă un pas pe drumul apropierei de fotbalul mare. Între timp, vecinii noștri, fotbaliștii iugoslavi, valorifică din plin reacția de vitalitate a fotbalului mondial după anii grei ai războiului. Iugoslavii, adversarii și prietenii noștri tradiționali, cunosc o mare înflorire fotbalistică. În anul 1948, Iugoslavia joacă o frumoasă finală olimpică la Londra, pierzând cu Suedia: 1—3. În acest meci îi regăsim pe toți adversarii obișnuiți ai lui Petschovschi, Apolzan sau Ozon. Este vorba de Brozovici, Ceaikovski, Mitici, Bobek, Vukas și alții. Peste numai doi ani, la Montevideo, în a patra ediție a campionatului mondial, Iugoslavia este din nou prezentă, clasându-se printre primele echipe ale lumii, cu aceiași fotbaliști de clasă, care se rodează într-o mare

echipă, jucând pe toate fronturile. Peste alți doi ani, Iugoslavia joacă o nouă finală olimpică, pierzând în fața Ungariei¹, care era în acel moment una dintre cele mai bune echipe ale vremii. Mai trec doi ani și Iugoslavia este în turneul final al Campionatului mondial din Elveția, unde se califică în sferturi, pentru a rata mersul său înainte doar în fața R. F. Germania, care avea să câștige titlul suprem în celebra finală cu Ungaria.

În tot acest timp, „tricolorii” se consumă în jocuri lipsite de culoare. Marea promoție a lui Petschovschi, Apolzan și Ozon își irosește talentul în jocuri stereotipe. O singură dată această echipă simte focul mării bătălii. Este vorba de vestitul meci de la Turku, din cadrul Olimpiadei de la Helsinki. În acea zi de 15 iulie, echipa României, alcătuită din Voinescu — Zavoda II, Farmati — Călinoiu, Iosif Covaci, Serfözö — Paraschiva, lordache, Ozon, Petschovschi și Suru, realizează un meci mare în compania Ungariei, care avea să devină campioană olimpică. Ea pierde la limită un joc pe care martorii oculari îl evocă în termeni foarte elogioși. Despre valoarea echipei și a jocului realizat de fotbaliștii români vorbesc indirect rezultatele celelalte ale echipei Ungariei: 3—0 cu Italia, 7—1 cu Turcia, 6—0 cu Suedia și 2—0 cu Iugoslavia, în finală. 2—0 cu marea echipă a Iugoslaviei, poate cea mai bună din istoria fotbalistică a vecinilor și prietenilor noștri: Beara — Stankovici, Crnkovici — Ceaikovski, Horvath, Boșkov — Ognianov, Mitici, Vukas, Bobek, Zebec.

Această performanță platonicească a echipei noastre naționale a fost la un pas de împlinire. Din păcate, sortii au ridicat în fața echipei României cel mai puternic obstacol din anii postbelici. Și aceasta, în timp ce Iugoslavia, care avea să joace finala cu o echipă rodată pe toate continentele și în toate competițiile, a disputat primul tur în compania foarte modestei echipe a Indiei, pe care avea să o învingă cu nu mai puțin de 10—1.

După acest intermezzo „în amintirea unei mari echipe” cu Voinescu, Ozon și Petschovschi, care a ratat, aproape din motive obiective, șansa unei afirmări la care avea

¹ Helsinki 1952, Ungaria—Iugoslavia 2—0.

dreptul, să revenim la startul deceniului, pentru a-l urmări în amănunt.

Primul joc al anului 1951 — „primul joc” e impropriu spus, deoarece acest prim joc este și ultimul — pune față în față echipele Cehoslovaciei și României, la Praga. Deși mari favoriți, fotbaliștii cehoslovaci trăiesc surpriza unui 2—2. Echipa României joacă mai bine (fapt confirmat de arbitrul ungar Danko: „Mi-a plăcut mai mult echipa României, care ar fi trebuit să câștige”) și înscrie în palmares un rezultat frumos. Explicația? O echipă cu mulți tehnicieni, cu o linie de mijloc de mare finețe tehnico-tactică (Flamaropol — Apolzan — Bone) și cu unul dintre puținii centri înaintași de mare productivitate din istoria fotbalului nostru: Vaczi. El este autorul ambelor goluri, fiind la un pas de cel de-al treilea.

Al doilea joc internațional al echipei României are loc peste... 346 de zile, la București. Adversar? Din nou Cehoslovacia. Rezultat: 3—1. Cu alte cuvinte, o valoare care se confirmă și care va fi etalată peste numai două luni, la Turku, în Finlanda. Între timp, la 25 mai, România învinge, ca de obicei, cu 1—0, prezentând o echipă cu destule nume noi: Crîșnic, Florian Marinescu, Balint, Bodo etc.

Ajungând în acest moment al deceniului, să reținem un fragment din ziarul „Sportul”. Scria cronicarului: „Jocul de la Praga și revanșa de la București sunt o excelentă aplicare a principiului cantonamentelor de scurtă durată”. Explozia „tricolorilor” a avut ca punct de plecare și această eliberare a fanteziei jucătorului, deseori estompată în cantonamentele de lungă durată, care aveau în intenție forțarea pregătirii jucătorilor, din convingerea că cluburile nu acordă destulă atenție antrenamentului. La o privire superficială, cantonamentul ar putea să rezolve unele goluri în pregătire, dar fotbalul, care este din ce în ce mai mult un joc al înfruntărilor psihice, reușește să prezinte — în urma unui cantonament îndelungat — doar o echipă obosită de uniformitatea traiului în comun, ceea ce este mai grav decât oboseala eventuală a unui mușchi nu în totu refăcut.

Șafranek și schimbul generațiilor

După meciul de la Turku, despre care am mai vorbit, echipa României reușește o victorie netă împotriva R. D. Germane (3—1). Să notăm la acest meci confirmarea eficacității lui Vaczi, autor al tuturor celor trei goluri.

Și iată că după o îndelungată așteptare (exceptând meciul de la Turku, care ne angajase într-un turneu olimpic), echipa României își încearcă șansele în preliminariile Campionatului mondial din 1954. După cum se știe, această șansă n-a putut fi valorificată. Iată tabelul jocurilor susținute în cadrul grupei a VIII-a:

14 iunie 1953,	
Praga Cehoslovacia — ROMÂNIA	2—0
20 iunie 1953,	
București ROMÂNIA — Bulgaria	3—1
6 septembrie 1953,	
Sofia Bulgaria — Cehoslovacia	1—2
11 octombrie 1953,	
Sofia Bulgaria — ROMÂNIA	1—2
25 octombrie 1953,	
București ROMÂNIA — Cehoslovacia	0—1
8 noiembrie 1953,	
Praga Cehoslovacia — Bulgaria	0—0

Așadar, o calificare pierdută într-un singur meci, cel de la București (25 octombrie), în urma unei lovituri libere executate de fundașul Șafranek, una din nenumăratele lovituri libere care au tăiat și taie aripile „tricolorilor” în meciuri de cele mai multe ori cheie, așa cum avea să se întâmple — să nu vă forțăm memoria, stimați cititori — la Leipzig, într-o seară de septembrie 1973, și așa cum avea să se întâmple în ziua de 18 decembrie 1975, când mijlocașul scoțian Rioch a deschis scorul printr-o lovitură liberă parabilă, ca multe, multe altele.

Sigur că această necalificare în turneul final 1954 nu poate fi explicată unilateral, prin marea șansă a lui Șafranek și prin momentul de stupeoare al portarului Birtașu. Adevărul este că generația de la Turku își încheie oarecum ciclul, în timp ce cehoslovacii reușesc să

prezintă o echipă nouă. Iată, de pildă, între echipa pe care România o învinsese în 1952, la București, cu 3—1, și cea care câștigă la 14 iunie 1953, la Praga, nu se mai repetă nici un nume. Nici un nume! În timp ce echipa noastră păstrează în formație nu mai puțin de opt jucători. Cu alte cuvinte, se apropia un schimb de generație, fapt care nu poate fi scos din calculele necesare unei aprecieri a momentului.

Un sofism cu as și șeptar

După calificarea pierdută pentru Elveția '54, echipa României reușește o nouă victorie, la Berlin, asupra R.D. Germane, și ajunge în pragul meciului cu Ungaria, la Budapesta (19 septembrie 1954), unul din meciurile speciale care aveau să însemne aproape întotdeauna un reflux în încercările de ascensiune ale „tricolorilor”. Acolo, la Budapesta, Kocsis deschide scorul, Ozon egalează, dar, până la urmă, „amicalul” este pierdut cu 1—5. Să mai încercăm o explicație, deși prea deselexplicații pe tema complexului sfârșesc prin a se demonetiza. Adevărul este că echipa României, după ce a văzut că nu poate învinge Cehoslovacia la București, deși a atacat timp de 70 de minute, a adoptat la Budapesta o tactică defensivă, pentru a limita proporțiile unei înfrângeri. E foarte semnificativ ceea ce scrie ziarul budapestan „Nepsport”: „Tactica echipei române, axată pe obținerea unui joc egal, i-a privat pe jucători de inițiativă”. Cronicarul budapestan se referă apoi la marcajul „om la om” încercat de jucătorii români. Cel mai vehement critic, la terminarea meciului, avea să fie internaționalul Călinoiu, unul dintre cei care s-au remarcat la Budapesta. El a emis o judecată simplă, de bun simț: „Oricât ar părea de ciudat, aici, la Budapesta, ar fi trebuit să atacăm. Ungurii sunt mult mai slabi în apărare. Marea lor forță este atacul (n.r. — atacul care reușise patru goluri împotriva Uruguayului, cu numai două luni în urmă, în cadrul campionatului mondial). Noi am acceptat jocul în jumătatea noastră de teren, având stabilită sarcina de a marca strict jucători ca Puskas, Hidegkuti sau Kocsis. Acceptând un asemenea duel, le-am

dat lor asul și noi am reținut șeptarul. Dacă noi am fi fost cei care am fi încercat să atacăm, apărătorii lor mai slabi ar fi cedat, sau, chiar dacă n-ar fi cedat, ar fi «contribuit» la o echilibrare firească a jocului". Cuvintele lui Călinoiu, pline de bun simț, conțin un mic sofism. În economia unui joc nu se poate impune zona de desfășurare a meciului. Adevărul este că fotbaliștii maghiari au reușit spectaculoase schimburi de locuri. Cu alte cuvinte, prin intermediul acestor schimburi derutante, ei au izbutit să epuizeze chiar și apărători de valoarea lui Zavoda II, Călinoiu, Apolzan și Serfözö. Aceasta este, ca întotdeauna, explicația unor înfrângeri de proporții. Să notăm că aceste înfrângeri nu reprezintă, întotdeauna, raportul real între potențialul fotbalistic angrenat în disputa echipelor naționale. Să amintim, între altele, că paralel cu meciul de la Budapesta s-au mai jucat două meciuri româno-ungare. La București, România B a învins Ungaria B cu 2—1, iar la Budapesta, juniorii români i-au învins pe cei maghiari cu 1—0. Din păcate, rezultatul care rămâne este cel al echipelor naționale, chiar dacă duelul a opus două echipe cu stări de spirit diferite: Ungaria, care pierduse la limită finala campionatului mondial, la Berna, și România, care n-a putut ajunge la Berna, deoarece Șafranek a spus veto într-o zi din toamna anului 1953, în fața a 100 000 de spectatori, pe stadionul „23 August".

Între Apolzan și Anghelini

La startul anului 1955, echipa României încearcă să-și „vindece rănila". Ea beneficiază de un joc fără angajare psihică, încheiat cu ultrafrecventul draw cu Polonia (2—2 la București). Se încearcă oameni noi: clujeanul Suci, ploieșteanul Peretz, fundașul dinamovist Szöke și tânărul rapidist Georgescu. Asistăm, totodată, și la apariția lui Tătaru, după pauză: vremea lui Suru se apropie de sfârșit.

Privind în urmă, spre primii patru ani ai deceniului, constatăm că echipa națională a jucat doar 11 meciuri, inclusiv partidele oficiale pentru turneul final al Campionatului mondial din Elveția. Câtă dreptate au

fotbaliștii acelor timpuri să susțină că principalul lor handicap a fost lipsa de jocuri, spre deosebire de programul foarte bogat al fotbaliștilor de peste 20 de ani. [În această zi de decembrie 1975, cronicarul își notează un record absolut al echipei României. Aseară, la Glasgow, „tricolorii” au susținut al 13-lea joc internațional al anului. Cu alte cuvinte, G. Sandu, Anghelini, Dudu Georgescu (ca să nu mai vorbim de Dinu, Iordănescu sau Lucescu) au jucat într-un an mai mult decât Apolzan, Petschovschi, Ozon și Voinescu în patru.] Iată un amănunt important, dacă nu cel mai important, în judecarea valorii și a capacității de exprimare a fotbaliștilor noștri de-a lungul istoriei.

Ce mult a trecut, Vukas!

Anul 1955 e un început de lărgire a orizontului. Echipa României întreprinde un mic turneu scandinav, câștigând în fața Norvegiei (1—0) și pierzând în fața Suediei (1—4), care începuse să-și pregătească echipa pentru turneul final de la Stockholm. (Împotriva României joacă finaliștii anului 1958, Bergmark, frații Svensson, Gustavsson, Parling și Hamrin). În toamnă, România primește vizita echipei belgiene, care aduce schițele jocului modern al Europei occidentale în care tehnica dinamică a unui Coppens sau Mermans se îmbină cu masivitatea aspră a unor fundași de tipul lui Dries sau Van Brandt. Victoria, obținută la limită, în urma golului înscris de foarte tânărul Georgescu (Rapid), reface speranțele. Aceste speranțe aveau să se confirme în ziua de 22 aprilie 1956, la Belgrad, când echipa României reușește una din marile surprize ale Europei fotbalistice, învingând Iugoslavia lui Vukas, Mitici, Bobek, Boșkov și Zebec la ea acasă. Acest meci, care a marcat debutul lui Constantin, a reînnotat tradiționalele jocuri româno-iugoslave, care nu se mai disputaseră timp de 9 ani încheiați! Din păcate, acest meci avea să fie și un semnal de alarmă pentru echipa Iugoslaviei, pe care sortii au ales-o ca partener al României la startul preliminarilor, în vederea turneului final al Campionatului mondial din Suedia. Și după cum vom vedea, acel turneu, disputat în condiții dramatice, va îndepărta din nou echipa României de la „festinul”

fotbalului mondial, ca și cum Zeul fotbalului n-ar fi uitat „zeflemeaua” pe care și-au permis-o fotbaliștii români în anul de grație 1938, în întâlnirea cu Cuba.

Așadar, sortii au decis: România, Iugoslavia și Grecia. Cu alte cuvinte, o nouă Balcaniadă, pentru... Stockholm 1958.

Înainte de startul preliminariilor (prevăzut la Atena, pentru ziua de 16 iunie 1957), „tricolorii” se deplasează la Moscova, pentru meciul cu U.R.S.S. Echipa sovietică este una dintre cele mai robuste din scurta istorie a fotbalului din țara vecină. E suficient să amintim că „11”-le sovietic cuprinde celebriți ca Iașin, Kuznețov, Voinov, Netto, Tatușin, Strelțov și Vsevolod Ivanov, adică, în linii mari, echipa care avea să se califice în „sferturile” turneului final de la Stockholm, 1958. În ciuda calculului hârtiei, România obține un neașteptat 1—1, echipa sovietică reușind să egaleze, pe teren propriu, abia în min 78. Acest rezultat de prestigiu avea să fie, probabil, ultimul din ciclul echipei lui Apolzan și Ozon.

Și-acum, să vă prezentăm tabelul preliminariilor pentru Stockholm, care sugerează, din simpla enumerare a meciurilor, dramatismul „bătăliei pentru Suedia”:

5 mai 1957,	
Atena Grecia — Iugoslavia	0—0
16 iunie 1957,	
Atena Grecia — ROMÂNIA	1—2!
29 septembrie 1957,	
București ROMÂNIA — Iugoslavia	1—1
3 noiembrie 1957,	
București ROMÂNIA — Grecia	3—0
10 noiembrie 1957,	
Belgrad Iugoslavia — Grecia	4—1
17 noiembrie 1957,	
Belgrad Iugoslavia — ROMÂNIA	2—0

Total e cum nu se poate mai limpede. La 16 iunie 1957, după jocul cu Grecia, de la Atena, echipa României are un avans de un punct față de Iugoslavia. Acest avans de un punct face ca jocul România—Iugoslavia, din toamna anului 1957, de la București, să capete un caracter decisiv, care să elimine toate implicațiile ulterioare. O

victorie a României asupra Iugoslaviei la București, așa cum s-a întâmplat în 1934, în preajma turneului final din Italia, ar fi adus automat României pașapoartele pentru Stockholm, deoarece jocurile cu Grecia erau jocuri de rutină (lucru confirmat de altfel, vezi tabelul), ceea ce ar fi transformat revanșa Iugoslavia—România de la Belgrad într-un meci amical, de tipul meciului Scoția—România, Glasgow, 1957. O victorie, fie și numai la un gol, ar fi însemnat calificarea.

Cele ce s-au întâmplat sunt încă proaspete în amintirea adolescenților de atunci și a celor care au astăzi vârsta lui Ozon și Apolzan. Echipa României n-a reușit victoria așteptată la București, anticipând parcă dificultățile anului 1975, când golul primit în min. 90, în fața Scoției, la București, a avut același efect zdrobitor, care și-a pus amprenta pe eforturile unei întregi promoții de fotbaliști.

Fără îndoială că Iugoslavia era în continuare o echipă foarte puternică, deși Beara, Zebec, Boškov și Mitici nu mai erau la prima lor tinerețe. Ei au deschis scorul, ca un șahist versat, hotărât să-și ia un avans de dezvoltare, valabil până la sfârșitul părții. Echipa României a continuat să atace, dar fără prea mult succes. Ea nu mai avea omogenitatea de spirit din partida disputată la Belgrad, cu numai un an în urmă. Față de echipa de atunci, care era practic echivalentul echipei C.C.A., în plenul ei, formația „preliminariilor” are câteva modificări deosebit de importante. Nu mai joacă Szoke, Onisie, Cacoveanu, Zavoda I, Alexandrescu, Tătaru. Reapar Neacșu, Călinoiu, Ene II, Ene I. Se creează un „dualism” de stil pe care duelul de orgolii Petschovschi—Ozon îl amplifică. Dar să lăsăm aceste considerații extratehnice, care, din păcate, au subminat de atâtea ori puterea de luptă a echipei naționale. Meciul România—Iugoslavia din 1957 a mai avut un moment cheie. În min. 60, Petschovschi a egalat dintr-o pasă a lui Ozon. Stadionul, arhiplin, a izbucnit în urale. Dar arbitrul austriac Franz Grill a anulat golul, pe motivul că Ozon, în cădere, ar fi purtat prea mult mingea, înainte de a pasa. Decizia este cel puțin ciudată, deoarece e greu de presupus că un înaintaș intenționează să poarte mingea în careul advers, când fracțiunea de secundă poate fi decisivă. Această infracțiune, justificată deseori în acțiunile unui fundaș,

este lipsită de sens în mișcările unui înaintaș. Spectatorii aceluși meci de neuitat regretă și astăzi neacordarea golului, dar cronicarul, prezent și el la joc, strângând cu brațele, la piept, un felinar din vârful tribunei a II-a, se lasă mai puțin pradă iluziilor. Golul, valabil sau nevalabil, nu poate fi adăugat automat golului egalizator al lui Ene II, înscris în min. 78. Am putea spune, mai curând, că meciul Iugoslavia—România din 1957 este rezultatul decalajului de experiență care separa cele două echipe. Dealtfel, revanșa de la Belgrad, care avea să se dispute peste o lună și jumătate, a confirmat aceste temeri. Este adevărat că echipa României a plecat la Belgrad cu psihologia unei formații care a ratat o mare victorie hotărâtoare la București, dar desfășurarea jocului de la Belgrad confirmă ideea că echipa iugoslavă era în ansamblu mai bună. Pentru a sugera evoluția șanselor în jocul de la Belgrad, să reținem din cronica vremii că iugoslavii au tras de 25 de ori la poartă, nimerind spațiul porții de 11 ori, în timp ce „tricolorii” au încercat poarta de numai 9 ori, reușind un singur șut pe spațiul porții lui Beara, prin extremul stânga Tătaru, readus în echipă.

Așa se încheie o nouă iluzie din povestea echipei naționale. Veteranii acelor meciuri de mare tensiune spun astăzi, zâmbind îngăduitor: „Atunci, în 1957, un arbitru, Frantz Grill, a înlesnit drumul Iugoslaviei spre Stockholm. După 12 ani, în 1969, un arbitru iugoslav, Canak, își va aminti de eroarea lui Frantz Grill și va fi îngăduitor cu Răducanu, la faimosul fault din meciul cu Portugalia. Echipa României va pleca astfel în Mexic, spre bucuria noastră, a celor care am jucat în 1957. Nimic nu ne poate convinge însă că noi am fost mai slabi sau că am luptat mai puțin pentru tricoul echipei naționale. Dar, așa cum se întâmplă în fotbal, un fluier, un singur fluier scrie istoria într-un sens sau altul”.

La un an după „preliminariile nostalgiei”, un nou meci România—Ungaria la București. „Tricolorii” joacă mai avântat ca oricând, păstrând amintirea „echipei de la Turku”, din care nu mai e prezent nimeni, deși s-au scurs doar șase ani. Dinulescu deschide scorul în min. 30, golul următor plutește în aer, echipa lui Albert, Budai și Tichi simte înfrângerea — prima înfrângere în fața României — dar iarăși un fluier scrie „altfel” istoria. Arbitrul Saar îl

elimină pe Dinulescu, justificându-și apoi decizia prin reacția verbală nesportivă a înaintașului nostru. Rămasă în 10, echipa României se frânge și primește două goluri în două minute, în fața unui stadion înmărmurit. Cea mai mare ocazie se pierde, astfel, în urma unei situații speciale, în afara cadrului tehnic al fotbalului.

Ultimii doi ani ai deceniului sunt lipsiți de bucurii. „Tricolorii” pierd calificarea olimpică în dubla întâlnire cu U.R.S.S. (0—2 și 0—0). În sfârșit, în anul 1960, una dintre cele mai instabile echipe românești pierde calificările pentru Cupa Europei, în fața Cehoslovaciei: 0—2 la București și 0—3 la Bratislava. Începea era lui Schroiff, Novak, Popluhar, Masopust și Kvasniak, adică era echipei care avea să deschidă scorul în fața Braziliei, în finala Campionatului mondial din Chile, în 1962. În acest timp, noi oscilam între Cacoveanu și Hașoti, Apolzan și Fronea, Al. Vasile și Jenei, Dinulescu și Mateianu, numind prin aceste cupluri starea de șovăială existentă la capătul unui deceniu în care fotbalul românesc a stat pe loc, privind cu melancolie, din tribuna de la Turku, apusul unei generații, greu de înlocuit.

După eliminarea din Cupa Europei, Federația Română de Fotbal ia o decizie de-a dreptul ciudată, retrăgând echipa națională din preliminariile pentru Campionatul mondial din 1962. Fotbalul românesc era invitat să învețe pe cont propriu, ca și cum cel mai popular joc din lume poate fi deprins prin studiu individual, în afara marilor contacte. Pierdeam astfel șansa de a juca de două ori cu Italia, adică șansa de a primi, în mod gratuit, două lecții de fotbal modern. Prin această decizie, fotbalul românesc este invitat, am spune, „să-și cunoască lungul nasului”, deși rațiunea de a fi a fotbalului este de a-ți licita toate forțele, orgoliile și chiar vanitățile. Reintrarea în turnul de fildeș va fi marcată de o nouă reluare a unui stereotip învechit. În anul 1961, echipa națională va juca doar două meciuri, cu Turcia, ca pe timpuri, cultivând un neoromantism bizar, dușman al fotbalului modern.

De la Turgay la Pele

Deceniul 1961—1970 va fi cel mai plin din istoria fotbalului românesc. Apropierea celor două nume, Turgay și Pele, nu este o simplă metaforă. La startul său, deceniul readuce parcă fotbalul nostru „la izvoare”, când meciurile cu Turcia erau printre cele foarte puțin posibile. Peste 10 ani însă, echipa României se va alinia în fața lui Pele, la Guadalajara, parcurgând în numai zece ani un drum care ar fi fost normal să fie parcurs mai pe îndelete, de-a lungul unei jumătăți de veac. Și poate că această formidabilă „criză de timp” avea să facă din deceniul 1961—1970 un drum atât de greu, presărat la tot pasul cu eșecuri răsunătoare (ca acelea de la Madrid și Zurich), pentru a se încheia cu trei „decapitări” la fel de zgomotoase: Teașcă, Ploșteanu, Oană-Covaci. Dar despre asta mai târziu... Deocamdată, să reținem că, la capătul deceniului, fotbalul nostru se va prezenta cu o carte de vizită onorabilă, care, în limbajul deloc subiectiv al cifrelor, echivalează cu 33 de victorii și 22 de înfrângeri în compania unor adversari de clasă.

Deci, un procentaj de peste 50 și un golaveraj favorabil, determinat, bineînțeles, de schimbările calitative sugerate de antinomia Turgay-Pele.

Echipa noastră națională a luat, în 1961, un start care părea să perpetueze rutina deceniilor anterioare.

Ea a jucat numai două meciuri, ambele cu Turcia. Desigur că astăzi o asemenea „programare” ar atrage fulgerele și tunetele cronicarilor 1975, dar cei al anului 1961 au fost mulțumiți și cu spectaculosul 5—0 general cu Turcia, mai ales că ultimele trei meciuri ale anului 1960 spulberaseră orice speranță: 1—2 cu Bulgaria, la Sofia, 0—2 și 0—3 cu Cehoslovacia, la București și Bratislava.

Amintirea anului 1960 stăruie. Dubla înfrângere din meciurile cu Cehoslovacia nu se uită. Se schimbă, bineînțeles, conducerea tehnică. La cârma echipei naționale vine C. Tească, pe care cronicarul G. Nicolaescu îl va numi „micul Napoleon”. Primul meci al anului se dispută în ultima zi a lui... septembrie și se încheie cu o victorie asupra echipei Marocului (4—0). Peste numai o lună însă se produce „marea catastrofă” de la Madrid: 0—6 cu Spania. Fotbalul românesc nu poate ține pasul visurilor de mărire și nerăbdării „micului Napoleon”, astfel încât domnia celor 100 de zile se încheie, începe „era Silviu Ploșteanu”, care beneficiază de un start psihologic așteptat (3—1 în meci revanșă, fără miză, cu Spania, dar și de un duș rece imediat (1—3 cu Marocul, 23 decembrie, la Casablanca), greu scuzabil prin atmosfera sărbătorească premergătoare pomului de iarnă.

În anul 1963, fotbalul nostru, încercând să forțeze cu orice preț bariera anonimatului său total, se angajează într-un război prea mare pentru o victorie eventuală mică: Olimpiada de la Tokio. Rezultatul? Câteva victorii și acel 0—2 cu Ungaria, care readuce norii negri pe cerul fotbalului românesc. Consecințele „noii catastrofe” de la Yokohama — terminologia devine clasică — urmează tipicul: schimbarea conducerii tehnice. Începe „era tandemului Oană-Covaci”.

Anul 1965 debutează cu obișnuita victorie asupra Turciei, la București, și continuă cu oarecare speranțe pentru Londra *World-Cup* (1—0 cu Cehoslovacia).

După numai două săptămâni se produce un eveniment care nu trebuie să treacă neobservat. „Tricolorii” joacă cu Portugalia lui Eusebio, la Lisabona, tot pentru *World-Cup*.

Rezultatul? 2—1 pentru Eusebio, dar fotbalul nostru sare încă o dată din cercul strâmt al adversarilor tradiționali și vede un fotbal nou. Din nefericire, înfrângerea (normală) de la Praga (1—3 cu Cehoslovacia) este urmată de k.o.-ul tehnic de la Ankara, unde echipa „ramurii radicale” a presei sportive pierde în fața învingătorilor noștri de totdeauna cu 1—2. Totuși, fotbalul românesc evită o nouă „criză a conducerii tehnice”, învingând cu 2—0 Portugalia, într-un meci în care celebrul Eusebio a făcut echipei naționale un serviciu mai mare decât zecile de vagoane cu bune intenții emise la tot pasul.

Anul *World-Cup* (1966) marchează reîntrirea fotbalului nostru în arena fotbalului mare după atâția ani. Echipa României e invitată de Helmut Schön, la recomandarea lui Otto Gloria, antrenorul Portugaliei. Rezultatul? 0—1 la Ludwigshafen, după un joc remarcabil. Apoi, România nu scapă ocazia de a găzdui „echipa celească” a Uruguayului, obținând o frumoasă revanșă, după 36 de ani: 1—0. (O revanșă relativă, bineînțeles, deoarece este obținută într-un meci amical).

Startul în noua ediție a Cupei Europei ne aduce o victorie frumoasă (4—2) cu Elveția, la București, dar acel 4—0 de la pauză ne face să ne pierdem capul, cerând echipei noastre mai mult decât poate da.

Începutul lui 1967 marchează lărgirea drumului deschis de Eusebio, Uwe Seeler și uruguayanul Pedro Rocha. Dar la capătul acestui drum, asupra căruia vom reveni, scrie implacabil: Zurich.

Bineînțeles că totul se reia ca de obicei. Ceea ce s-a realizat până atunci — mai ales în planul înmulțirii fără precedent a contactelor cu elita fotbalului mondial — se uită. Nu lipsește nici perioada de tranziție, când o întreagă „cooperativă de antrenori” încearcă să reziste Italiei. În zadar: 0—1 pe „23 August”.

Directoratul cedează apoi loc, din nou „micului Napoleon”, care e rechemat — forțându-se puțin motivul istoriei — din Sfânta Elena. Dar Budapesta (0—6) este un alt Waterloo. C. Teașcă, furat de temperament, pierde încă o dată prilejul de a-și demonstra calitățile.

Începe „era Angelo Niculescu”, care va avea, la început, formula dualității: cu Vogl. Startul e anevoios. Echipa se construiește greu. Angelo Niculescu, obsedat de

„cataclisme”, își evaluează cu zgârcenie forțele și își refuză orice fantezie. Dar, la Lisabona, „tricolorii” sunt pândiți de o nouă înfrângere grea. Ei pierd cu 0—3 primul meci din preliminariile mexicane (27 octombrie 1968). Angelo Niculescu și Vogl evită însă „ghilotina”, datorită datei prea apropiate a meciului cu Anglia: 6 noiembrie, la București. Acel 0—0 cu Anglia prelungește, firește, mandatul tandemului. Victoria asupra Elveției (2—0) îl întărește. În sfârșit, meciul de pe Wembley, angajat împotriva tuturor rațiunilor, pentru 15 ianuarie 1969 (!), dă gir noii echipe naționale. România realizează astfel, în numai câțiva ani, saltul de la Turgay la Bobby Moore, prin intermediul lui Eusebio, Schnellinger și Mazzola. Tot anul 1969 urmează drumul „stelei de pe Wembley”.

La 12 ianuarie 1970, în holul somptuos al hotelului Maria Isabel de pe Paseo de la Reforma, din Ciudad de Mexico, sortii oferă fotbalului românesc un partener pe care nici nu l-ar fi putut visa în primul an al deceniului: *El Ray Pele...*

Castele în Spania...

Și-acum să revenim la începutul drumului, pentru a urmări ciudata lui ascensiune.

În anul 1962, deci, conducerea tehnică îi este încredințată lui C. Tească. Noul antrenor își manifestă încă din plecare radicalismul. Este suficient să punem față în față prima sa formație (cea din jocul cu Marocul — 4—0 — la 30 septembrie) cu ultima echipă a conducerii tehnice anterioare, din meciul cu Turcia, pentru a ne da seama că se produce o schimbare în bloc. Așadar...

România—Turcia 3—0, București, 8 octombrie 1961:

Voinescu — Greavu, Nunweiller III, Ivan — Jenei, Nunweiller IV — Pîrcălab, Constantin, Ene II, Seredai, Tătaru.

România-Maroc 4—0. București, 30 septembrie 1962: Dungu — Zavoda II, I. Lazăr, Macri — P. Emil, Koszka — Ivansuc, Ozon, M. Voinea, Ghergheli, Seredai.

După cum se poate vedea, un singur om mai supraviețuiește: Seredai. Iar peste o lună, când se va produce „catastrofa” de la Madrid (0—6), va fi absent și

Seredai, pe care îl va înlocui D. Popescu. Cu alte cuvinte, o echipă complet nouă. O echipă care ar fi vrut, desigur, să demonstreze erorile de selecție ale predecesorului, dar care a sfârșit printr-o înfrângere netă. În aceeași ordine de idei, meciul cu Spania înregistrează și una dintre cele mai îndelungate perioade de pregătire, cu un stagiu complet, la munte și la șes. Echipa noastră a fost supusă unei pregătiri de mare intensitate, vrând parcă să compenseze pregătirea ei generală, ca de obicei insuficientă. Din păcate, această bruscă schimbare de tratament a avut rezultate diametral opuse. Sigur că acest 0—6 nu este izolat în povestea fotbalului românesc, dar, ca în atâtea alte cazuri, proporțiile scorului sunt consecința unor exagerări, deopotrivă de nerecomandabile în fotbal. Încercarea de a demonstra erorile predecesorului prin acțiuni spectaculoase a scos încă o dată la iveală faptul că „în fotbal, minunile sunt rare” și că ele nu pot fi forțate fără reale modificări de fond. Echipa de laborator care a jucat la Madrid a fost înfrântă, pentru că a vrut să fie o excepție cu orice preț.

Drama de la Yokohama

Scurta perioadă a interimatului C. Teașcă este urmată de aceea a lui Silviu Ploșteanu. Revanșa meciului cu Spania este foarte aproape. Dar noul selecționar „nu schimbă totul”. El păstrează în formație jucători ca Nunweiller III, Petru Emil, Koszka și Ghergheli și face apel și la alți jucători cu renume: Voinescu, Popa, Pîrcălab, Constantin, Tătaru. Victoria de la București (3—1) reînsuflă tribunalele, mai mult prin startul furtunos: în min. 8 este 2—0, iar un adevărat suporter visează întotdeauna. Această victorie reconfortantă are însă și un revers, care readuce tribunalele la realitate. Acel 1—3 în compania Marocului, la Marrakesch, confirmă, în fond, că fotbalul nostru este în continuare la discreția unui moment favorabil, a unei conjuncturi, al unui gest de inspirație, sau, dimpotrivă. Ploșteanu înregistrează și el acest „duș rece”, dar nu renunță la planul său, care preconizează licitarea spiritului ofensiv.

La startul calificărilor olimpice pentru Tokio 1964, echipa națională obține o victorie dătătoare de speranțe, mai ales prin numărul golurilor înscrise într-un joc „afară”: 3—2 cu Danemarca, la Copenhaga. Dar iarăși fluctuația neverosimilă, care devine o lege de bază a fotbalului nostru, spulberă iluziile. La 3 noiembrie, la București, când jocul retur cu Danemarca se anunța o simplă formalitate, după avansul realizat la Copenhaga, stadionul „23 August” asistă stupefiat la o „triplă” rarisimă. În min. 1, danezii conduc cu 1—0. În min. 10: 2—0. În min. 18: 3—0. În acest moment, poetul Dan Deșliu, aflat la masa presei, avea să lanseze faimosul calambur: „*Da' — ne — mar — că ăștia, domnule!*” „Magistratura” lui Silviu Ploșteanu se anunță a fi de foarte scurtă durată. Dar iată că un jucător clujean, Petru Emil, se hotărăște să-l salveze pe fostul inter al lui „U”. El înscrie două goluri și amână verdictul pentru meciul de baraj de la Torino. Astăzi, după ce au trecut atâția ani, spectatorii tineri de atunci explică formidabilul k.o. tehnic al echipei daneze prin erorile defensivei române, concretizate în primul rând prin „plecările” hazardate ale lui Koszka, care l-a lăsat pe Nunweiler III la discreția unor cupluri ofensive crescute la școala mult mai dinamică a sistemului cu patru fundași, care nu ajunsese încă să convingă echipele noastre, deși se scurseseră mai bine de cinci ani de la etalarea lui în Suedia, prin eforturile echipei braziliene, câștigătoare a campionatului mondial. Ca întotdeauna, fotbalul românesc e în întârziere. O întârziere din neinformare, spre deosebire de faimoasa întârziere engleză din 1953, care a refuzat, dintr-o vanitate tipic insulară, să-și dubleze stoperul, ceea ce a determinat dezastrul echipei Angliei pe teren propriu (3—6), într-o vreme în care Ungaria făcuse acea spectaculoasă inovație ofensivă, prin avansarea interilor și prin retragerea centrului înaintaș Hidegkuti. Revenind la „oile noastre”, să subliniem încă o dată că întârzierea noastră a fost, ca întotdeauna, o întârziere rezultată din neinformare, așa cum s-a întâmplat și cum avea să se întâmple de atâtea ori, începând cu W.M.-ul și sfârșind cu... Leipzigul 1973.

Barajul de la Torino dă câștig de cauză echipei României. E un succes dificil, dar, oricum, un succes.

În 1964, „dublă manșă” cu Bulgaria, pentru plecarea la Tokio, în vederea Jocurilor Olimpice. O primă victorie la București: 2—1. Urmează revanșa de la Sofia și o nouă victorie: 1—0. Două rezultate notabile, mai ales că Bulgaria a devenit o echipă puternică, poate cea mai puternică din cele patru promoții care aveau să asigure vecinilor noștri, cândva „complexați”, patru participări „mondiale” succesive. Să notăm că anul 1964, în care se obțin cele două victorii asupra Bulgariei, se află la jumătatea drumului între Santiago și Londra, adică orașele celor două ediții în care Bulgaria a fost prezentă, iar „tricolorii” au absentat.

În așteptarea călătoriei spre Japonia, o mică paranteză care îi va bucura pe suporterii nenumărați ai Rapidului. La 17 iunie, la Belgrad, România (reprezentată prin Rapid, sută la sută) învinge Iugoslavia cu 2—1. După 8 ani de la victoria echipei C.C.A. asupra Iugoslaviei, acest succes al Rapidului pune din nou în discuție principiul omogenității spontane, prin simpla schimbare a tricourilor de club cu cele naționale. Dar acest principiu, nu prea aplicat în lumea fotbalului — deși revendicat când „se potrivește” —, avea să se destrame, din păcate, foarte curând.

...Și-acum, să însoțim echipa României la Tokio. Un prim 3—1 cu Mexic. Rezultat bun, în compania unei echipe naționale veritabile. Peste două zile, 1—1 cu R.D. Germană. Din nou un rezultat bun. Peste alte două zile, 1—0 cu Iran. (O victorie „de serviciu”, al cărei scor nu este luat în seamă). În sfârșit, echipa României se califică pentru „sferturi”. În fața ei, echipa Ungariei, cu un palmares superior, care s-a dovedit a fi — de atâtea ori — un mare ascendent psihic. Deznodământul se cunoaște. La 1—0 pentru Ungaria, în ultimele minute ale meciului, penalty pentru România. Trage Constantin și ratează. În numai câteva secunde, toată țesătura realizată cu multă răbdare de Silviu Ploșteanu, încă de la primul meci cu Danemarca, la Copenhaga, se rupe. Peste alte două minute, Dan Coe faultează la un contraatac izolat: penalty. Și Csernay transformă, sub privirile întunecate ale „tricolorilor”... Ce importanță mai are faptul că peste alte două zile „tricolorii” își vor aduna forțele ca să învingă Ghana („Black Stars”) cu 4—2? Ce importanță

mai are faptul că peste încă două zile echipa României va reuși un rezultat pe care nici „drama de la Yokohama” nu-l poate anula: 3—0 cu Iugoslavia lui Belin, Miladinovici, Takaci, Zambata, Osim, Pirmaier, Geaici? *Zarurile au fost aruncate*. Silviu Ploeșteanu va pleca, pentru că nu a reușit să împlinească o iluzie. O iluzie pe care a pregătit-o îndelung și care a pierit într-o secundă. La revenirea în țară, antrenorul brașovean își predă mandatul, lăsând în urmă o amintire frumoasă. Începe „era cuplului Oană-Covaci”, care se va dovedi la fel de vulnerabilă. Trăim în deceniul în care fotbalul este mai grăbit ca oricând, deoarece el a cuprins lumea, iar victoria în fotbal și-a mărit mult prețul, licitând orgolii și ambiții care încing gazonul. Silviu Ploeșteanu a condus echipa națională timp de doi ani. Și a părăsit-o pentru că n-a reușit să o ducă la victorie. Cuplul Oană-Covaci va reuși și mai puțin...

...În fața lui Eusebio

La startul anului 1965, echipa națională obține o primă victorie în compania Turciei. Meciul s-a jucat în cadrul preliminarilor campionatului mondial. După cum se poate vedea, marea competiție internațională nu oferă momente de răgaz. Cineva spunea, fără să fie departe de adevăr, că în era companiilor aeriene, „rata” fotbaliștilor trecuți pe listele de zbor reprezintă jumătate din cifra de afaceri a „Lufthansei” sau a „Air France”-ului.

Acum, deoarece am ajuns la startul acestei noi tentative „tricolore” pentru campionatul mondial, să vă reamintim ordinea duelurilor în acea aprigă bătălie a calificării pentru World-Cup 1966. Deci grupa a IV-a:

24 ianuarie 1965,		
Lisabona — Portugalia — Turcia	5—1	
19 aprilie 1965,		
Ankara — Turcia — Portugalia	0—1	
25 aprilie 1965,		
Bratislava — Cehoslovacia — Portugalia	0—1!	
2 mai 1965,		
București — ROMÂNIA — Turcia	3—0	

30 mai 1965,	
București — ROMÂNIA — Cehoslovacia	1—0
13 iunie 1965,	
Lisabona — Portugalia — ROMÂNIA	2—1
19 septembrie 1965,	
Praga — Cehoslovacia — ROMÂNIA	3—1
9 octombrie 1965,	
Istanbul — Turcia — Cehoslovacia	0—6!
23 octombrie 1965,	
Ankara — Turcia — ROMÂNIA	2—1!
31 octombrie 1965,	
Porto — Portugalia — Cehoslovacia	0—0
21 noiembrie 1965,	
București — ROMÂNIA — Portugalia	2—0
21 noiembrie 1965,	
Brno — Cehoslovacia — Turcia	3—1

Acest tabel vorbește de la sine. Portugalia a avut în perioada 1964—66 cea mai bună echipă a istoriei sale, cu Eusebio, Coluna, Augusto, Torres, Germano, Simoes și toți ceilalți. Primele trei jocuri ale seriei o instalează favorită. Ea cucerește 6 puncte din tot atâtea posibile. Urmează alte două jocuri, în care „tricolorii” reușesc două victorii menite să nască alte iluzii. La București, Turcia și Cehoslovacia sunt învinse. În al treilea joc se pecetluiește, am spune, calificarea Portugaliei, care câștigă cu 2—1, la Lisabona, meciul cu echipa noastră. Să menționăm că a fost un joc frumos, aplaudat de spectatorii lusitani. Dar această înfrângere, oarecum logică, care întreține uzatul calificativ „onorabil” și care păstrează unele speranțe teoretice (dar numai teoretice), nu reușește să schimbe lucrurile. În decurs de numai două săptămâni, fotbalul nostru demonstrează, din păcate, că este a treia forță în grupă și că speranțele de victorie n-au fost decât un joc al iluziilor. Iată care sunt cele două săptămâni de trezire la realitate. În ziua de 9 octombrie 1965, echipa României înfruntă Turcia la Ankara. Nu are prea multă importanță faptul că atunci, la Ankara, formația aliniată a fost consecința unei fantezii speciale, care făcuse o legătură directă între victoria Rapidului la Belgrad și o posibilă reeditare a acestui succes la Ankara. După cum se știe, formația noastră de

la Ankara s-a bazat pe majoritatea jucătorilor de la Rapid. Rezultatul îl cunoașteți: 1—2, după un meci pe care Al. Vasile, mijlocas al echipei naționale, l-a calificat în două cuvinte: „Apărarea a aruncat mingi lungi, iar «piticii» din atac n-au reușit să le rețină”. Faptul că „tricolorii” au pierdut cu 1—2 acolo unde Cehoslovacia câștigase zdrobitor (6—0, cu numai două săptămâni în urmă) a lămurit definitiv lucrurile. Rezultatul de la Ankara a spulberat iluziile și a arătat — a câta oară? — că fantezia de moment nu poate suplini creșterea de fond a potențialului de joc. Ultimele meciuri ale grupei „pentru Londra” se joacă, am putea spune, cu cortina trasă. Cehoslovacia „remizează” cu Portugalia, la Lisabona, vrând parcă să-i transfere lui Eusebio cheia succesului pe care Masopust îl repurtase, cu 3 ani în urmă, la Santiago de Chile, când a jucat finala cu Brazilia. După cum se va vedea, la Londra, Portugalia va cuceri o neașteptată medalie de bronz, devenind „copilul teribil” al campionatului. Din păcate, tot acest joc de „grandoare și decadență” se petrece în afara noastră. Nu e mai puțin adevărat însă că Portugalia 1955—66 a fost în primul rând Eusebio și Coluna, adică Mozambic și Angola, iar Cehoslovacia era de două ori finalistă a campionatului mondial (1934 și 1962). Dacă asta poate fi o consolare.

Sparring-partener pentru Londra

După această eliminare „fără seisme”, cuplul Oană-Covaci continuă. În ciuda eșecului, echipa noastră națională își îmbogățește sistemul de relații, lucru care este deseori la fel de important ca și forța șutului. La 1 iunie 1966, în preajma campionatului mondial, Helmut Schön invită la Ludwigshafen echipa României, așa cum avea să facă peste 8 ani și Rinus Michels, antrenorul Olandei. „Tricolorii” pierd cu 1—0, dar reușesc să-l lanseze în Europa pe Dobrin, a cărui tehnică inedită pentru spectatorul vest-german este o revelație, asemănătoare cu aceea a „călușarilor”. După două săptămâni, România nu scapă prilejul de a juca la București cu Uruguay, care pregătește de asemenea turneul final de la Londra. Rezultatul? Un frumos 1—0 de

palmares și un joc în plus, în contul unei experiențe care a început să se acumuleze — în sfârșit — de câțiva ani. La 3 iulie, „tricolorii” valorifică încă o dată un oarecare renume dobândit, dând replica Portugaliei, la Porto. Torres înscrie în min. 1, dar apoi, timp de 89 de minute, Otto Gloria are prilejul să remarce nu atât calitățile fotbaliștilor români, cât valoarea jocului de ansamblu.

Al patrulea „joc fără miză” al anului, cel de la Gera (0—2 cu R.D. Germană), repune pe rol dificultățile fotbaliștilor noștri în compania unor adversari foarte înzestrați din punct de vedere athletic. Așa se face că un Pîrcălab, un Nunweiller VI (debutant în acel meci), un Mateianu sau un Badea pierd mereu duelurile directe cu atleți ca Pankau, Roland Ducke, Fränzel sau Vogel.

Avalanșă elvețiană

Startul în Campionatul European 1968¹ pare să fie sub cele mai bune auspicii. În min. 39, elvețienii sunt conduși cu 4—0 (!), la București. Speranțele renasc. Ofensiva place. Spectatorii știu că Oană a fost extrem dreapta, iar Covaci — inter dreapta. Să fie oare aceasta aripa de care fotbalul românesc avea nevoie pentru a-și lua zborul? După pauză, cerul se întuneacă, echipa cade, elvețienii revin și înscriu două goluri. Ce s-a întâmplat? Nu se știe. Dar lumea fotbalului vrea să viseze. Ea pune totul pe seama entuziasmului excesiv din prima repriză.

În noiembrie, la Napoli, „tandemul” prezintă o echipă interesantă. România atacă Italia la Napoli. Dobrin deschide scorul. Tribunele tac, contrariate. Dar fotbalul românesc știe povestea Voievodului Nenoroc. În min. 30, Mazzola aruncă o centrare înaltă de la vreo 40 de metri, fără un scop precis. Mingea cade în fața portarului nostru. Acesta, foarte calm, întinde mâinile, ca să o prindă, lângă bară. Dar când să repună, arbitrul Schullenburg fluieră prelung, acordând golul. A fost gol? E greu de spus. Important e că echipa României s-a văzut egalată într-un moment când conducea și juca de la egal

¹ 2 noiembrie 1966, începutul preliminarilor.

la egal cu Italia, la Napoli. Cariera cuplului Oană-Covaci acuză din plin șocul psihologic. Tot ce urmează se înscrie doar în logica bizară a fotbalului.

La începutul anului 1967, palmaresul echipei naționale se îmbogățește cu un 1—1 deosebit de valoros, pentru că este obținut la Montevideo, în compania Uruguayului. Acest 1—1 este cu atât mai dens, cu cât e opera echipei de tineret a României, în care excelează Sătmăreanu, Boc și Deleanu. (Peste câteva zile, această echipă va reuși o performanță de necrezut, învingând pe Penarol, chiar la Montevideo, cu 2—0.)

Între timp, echipa națională continuă să-și împingă bulgărele de zăpadă.

La 8 martie, la Atena, România—Grecia 2—1.

La 22 martie, la Paris, România—Franța 2—1. Aceste două rezultate intensifică și mai mult cercul de relații al „tricolorilor”.

La 23 aprilie, la București, România—Cipru 7—0, în campionatul european.

Și, deodată, avalanșa! Bulgărele de zăpadă al „tricolorilor” se pulverizează în seara zilei de 24 mai, la Zürich. Elveția cea condusă cu 4—0 la București, în min. 39, cu numai șase luni în urmă, reușește acest neverosimil 7—1.

Ce-a fost, de fapt, la Zürich? Cei mai mulți refuză să admită că acest 1—7 a fost „realizat” în condiții normale.

Și refuzul e aproape firesc. Cum să împaci acest 1—7, înregistrat la 24 mai 1967, cu victoria asupra Franței, realizată la Paris (2—1), cu numai două luni în urmă? E adevărat, intervine miza. Veșnica miză. Meciul cu Elveția se joacă în cadrul campionatului european și, după cum s-a văzut până acum, miza a fost mereu o povară a fotbaliștilor noștri. Și totuși, scorul e greu de acceptat. Antrenorii Oană și Covaci, când sunt întrebați, susțin greu discuția. Și lor, ca și tuturor celor angajați în „catastrofa de la Zürich”, le este greu să-și explice proporțiile înfrângerii. Oană spune deseori: „Ce rău îmi pare că n-am cerut o analiză chimică după meciul de la Zürich!” Prin această declarație, Ilie Oană nu exclude o imixtiune „din afara tehnicienilor echipei naționale”. În ceea ce ne privește, chiar dacă proporțiile scorului sunt anormale, nu trebuie să uităm că „tricolorii” au avut

deseori momente de prăbușire, în dificila lor campanie de construire a palmaresului. În povestea fotbalului nostru apar un 0—6 cu Olanda, un 0—5 cu Polonia, un 0—7 cu Germania, un 0—9 cu Ungaria, un 0—6 cu Spania, un 1—7 cu Suedia și multe alte scoruri apropiate de „sexta” care revine obsedant în palmares. Iată de ce cronicarul, deși este uimit de căderea echipei noastre în numai 40 de minute (prima serie de trei goluri a fost înscrisă între minutele 12 și 32, iar următoarea — de patru goluri — a fost realizată între minutele 46 și 67, cu alte cuvinte, un k.o. tehnic în numai 40 de minute), nu exclude varianta desfășurării „normale” a acestui joc în care fotbaliștii noștri, autocravașați de gândul victoriei, după nedreapta înfrângere în fața Italiei, au mizat totul pe cartea atacului, lărgind culoarele. Ei au avut în față o echipă rapidă, tânără, care a reușit să exploateze toate conjuncturile favorabile ale jocului, înregistrând o victorie neobișnuită, care, culmea coincidenței, va fi anulată, peste numai doi ani, tot într-o noapte de mai și tot într-un oraș elvețian, la Lausanne, unde echipa României va învinge Elveția cu 1—0, poate și cu beneficiul complexului de superioritate acumulat de elvețieni în mai 1967, la Zürich.

Secretul lui Polichinelle

Lăsând istoriei fotbalului nostru grija de a stabili cândva adevărul celor întâmplate la Zürich în 1967, să ne amintim — mai bine — cuvintele unui fost internațional român. Andrei Sepci¹, în legătură cu capacitatea de efort a jucătorilor noștri. Aceste cuvinte ar putea să explice, într-o oarecare măsură, cele întâmplate la Zürich în numai 40 de minute. Iată ce spune Andrei Sepci:

„Am să repet ceea ce au spus și alții, din dorința de a face, cu insistență, un laitmotiv din această observație. Din punct de vedere tehnic, chiar în condițiile unei viteze superioare a jocului, fotbaliștii noștri nu sunt cu nimic inferiori celor foarte bine cotați în arena internațională.

¹ Portarul Balcaniadei 1933, câștigată de echipa României cu 13—0.

Handicapul nostru cronic este reprezentat de lipsa forței, de calitatea insuficientă a angajamentului fizic și de lipsa rezistenței în regim de viteză, exprimată în primul rând prin faptul că echipele noastre divizionare A joacă cel mult 30 de minute la nivelul ritmului internațional. În cazul divizionarelor B, pe care le cunosc la fel de bine, această cifră de 30 de minute nici nu se atinge. Vă dați seama că, în asemenea condiții, secretul este „al lui Polichinelle”, iar o complicare a subiectului, prin raportarea deficiențelor la alți factori, nu face decât să situeze discuția tot în zona vorbelor fără acoperire... Veți întreba, desigur, care ar fi soluția. Am să vă răspund, spunând că soluția nu ține doar de fotbal. Soluția stă în ridicarea nivelului educației fizice în școala elementară, unde se formează, de fapt, viitorul sportiv de performanță, ca să nu spun viitorul bărbat. Eu, fiind tatăl unui decatlonist de performanță, știu, prin comparație, cât de puțin sunt îndrumați copiii în școală la capitolul educație fizică. Se vorbește, în general, despre calitatea superioară a îndemânării copilului nostru, dar se mizează prea mult pe această calitate și se neglijează elementele fără de care sportul anilor 70 și în special fotbalul de astăzi nu se pot practica”.

Acest punct de vedere este licitat și corectat de un alt fost internațional. Constantinescu-Grecu, care spune:

„În legătură cu tehnica jucătorilor, aș vrea să-i răspund antrenorului Andrei Sepci. El susține că la capitolul tehnicii fotbaliștii români nu sunt cu nimic mai prejos decât cei din țările cu fotbal avansat. Totuși, eu cred că există un mare decalaj valoric și la acest capitol. Dealtfel, afirmăm mereu că copiii noștri au din ce în ce mai puțin timp pentru fotbal, că instruirea lor e, fatalmente, mai redusă, dar, pe de altă parte, susținem că tehnica fotbaliștilor noștri maturi este destul de avansată. Nu înțeleg cum se poate ajunge la o asemenea tehnică.”

În sfârșit, o a treia părere, susținută de un practician al activității cu tinerii fotbaliști. Este vorba de Nicolae Gorgorin, un vechi dascăl al copiilor într-ale fotbalului.

„Marea noastră greșală pornește de la selecție. Alegând copii doar talentați, cu multă îndemânare, antrenorul își dă seama că nu trebuie să muncească prea mult cu ei. El se bazează în primul rând pe îndemânarea

copilului și se ocupă mult mai puțin de fortificarea lui fizică, deși acest capitol nu e mai puțin important decât îndemânarea. Criteriul de selecție care merge «pe mâna» îndemânării are urmări și în structura lecției de antrenament. De foarte multe ori, și mai ales când antrenorul de copii sau juniori e un om lipsit de pasiune, fiind dispus doar să-și acopere formal orele de lucru, lecția de antrenament este o simplă miuță, în care copiii se driblează unii pe alții, născocesc tot felul de șmecherii destul de ieftine și care nu mai sunt bune la nimic atunci când ei ajung mari, în fața unei apărări care nu-i iartă. Trebuie să recunosc, în munca cu copiii și cu juniorii totul se reduce de foarte multe ori la o simplă miuță, în care minutele curg fără prea mult folos. Dar fotbalul nu se mai poate baza doar pe miuță".

Aceste trei păreri explică destul de clar condiția generală a fotbalistului nostru. Sigur că înfrângerile echipei naționale au avut deseori și alte cauze, dar fondul problemei aici se află.

Aut Caesar, aut nihil...

Revenind la cuplul Oană-Covaci, nu mai e cazul să vă amintim că cei doi antrenori și-au încheiat mandatul după jocul cu Elveția. Proporțiile scorului n-au putut evita deznodământul. Dar, în perspectiva dezvoltării fotbalului românesc, cuplul Oană-Covaci are un loc bine determinat, chiar dacă nu excludem întâmplarea de la Zürich. Acea scurtă perioadă de doi ani a marcat o anume stimulare a ofensivei în jocul echipei noastre naționale. Revăzând bilanțul cifric al perioadei Oană-Covaci, ajungem la următoarea linie de palmares:

19	11	0	8	37—30	22
----	----	---	---	-------	----

Bilanțul este favorabil, deși — trebuie s-o spunem — a fost amplificat de cele două victorii zdrobitoare (5—1 și 7—0) în compania unei echipe modeste: Cipru, din ultima categorie a fotbalului european. Pe de altă parte, însă, el este onorat de victorii în dauna unor echipe puternice, ca, de pildă, Cehoslovacia, Portugalia, Uruguay. Ceea ce am

vrut să subliniem prin reproducerea liniei de palmares nu este atât bilanțul favorabil, cât un amănunt plin de semnificații în activitatea unor antrenori. După cum vedeți, cuplul Oană-Covaci a susținut 19 jocuri și nu a avut decât alternativa victoriei sau a înfrângerii: *aut Caesar, aut nihil*. În palmaresul lor nu există un joc egal. Această realitate, în totală contradicție cu ceea ce avea să urmeze, demonstrează că foștii înaintași Oană și Covaci și-au făcut un program din a stimula avântul ofensiv al echipei naționale, împotriva tacticilor defensive și prudente care se instalau în Europa. (Să ne amintim că 1965—1966 corespunde perioadei de glorie a lui Internazionale, echipa fanion a betonului și a contraatacului.) Dealtfel, în paginile care vor urma, vom încerca să aducem la o „masă rotundă” trei conduceri tehnice din ultimul deceniu al fotbalului nostru. La această masă rotundă vor fi invitați Oană și Covaci (pentru perioada 1965—1967), Angelo Niculescu (pentru perioada 1967—1972) și Valentin Stănescu, care, după cum știți, și-a încheiat și el mandatul, după meciul de la Blois, când acel 0—4 a fost considerat dincolo de limita acceptabilă. Dar despre aceasta mai târziu, după ce vom fi parcurs palmaresul următorilor doi invitați. Deocamdată, câteva cuvinte despre Oană și Covaci.

Rămânem la părerea că Oană și Covaci au mizat mult pe stimularea capacității ofensive a echipei noastre naționale. Întreaga lor activitate vizează compartimentul de calitate al echipei: atacul. Cercetând aceste linii de atac, ne dăm seama că antrenorii sunt obsedați de rezolvarea problemei cuplului de înaintași centrali. Ei văd că fotbalul nostru nu are un vârf autentic, de profesie, a cărui forță fizică să dea sens îndemnării tehnice. Ei încearcă „legarea” subtilului Mateianu de imprevizibilul Ion Ionescu. Nefiind mulțumiți, îl antrenează și pe Sasu, jucător de explozie. Apoi abandonează „ideea Sasu”, constatând prea multă dezordine în jocul băimăreanului. Refac un timp cuplul Dumitriu II — Ionescu, dar constată imediat că fragilitatea perechii rapidiste nu poate avea prea multe șanse în înfruntarea defensivelor betonate ale Europei. După acest nou experiment, Oană propune varianta tandemului petrolist Dridea — Badea. Încep să mijească unele speranțe, dar Badea cedează curând

ritmului de joc. Oană și Covaci insistă, antrenând în selecție un șuter prin excelență: Frățilă. Toate aceste variante, în cadrul menținerii extremei rapide Pîrcălab și al promovării lui Mircea Lucescu — pe atunci un tânăr atras de ofensivă, crescut în umbra lui Pîrcălab — vizează fortificarea jocului „la atac”. Ideea generală a cuplului Oană-Covaci este ilustrată și prin creditul pe care cei doi antrenori îl dau lui Dobrin, mijlocașul obsedat mereu de poarta adversă, și care înscrie două goluri, la Napoli și la... Zürich, confirmând încă o dată că echipa Oană-Covaci refuză cu înverșunare minijocul, licitând potențialul ofensiv al echipei României. Din păcate, rezultatul de la Zürich, care poate fi legat, în parte, și de această organizare temerară a unui atac în cinci înaintași, într-o vreme când marile echipe europene reduc „personalul” ofensivei până la trei sau chiar doi angajați (vezi Internazionale, reprezentată în atac doar prin Jair și Mazzola), pune capăt unei idei pe care iubitorii fotbalului o vor revendica mai târziu, în baza dialecticii firești a fluxului și refluxului fotbalistic.

Prezența echipei de la Zürich!

Odată cu retragerea tandemului Oană-Covaci, în fotbalul românesc se produce un moment de derută. După 1—7 e greu să se găsească un antrenor dispus să ia totul de la capăt. În aceste condiții, se creează un colectiv format din 6—7 antrenori, faimosul colectiv despre care publicul fotbalului avea să spună, cu umor, că s-a constituit într-o adevărată cooperativă de tehnicieni. „Cooperativa” trebuia să pregătească imediat jocul cu Italia, care avea misiunea de a face din ultimul rezultat o... excepție. La sediul F.R.F. are loc o consfătuire cu participarea celor mai buni tehnicieni din țară. Se emit păreri contradictorii. Unii antrenori reușesc chiar să formeze, ad-hoc, o echipă pentru jocul de la 25 iunie, cu Italia. În toiul discuțiilor, când aproape toți tehnicienii deveniseră selecționeri unici, din fundul sălii se ridică bătrânul internațional Fieraru, cel care a participat la prima ediție a Campionatului mondial de la Montevideo. El cere cuvântul și spune: „Am luat parte la multe consfătuiri

asemănătoare. Întotdeauna s-au găsit oameni dispuși să dea soluții. Din păcate, toate aceste soluții au urmărit, de cele mai multe ori, doar punerea în evidență a celui care face propunerea. Dacă vreți să ascultați un om bătrân, vă rog ca în meciul de la 25 iunie, cu Italia, să aliniați exact echipa de la Zürich. Sunt convins că în momentul de față aceasta este echipa care poate obține rezultatul cel mai bun. De ce? Pentru simplul fapt că pe ea o doare rezultatul cu Elveția mai mult decât ne doare pe noi toți, adunați aici. Din această durere adevărată, pe care o poate înțelege doar un fotbalist, se vor naște și ambiția, și puterea de luptă, și concentrarea, adică se vor naște calitățile care dispar din când în când din inima fotbaliștilor noștri, contribuind la rezultatele neplăcute".

Cuvântul lui Fredi Fieraru a fost ascultat în liniște, dar cei mai mulți l-au înregistrat doar ca pe o romanță a fotbalistului de altădată. Rezultatul? Echipa a fost remaniată substanțial. Șase jucători au fost înlocuiți. Iată numele celor noi, față de Zürich: Răducanu, Lupescu, Barbu, Năftănăilă, Dumitriu II, Nunweiller VI. Rezultatul meciului cu Italia — 0—1 — pare satisfăcător după noaptea de la Zürich, dar echipa noastră a manifestat o fragilitate descurajantă în fața încruntaților apărători italieni. Era, dacă vreți, un duel de concepție, mult mai edificator decât un scor net.

Interimatul „cooperativei de antrenori" a durat foarte puțin. În locul său se recurge din nou la serviciile lui C. Teașcă. Bineînțeles că lotul e schimbat radical. Se renunță la jucătorii compromiși. Din păcate, C. Teașcă are marea neșansă a meciului Budapesta—București, disputat în octombrie, pe Nepstadion. Echipa sa experimentală nu poate face față. Încercările de acreditare a valorii unui Kiss, Negrea, Cuperman, Deselnicu etc, etc. sunt sortite eșecului. C. Teașcă irosește — din nou — posibilitatea de a lucra ceva mai mult, pentru a-și pune în aplicare principiile, care prevăd — împotriva practicii curente — că „sistemul nu depinde de jucătorii pe care îi ai la dispoziție, dimpotrivă, jucătorii trebuie aduși la sistem". După acel 0—6 de la Budapesta, C. Teașcă se și consideră demisionat, deoarece urmărește meciul Polonia—România, de la Cracovia, de sus, din tribună. Este interesant de remarcat faptul că echipa

aliniată la Cracovia apare atât de radical schimbată, încât păstrează un singur jucător dintre cei care au evoluat în compania Italiei. Iată, de fapt, cele două formații față în față:

1. Răducanu — Lupescu, Nunweiller III, Barbu, Mocanu — Ghergheli, Năftănăilă — Lucescu, Dumitriu II, Ionescu, Nunweiller VI (România — Italia 0—1).

2. Coman — Sătmăreanu, D. Nicolae, Dan, Mocanu — Libardi (min. 63 Dobrin), Koszka — Năsturescu, Constantin, Soo, Voinea (min. 63 Kallo) (Polonia—România 0—0).

După cum se poate vedea, doar Mocanu își păstrează locul în echipă. Fotbalul românesc nu reușește să-și găsească albia.

Din fericire, Beckenbauer...

După acest intermezzo și mai scurt al lui C. Teașcă, se instituie puterea cuplului Angelo Niculescu-Emerich Vogl.

Cei doi antrenori, temperamente prin excelență echilibrate, au mereu în față înfrângerile din mai și octombrie, de la Zürich și Budapesta. Pentru primul joc, cel cu R.D. Germană, perechea Niculescu-Vogl păstrează, împotriva așteptărilor, „echipa de la Cracovia”. În linii mari, ea este aceeași. Pe parcursul jocului, o singură modificare, dar foarte simptomatică: Lucescu îl va înlocui pe Năsturescu. Jocul e pierdut la limită, 0—1, în urma unui penalty transformat de Pankau, în min. 9. Un penalty oarecum dubios, dealtfel, amănunt înregistrat în transmisia televizată de la Berlin.

Înfrângerea e neplăcută — meciul a fost jucat în preliminariile turneului olimpic — dar noua conducere tehnică obține, după numai 4 zile, un neașteptat vot de încredere. Echipa României, care îl recapătă și pe Pîrcălab, obține o frumoasă victorie asupra R.F. Germania, sosită la București și cu Beckenbauer, și cu Schulz, și cu Weber, Vogts, Overath, Seeler etc.

Răsunetul acestei victorii, fie și numai într-un meci amical, este atât de mare, încât iubitorii fotbalului, obosiți de frământările anului 1967, trec peste înfrângerea pe teren propriu, în fața R.D. Germane: 0—1, la capătul unui

meci în care Sasu ratează un penalty. Jocul s-a desfășurat târziu, în decembrie, și a anticipat dificultățile fotbaliștilor noștri în finalurile de iarnă ale unui an competițional, așa cum avea să se întâmple cu Olanda, la Amsterdam, în 1970, sau cu Franța, în 1975, la Blois.

Cei doi antrenori simt nevoia, în pragul iernii, să refacă echipa. Ei au avantajul contractării unui turneu în Africa și America de Sud. Acest turneu permite o selecție „la rece”, în ciuda climei tropicale. Angelo Niculescu avea să declare, dealtfel, mai târziu: „În calitate de antrenor, datorez foarte mult turneele de pregătire din America de Sud. Acolo, departe de ochii milioanei de selecționeri de ocazie, am avut posibilitatea să manevrez cu ușurință, încercând formule și jucători. Această capacitate de manevră m-a ajutat să ajung la unele concluzii. Nu omit nici faptul că am reușit să nu fiu derutat de influențele nenumăraților «cunoscători», care se oferă mereu să te ajute, în țară.

În afară de aceasta, fotbalul brazilian mi-a demonstrat că drumul pe care poate merge fotbalul românesc este doar cel al perfecționării jocului combinativ, cu evitarea șocurilor."

Anul 1968 începe cu un 1—1 la Linz. Este jocul în care debutează Cornel Dinu. Se continuă cu România — Olanda, la București. Rezultatul nu este spectaculos — 0 — 0 — dar o compensație există: debutează Dumitrache. Al treilea meci în seria 1968 este cel de la Lisabona: 0—3 cu Portugalia. Un rezultat usturător, foarte puțin atenuat de un nou debut: cel al lui Dembrowschi.

Cardiograma Mexicului

Să ne oprim la meciul cu Portugalia, pentru că acest 0—3, care ar fi putut duce la îndepărtarea echipei Niculescu-Vogl, este, totuși, primul pas spre calificarea pentru turneul final al Campionatului mondial din Mexic. Și pentru că această calificare a fost o complicată împletire de răsturnări spectaculoase, rog să permiteți publicarea titlurilor dintr-un film posibil:

12 octombrie 1968

Basel	Elveția — Grecia	1—0
27 octombrie 1968		
Lisabona	Portugalia — ROMÂNIA	3—0!
23 noiembrie 1968		
București	ROMÂNIA — Elveția	2—0
11 decembrie 1968		
Atena	Grecia — Portugalia	4—2!
16 aprilie 1969		
Lisabona	Portugalia — Elveția	0—2! !
16 aprilie 1969		
Atena	Grecia — ROMÂNIA	2—2
14 mai 1969		
Lausanne	Elveția — ROMÂNIA	0—1!
12 octombrie 1969		
București	ROMÂNIA — Portugalia	1—0
15 octombrie 1969		
Salonic	Grecia — Elveția	4—1!
2 noiembrie 1969		
Berna	Elveția—Portugalia	1—1
16 noiembrie 1969		
București	ROMÂNIA — Grecia	1—1!

Acest tabel este, de fapt, o cardiogramă. Pentru prima oară în istoria sa, echipa României rezistă efortului psihic al unei competiții de anvergură. Ea se califică în turneul final al campionatului mondial. E adevărat, calificarea e însoțită de multe peripeții, de un joc deseori favorabil al șanselor, dar, oricum, această calificare rămâne momentul cel mai frumos din istoria fotbalului românesc, cunoscând faptul că cele trei participări anterioare — 1930, 1934, 1938 — au fost mult mai ușoare, prima și a treia necomportând nici un fel de duel în preliminarii, iar a doua fiind rodul a numai două jocuri: unul în deplasare, cu Elveția (2—2), iar celălalt acasă, cu Iugoslavia (2—1).

Și-acum să recitim cardiograma, pentru a evalua, cât mai obiectiv, efortul „tricolorilor”.

După terminarea meciului de la Lisabona (0—3), în autobuzul care purta echipa spre hotelul „Florida” era o tăcere deplină. Cei mai mulți (jucători, antrenori și cronicari) se așteptau la o nouă schimbare a conducerii tehnice. Dar perechea Niculescu-Vogl a avut o șansă rarisimă. Peste numai câteva zile, la 6 noiembrie, urma să

se joace, la București, meciul România—Anglia, care era așteptat într-o stare de spirit asemănătoare celei premergătoare jocului România—Anglia din 1939. În aceste condiții, orice încercare de a schimba antrenorii a fost amânată. Din fericire pentru cuplul Niculescu-Vogl, echipa României obține un 0—0 în compania campionilor mondiali, reușind amânarea „ghilotinei”, cu atât mai mult cu cât peste alte două săptămâni, la 23 noiembrie, urma să se joace la București al doilea joc de calificare, România—Elveția. Victoria asupra echipei care ne învinsese cu 7—1, cu numai un an în urmă, readuce calmul. Angelo Niculescu și Vogl au timp să se gândească la meciul de pe Wembley, pe care toți îl consideră ca fiind ultimul joc posibil al magistraturii celor doi. Dar iată, când nimeni nu se aștepta, în plină iarnă, echipa României reușește acel mult comentat 1—1, în catedrala fotbalului. Ce importanță mai are faptul că în primele 20 de minute englezii au atacat în 10? Publicul românesc a fost sensibil la rezistența echipei sale, în care cel mai bătrân jucător era Augustin Deleanu, născut la 23 august 1944. În noaptea de 15 ianuarie 1969 se naște noua echipă a României. Pe Wembley, ploua în rafale...

Jocurile primăverii aduc un punctaj peste așteptări. Remiza de la Atena (2—2), în condițiile în care echipa României ar fi putut ataca mai mult, dar a refuzat să o facă, cu gândul la înfrângere, este dublată la Lausanne, printr-o victorie „à la Pirus”, dar cu atât mai răsunătoare, deoarece Lausanne-ul este foarte aproape — în timp și spațiu — de Zürich. Din acest moment, echipa României dobândește prima șansă în bătălia pentru calificare.

În septembrie, „tricolorii” joacă un amical la Belgrad. Ei acceptă cu multă generozitate acest meci Iugoslavia—România, pentru a cinsti a 50-a aniversare a Federației de fotbal iugoslave. În alte condiții, jocul ar fi trebuit să fie refuzat, mai ales că încărcă echipa în preajma duelurilor decisive cu Portugalia și Grecia. Dar tinerețea a învins, sfidând calculele și primejdia oboselii. Rezultatul de 1—1 confirmă un moment de progres. În afară de asta, faptul că Iugoslavia a invitat echipa României la acest meci jubiliar este și o recunoaștere a cotei crescânde a „tricolorilor” în clubul destul de restrâns al valorilor europene.

După cum se poate vedea din tabel, meciul cu Portugalia a avut loc la 12 octombrie, la București. A fost un meci care accelerează bătăile de puls ale cronicarului chiar și astăzi, după mai bine de 6 ani. Echipa României a fost, fără îndoială, mai bună în acea zi de octombrie, dar, trebuie să o recunoaștem, a avut un moment de șansă, când arbitrul iugoslav Ceanak nu l-a eliminat pe Răducanu pentru un fault (stupid și inutil) în careul nostru — în cazul lui Răducanu precizarea e necesară — împotriva înaintașului portughez Nelson. Odată acest moment depășit, drumul spre Mexic pare liber. Dar cardiograma a însoțit și ultimul act. „Tricolorii” reușesc un dificil 1—1 cu Grecia, la capătul unui joc în care cronicarul păstrează și astăzi, în memorie, violența unui contraatac al lui Botinos, care ar fi putut amâna calificarea „tricolorilor” pentru cel puțin 4 ani, sau, poate, pentru sfârșitul veacului.

„El grupo de la muerte”

Odată calificarea dobândită, Angelo Niculescu și Vogl se gândesc, fără întârziere, la dificultățile Mexicului. Tragerea la sorți reprezintă un adevărat șoc: Anglia, Brazilia, Cehoslovacia și România. Zeul fotbalului aruncă echipa României în ceea ce mexicanii aveau să numească „el grupo de la muerte”.

„Tricolorii” pregătesc Guadalajara încă din ianuarie. Ei pornesc într-un lung turneu afro-sud-american. Angelo mizează exclusiv pe virtuțile jocului combinativ. După un 1—1 în Congo, echipa României își susține jocurile — la intervale scurte — pe continentul lui Pele. Ea pierde primul joc (1—2 cu Cruzeiros) la Belo Horizonte. Învinge pe Atletico, peste numai trei zile, tot la Belo Horizonte. Peste alte 48 de ore câștigă la Curitiba. Încheie cu 1—1 jocul cu Internazionale Porto Alegre. Reușește un spectaculos 1—1 cu Peru, la Lima. Pierde cu 1—4 jocul cu Flamengo, dar se revanșează peste trei zile, câștigând cu 2—0 meciul cu Vasco da Gama, pe Maracana. În sfârșit, turneul se încheie la Buenos Aires, cu un remarcabil 3—0, în compania lui Independiente.

Cei mai mulți dintre „tricolori” sunt de părere că echipa României din perioada 1968—1972 a făcut cele mai bune jocuri ale sale în turneul sud-american, care a oferit jucătorilor români prilejul de a arăta ce știu, eliberați de orice obligație, pe o scenă populară, cu actori adevărați, care au exclus din arsenalul lor elementele agresivității fizice. Acest amănunt este plin de semnificații și demonstrează, încă o dată, că „tricolorii” s-au simțit întotdeauna mai bine în compania jucătorilor de tip sud-american, acuzând, în schimb, complexul angajamentului fizic față de tipul anglo-saxon, care i-a obligat mereu să adopte un joc de eschivă și de atenuare a contactului fizic. Această modalitate a fost considerată ca fiind singura soluție în perspectivă a fotbalului românesc. Din păcate, acest mod de a privi lucrurile — nu lipsit de realism — a devenit curând o manieră, un alibi, sau, mai direct spus, un bumerang fotbalistic.

Înainte de a porni spre Mexic, să revenim în Europa. Echipa României își continuă pregătirile. Joacă la Stuttgart, cu R.F. Germania. Rezultat răsunător: 1—1. Echipa României a ajuns, se pare, la secretul evitării șocului fizic. Dar peste 20 de zile, la Reims, în absența șocului fizic, „tricolorii” cedează în fața plusului de viteză: 0—2 cu Franța. Fotbalul nu admite „cheile” de circumstanță. Peste o săptămână, la București, 0—0 cu Iugoslavia. Jocul e slab, dar curba descendentă se va dovedi aproape logică în drum spre Guadalajara.

La 2 iunie, debut în Campionatul mondial din Mexic: 0—1 cu Anglia. Cel mai controversat meci din istoria echipei naționale. Mulți susțin că o accelerare a jocului și o mai mare asumare a riscului ar fi putut duce la victorie. Iată o ipoteză seducătoare, dar care nu poate convinge sută la sută. Oricum, ideea ca echipa României să fi riscat la Guadalajara în primul joc cu Anglia nu pare chiar absurdă. După o calificare dificilă, „tricolorii” ar fi putut, eventual, să încerce marea lovitură în compania campionilor mondiali. Angelo a preferat moderația. Covaci ar fi forțat, poate, lucrurile. Vă rugăm, stimați cititori, să dați dumneavoastră verdictul. Cronicarul este înclinat să acorde credit moderației lui Angelo. (Peste numai câteva zile, Anglia, iritată de atacurile braziliene,

va forța o ofensivă furibundă împotriva echipei lui Pele, dominând-o cel puțin 60 de minute.)

Peste patru zile, România—Cehoslovacia 2—1! Probabil cel mai bun rezultat din istoria fotbalului românesc, într-o competiție mondială, la cel mai înalt nivel, în compania unei echipe care a jucat de două ori finala campionatelor mondiale și care — să reținem — deține, la rubrica „tricolorilor”, un palmares detașat: 27 de jocuri, 13 victorii, 6 jocuri egale, 8 înfrângeri (inclusiv Guadalajara!), 56 de goluri înscrise și 39 primite. Jocul cu Cehoslovacia a fost un moment de descătușare. Echipa României juca de peste două ore pe gazonul încins al Guadalajarei, fără să fi înscris vreun gol. Acest gol a fost semnat de Neagu, în min. 143 al Guadalajarei. A urmat, după cum știți, victoria, iar peste alte patru zile, acel elegant 2—3 cu Brazilia, care avea să fie cel mai strâns rezultat reușit de vreo echipă în compania lui Pele și Tostao, pe stadionul Mexicului.

„Tricolorii” revin din Mexic. Primirea e sub așteptările lor. Publicul, deși apreciază cele trei jocuri, ar fi dorit ceva mai mult. „Tricolorii” sunt contrariați. Dar în această stare de nemulțumire se ascunde, de fapt, cel mai sincer compliment la adresa Echipei care a jucat la Guadalajara.

Semideceniul crizei de timp

Începe o nouă bătălie: Campionatul Europei!

Preliminarii. 3—0 cu Finlanda. Apoi 0—0 la Cardiff, unul dintre cele mai complete jocuri ale echipei din acea vreme. Peste trei săptămâni, la Amsterdam, 0—2 cu Olanda lui Cruyff, care înscrie ambele goluri. Scorul ne este extrem de favorabil. Echipa României evită o înfrângere mult mai grea. Se simte o mare oboseală în această noapte de decembrie, la capătul celui mai greu sezon din istoria „tricolorilor”.

1971 începe spectaculos: 1—0 la Novi Sad, cu Iugoslavia lui Geaici și Holzer! Dar apoi vine înfrângerea de la Bratislava, în meciul cu Cehoslovacia: 0—1 în min. 88. Să

fie oare un semnal al ciclului care se încheie? În orice caz este semnalul declinului lui Dumitrache, după doi ani de aspre încercări. Echipa României se regăsește la Helsinki (4—0), într-un meci în care diferența de scor (prea mare) poate fi pusă în sarcina plusului de experiență.

Toamna anului 1971 aduce calificarea în „sferturile” Europei: România—Cehoslovacia 2—1, meciul lui Dobrin. România—Țara Galilor 2—0, din nou meciul Echipei.

Primăvara 1972 este cea a „trilogiei” cu Ungaria. 1—1 la Budapesta, în premieră istorică. Primul punct cucerit de „tricolori” la Budapesta, în peste 40 de ani. Dar bucuria e prea mare: 2—2 la București, în revanșă. Iată ce avea să spună Mircea Lucescu după returul de la București: „Vă amintiți, desigur, că, după acel 1—1 de la Budapesta, am declarat că jocul retur va fi de două ori mai greu. Lumea a părut mirată, dar eu mi-am dat seama de implicațiile acelui relativ succes. Acest meci retur cu Ungaria a semănat, ca încărcătură psihologică, cu jocul nostru împotriva Greciei, care ne-a adus calificarea pentru Mexic. Ca și atunci, eram la un pas de vârf. Se pare că — a doua oară — această tensiune a depășit întrucâtva resursele noastre psihologice. Dar mai e ceva la mijloc. Ceva care ține tot de psihologie. După meciul de la Budapesta, deși am afirmat că jocul retur va fi greu, nu am putut evita nici unul din noi, fie chiar și în subconștient, ideea că vom câștiga în mod sigur meciul cu Ungaria, că, până la urmă, această victorie va veni de la sine. Jucând așa cum am jucat la Budapesta, adică bine, contracarând mijloacele echipei Ungariei, ne-am creat falsa impresie că echipa Ungariei este, la urma urmei, o formație slabă. Aș mai adăuga că echipa noastră națională a jucat întotdeauna bine în fața unor adversari foarte puternici și pe care, mai ales, i-a considerat foarte puternici. Ieri, chiar dacă echipa Ungariei a fost o formație puternică, noi n-am tratat-o ca atare din primul minut, așteptând, cum am mai spus, victoria de la sine”. Iată o declarație care comentează, de fapt, multe din momentele de răscruce din istoria fotbalului românesc. Nu e mai puțin adevărat că, în cazul de față, intrarea echipei României în semifinalele Campionatului Europei ar fi depășit potențialul ei de joc. Dar ce importanță mai are această scrupuloasă invitație la luciditate, când

echipa Ungariei, calificată *in extremis*, în meciul de baraj de la Belgrad, în minutul... 269, la capătul unui lanț de greșeli puerile în tabăra noastră, a fost la un pas de a învinge, în Belgia, echipa U.R.S.S., după ce a ratat un penalty care i-ar fi putut aduce victoria.

De ce a pierdut echipa României această calificare posibilă? Astăzi, după ce a trecut atâta timp, câștigă tot mai mult teren ideea că echipa României deprinsese exagerat tehnica remizei, pe care o inițiasse, dintr-un exces de prudență, pe gazonul Guadalajarei, în meciul cu Anglia. Dar despre această problemă decisivă în povestea echipei noastre naționale vom reveni după ce vom fi epuizat „ciclul Angelo” și pe cel al lui Valentin Stănescu, pentru a avea în față trei momente pline de sugestii: momentul Oană-Covaci, momentul Angelo Niculescu și momentul Valentin Stănescu.

Revenind la „momentul Angelo”, să notăm finalul de la Helsinki, când portarul Răducanu, adică cel care a avut o mare contribuție la gloria nopții de la Lausanne, „compensează”, printr-un nou gol pueril, admirabila sa evoluție din Elveția. Astfel se încheie cercul, într-o perioadă în care „tricolorii” de la Guadalajara și de la Budapesta acuză un moment de oboseală firesc, deși sunt în vârful potențialului lor fotbalistic. În acea seară, la Helsinki, echipa etalon a României (în Finlanda au lipsit numeroși titulari) avea vârsta performanței fotbalistice maxime: 27 de ani și ceva.

Un driver mai puțin uzat?

Începe era lui Valentin Stănescu. Se emite părerea că cel mai obosit „tricolor” este Angelo Niculescu. Înlocuirea „profesorului” este comentată în fel și chip. Mulți îl regretă. La fel de mulți nutresc speranțe la gândul că Valentin Stănescu va fi un driver mai puțin uzat, dublat de un mare entuziasm. Din noianul de păreri contradictorii, vă propun, stimați cititori, părerea antrenorului emerit Dumitrescu III. Această părere a fost publicată la câteva zile după schimbarea conducerii tehnice:

„Schimbarea intervenită la conducerea tehnică a echipei naționale demonstrează că viața este mai puternică decât fotbalul. Mie mi se pare că ceea ce s-a întâmplat este firesc. Asta nu mă împiedică să fiu în continuare un admirator al lui Angelo Niculescu. Cineva îmi spunea că e o contradicție în comunicatul care s-a dat, comunicat în care, după ce i se aduc o serie de mulțumiri lui Angelo Niculescu, se anunță eliberarea lui. Vreau să fiu încă o dată foarte clar. Angelo Niculescu a făcut o selecție foarte bună. A reușit o asamblare de asemenea bună. A fost consecvent cu ideea sa tactică. Câți dintre antrenorii noștri reușesc acest lucru?! Dacă vorbesc de consecvență, nu înseamnă că, automat, sunt în total de acord cu concepția de joc a lui Angelo Niculescu. Nu este exclus ca această concepție să fi dus la rezultatele bune obținute în acești 5 ani. În ceea ce mă privește, socotesc că Angelo Niculescu a imaginat o tactică lucrativă, valorificând posibilitățile de moment ale jucătorilor, dar asta a împiedicat, pe de altă parte, efortul în perspectivă. După părerea mea, fotbalul nu poate fi jucat pe spații mici, așa cum a jucat în ultimul timp echipa noastră națională. Abuzul de joc lateral nu mi se pare ceva firesc, în general, pasele firești sunt cele în profunzime sau, dacă vreți, în diagonală. Ideea tactică a echipei lui Angelo Niculescu, care poate că a stat la baza unora dintre rezultatele bune și mai ales onorabile, a sfârșit prin a fi o frână, o frână care, datorită personalității antrenorului, s-a extins și asupra unora dintre echipele de club, generând un fenomen de ansamblu... Unii reproșează echipei noastre că nu joacă «mai în viteză». Nu știu dacă «mai în viteză» este cel mai exact spus. Cred însă că, mai ales în ultima vreme, am ajuns să jucăm «mărunț», în vechiul stil al Europei Centrale, cu pase scurte, lipsite de respirație. Acest mod de a juca nu cred că se potrivește temperamentului românesc. Renunțarea prea netă la jocul pe flancuri mi se pare un pas înapoi, chiar dacă se invocă unele exemple celebre. Dacă vreți, U.T.A. n-a renunțat niciodată la jocul pe flancuri, deși, aș putea spune, că n-am avut niciodată extreme. Am căutat, însă, să joc pe extreme, chiar cu Sima. Vă rog să mă credeți, dacă aș fi avut o extremă ca Bindea, aș mai fi câștigat două campionate.

...Această zgârcenie în joc a făcut până la urmă ca totul să devină o manieră, iar Dobrin și Dumitrache — acești doi fii risipitori — să continue să existe doar prin nume. Dealtfel, eu fac o distincție precisă între fotbalistul care joacă mingea și cel care joacă jocul. Primul operează doar cu mingea. Al doilea operează și cu mingea, și cu partenerul, și cu adversarul, și cu faza, și cu multe alte elemente. Pentru mine, un jucător care operează doar cu mingea nici nu există. El este iubit în tribună, dar asta nu spune nimic. În general, jucătorii care vor să delecteze tribuna joacă pe timpul doi sau chiar pe timpul trei, când fotbalul modern este cam de multușor un sport de timpul unu. Nu cunosc fotbalist mare care să-și permită o singură zorzoană în timpul jocului.

În ceea ce-l privește pe Valentin, trebuie să spun că am jucat cu el în echipă. Nu știu ce va aduce nou, dar știu că el trebuie să reprezinte noul, indiferent dacă vrea sau nu vrea acest lucru. El a venit într-un moment în care „vechea gardă” a obosit. Au obosit-o succesele, au obosit-o satisfacțiile, călătoriile. Dacă vrei, Angelo Niculescu a încetat să mai fie antrenorul echipei naționale, pentru că a știut să o stoarcă foarte bine. E un proces obiectiv. Poate că ar fi reușit să-și refacă în câteva luni propria-i echipă, dar, oricum, un om proaspăt, neuzat, are mai multe șanse, mai ales dacă seamănă puțin cu Falstaff, așa cum l-a poreclit cineva pe Valentin, acest om foarte dinamic și, din fericire, nu prea reflexiv, adică exact ceea ce cere actualul moment operativ.”

Așa începe „era lui Valentin Stănescu”, care își asumă sarcina de a câștiga grupa campionatului european. Valentin Stănescu își dă seama că trebuie să vină cu un program nou, așa cum spunea și Dumitrescu III. El comunică foarte curând acest program, care reprezintă, de fapt, dorul publicului. În esență, programul tactic anunță iuțirea jocului la mijlocul terenului și desfășurarea lui pe flancuri, prin intermediul aripilor. Primul meci, cel de la Kiev, marchează o contradicție între programul anunțat și realizarea concretă a ideii. Vechea echipă își păstrează stereotipul. Jocul cu U.R.S.S. se soldează cu 0—2. Urmează o victorie dătătoare de speranțe, în Albania: 4—1. Primăvara se încheie conform planului, cu o victorie la limită în compania R.D. Germane: 1—0. O victorie care

seamănă ca două picături de apă cu o altă victorie, repurtată cu 8 ani în urmă, de Oană-Covaci, în dauna Cehoslovaciei. Și acum, ca și atunci, după o dominare insistentă, golul victoriei este înscris cu concursul portarului: în 1965 — Schroiff, în 1973 — Blochwitz.

Următoarea confruntare, care avea să fie și decisivă, are loc la Leipzig. Rezultat final: 0—2. Dincolo de multiplele implicații de ordin tactic, care se reduc în esență la superficialitatea jocului apărării, înlesnită de „nefortificarea liniei de mijloc” și de „boema ofensivă” a unor înaintași scutiți de grijile apărării — Țărălungă, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu — înfrângerea de la Leipzig seamănă și ea cu alte două înfrângeri ale predecesorilor: Oană-Covaci, 0—2 la Gera, în 1966, și Angelo Niculescu, 0—1 la Berlin, în 1968.

Jocurile următoare se desfășoară într-o atmosferă de lichidare. Acel 9—0 cu Finlanda reaprinde puțin speranțele, deoarece rămâne șansa teoretică a unei remize la Tirana, dar Albania (1—4 cu R. D. Germană) se confirmă a fi o echipă în declin, consecință a unui program internațional redus la minimum.

Întoarcerea la vechile arme...

Anul 1974 e așteptat ca un an al reconstrucției. Dar Valentin Stănescu nu mai are puterea să se despartă de „tricolorii” cei vechi. Mai mult decât atât, în primul joc al anului (la Paris), el îl readuce în echipă pe Mircea Lucescu, adică pe cel care reprezenta ideea de joc a vechii echipe. Turneul sud-american (0—2 cu Brazilia și 1—2 cu Argentina) se străduiește să aducă în arenă câteva nume noi sau ceva mai puțin vechi (Kun, Marcu, Troi), dar cea care câștigă până la urmă este tot ideea veche, a jocului foarte elaborat. Pe acest fond de reîntoarcere la „vechile arme”, încercările lui Dinu de a lansa extremele rapide promise sunt contracarate de însuși stereotipul instalat. Valentin Stănescu își dă seama, după un an și jumătate, că nu dispune de jucători capabili să susțină ofensiva promisă. El redevine, astfel, antrenorul care a

condus Rapidul la titlul de campion prin intermediul unei tactici mai apropiate de „sistemul Angelo” decât de programul anunțat. După victoria din meciul cu Grecia (3—1) începe marea serie a „remizelor Valentin Stănescu”. „Tricolorii” reușesc să nu piardă la Sofia, la Copenhaga, la Istanbul, la Praga. Urmează cel mai frumos joc al perioadei Valentin Stănescu, adică acel 1—1 de la Madrid. În cursul aceluiași joc, conflictul interior care-l măcina pe Valentin Stănescu a căpătat o soluție neașteptată. După un start lipsit de strălucire, intervine accidentarea lui Nunweiler și a lui Kun. Redevenit intuitiv, Valentin Stănescu aruncă în arenă doi jucători „de alt profil”: Crișan și Iordănescu. Meciul capătă o turnură deosebită. Culoarele se deschid, tempoul crește. Și astfel, la capătul unui contraatac spectaculos, lansat de Dudu Georgescu, Crișan înscrie golul unei remize de mare răsunet.

Dar speranțele sunt de foarte scurtă durată. La București, în meciul cu Scoția, McQueen egalează în ultimul minut, după ce Dobrin a avut în picior rezultatul de 2—0. „Zarurile au fost (din nou) aruncate”. Cele trei victorii nete împotriva Danemarcei nu mai pot îndrepta lucrurile. Golul lui McQueen face ca toate mișcările ulterioare să fie aproape programate. După alte două remize (1—1 cu Grecia și 2—2 cu Turcia), spaniolii se prezintă la București. Publicul nostru mai păstrează unele speranțe. Comentatorul spaniol Miguel Vidal, cel care a pronosticat 1—1 la Madrid, în calitate de martor ocular al aceluiași 1—1 de la Praga, face un pronostic la fel de neașteptat: „La București va fi din nou un joc egal”. Rugat să argumenteze, Miguel Vidal răspunde sec: „Românii au deprins prea mult tehnica remizei și depășesc cu greu această barieră psihologică”. Rezultatul confirmă: 2—2 cu Spania, un 2—2 destul de norocos, provocat de același Crișan, devenit „arma secretă” a unei echipe intrate în stereotip. La puțină vreme după meciul cu Spania, un nou 2—2 cu echipa U.R.S.S., la București. Și-apoi sentința: 0—4 la Blois, într-un meci în care echipa României — abandonând simțul proporțiilor — a gândit doar alternativa victoriei și nu pe cea a calificării.

Aici se încheie mandatul lui Valentin Stănescu. La Glasgow, secunzii lui Valentin, Nicușor și Jenei, conduși

de Cornel Drăgușin, reușesc o nouă remiză — a câta în ultimii ani? — după un program care sintetizează starea de spirit a echipei naționale: grupare în apărarea, eliminarea oricărui risc, „tăierea” atacurilor și, dacă va fi cazul, un contraatac sau două, pentru o eventuală remiză. Echipa României, care numără în „11”-le său jucători cu 60 de selecții, deplasează tot mai mult jocul de la mijlocul terenului (condamnat cândva) spre careul propriu. Această noapte de decembrie 1975 încheie și formal ciclul unor speranțe. Totul se gândește doar prin perspectiva revenirii lui Ștefan Covaci, acoperit de glorie la Ajax și ridicat în centrul atenției cercurilor fotbalistice europene în perioada controversată de la cârma echipei Franței. Într-o zi din iarna anului 1965, Ștefan Covaci (împreună cu Ilie Oană) prelua succesiunea lui Silviu Ploșteanu, cel învins la Yokohama. După 10 ani, același Ștefan Covaci, singur, este rechemat să înceapă un nou ciclu, pe baza unei alte experiențe, acumulate pe marile stadioane ale Europei.

Masa promisă

Acum, când deceniul Turgay-Pele a făcut joncțiunea cu semideceniul 1971—1975, cronicarul acestor rânduri va încerca o masă rotundă „în trei”, la care vor participa, cu sau fără voie, tandemul Oană-Covaci, Angelo Niculescu și Valentin Stănescu. Înainte de a da cuvântul stenogramei inexistente a acestei mese rotunde, vă rog să permiteți reamintirea unui articol scris în fosta revistă „Fotbal”:

„I-am cunoscut pe toți antrenorii «naționalelor» din ultimii 25 de ani. Dar în aceste foarte puține rânduri, ne vom aminti doar de trei dintre ei.

Primul, în ordine cronologică, e Ștefan Covaci.

Inteligent. Spiritual. Causeur. Om de relații. Prieten cu Schön, cu Herrera, cu Baroti, cu Mitici, cu Boulogne. Ștefan Covaci a avut întotdeauna un stil de glob-trotter. S-a simțit excelent în holurile marilor hoteluri, în mijlocul norilor «Dunhill». Nimeni n-a fost surprins văzându-l «la o cafea» cu Fritz Walter, cu Piola sau cu Bozsik, undeva prin Europa. ...Povestea cineva, nu de mult, o întâmplare de la Amsterdam (n.r. — aceste rânduri au fost scrise la 3

luni după plecarea lui Covaci la Ajax). Se spune că, într-o după-amiază, Ștefan Covaci a intrat prin camerele băieților săi de la Ajax, cantonați pentru meciul de duminică. Cei mai mulți jucau pocher. Covaci s-a oprit în dreptul mesei celor tineri. S-a așezat la masă. A jucat câteva tururi. Apoi s-a ridicat, oarecum plictisit: «Nu prea sunteți la curent cu bibliografia, copii». A trecut apoi la masa așilor. Și iar a luat loc. În dreapta lui se afla Kaiser, în stânga Blankenburg. În față — Cruyff. În jumătate de oră, cei trei pierdeau 120 de guldeni. În acel moment, Covaci a propus ca jocul să fie întrerupt: «Dragă Cruyff, dacă jucăm în continuare, s-ar putea ca moralul vostru să fie afectat. Știți care este diferența dintre noi? Voi ați învățat jocul, aici, la Amsterdam. Eu l-am învățat cu mulți ani în urmă, la Monte Carlo». Și Cruyff n-a mai avut replică. A doua zi, în vagonul restaurant care purta echipa în deplasare, masa tuturor a fost plătită de Ștefan Covaci. Cruyff continua să-l privească pe Herr Covaci cu un amestec de admirație și de stupefacție.

...Al doilea antrenor e Constantin Tească, adică un mic vulcan în erupție. A încercat totul în fotbal. A făcut o fantastică risipă de energie. A forțat toate limitele. A pus saci de nisip pe umerii jucătorilor. I-a dus pe Marin Voinea pe «Santiago Bernabeu» și pe Deselnicu pe «Nepstadion». A sedus întreaga presă sportivă literară cu mijloace de prestidigitator. A fost model de sculptor la Cluj. L-a convins pe Guță Iancu să se înscrie la filologie — engleză. I-a «lichidat» cu o plăcere diabolică pe Pîrcălab, pe Dobrin și pe Ivansuc. A convins pe toată lumea, cu mijloace oratorice fără pereche. O sală întreagă era dispusă să accepte până și ideea că apărarea în linie reprezintă viitorul în fotbal.

Finalul, sau mai bine zis finalurile, se cunosc. Tească, antrenorul frenetic, a părăsit arena pentru că a refuzat să accepte ideea că fotbaliștii nu sunt îngeri și că între «un-doi»-ul desenat pe tablă și cel posibil pe gazon e o diferență la fel de mare ca între «un-doi»-ul propus de inginerul clujean Adam și cel mult mai puțin riguros realizat de fotbalistul piteștean Dobrin.

...În 1968, fotbalul românesc, obosit de scoruri, analize și cutremure l-a adoptat pe Angelo Niculescu, care a

împlinit un adevărat ciclu al anotimpurilor, ajungând în Mexic și în «sferturile Europei».

De ce tocmai Angelo Niculescu? Poate pentru că Angelo a reușit aceste două performanțe deoarece a refuzat să bată tactul nerăbdării și al dorului de aventură.

Angelo Niculescu a construit timp de patru ani formații aproape întotdeauna dezaprobat. Nouă antrenori români din zece s-ar fi dispensat curând de Sătmăreanu. Nouă antrenori din zece nici nu și-ar fi amintit de Lupescu. Tot nouă l-ar fi recomandat — între timp — pe Mocanu fotbalului american. Absolut toți și-ar fi pierdut răbdarea cu pasele lui Nunweiler VI. Nimeni n-ar fi văzut în Anca un mijlocăș bun pentru Wembley. 999 din 1000 (acel 1 e, poate, Teașcă) l-ar fi respins pe Dembrowschi ca inapt fizic și tehnic. Cei mai mulți n-ar fi rezistat campaniei frecvente împotriva lui Lucescu. Și exemplele pot fi continuate. Să ne limităm la atât, fără să uităm că Angelo a avut până și curajul de a se îndoi uneori de valoarea de moment a lui Dumitrache și Dobrin. Această fantasmagorie e și ea o probă de consecvență în gândire.

Angelo Niculescu a știut întotdeauna că fotbaliștii nu sunt îngeri. De aici și acea suplețe în conducerea celei mai fragile dintre corăbii — corabia fotbalului — supusă dezagregării la primul val puternic.

Angelo Niculescu. Un om care a rezistat întotdeauna tentației de a se lansa în cacialmale, lipsindu-se astfel de entuziasmul și sprijinul sigur al chibiților."

*

Acestea au fost rândurile publicate în noiembrie 1973. Între timp, Angelo Niculescu a părăsit puntea corăbiei sale fragile, deși valul de la Helsinki n-a izbit cu putere. În mod firesc, ar trebui să schițăm portretul lui Valentin Stănescu, care a rămas pe puntea corăbiei, timp de 1 000 de zile. Dar pentru că portretul lui a fost schițat foarte bine de fostul coleg de echipă Dumitrescu III, îl vom pofti, împreună cu Ștefan Covaci și cu Angelo, la masa rotundă, pe care v-am promis-o. Și pentru că mai avem câteva minute la dispoziție, să respectăm regulile jocului, amintindu-vă că Valentin Stănescu, a cărui aducere la echipa națională a fost o surpriză, are în palmaresul său anterior câteva rezultate nu tocmai neglijabile. El a

promovat Târgoviște în prima divizie, a făcut același lucru cu Steagul roșu din Brașov, după ce îi dăruise Rapidului singurul titlu din istoria sa care depășește 50 de ani. În sfârșit, înainte de a fi fost adus la echipa națională, Valentin Stănescu, transferat la Steaua, a lăsat echipa pe locul I, la terminarea turului, în campionatul 1973—1974. Foarte mulți dintre iubitorii fotbalului au și uitat aceste rezultate. Un antrenor când vine la echipa națională provoacă amnezii: nu mai are performanțe anterioare. El rămâne — în duelul său cu tribuna — doar cu ceea ce poate sau, mai ales, cu ceea ce nu poate să facă...

Și-acum, stenograma promisă în legătură cu masa rotundă la care participă cei trei antrenori ai deceniului: Ștefan Covaci, Angelo Niculescu și Valentin Stănescu. (Covaci girează, cu permisiunea dumneavoastră, în numele fostului său colaborator Ilie Oană.)

În loc de introducere, cronicarul acestor rânduri vă avertizează că veți fi martorii unei surprize. El e convins că această surpriză va fi o replică la unele idei preconcepute.

Înainte de a trece la cifre, o primă observație. Cei trei antrenori reprezintă — faptele o vor demonstra — o ștafetă. Așa, de pildă, cuplul Oană-Covaci a dăruit echipei lui Angelo Niculescu următorii jucători, pe care i-a promovat în premieră, la echipa națională:

Mocanu, Dobrin, Nunweiller VI, Lucescu, Deleanu, Sătmăreanu.

„Colectivul interimar” care a condus echipa națională în meciul cu Italia (1967) a promovat doi jucători:

Răducanu și Lupescu.

Angelo Niculescu i-a promovat pe:

Dinu, Dumitrache, Dembrovski, Dumitru, Neagu și Iordănescu. Se mai poate vorbi și de promovarea lui Boc, deși acesta din urmă a jucat pentru prima oară în Uruguay (1—1), sub conducerea lui Valentin Stănescu, în cadrul echipei de tineret. Promovarea în A se produce însă pe Wembley.

Valentin Stănescu are la activul său jucători ca Sătmăreanu II (care a jucat, totuși, „la Angelo”), Dudu Georgescu, G. Sandu. Despre ceilalți se poate vorbi mai puțin, deoarece au fost fluctuanți în echipa națională, exceptându-l, poate, pe Anghelini.

Ce se desprinde din aceste promovări? În primul rând faptul că Echipa care a reușit „Guadalajara” și „sferturile” Europei s-a constituit, practic, în doi ani. După cum veți vedea, promovările au fost făcute în felul următor:

1966— Dobrin, Mocanu, Lucescu, Nunweiller VI.

1967— Sătmăreanu I, Răducanu, Lupescu, Deleanu, eventual Boc, promovat la Montevideo și confirmat la Londra.

1968 — Dinu, Dumitrache, Dembrovski.

Cu alte cuvinte, echipa etalon: Răducanu — Sătmăreanu, Boc, Lupescu, Mocanu (Deleanu) — Dinu, Dobrin, Nunweiller VI — Dembrovski, Dumitrache, Lucescu. Dacă adăugăm cele trei promovări ulterioare (Dumitru, Neagu, Iordănescu), putem susține că echipa națională s-a constituit destul de repede.

*

Și-acum despre „producția” celor trei: Oană-Covaci susțin 19 meciuri, care oferă următoarea linie de palmares:

19 11 0 8 37—30 22 p (57,8%)

Din aceste 19 meciuri, 10 sunt oficiale, iar 9 amicale. 7 din cele 19 jocuri au avut loc pe teren propriu. 12 au fost susținute în deplasare. Dacă raportăm cele 19 jocuri la grupele valorice ale echipelor partenere, ajungem la concluzia că tandemul Covaci-Oană a înfruntat 6 echipe din prima categorie internațională, 6 echipe din categoria a II-a, 5 din categoria a III-a și 2 din categoria a IV-a. Aceste ultime două jocuri se referă la meciurile cu Cipru, din cadrul campionatului european, soldate cu scorul general de 12—1.

Angelo Niculescu conduce 39 de meciuri, care pot fi ilustrate astfel:

39 12 17 10 43—36 41 p (52,5%)

Din aceste 39 de meciuri, 22 sunt oficiale, iar 17 amicale. 15 au fost susținute acasă, 4 s-au consumat pe teren neutru (Guadalajara, plus Belgrad — al treilea meci cu Ungaria) și 20 au fost susținute în deplasare. În ceea ce privește grupele valorice ale echipelor partenere, se

poate spune că Angelo Niculescu a susținut 10 jocuri cu echipe de categoria I, 18 — de categoria a II-a și 11 — de categoria a III-a. Lipsesc jocurile cu echipe de categoria a IV-a.

Valentin Stănescu a susținut 26 de meciuri, după cum urmează:

26	9	11	6	46—29	29 p	(55,7%)
----	---	----	---	-------	------	---------

Din aceste 26 de meciuri, 12 sunt oficiale, iar 14 amicale. În perioada lui Valentin Stănescu au fost susținute 10 meciuri pe teren propriu și 16 în deplasare. Pe grupe valorice, înregistrăm 4 jocuri cu echipe de categoria I, 8 — de categoria a II-a, 6 — de categoria a III-a și o echipă de categoria a IV-a — este vorba de Japonia, într-un meci care a avut loc la Constanța.

Acesta este, deci, bilanțul deceniului, susținut de amintii antrenori. Menționăm că există două-trei jocuri neînregistrate, cum a fost cazul meciurilor olimpice care figurează în palmaresul echipei naționale, dar care nu au fost conduse de titularul echipei naționale.

Ceea ce izbește de la prima vedere în această scurtă trecere în revistă cifrică a bilanțului „în trei” al echipei naționale este echilibrul de randament — aritmetic — al celor trei formule tehnice.

Procentajul în puncte este foarte apropiat. Între cuplul Covaci-Oană și Valentin Stănescu se constată, chiar, o egalitate în acest sens: plus 3 (raportul între victorii și înfrângeri). În cazul lui Angelo Niculescu, se constată lipsa unei victorii față de acest plus. Dar trebuie să avem în vedere faptul că Angelo Niculescu joacă 39 de meciuri, adică dublul meciurilor cuplului Covaci-Oană și mult peste Valentin Stănescu.

Acolo unde aritmetica raportului cifric de forțe (desigur, relativ) devine de-a dreptul șocantă este acela al golaverajelor. Plus 8 la Covaci-Oană, plus 7 la Angelo Niculescu. Valentin Stănescu realizează un golaveraj superior. Și în acest caz, însă, există un amendament de nivelare.

Bineînțeles că cifrele nu sunt întotdeauna un ghid perfect, statistica vorbind de la sine doar de la un anumit plafon în sus, mult peste perioadele relativ scurte

prezentate. Dar ele înlesnesc o interesantă introducere în temă.

Înainte de începerea propriu-zisă a „mesei rotunde”, vă propun o scurtă paranteză pentru regretatul Silviu Plooșteanu, antrenorul care a condus echipa națională înaintea „celor trei”. Dacă cuplul Oană-Covaci a pierdut „puterea” în urma unui scor zdrobitor, dacă Valentin Stănescu s-a retras după o contra-performanță incontestabilă — 0—4 cu echipa B a Franței — dacă Angelo Niculescu, însuși, și-a încetat activitatea de antrenor al echipei naționale după un 1—1 cu Finlanda greu de digerat în contextul performanțelor anterioare, Silviu Plooșteanu pierde bagheta pentru simplul fapt că echipa sa ratează un penalty la Yokohama. Cu alte cuvinte, într-o singură secundă se face *tabula rasa* peste o serie de rezultate remarcabile: calificarea în turneul olimpic, în urma eliminării Danemarcei (3 jocuri), urmată de eliminarea echipei naționale a Bulgariei (2 victorii, la București și la Sofia). Mai mult decât atât, în turneul final din Japonia, Silviu Plooșteanu reușește un 3—1 cu echipa națională a Mexicului, un remarcabil 1—1 cu R. D. Germană (adică adversarul care a fost un obstacol de netrecut pentru Oană-Covaci, Angelo Niculescu și Valentin Stănescu — 0—2 la Gera, dubla înfrângere în preliminariile olimpice 1967 și 0—2 la Leipzig), și mai ales acel frumos 3—0 cu Iugoslavia. A fost suficient însă ca în ultimele minute ale meciului România—Ungaria, Constantin să rateze un penalty, pentru ca Silviu Plooșteanu să se considere retras. Astăzi, după trecerea atâtor ani, să ne facem o datorie de onoare din a aminti că acel loc 5 în turneul olimpic din Japonia este, în orice caz, a treia performanță din istoria fotbalului românesc. Dar, așa cum se întâmplă la fotbal, locul 5 a fost un loc „care nu a adus satisfacție”, deși, în cadrul aceleiași Olimpiade, locul 5 al Vioricăi Viscopoleanu sau al lui Șerban Ciochină au fost tratate, mereu, ca două performanțe valoroase, așa cum și erau dealtfel.

Odată cu retragerea lui Silviu Plooșteanu, toți antrenorii care urmează își dau seama că fotbalul nostru manifestă o nerăbdare sporită. Tensiunea crește, iar rezultatele nu sunt întotdeauna cele dorite.

*

Să revenim, deci, la perioada Oană-Covaci. Așa cum spuneam, linia de palmares a cuplului atrage atenția în primul rând prin absența remizei. În nu mai puțin de 19 jocuri, Oană-Covaci au mizat întotdeauna pe atac, ei reflectând, dealtfel, condiția lor de înaintași, așa cum s-a întâmplat și cu fostul inter dreapta internațional Silviu Ploșteanu. Dar ofensiva cuplului Oană-Covaci, deși o realitate pozitivă, oferă și un alt bilanț mai puțin îmbucurător. În primele 12 jocuri (din cele 19), echipa României nu reușește nici un punct în deplasare. Și asta, în ciuda faptului că înaintașii insistă mereu, așa cum se va întâmpla la Lisabona, în meci oficial (1—2), și chiar la Praga, tot în meci oficial (1—3), când echipa noastră națională are o frumoasă reacție la autogolul pe care și-l înscrie, reușind egalarea prin efortul stoperului Dan Coe. Această insistență în atac s-a concretizat și în situații mai grele. Dobrin, mijlocașul ofensiv, a reușit să înscrie la Napoli (1—3), și chiar la Zürich, la 1—7.

Perioada Oană-Covaci a suferit o transformare în bine după aceste 12 jocuri sterile în deplasare. Odată perioada de tatonare încheiată, echipa națională reușește un 5—1 în Cipru, obținând o primă victorie „afară”, care, chiar dacă este semnată în compania unui adversar slab, atrage atenția printr-o eficacitate neobișnuită în jocul echipelor noastre naționale. Ameliorarea jocului în deplasare se confirmă în Israel (2—1), apoi crește la Atena (2—1 cu Grecia) și culminează în Franța, la Paris, cu acel 2—1 de talie internațională, rezultat care nu va fi repetat nici de Angelo Niculescu (0—1, înainte de Lausanne) și nici de Valentin Stănescu (0—1, prin golul înscris de Beretta, din lovitură liberă).

Din păcate, cele 18 jocuri care marchează o progresie de stil și potențial au fost întrerupte pe neașteptate de acel 1—7 cu Elveția. Suporterii cuplului Oană-Covaci sunt dispuși să elimine din palmaresul antrenorilor lor favoriți acel 12—1 general cu Cipru și acest 1—7 cu Elveția, procedând ca la arbitrajul în gimnastica sportivă, când notele excesive nu sunt luate în considerație. Dacă am proceda astfel, am ajunge la o sinteză care e de asemenea favorabilă cuplului. E de reținut că în perioada magistraturii lor, Oană și Covaci au jucat de trei ori cu Portugalia, de două ori cu Cehoslovacia, o dată cu R. F.

Germania, Uruguay și Italia. Cu alte cuvinte, au jucat cu trei campioane mondiale, amănunt deloc neglijabil, și cu alte două echipe de prim plan — Portugalia și Cehoslovacia.

Prin retragerea cuplului Oană-Covaci se creează o dominantă psihologică: iubitorii fotbalului fac o alergie simptomatică la scorurile mari. Această dominantă va pune, fatalmente, stăpânire și pe gândirea lui Angelo Niculescu, martor al celor două debarcări succesive: Oană-Covaci și C. Teașcă, intervenite pe parcursul câtorva luni, după 1—7 și 0—6. După cum se va vedea, ea își va pune amprenta pe programul tactic al mijlocașului moderat care a fost întotdeauna Angelo Niculescu.

Revăzând linia de palmares a lui Angelo Niculescu:

39 12 17 10 43 — 36 41 p

cititorul este în primul rând surprins de faptul că echipa antrenorului care a reușit calificarea în turneul final al Campionatului mondial din Mexic și calificarea în „sferturile Europei”, la un pas de promovarea în „cvartetul european”, a înscris doar 43 de goluri în 39 de meciuri. Cifra este, într-adevăr, total nespectaculoasă. Un singur gol de meci! Mai mult decât atât, dacă disecăm acest palmares, constatăm că în 24 din cele 41 de jocuri susținute, „tricolorii” nu au înscris decât un gol și n-au primit mai mult de unul. Cu alte cuvinte, în 24 de jocuri, rezultatele au fost 1—0, 0—0, 1—1 sau 0—1. (Celelalte nu sunt cu mult mai spectaculoase.) Pe de altă parte, se știe că „tricolorii” lui Angelo Niculescu n-au pierdut nici un meci la o diferență mai mare de două goluri. Singurul rezultat oarecum ieșit din comun avea să fie acel 4—0 cu Finlanda, în deplasare. Este evident că moderația tactică a lui Angelo Niculescu a pornit de la traumele numite „Zürich” și „Budapesta”.

Interesant de remarcat este faptul că antrenorul din Mexic a avut un început foarte greu, spre deosebire de colegii săi, care au debutat cu două victorii în trei meciuri. (Oană-Covaci câștigă primele două jocuri oficiale — 3—0 cu Turcia și 1—0 cu Cehoslovacia, iar Valentin Stănescu obține, de asemenea, două victorii în jocuri oficiale: 4—1 cu Albania și 1—0 cu R. D. Germană.) În

cazul lui Angelo Niculescu, tabloul este complet diferit: în primele 9 meciuri, el obține o singură victorie!, înregistrând un golaveraj de-a dreptul supărător: 3—7. Startul perechii Niculescu-Vogl avea să beneficieze însă de ajutorul neașteptat a două mari vedete ale fotbalului mondial. Primele două înfrângeri oficiale în fața R. D. Germane sunt atenuate vizibil de prezența lui Franz Beckenbauer la București, când echipa României obține o victorie deosebit de valoroasă, mai ales din punct de vedere... electoral. Mai mult decât atât, așa cum am amintit, după înfrângerea categorică în fața Portugaliei (0—3), prezența lui Bobby Charlton la București (6 noiembrie 1968) dă un vot de încredere „echipei Niculescu-Vogl”, printr-o nouă scrisoare de recomandatie greu de subestimat: 0—0 cu Anglia.

Perioada Angelo Niculescu se poate împărți în patru etape, corespunzătoare „decimelor” acestui palmares de 39 de meciuri.

Prima este decima investigațiilor și a căutării unei formule. Ea se încheie la Londra, în ziua de 15 ianuarie 1969. O perioadă săracă — doar 2 victorii din 10 posibile — dar plină de însemnătate pentru clarificarea ideii de joc.

Al doilea „set” de zece este cel care califică echipa României pentru Mexic. Oricât ar părea de ciudat, această perioadă înregistrează doar două victorii — cea de la Lausanne și cea cu Portugalia, la București. Deși echipa este formată, ea nu manifestă o valoare deosebită, cu toate că în această decimă intră Wembley-ul, Lausanne-ul și... calificarea. Dealtfel, cele numai patru victorii obținute de „tricolorii” lui Lucescu de-a lungul primelor 20 de întâlniri sunt edificatoare pentru dificultatea efortului de închegare a unei echipe. Nu e mai puțin adevărat că perioada Angelo Niculescu supune fotbalul românesc la cele mai grele obstacole. În această perioadă, „tricolorii” înfruntă patru campioane mondiale (Anglia de 3 ori, R. F. Germania de 2 ori, Italia și Brazilia). În același timp, ei joacă cu Olanda, Cehoslovacia (de 2 ori), Ungaria (de 3 ori), Iugoslavia (de 3 ori), Portugalia (de 2 ori), R. D. Germană (2), Austria (2), Țara Galilor (2), Franța (2). Cu alte cuvinte, peste 25 de jocuri (din 39) în compania unor adversari în fața

căroră ne prezentăm doar cu dorința de victorie, dar nu și cu un potențial general care să o justifice.

A treia perioadă este aceea a înfloririi echipei. Ea începe odată cu meciul România—Anglia, la Guadalajara, și se încheie în ziua jocului de la Budapesta (1—1, în 1972). În această perioadă, care cuprinde 13 jocuri, „tricolorii” reușesc să obțină nu mai puțin de 7 victorii, cifră care le conferă o certă valoare internațională, care, din păcate, se întinde doar pe o distantă de 500 de zile. Aceasta este etapa de vârf a echipei naționale născute pe Wembley. Tot ceea ce urmează se desfășoară din inerție. Echipa este în reflux, fiind marcată vizibil de propria ci neputință în jocul retur cu Ungaria, la București.

A patra „tranșă” începe la București, odată cu meciul retur România—Ungaria, încheiat cu 2—2. Tot ce urmează pledează pentru ideea că echipa s-a uzat mult de-a lungul celor 500 de zile. În această etapă, evoluția cea mai slabă nu este cea (incriminată) din Finlanda, unde au lipsit mai mulți titulari (Lupescu, Mocanu, Dembrowschi, Dumitrache, Dobrin), ci aceea din jocurile de la București, cu Italia, și de la Craiova, mai ales, cu Austria. În orice caz, această stare de oboseală psihică a influențat, probabil, schimbarea conducerii tehnice, pornindu-se de la ideea că a venit momentul unei mâini forte. Și această mână forte a fost găsită — s-a spus — în persoana lui Valentin Stănescu.

Carierea lui Valentin Stănescu este plină de semnificații. El pornește cu optimism, anunțând și radicale schimbări de concepție. În primele 9 jocuri, nici o remiză. Valentin Stănescu se simte obligat să joace altfel. Dar el ratează momentul cel mai potrivit pentru remanierea echipei. Acest moment ar fi trebuit să se nască a doua zi după meciul de la Leipzig, care marca sfârșitul unui nou ciclu. Dar, după acest al patrulea joc și până la cel de-al 13-lea (Danemarca — România, la Copenhaga), care înseamnă un nou start în „sferturile Europei”, toate jocurile amicale — și au fost 7—8 la număr — n-au reușit să contureze o echipă nouă. Ba mai mult, așa cum aminteam, Copenhaga prezintă o echipă românească „de stil vechi”. Acolo, la Copenhaga, joacă și Răducanu, și Lucescu, și Nunweiller, și Dinu și Dumitru. Cu alte cuvinte, echipa reia bătălia cu nucleul uzat în atâtea alte încercări.

Bilanțul lui Valentin Stănescu este, așa cum se poate vedea, superior lui 50%. Mai mult decât atât, cele 46 de goluri înscrise ar pleda pentru o reorientare a jocului spre stilul ofensiv. Dar nu a fost așa. Golaverajul general a fost înlesnit prin victoria de promenadă asupra Finlandei și de programarea celor patru întâlniri cu Danemarca, cele de la București soldându-se cu nu mai puțin de 10 goluri. Adevărul este că încercările de remaniere ale lui Valentin Stănescu s-au lovit de un obstacol obiectiv: seria apariției jucătorilor de valoare s-a întrerupt. Ultimii jucători promovați de Angelo Niculescu (Dumitru și Iordănescu) încheie oarecum ciclul talentelor — înțelegând prin talent, în primul rând, jucătorul de creație, adică mijlocașul sau înaintașul. Așa se face că Valentin Stănescu, care a declarat la debut că se va strădui să găsească extreme rapide și jucători de pătrundere, și-a irosit (deseori) timpul făcând rocade infinite, pe tabla de șah a gazonului, cu Troi, Marcu, Mircea Sandu etc, etc. Așa se face că antrenorul care a realizat acel frumos 1—1 de la Madrid, visând atacul care să șteargă din amintire ceea ce unii au numit „temporizarea lui Angelo”, a rămas în istoria echipei naționale în primul rând prin constituirea unei linii de fund cum a fost aceea formată din Cheran, G. Sandu, Sătmăreanu II și Anghelini. Pentru celelalte compartimente, Valentin Stănescu a încercat zadarnic mai multe formule. Să nu uităm că în meciul său de debut, la Kiev, au jucat și Pescaru, și Vlad, și Beldeanu, și Anca, și Troi, și Viorel Mureșan și Marcu. Treptat, însă, sfera de selecție avea să se reducă, deși pe culoarele echipei naționale s-au perindat nenumărate alte nume, ca, de pildă, Sameș, Hajnal, Moraru, Bölöni și multe altele, culminând și cu încercarea de ultimă oră a integrării lui Florescu în lotul pentru Blois.

Veți spune, poate, că cifrele, deși imbatabile, nu sunt întotdeauna foarte obiective. Cronicarul acceptă acest paradox. Ba mai mult, îl și exemplifică: cel mai frumos an din istoria echipei naționale a României (1970) are o linie de palmares de-a dreptul bizară:

10 2 4 4 9 — 11 8 p

Prevăzând această obiecție a cititorilor la adresa cifrelor... subiective, am recurs la un referendum ad-hoc, cu mai mulți confrăți, pentru notarea calitativă a tuturor meciurilor din perioada ultimului deceniu. Bineînțeles că „votanții” au asistat la cel puțin unul din meciurile despre care este vorba, adică la cele 84 de jocuri. Iată rezultatul.

Cuplul Oană-Covaci: 19 jocuri: 1=foarte bun; 9=bune; 4=acceptabile; 3=slabe; 2=foarte slabe.

Angelo Niculescu: 39 de jocuri: 3=foarte bune; 17=bune; 13=acceptabile; 5=slabe; 1=foarte slab.

Valentin Stănescu: 25 de jocuri: 1=foarte bun; 11=bune; 7=acceptabile; 4=slabe; 2=foarte slabe.

În ciuda eforturilor de departajare, cele 3 echipe naționale ale celor trei conducători tehnici păstrează echilibrul cifrelor, confirmând — încă o dată — plasarea fotbalului nostru în zona de mijloc a Europei.

Pentru cititorii curioși, să notăm jocurile foarte bune și cele foarte slabe: Oană-Covaci: foarte bun: jocul de la Paris, România — Franța 2—1; foarte slabe, Elveția — România 7—1 și Turcia — România 2—1. Angelo Niculescu: foarte bune: R. F. Germania — România 1—1, la Stuttgart, Iugoslavia — România 0—1, la Novi Sad, România — Cehoslovacia 2—1, la Guadalajara; foarte slab: România — Austria 1—1, la Craiova. Valentin Stănescu: foarte bun: Spania — România 1—1, la Madrid; foarte slabe: România — Turcia 2—2, la București și Franța — România 4—0, la Blois.

Toată această discuție în legătură cu cei care au condus echipele naționale din ultimul deceniu nu urmărește decât să sublinieze faptul că potențialul fotbalului nostru nu depinde în cea mai mare măsură de valoarea sau temperamentul antrenorului. Iată, de pildă, cei 4 antrenori amintiți mai sus, în cadrul a trei „magistraturi tehnice”, oferă deosebiri esențiale din toate punctele de vedere: Oană-Covaci a fost un cuplu în care maturitatea primului și fantezia deschisă a celui de-al doilea au încercat să dea un impuls ofensiv echipei naționale. Angelo Niculescu, moderat prin excelență, a căutat calea de mijloc, afirmând direct sau indirect că nu concepe forțarea spiritului ofensiv decât în cadrul potențialului real existent. Această formulă s-a dovedit, parcă, mai eficace, dovadă și faptul că a obținut singurele succese

ale echipei naționale. În sfârșit, Valentin Stănescu a adus ceva din intuiția sa cunoscută, care a rodit deseori la echipele de club, dar a sfârșit prin a ceda moderației, adică grijii de a evita o înfrângere categorică.

Oană și Covaci au vrut să atace în stilul marilor echipe.

Angelo Niculescu a vrut să neutralizeze atacul marilor echipe.

Valentin Stănescu a împletit ambele tendințe.

Toate aceste elanuri care n-au dus la succes (excepție fiind cele două calificări amintite, dar care, totuși, n-au apropiat echipa noastră de vârful piramidei, așa cum s-a întâmplat în cazul vecinilor noștri iugoslavi sau în cazul mai recent al Poloniei lui Gorski), confirmă ideea că speranțele iubitorilor fotbalului trebuie să vizeze în primul rând creșterea potențialului real al fotbalului nostru și, implicit, al echipei naționale, deoarece cu actualul potențial, și așa rarefiat — dovadă că de la Dumitru și Iordănescu încoace fotbalul nostru s-a îmbogățit cu doi fundași centrali (Sătmăreanu II — G. Sandu) și cu un înaintaș de 30 de minute (hai să-l numim pe Crișan, deoarece nu poți elimina un jucător care a înscris un gol la Madrid, a înlesnit, printr-un penalty, egalul cu Spania de la București și a încheiat anul 1975 cu un nou gol, pe Hampden Park). E greu, deci, să așteptăm alte minuni, pentru că, așa cum spunea Silviu Bindea, minunile sunt rare, iar fotbalul mare nu mai e doar la discreția „magilor”.

La ora când scriu aceste rânduri, fotbalul românesc începe o nouă etapă, sperând să beneficieze de experiența internațională a lui Ștefan Covaci. Fără îndoială că Ștefan Covaci are acum o optică mai modernă asupra fotbalului. Dar el știe foarte bine că fotbalul modern este, în primul rând, un fotbal total — expresia îi aparține. La Ajax, cei 10 jucători de câmp au asigurat în totalitate sarcinile duble ale jocului. Pe de altă parte, în Franța, Ștefan Covaci a reîntâlnit multe din erorile fotbalului nostru, adică situații în care cinci jucători contemplă efortul colectiv (nu întotdeauna conjugat) al celorlalți cinci. Din păcate, atât cuplul Oană-Covaci, cât și Angelo Niculescu sau Valentin Stănescu au fost nevoiți deseori să selecționeze jucători incapabili să facă față sarcinilor duble.

Iată de ce acum, când fostul antrenor al echipei naționale 1965—1967 ia un nou start, iubitorii fotbalului nădăjduiesc ca el să-și aducă principala contribuție în direcția dezvoltării reale a potențialului nostru fotbalistic, care presupune modernizarea reală a bazei de masă și, implicit, descătușarea principiilor de selecție.

Are cuvântul palmaresul

Ar fi momentul să reintrăm în labirint. După cum vedeți, povestea echipei naționale se poate comprima în 43 de nume și șase coloane de cifre. Dar câte elanuri, bucurii și tristeți nu ascund aceste cifre puține, care își încep viața de vrajă într-o zi din vara anului 1922, la Belgrad, și își îngăduie o clipă de odihnă, cu complicitatea autorului, la Glasgow, într-o noapte din iarna lui 1975, pentru a aștepta o nouă primăvară...

Albania	10	7	1	2	25: 7	15
Anglia	4	0	2	2	1: 4	2
Argentina	1	0	0	1	1: 2	0
Austria	5	2	2	1	8: 7	6
Belgia	3	2	0	1	3: 2	4
Brazilia	2	0	0	2	2: 5	0
Bulgaria	23	15	3	5	57:35	33
Cehoslovacia	27	8	6	13	39:56	22
Cipru	2	2	0	0	12: 1	4
Cuba	2	0	1	1	4: 5	1
Danemarca	9	5	1	3	22:13	11
Elveția	5	3	1	1	10:11	7
Estonia	1	0	0	1	1: 2	0
Finlanda	4	3	1	0	17: 1	7
Franța	7	3	0	4	10:12	6
Germania	5	0	0	5	7:28	0
Ghana	1	1	0	0	4: 2	2
Grecia	11	9	5	0	39:16	23
Iran	1	1	0	0	1: 0	2
Israel	2	1	0	1	2: 2	2
Italia	5	0	1	4	5:10	1
Japonia	1	1	0	0	4: 1	2
Iugoslavia	33	15	6	12	51:51	36
Letonia	2	1	1	0	4: 0	2
Lituania	2	2	0	0	6: 2	4
Maroc	3	2	0	1	9: 5	4
Mexic	1	1	0	0	3: 1	2
Norvegia	2	2	0	0	3: 0	4
Olanda	4	0	2	2	0: 8	2
Peru	3	1	2	0	6: 4	4
Polonia	19	8	10	1	37:31	26
Portugalia	5	2	0	3	4: 6	4
R. D. Germană	12	4	1	7	15:19	9
R. F. Germania	3	1	1	1	2: 2	3
Scoția	2	0	2	0	2: 2	2
Spania	4	1	2	1	6:10	4
Suedia	4	0	1	3	4:15	1
Turcia	13	6	4	3	23:14	16
Țara Galilor	2	1	1	0	2: 0	3
Ungaria	17	1	4	12	17:50	6
U.R.S.S.	5	0	3	2	3: 7	3
Uruguay	3	1	1	1	2: 5	3

La acest tabel, asupra căruia vă rog să reflectați puțin, pentru a ne confrunța — eventual — părerile, vom adăuga un clasament, la fel de plin de sugestii, în legătură cu poziția obiectivă a fotbalului nostru în arena europeană și în cea mondială.

Clasamentul pe care vi-l prezentăm fixează ordinea valorică a echipelor participante în turneele finale ale campionatelor mondiale. El se bazează pe punctele acumulate în cadrul turneele finale. Dacă acest criteriu ar putea să pară incomplet, trebuie să reținem că simpla calificare a unei echipe în turneul final este o premisă de valoare, care se adaugă la cea a punctelor. Așadar, iată clasamentul:

1. BRAZILIA — 65; 2. R. F. Germania — 59; 3. Italia — 37; 4. Uruguay — 33; 5. Ungaria — 29; 6. Suedia — 27; 7. Anglia — 26; 8. Iugoslavia — 25; 9. U.R.S.S. — 23; 10. Argentina — 22; 11. Cehoslovacia — 19; 12. Chile — 17; 13. Franța — 15; 14. Spania — 14; 15. Austria — 13; 16. Polonia — 12; 17. Elveția — 12; 18. Portugalia — 10; 19. Mexic — 10; 20. Olanda — 10; 21. R. D. Germană — 6; 22. Paraguay — 6; 23. S.U.A. — 6; 24. Țara Galilor — 5; 25. ROMÂNIA — 5; 26. Scoția — 5; 27. Peru — 4; 28. Bulgaria — 4; 29. Cuba — 3; 30. R. P. D. Coreeană — 3.

Urmează, printre altele, Irlanda de Nord, Belgia, Turcia, Norvegia etc, până la cifra 45, care reprezintă totalul țărilor participante în turneele finale ale campionatului mondial.

Având în față palmaresul și clasamentul, putem trage o seamă de concluzii. Și dacă primul nu poate fixa cu exactitate poziția fotbalului nostru, cel de-al doilea — chiar dacă e întrucâtva simplificator — oferă „tricolorilor” locul 25 în lume și locul 18 în Europa. Referindu-ne la cadrul european, trebuie să admitem că această poziție (18) poate fi ameliorată — subiectiv — dacă pornim de la ideea că valoarea generală a fotbalului nostru este superioară celui din Elveția sau chiar din Țara Galilor, dar nu e mai puțin adevărat că printre țările enumerate sub poziția a 25-a în clasamentul mondial există nume ca Irlanda de Nord, Belgia sau Bulgaria care pot invoca, la rândul lor, beneficiul unui clasament superior.

Indiferent de aceste posibile amendamente, locul 18 este, cu aproximație, un loc obiectiv, care corespunde ideii emise în capitolul „Mecanismul unor decepții”. Europa, care aliniază în general 32 de echipe naționale, poate fi împărțită în două jumătăți de câte 16 echipe. Chiar dacă „tricolorii” reușesc — în unii ani — să „prindă” unul din ultimele locuri ale „grupului de elită”, aceasta nu schimbă prea mult lucrurile, deoarece mult visata calificare în primele opt echipe europene — cele opt grupe din campionatul european — este în general o iluzie greu de realizat cu actualul potențial al fotbalului nostru.

DAR SĂ REVENIM LA TABELUL CEL MARE, care reprezintă radiografia fotbalului nostru pe o perioadă de 54 de ani.

Ce se desprinde din acest tabel?

După cum se poate vedea, relațiile internaționale ale fotbalului nostru sunt — sau, mai bine zis, au devenit — destul de vaste. „Tricolorii” au jucat cu aproape toate țările Europei. Tabelul cuprinde 31 de țări europene. Am putea spune că lipsește doar Irlanda de Nord, eventual Malta, știut fiind faptul că la startul Cupei campionilor se aliniază de obicei 32 de echipe.

Urmărind cifrele pe coloane, constatăm că marea majoritate a palmaresului este susținută de țările vecine și cele balcanice. Cu aceste țări, „tricolorii” au obținut 151 de meciuri din cele 274 ale palmaresului. Cu alte cuvinte, 55 la sută din istoria palmaresului nostru fotbalistic se bazează pe relațiile cu țările apropiate. Această situație este firească. Cele mai multe palmares naționale oferă tablouri similare. Să amintim, în paranteză, cazul Scoției, care a susținut, până acum, peste 400 de jocuri, din care peste 260 au fost susținute cu celelalte trei țări ale Marii Britanii: Anglia, Irlanda de Nord și Țara Galilor. Bineînțeles că starea de izolare a fotbalului britanic este o realitate aparte, dar multe alte țări se găsesc în situații asemănătoare. Iată, de pildă, Italia, la palmaresul căreia vom reveni, a susținut cu Elveția aproape 14 la sută din totalul jocurilor. Dacă mai adăugăm faptul că meciurile susținute cu celelalte două țări vecine (Austria și Franța) se ridică la frumoasa sumă

de 55, ne dăm seama că procentajul „tricolorilor” cu țările vecine nu este un lucru ieșit din comun.

După cum se poate vedea, bilanțul „tricolorilor” este pozitiv. Linia de palmares:

274	113	66	95	476 — 455	292
-----	-----	----	----	-----------	-----

confirmă acest lucru. (În paginile următoare vom vedea că palmaresul pozitiv al echipei naționale de-a lungul deceniilor este superior palmaresului echipelor de club, ceea ce confirmă ideea aparent paradoxală că echipa națională reprezintă mai mult decât potențialul general al fotbalului nostru).

Dar să revenim la palmaresul general.

România a jucat 70 de jocuri (din 274) în compania finalistelor campionatului mondial. Din aceste 70 de jocuri, cele mai multe (27) au fost susținute cu Cehoslovacia (finalistă de două ori, în 1934 și 1962).

Linia de palmares a acestui duel cu „mai marii” fotbalului este următoarea:

70	11	18	41	73 — 157	30
----	----	----	----	----------	----

Sigur că procentajul de numai 21 la sută este redus, dar forța adversarilor nu poate fi subestimată.

Privind palmaresul, cronicarul revine mereu asupra unei anomalii de fiecare dată evidente. Este vorba de palmaresul cu Cehoslovacia și cel cu Ungaria. Discrepanța marcată (22 de puncte din 54 cu Cehoslovacia și numai 6 din 34 cu Ungaria) este mai mult decât supărătoare, deoarece ea poate fi explicată cu mare greutate din punct de vedere tehnic, cu atât mai mult cu cât între cele două frunțase ale fotbalului din Europa Centrală (mai ales antebelică) a existat întotdeauna un echilibru. Dealtfel vă propunem să recurgem la un „terț”, pentru a sublinia și mai mult această anomalie. Cercetând palmaresul echipei Italiei, constatăm că „squadra azzurra” are un palmares mai bun cu Ungaria decât cu Cehoslovacia. Iată deci că terțul ales, ca arbitru, îndeamnă tot mai mult la ideea că istoria palmaresului fotbalistic româno-ungar nu reprezintă un raport de forțe real.

Palmaresul general confirmă un echilibru valoric între fotbalul românesc și cel francez. Acest amănunt este firesc, în ciuda faptului că, din punct de vedere cantitativ, fotbalul francez depășește cu mult soccerul nostru. (Se știe că raportul cantitativ este de cel puțin 10:1 în favoarea Franței).

Palmaresul general rezolvă în bună măsură și „cazul” rezultatelor anormale. Așa, de pildă, acel 0—5 cu Polonia, în 1932, nu este cu nimic justificat de palmaresul general al jocurilor româno-poloneze, care se prezintă zdrobitor în favoarea „tricolorilor”: 26 de puncte din 38 posibile! De asemenea, acel 0—6 cu Spania, în 1962, este infirmat de palmaresul celor patru întâlniri româno-spaniole, care oferă un anume echilibru. În sfârșit, în aceeași situație se află și acel 1—7 cu Elveția, în evidentă contradicție cu palmaresul româno-elvețian, care prezintă trei victorii românești, un joc egal și o înfrângere.

Dacă aceste trei rezultate intră în zona anormalului, altele, la fel de dureroase, sunt, dimpotrivă, confirmate de judecata ponderată a unui palmares în timp. Așa, de exemplu, acel 0—6 cu Olanda, obținut în zorii istoriei fotbalului nostru, chiar dacă nu a fost repetat, menține avantajul fotbalului olandez. După cum se poate vedea în palmares, echipa României, deși a jucat de 4 ori cu Olanda, nu a reușit să înscrie nici un gol, ceea ce vorbește de la sine. Într-o situație asemănătoare se află și cele două înfrângeri categorice în compania Cehoslovaciei (2—6), care nu se înscriu în excepție față de ansamblul rezultatelor, deși, în ultimii ani, s-a produs o nivelare a valorilor. În sfârșit, acel 1—7 cu Suedia intră și el în logica raportului de forțe. După cum se vede, „tricolorii” n-au obținut nici o victorie în patru întâlniri. În sfârșit, rezultatele „astronomice” în compania Ungariei, chiar dacă au fost (aproape întotdeauna) amplificate de împrejurări speciale, se potrivesc cu palmaresul net defavorabil „tricolorilor”; o singură victorie în 17 întâlniri!

Revăzând palmaresul, constatăm că rezultatele sunt surprinzător de bune în compania echipelor sud-americe. Deși printre adversari s-au numărat Brazilia și Uruguay (deținătoare a 5 titluri mondiale), precum și Argentina, „tricolorii” au deocamdată două victorii, trei

jocuri egale și patru înfrângeri, adică un palmares onorabil, cel puțin prin prisma cifrelor. Această situație poate fi pusă și în legătură cu faptul că fotbalistul român se simte mult mai degajat în întâlnirile cu echipe care cultivă fenta și tehnica strălucitoare, așa cum e cazul echipelor sud-americane. Dimpotrivă, el se simte mult mai încorsetat în fața echipelor care mizează pe forță. Dacă ne gândim că Anglia, Olanda și R. F. Germania sunt reprezentantele tipice ale fotbalului mai aspru, rezultatele reflectă din plin această aversiune a fotbalistului român față de contactul direct, în forță.

Așa se explică faptul că în cele opt jocuri susținute cu Olanda și Anglia, „tricolorii” au înscris un singur gol și au primit 12. În compania echipei vest-germane ei au reușit un micropalmares mult mai onorabil (3 puncte din 6 posibile, cu o victorie, o remiză și o înfrângere, golaveraj 2—2), dar e bine să reținem faptul că toate aceste trei jocuri au fost amicale, fapt care atenuează mult din trăsăturile de forță ale soccerului vest-german.

*

Și-acum, așa cum v-am promis, o confruntare — sperăm — plină de sugestii cu palmaresul general al echipei naționale de fotbal a Italiei. Este vorba de un palmares care înscrie jocurile italiene până în anul 1970 inclusiv. Numărul acestor jocuri e de 292, adică o cifră apropiată de palmaresul general al echipei noastre: 274. Am ales acest palmares (pentru comparație), deoarece Italia este o echipă cu temperament latin, cu calitățile și defectele de rigoare. Să menționăm, pe de altă parte, faptul că Italia este liderul echipelor naționale latine ale Europei.

Confruntarea celor două palmarese stabilește, în primul rând, un raport de forțe aproape firesc.

Italia:	292	158	68	66	628 — 394
---------	-----	-----	----	----	-----------

România:	274	113	66	95	476 — 455
----------	-----	-----	----	----	-----------

Este evident că Italia manifestă un plus de valoare și prin prisma acestui palmares, chiar dacă cele două titluri mondiale (1934 și 1938, plus finala mexicană 1970) ar fi presupus o mai netă desprindere față de un soccer care n-a reușit să ajungă niciodată în grupul primelor 8 echipe ale campionatului mondial.

Surprinde faptul că echipa națională a Italiei are în palmaresul său un număr de 41 de țări, în timp ce echipa

României are 43 de parteneri de întrecere. (Plusul nostru se explică prin angajarea „tricolorilor” în turneele olimpice.)

În compania celor 41 de adversari, echipa italiană înregistrează doar 4 palmares negative (cu Anglia, U.R.S.S., Austria și... R. P. D. Coreeană). Echipa noastră națională are de patru ori mai multe palmares negative: 15.

Atât Italia cât și România au manifestat un mare complex față de două țări: Italia în compania Angliei, România în compania Ungariei. Să menționăm faptul că până la ora încheierii palmaresului (1970 inclusiv), Italia nu obținuse nici o victorie în cele 8 întâlniri susținute cu Anglia. (Între timp, „squadra azzurra” a reușit, în sfârșit, o victorie, într-un meci amical pe Wembley: 1—0.) Cu alte cuvinte, un palmares negativ, care seamănă foarte mult cu palmaresul nostru în compania Ungariei.

Să mai încercăm o explicație pentru această similitudine? Cu voia dumneavoastră...

Pentru italieni, englezii au fost creatorii direcți ai fotbalului. Ei i-au privit întotdeauna pe fotbaliștii Albionului ca pe niște profesori — și de-aici complexul devenit cronic. Pentru fotbaliștii noștri, care au fost multă vreme în afara circuitului britanic, ungurii au fost deținătorii ascendentului tehnic. Mecanismul instaurării complexului a fost același.

Și-acum, un alt element de coincidență, foarte firesc în ordinea temperamentului. Dacă echipa României are un moment cu adevărat penibil în anul 1938, când pierde în fața unei echipe care nu avea nici o șansă (Cuba), „squadra azzurra” repetă „performanța” în anul 1966, în Campionatul mondial din Anglia, când reușește să piardă în fața unei echipe inedite: R. P. D. Coreeană. Se poate, oare, găsi un mai potrivit element de contact între două temperamente asemănătoare?

*

Palmaresul echipei noastre naționale se situează, așadar, puțin deasupra mediocrității aurite a lui 50 la sută. În decurs de 54 de ani, „tricolorii” au reușit să acumuleze un plus de numai 18 victorii. Ei s-au adaptat destul de greu la ritmul internațional mereu mai trepidant. În primul deceniu, echipa României a jucat

doar cu 11 țări. În deceniul următor (1931—1940), ea adaugă alte 13 țări la palmaresul său. Urmează un deceniu foarte sărac în privința relațiilor internaționale ale fotbalului. Începând din 1951, după un start mai dificil în acest sens, „tricolorii” se angajează pe tot frontul. Odată cu 1965, ei desfășoară o bătălie completă, dublându-și sfera relațiilor. Această angajare din toate puterile este probabil perioada cea mai productivă din istoria fotbalului nostru. În ultimii zece ani, echipa națională reușește să aducă un plus de 8 victorii în palmaresul general, față de cele 18 ale istoriei celor 274, dar cel mai important este faptul că aceste opt victorii sunt obținute cu prețul unor mari eforturi, în compania unor echipe puternice, în cadrul unor competiții de prim plan european și mondial.

Ce ne rezervă viitorul? Asupra acestei întrebări cheie vom reveni după ce vom fi prezentat și tabloul echipelor de club în confruntarea internațională, pentru a mai aduce un element indispensabil în judecarea „la rece” a potențialului real al fotbalului modern.

Între Rapid 1938 și U.T.A. 1970

Să încercăm, deci, o privire de ansamblu asupra evoluției echipelor noastre de club în cupele europene. Pentru a nu complica lucrurile, să recurgem la o retrospectivă statistică a ultimului deceniu. După prezentarea acestei statistici, vom putea medita pe marginea valorii absolute și relative a rezultatelor echipelor noastre. (Scorurile de mai jos reprezintă totalul celor două manșe. Echipetele scrise cu majuscule s-au calificat în turul următor).

1964/65

C.C.E. — DINAMO — Sliema Wanderers 7—0; Dinamo — INTERNAZIONALE 0—7.

CUPA CUPELOR — STEAUA — Derry City 6—0; Steaua — DINAMO ZAGREB 1—5.

U.E.F.A. — PETROLUL — Göztepe 3—1; Petrolul — LOKOMOTIV PLOVDIV 1—2.

1965/66

C.C.E. — DINAMO — Odense 7—2; Dinamo — INTERNAZIONALE 2—3.

CUPA CUPELOR — „U” CLUJ — Wiener Innsbruck 3—0; „U” Cluj — ATLETICO MADRID 0—6.

U.E.F.A. — STEAGUL ROȘU — Dinamo Zagreb 3—2; Steagul Roșu — ESPANOL 5—6.

1966/67

C.C.E. — Petrolul — LIVERPOOL 3—5.

CUPA CUPELOR — Steaua — STRASBOURG 1—2.

U.E.F.A. — F.C. ARGEȘ — Sevilla 4—2; F.C. ARGEȘ — Toulouse 6—4; F.C. Argeș — DINAMO ZAGREB 0—1.

1967/68

C.C.E. — RAPID — Trakia Plovdiv 3—2; Rapid — JUVENTUS 0—1.

CUPA CUPELOR — STEAUA — F.C. Austria 4—1; Steaua — VALENCIA 1—3.

U.E.F.A. — F.C. Argeș — FERENCVAROS 3—5; Petrolul — DINAMO ZAGREB 2—5.

1968/69

C.C.E. — Steaua — SPARTAK TRNAVA 3—5.

CUPA CUPELOR — DINAMO — Vasas Győr 3—0; Dinamo — WEST BROMWICH 1—5.

U.E.F.A. — F.C. ARGEȘ — Leixoes 1—1; F.C. Argeș — GÖZTEPE 3—5; Rapid — O.F.K. BELGRAD 4—7.

1969/70

C.C.E. — U.T.A. — LEGIA 1—10.

CUPA CUPELOR — Steaua — GLASGOW RANGERS 0—2.

U.E.F.A. — S.C. BACĂU — Floriana Malta 7—0; S.C. BACĂU — Skeid Oslo 2—0; S.C. BACĂU — Kilmarnock 3—1; S.C. Bacău — ARSENAL 1—9; Rapid — VITORIA SETUBAL 2—7.

1970/71

C.C.E. — U.T.A. — Feyenoord 1—1; U.T.A. — STEAUA ROȘIE 1—6.

CUPA CUPELOR — STEAUA — Karpatî Lvov 4—3; Steaua — EINDHOVEN 0—7.

U.E.F.A. — DINAMO — P.A.O.K. Salonic 5—1; Dinamo — LIVERPOOL 1—4; „U” Craiova — PECSI DOZSA 2—4.

1971/72

C.C.E. — DINAMO — Spartak Trnava 2—2; Dinamo — FEYENOORD 0—5.

CUPA CUPELOR — STEAUA — Hibernians Malta 1—0; STEAUA — Barcelona 3—1; Steaua — BAYERN MÜNCHEN 1—1.

U.E.F.A. — RAPID — Napoli 2—1; RAPID — Legia 4—2; Rapid — TOTTENHAM 0—5; U.T.A. — Austria Salzburg 5—4; U.T.A. — Zeglebie 3—2; U.T.A. — Vitoria Setubal 3—1; U.T.A. — TOTTENHAM 1—3.

1972/73

C.C.E. — F.C. ARGES — Aris Luxemburg 6—0; F.C. Argeş — REAL MADRID 3—4.

CUPA CUPELOR — RAPID — Landskrona 3—1; RAPID — Rapid Viena 4—2; Rapid — LEEDS UNITED 1—8.

U.E.F.A. — „U” Cluj — LEWSKI SPARTAK 5—6; U.T.A. — Norköpping 1—4.

1973/74

C.C.E. — DINAMO — Crusaders 13—0; Dinamo — ATLETICO MADRID 2—4.

CUPA CUPELOR Chimia Rm. Vâlcea — GLENTORAN 2—4.

U.E.F.A. — F. C. Argeş — FENERBAHCE 2—6; „U” CRAIOVA — Fiorentina 1—0; „U” Craiova — STANDARD LIEGE 1—3.

1974/75

C.C.E. — „U” Craiova—ATVIDABERG 3—4.

CUPA CUPELOR — Jiul — DUNDEE UNITED 2—3.

U.E.F.A. — Dinamo — F.C. KÖLN 3—4; Steagul roşu — HAMBURG 1—10.

La aceşti 10 ani, să adăugăm şi rezultatele foarte puţin convenabile ale ediţiei 1975/76, când toate cele patru echipe româneşti au fost eliminate din primul tur:

C.C.E. — Dinamo — REAL MADRID 2—4.

CUPA CUPELOR — Rapid — ANDERLECHT 1—2.

U.E.F.A. — „U” Craiova — STEAUA ROŞIE BELGRAD 2—4; A.S.A. Tg. Mureş — DINAMO DRESDA 3—7.

Aşadar, de-a lungul acestor 11 ani, pe care îi examinăm, echipele noastre de club au susţinut 152 de meciuri.

Un adevărat palmares naţional. Bilanţul:

C.C.E.	40	15	9	16	43 — 58	39
Cupa Cupelor	39	15	6	18	58 — 63	36

U.E.F.A.	73	24	16	33	94	—	127	64
Total:	152	54	31	67	195	—	248	139

În comparație cu bilanțul pozitiv al echipei naționale (aproximativ 5% peste media lui 50%), tabloul oferit de echipele noastre de club scade cu aproximativ tot atâtea sutimi față de media lui 50%.

Echilibrul existent între cele trei cupe conferă acestor palmaresuri un caracter de obiectivitate, confirmând faptul că valoarea fotbalului nostru în ansamblul echipelor de club se situează în a doua jumătate a Europei. Această statistică confirmă potențialul general al fotbalului nostru, pe care doar efortul special al echipei naționale a reușit să-l urce doar la răstimpuri peste media teoretică.

*

E de menționat că în această competiție a cluburilor doar U.T.A., în ediția 1971—1972, reușește o performanță remarcabilă, ajungând în grupul primelor 8 echipe în Cupa U.E.F.A., așa cum se poate vedea și din tabel. Într-o situație cifrică asemănătoare se află și S.C. Bacău (1969—1970), cu specificația că eliminarea în turul 4 (1—9 cu Arsenal) plasează echipa într-o situație de inferioritate.

Prezentarea acestui palmares pe 11 ani ar putea lăsa impresia că echipele noastre de club, reușind să se mențină în zona lui 45%, au o comportare acceptabilă. Dar nu în clasamentul punctelor stă adevărul. Dacă urmărim prezența echipelor noastre în diferitele faze ale competițiilor, tabloul este îngrijorător. Cum se prezintă bilanțul echipelor noastre?

Să precizăm, în primul rând, că doar două echipe au jucat — de-a lungul a 11 ani — în turul 4 (U.E.F.A.: U.T.A. și C.S. Bacău). Alte trei echipe au reușit să joace și turul 3 al competiției: Rapid, de 2 ori, în 1971—1972 și 1972—1973, F.C. Argeș — 1966—1967 și Steaua — 1971—1972.

Grosul echipelor noastre nu depășește primele două tururi ale competițiilor europene. Astfel, în decurs de 11 ani, doar 18 echipe au reușit să joace meciurile turului 2. Alte 15 au părăsit competiția după primul tur!

Acest clasament special confirmă ideea că echipele noastre de club se află în a doua jumătate a clasamentului, ele reușind să ajungă în partea lui superioară în primul rând prin acumulările realizate în

compania unor echipe de la periferia clasamentului european sau, mult mai rar, în situații de excepție, așa cum a fost cazul celor 4 echipe amintite, U.T.A., Rapid, F.C. Argeș și Steaua, care și-au depășit condiția de echipe situate în a doua jumătate a clasamentului european.

Competiția cu marile echipe de club europene este, în general, inegală. Supercluburile de profil industrial abordează aceste competiții cu echipe foarte puternice, în componența cărora intră și jucători străini, așa cum a fost cazul lui Internazionale, Atletico Madrid sau Real Madrid. În afara acestei inegalități din start, plusul de valoare al cluburilor din țările cu fotbal avansat se abate ca un taifun, din când în când, asupra echipelor noastre. Acel 0—8 al Steagului roșu la Hamburg a fost precedat de un 0—7 (scor total) al lui Dinamo în fața lui Internazionale, de un 0—6 al lui „U” Cluj-Napoca în fața lui Atletico Madrid, în 1965, de un 1—10 al U.T.A.-ei cu Legia, în 1969, de un 1—9 al lui S.C. Bacău cu Arsenal, în 1970, de un 0—7 al Stelei în fața lui Eindhoven în 1970, ca să nu mai vorbim de acel 1—13 al Rapidului, pe parcursul a doi ani (1971—1972), cu Tottenham și Leeds. Pentru a ilustra și mai bine acest decalaj valoric accentuat de decalajul profilului, să menționăm că în disputele cu „trinomul” Anglia — R. F. Germania — Olanda, echipele noastre au susținut 21 de meciuri, în ultimii 10 ani, au câștigat unul singur (Petrolul cu Liverpool), au încheiat 8 jocuri la egalitate, pierzând 12 (!) meciuri, golaverajul general fiind cum nu se poate mai edificator: 9—52!

Aceasta este situația obiectivă, cifrică. Pentru a încerca să depășim momentele grele care se abat aproape în fiecare toamnă, trebuie să ne modificăm optica în privința echipelor de club. Dacă vrem ca ele să conteze cât de cât în competițiile europene, trebuie să le înarmăm cu un potențial superior.

Fotbalul românesc poate fi reprezentat mai bine de echipa națională, care are avantajul de a înfrunta doar echipe naționale, fără întăririle speciale de care se bucură supercluburile și pe cel al unui plus de pregătire față de echipele naționale din țările în care marile cluburi sunt dominante. Dar dacă vrem să evităm „taifunurile” periodice care se abat asupra echipelor noastre de club, este momentul să facem o cotitură în direcția înarmării

speciale a acestor reprezentanți ai fotbalului nostru, care înfruntă adversari puternici, pregătiți anume pentru marile competiții europene ale cluburilor.

*

În încheierea acestei paranteze care a adus în discuție valoarea echipelor noastre de club, vă rog să permiteți o comparație între ieri și astăzi. Vă aduceți aminte, desigur, că în anul 1938, după ce România a fost eliminată de Cuba în Campionatul mondial din Franța (1938), Rapid și Ripensia au reușit, după numai două săptămâni, să elimine două supercluburi europene ale vremii — Ujpest (câștigătoarea ediției anterioare a Cupei Europei Centrale) și A. C. Milan. Suporterii generației de astăzi sunt gata să se înscrie în replică, susținând că U.T.A. a reușit o performanță de un răsunet asemănător, eliminând pe Feyenoord, care câștigase ediția anterioară a Cupei campionilor europeni.

Această confruntare între generații este mai mult decât sugestivă pentru duelul la care asistăm în cadrul prezentei cărți. Este adevărat că cele două echipe ale trecutului nostru fotbalistic (Ripensia și Rapid) au un echivalent în rezultatul obținut de U.T.A., dar stilul calificărilor este complet diferit. Rapid și Ripensia au jucat pe muchie de cuțit, forțând victoria printr-un angajament care nu poate scăpa admirației. Rapid, învins cu 4—1 la Budapesta, a găsit resursele unei răsturnări spectaculoase, câștigând cu 4—0 la București. Pe de altă parte, Ripensia, după ce a câștigat cu 3—0 la București, a reușit să deschidă scorul la Milano și să-și apere, apoi, avantajul de 4—0.

După treizeci și ceva de ani, U.T.A. elimină pe Feyenoord în urma unui duel de cu totul alt profil. Ea reușește să deschidă scorul la Rotterdam, încă din primele minute, pentru ca apoi, timp de aproape două ore și jumătate, să apere cu zgârcenie acest gol al lui Florian Dumitrescu. Egalată la Rotterdam, U.T.A. reușește la Arad remiza de care are nevoie, acel 0—0 atât de frecvent al fotbalului din zilele noastre. Astfel, cei care susțin că fotbalul „modern” a pornit pe calea sterilizării, printr-o abundență de scheme care vizează „remiza”, reușesc să-și impună punctul de vedere.

Acest exemplu nu face decât să atragă din nou atenția asupra nevoii de a revitaliza jocul echipelor noastre. Altfel, se va spune mereu — și nu fără temei — că fotbaliștii noștri de ieri au știut să piardă frumos, în timp ce urmașii lor au preferat să câștige fără glorie.

Derbyul a două generații

Ce-ar fi să participăm la un joc? Ce-ar fi să extragem din cele 274 de meciuri ale echipei naționale pe cele mai frumoase, în sensul eficacității? Sigur că acest joc poate fi jucat în 2, în 22 sau în 222. În ceea ce ne privește, îl vom juca fără miză, deci fără contestații. Sau, dacă vreți, fie și cu contestații. O condiție: contestațiile trebuie trimise prin poștă, până la 1 ianuarie 1999.

Deci, cele mai bune 10 rezultate din istoria echipei naționale a României până la data de 15 martie 1976. Selecția autorului, cu voia dumneavoastră, este următoarea:

1. România — Cehoslovacia 2—1, Guadalajara, 1970.
2. România — Peru, 3—1, Montevideo, 1930.
3. România — Iugoslavia 4—2, Belgrad, 1931.
4. România — Elveția 1—0, Lausanne, 1969.
5. România — Iugoslavia 5—0, București, 1933.
6. România — Iugoslavia 2—1, Tirana, 1946.
7. România — Ungaria 1—1, Budapesta, 1972.
8. România — Spania 1—1, Madrid, 1975.
9. România — Bulgaria 7—0, București, 1933.
10. România — Elveția 2—2, Berna 1933.

Bineînțeles că aveți de făcut foarte multe observații. Așa stând lucrurile, vom încerca o pledoarie:

Jocul nr. 1 este, incontestabil, performanța nr. 1. Victoria asupra Cehoslovaciei, de două ori finalistă a campionatului mondial, pe un teren neutru, într-un turneu final de forță celui din Mexic, nu pare să aibă contracandidați. (Să facem precizarea că această listă cuprinde doar jocurile oficiale, motiv pentru care nu figurează acel 1—1 de pe Wembley.)

Jocul nr. 2 poate fi susținut cu aceleași argumente. El are în minus valoarea mai puțin confirmată a echipei peruvienne, deși această echipă avea să piardă — peste numai 2 zile — doar cu 0—1, în fața Uruguayului, campioană mondială în 1930.

Pe locul 3, una din rarele victorii confortabile ale „tricolorilor” în deplasare, împotriva unui adversar de valoare. Cele patru goluri înscrise la Belgrad sunt un argument hotărâtor.

Poziția a 4-a revine meciului de la Lausanne, care a deschis drumul spre Mexic. O victorie de mare rezonanță europeană, chiar dacă a fost obținută la limită, în urma unui autogol.

Pe locul 5, celebrul 5—0 al Balcaniadei din 1933. Cum s-ar putea omite o victorie obținută în numai 40 de minute? Să amintim că la pauză scorul era... 5—0.

Pe locul 6, din nou un meci România — Iugoslavia. Dacă vi se pare excesiv, să nu uităm că meciurile România — Iugoslavia reprezintă 12% din totalul palmaresului echipei naționale. Valoarea acestei victorii crește prin faptul că a fost obținută pe un teren neutru, într-o competiție oficială (Balcaniada) și în compania celei mai bune echipe iugoslave din toate timpurile.

Al 7-lea joc este cel realizat în compania Ungariei la Budapesta, în 1972. E, de fapt, primul punct obținut într-un oraș în care toate echipele noastre naționale au acuzat din plin un complex tehnic, aproape semisecular, revenind cu înfrângeri categorice.

Pe locul 8, România — Spania la Madrid. Un meci asemănător cu cel de la Budapesta. Plasarea acestui meci pe o treaptă mai jos se explică prin faptul că la Budapesta echipa României a desfășurat un joc mai complet, dominând repriza a doua, ceea ce oferă tabloul unei echipe cu predispoziții ofensive.

Pe locul 9, un scor categoric, pentru a satisface dorul de eficacitate al tuturor generațiilor de suporteri. Am preferat acest 7—0 unui 8—1 cu Grecia (1930), deoarece echipa Bulgariei avea și atunci o valoare superioară vecinilor săi greci.

În sfârșit, un 2—2 la Berna, care ascunde, de fapt, unul dintre cele mai bune jocuri ale echipei noastre naționale. Ea a condus detașat, cu 2—0, finalul meciului, la un pas

de o foarte mare surpriză, pentru că ocaziile abundau la poarta elvețiană. În cele din urmă, un penalty — gratuit, după opinia lui Octav Luchide — a echilibrat scorul.

Recitind cele 10 rezultate, putem spune că ele reprezintă performanțe de rezonanță europeană. Pentru toți comentatorii fotbalului european, toate aceste rezultate au fost, la vremea lor, o surpriză. În toate cele 10 meciuri, „tricolorii” au depășit condiția lor medie, făcând posibile aceste rezultate.

Simptomatic mai este și faptul că 8 din aceste 10 jocuri s-au disputat în străinătate. De-aici, o încercare de concluzie. „Tricolorii” au reușit aceste 10 victorii morale în primul rând pentru că au avut de partea lor avantajul psihologic al poziției de outsider. Ei au avut posibilitatea de a arunca în luptă totul, fără menajamente și calcule colaterale. Această împrejurare a permis declanșarea tuturor resurselor, fără prea multe deliberări tactice, care sfârșesc în general prin împovărarea jucătorilor noștri. Dealtfel, totul se reflectă, ca într-o picătură de rouă, în „jocul” laureat de la Guadalajara. Condușă cu 1—0, din primele minute, echipa națională a României a reușit cel mai bun meci al său în momentul în care nu mai avea ce pierde. Oare nu ne aflăm în fața unei teme de meditație?

*

Acest clasament al celor mai bune 10 jocuri confirmă unele idei avansate până acum și care susțin că istoria fotbalului nostru are două puncte de foc: 1930 și 1970.

Din cele 10 jocuri, 5 revin generației 1930—33 (2, 3, 5, 9, 10), 4 se datorează generației 1970—75 (1, 4, 7, 8), iar unul reprezintă contribuția anului 1946, când echipa României, abia revenită pe gazonul ars de război, reușește performanța din cadrul Balcaniadei de la Tirana.

Faptul că în acest clasament — relativ, fără îndoială — sunt reprezentați, în primul rând, „tricolorii” din jurul campionatelor mondiale 1930 și 1970 confirmă ideea că fotbalul nostru a urcat câteva trepte în anii de început, când elanul celor tineri și-a spus cuvântul și în anii din urmă, când, după o lungă absență la Banchetul fotbalului, tânăra generație născută pe Wembley s-a bătut din orgoliu, pentru a depăși valoarea tehnică a generației 1930, care a susținut Mondialul de la Montevideo și l-a pregătit, cu atâta maturitate, pe cel din 1934.

Clasamentul primelor 10 jocuri poate fi completat și cu alte câteva meciuri care, desfășurându-se amical, n-au putut intra în prima decadă. Este vorba de acel 1—1, la Moscova, cu U.R.S.S., de acel 1—1 pe Wembley, de acel 1—1 la Stuttgart, cu R. F. Germania, este vorba de acel 1—0 la Novi Sad, adică de jocuri care, excelând prin calitate, susțin încă o dată ideea că fotbaliștii noștri evoluează mult mai frumos când sunt eliberați de miza calificării.

În sfârșit, două cuvinte despre două înfrângeri frumoase, dacă permiteți expresia: 1—2 cu Cehoslovacia, la Trieste, și 1—2 cu Ungaria, la Turku. Mulți din martorii oculari ai acestor două partide oficiale le situează, ca valoare absolută, chiar deasupra unor victorii răsunătoare. Iată încă un exemplu care întărește butada filozofului de ocazie: fotbalul este o poveste care poate dura mai mult decât 1001 de nopți.

*

Acum, pentru că jocul cere alt joc, vă propunem un supliment cu participarea a doi foști fotbaliști: Nicolae Petrescu (Juventus) și Coloman Braun-Bogdan (A.M.E.F.A., Juventus etc.), care vor face examenul a trei echipe naționale.

Cele trei echipe naționale supuse examenului sunt:

1. Selecționata perioadei 1930—33, care deține cinci titluri în clasamentul primelor 10 performanțe.

2. Selecționata perioadei 1970—75, care deține, în primul rând, locul I, plus alte trei titluri.

3. Selecționata anului 1946, care ocupă un loc IV în „decatlonul” nostru.

Jocul se bazează pe încercarea de a stabili valoarea individuală a componentilor acestor echipe naționale. Nicolae Petrescu și Braun Bogdan i-au notat pe toți jucătorii, la cei patru factori: 1. calități fizice; 2. tehnică; 3. tactică și 4. dăruire (ca să înlocuim termenul oarecum uzat al pregătirii moral-volitive).

Echipa 1930—33 fizic tehnic tactic dăruire media

1. Zombori	9	9	8	8	8,50

2. Vogl	10	8	9	10	9,25

3. Albu	10	7	9	10	9,00
4. Deheleanu	10	8	8	10	9,00
5. Cotormani	8	8	8	9	8,25
6. Morawetz	9	8	8	8	8,25
7. Bindea	8	9	9	10	9,00
8. Covaci	7	10	9	8	8,50
9. Sepi II	8	8	8	8	8,00
10. Bodola	10	9	9	10	9,50
11. Dobay	9	8	7	9	8,25

Media echipei = 95,50; media fiecărui jucător = 8,68.

Echipa 1946 fizic tehnic tactic dăruire media

1. Lăzăreanu	10	10	7	7	8,50
2. Ritter	10	7	7	10	8,50
3. C. Marinescu	8	9	8	9	8,50
4. Negrescu	10	9	8	8	8,75
5. Băcuț I	9	8	7	9	8,25
6. Petschovschi	9	10	8	10	9,25
7. Farkas	7	8	7	8	7,50
8. Marian	7	9	9	7	8,00
9. Spielman	8	9	9	8	8,50
10. Reuter	10	7	7	9	8,25
11. Dumitrescu III	8	8	8	8	8,00

Media echipei = 93,00; media fiecărui jucător = 8,45.

Echipa 1970—75 fizic tehnic tactic dăruire media

1. Răducanu	9	9	8	8	8,50
2. Sătmăreanu I	9	8	8	9	8,50
3. Lupescu	8	8	9	10	8,75
6. Dinu	9	8	9	10	9,00

4. Mocanu	9	8	7	9	8,25
5. Dumitru	8	10	9	9	9,00
10. Nunweiller VI	8	9	9	10	9,00
7. Dembrowschi	8	9	9	9	8,75
8. Dobrin	8	10	10	8	9,00
9. Dumitrache	7	8	9	8	8,00
11. Lucescu	8	9	9	10	9,00

Media echipei = 95,75; media fiecărui jucător = 8,70.

După cum se poate vedea, deși la acest joc participă doi jucători din vechea gardă, echipa națională din anii 1970 câștigă „meciul” său cu echipa națională a anilor 1930 cu un avantaj minim, de două sutimi! Sigur că micul „computer” al celor doi reputați antrenori, foști jucători, ar putea fi contestat, dar ei au ajuns la notele de mai sus după o îndelungată chibzuință, încercând să se elibereze de orice formă de subiectivism. Nouă nu ne rămâne decât să acceptăm cele trei „soluții”, chiar dacă echipa anului 1946 pare văduvită — cel puțin ca scor — în competiția cu echipele care reprezintă, efectiv, ponderea în palmaresul fotbalului nostru.

Și-acum, câteva note marginale la cele trei tabele.

După cum se constată, aceste trei echipe prezintă cîțiva jucători de clasă internațională. Nicolae Petrescu și Coloman Braun fixează norma clasei internaționale certe (cu tendința de a se referi la clasa mondială) de la 9 în sus. În această situație, jucătorii care întrunesc norma ar fi următorii:

1930: Vogl, Albu, Deheleanu, Bindea, Bodola.

1946: Petschovschi.

1970: Dinu, Dumitru, Nunweiller, Dobrin, Lucescu.

Cei doi antrenori fac și mențiunea că echipele naționale ale anilor 1930 și 1970 înregistrează două absențe care reprezintă valori tehnice ieșite din comun. Pentru 1930, este vorba de Baratki, absent — în general — în meciurile acestei perioade. El a jucat un singur meci, în 1933, cu Elveția, la Berna. Cei doi antrenori îl notează pe Baratki cu nota 10 la toți factorii, subliniindu-i clasa mondială

certă. Pentru 1970 este vorba de Boc, pe care cei doi antrenori îl notează cu 9,25.

Iată acum echipa celor trei... echipe:

Zombori (Răducanu, Lăzăreanu) — toți sub media lui 9,00.

Vogl, Albu;

Dumitru, Dinu, Petschovschi (Deheleanu, Nunweiller);

Bindea, Bodola, Spielman — sub 9, Dobrin, Lucescu.

După cum se vede, portarul a fost selecționat din grupul jucătorilor clasați sub nota 9. Cei doi tehnicieni menționează talentul excepțional al portarilor Lăzăreanu și Răducanu, dar nu omit lipsa lor de sobrietate, care le-ar retrage clasa internațională certă. Bineînțeles că această selecționată formată din trei echipe nu reprezintă o mare selecționată a istoriei fotbalului nostru. Se poate lesne constata lipsa a doi mari portari ca David și Voinescu, care aparțin unei alte perioade¹.

O a doua observație. Prin absența lui Baratkî, selecționata celor trei echipe nu beneficiază de apariția celui mai mare centru înaintaș. Prezența lui Boc ar fi întărit — de asemenea — valoarea acestei echipe aliniate doar pe gazonul alb al filei de carte.

Acum, să încercăm să tăiem „nodul gordian”.

S-a emis deseori părerea, în cuprinsul acestei cărți, că fotbaliștii perioadei 1930 au avut o clasă superioară celor din perioada 1970, care au fost handicapați de accelerarea ritmului vieții. Dar radiografia Petrescu — Braun răstoarnă această idee, chiar dacă avansul „tricolorilor” 1970 este de numai 2 sutimi.

Care să fie adevărul? Este limpede că echipa anilor 1970 are în coeficientul individualităților sale un plus, rezultat din valoarea colectivă superioară a echipei, plus care nu a putut să nu influențeze — fie și numai pentru 2 sutimi — judecata celor doi antrenori.

În al doilea rând, există în această radiografie o cheie care rezolvă, de fapt, problema. Echipa anilor 1930 poate prezenta concomitent o selecționată B cu următoarea componență: Sepci — Bürger, Sfera — Ciolac, Fieraru, Lakatos — Ronnay, Baratkî, Rudy Wetzer, Petea Vîlcov,

¹ Ca să nu mai insistăm asupra absenței unor jucători, ca Apolzan, Ozon, Constantin, Pîrcălab, etc., etc.

Cociș. Trebuie să recunoaștem că selecționata anilor 1970 nu poate alinia o a doua formație de valoare atât de apropiată. Aceasta, este, de fapt, cheia duelului dintre două generații care au iubit în egală măsură fotbalul românesc.

Intermezzo sentimental

Pe parcursul acestui drum destul de lung, în căutarea unui fir cât de cât obiectiv prin labirintul atât de subiectiv al Palmaresului, cronicarul, având sentimentul istoriei, redevine sentimental. El nu poate încheia fără a readuce în fața tribunei echipa care a fost la Guadalajara și care a intrat, pentru prima oară, în „octetul” Europei, la un singur pas — sau la numai câteva secunde — de primul cvartet, care avea să fie „cântat”, în vara lui 1972, la Bruxelles.

Vă propun, stimați cititori, o mică incursiune în tabăra „tricolorilor” 1968—1972, în mijlocul celor care, de-a lungul a 39 de jocuri, au reușit aceste două rezultate — din păcate fără echivalent în lunga poveste a echipei naționale. Această scurtă incursiune ar putea fi și o temă de meditație în legătură cu felul în care se edifică o echipă națională. Dar, mai întâi, să prezentăm echipa:

Portar: Răducanu.

Fundași: Sătmăreanu, Lupescu, Dinu, Mocanu.

Mijlocași: Dumitru, Radu Nunweiller.

Înaintași: Dembrowschi, Dobrin, Dumitrache, Lucescu.

Rezerve: Adamache, Deleanu, Neagu, Domide.

Așadar, echipa, formată din cei 11 titulari, plus cele patru rezerve obișnuite, care iau loc pe bancă, înaintea jocului.

Mai întâi, o observație. *Echipa lui Angelo Niculescu*, pentru că despre ea este vorba, *a cuprins, în majoritatea meciurilor, acești 15 jucători*. Dacă ar fi să notăm numărul de selecționări al titularilor, pe parcursul celor patru ani, vom constata, cu o oarecare surprindere, că nici unul nu are sub 20 de tricouri. Posesorul „celor numai 20” este Dumitru, care a îmbrăcat primul tricou abia în 1970, la Lima, în Peru. Dar, pentru o mai bună ilustrare a principiilor de selecție, dominate de o neobișnuită consecvență, să notăm în dreptul fiecărui jucător numărul de tricouri pe care le-a îmbrăcat pe parcursul a patru ani. Așadar:

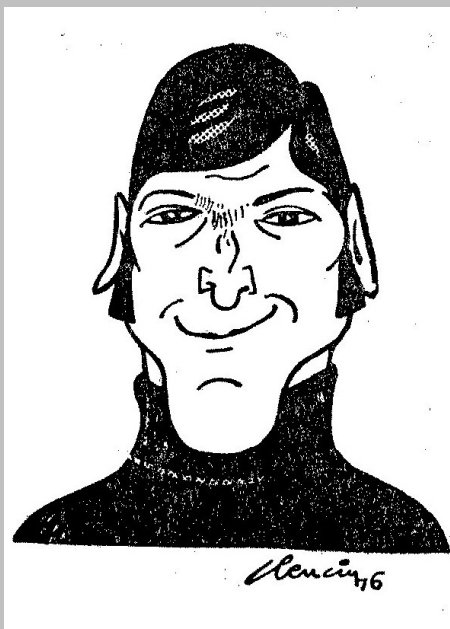
Sătmăreanu — 36, *Dinu* — 33, *Nunweiller VI* — 32, *Lucescu* — 30, *Dembrowschi* — 25, *Dobrin* și *Răducanu* — câte 23, *Dumitrache* — 22, *Mocanu* — 21, *Lupescu* și *Dumitru* — câte 20. Rezervele sunt notate astfel: *Deleanu* — 16, *Neagu* și *Domide* — câte 15. Portarul *Adamache* a îmbrăcat tricoul naționalei de 8 ori.

Pe parcursul celor patru ani au fost chemați „sub arme” 54 de jucători. Cifra ar putea să pară prea mare, dacă facem abstracție de faptul că 14 jucători au îmbrăcat tricoul o singură dată (sau chiar mai puțin de 90 de minute), că alții 7 l-au îmbrăcat de numai 2 ori și că toți ceilalți, sub cifra celor 15 din „echipa de bază”, au selecționări puține, în afara unei constanțe care să le acorde calificativul de titulari, cu excepția lui Dan (13) și Hălmăgeanu (11) — preluați de la vechea conducere

tehnică — și (eventual) a lui lordănescu, jucătorul care avea să fie selecționat în 1971, mai târziu decât toți ceilalți.

Am putea spune, deci, că echipa anilor 1968—1972 a rulat un lot de 20 de jucători, fapt care reprezintă marea ei atu, dar, poate, și marea ei neajuns — în perspectiva curgerii anilor.

Înainte de a face, pentru cei foarte tineri, prezentarea „15”-ului care ne-a creat, în cel mai înalt grad, iluzia că fotbalul nostru poate mult mai mult, să mai facem o observație în legătură cu aptitudinile speciale ale acestei echipe pentru jocul colectiv. Să amintim că toți cei 10 jucători de câmp (minus Mocanu) au înscris goluri în poarta adversă. Singurul care a înscris doar un gol a fost Sătmăreanu, dar acest gol are o valoare dublă, pentru că a fost înscris cu prilejul meciului Ungaria — România 1—1, la Budapesta, în acea zi de aprilie 1972, când echipa României a părăsit pentru prima oară — neînvingă — stadionul doctorului Sarosi și al lui Hidegkuti. Și-acum echipa...

*Răducanu,
singura aventură
a lui Angelo...*

Răducanu, singura aventură a lui Angelo...

Înainte de a fi marele portar de la Lausanne și de la Cardiff, Răducanu este un mare actor. El stăpânește tehnica prizei la public într-o măsură poate mai mare decât tehnica elementară a prizei la minge.

Răducanu a intuit din primul moment că are vocația situațiilor limită. El a simțit întotdeauna că nu poate fi doar un portar corect. El și-a dat seama foarte bine că un unghi riguros închis atrage doar aprecierile fotbaliștilor, în timp ce o robinsonadă „disperată” stârnește uralele unui stadion întreg. Așa s-a născut „Spectacolul Răducanu”. Iar din acest spectacol s-a ridicat până la urmă un mare portar.

Răducanu este ca și imbatabil la mingile înalte. El este la fel de imbatabil la blocajul în picioarele înaintașului. Dar Răducanu a înțeles că aceste două arme nu sunt suficiente. Iată de ce el și-a construit cu meticulozitate un rol precis, care e, până la urmă, rezultatul combinării mai multor roluri.

Când se sprijină de bară, Răducanu nu-și potrivește părul negru în soare pentru că e cochet. Nu. Nici pe departe. El știe că Ron Davies sau Geaici ar putea să tresară în fața acestui spectacol al nepăsării. Câteodată, după un șut-bombă razant cu bara, Răducanu însoțește zborul mingii cu un gest de plictiseală, care ar vrea să lase impresia că e iritat de imprecizia înaintașilor adversi. Dar cei care se află în imediata apropiere a porții știu, privind în ochii lui Răducanu, că „momentul de groază” a trecut.

Tot ceea ce face Răducanu când „se joacă” în poartă este, de fapt, o încercare de a impune adversarilor și coechipierilor. Până și rotirea mingii în jurul șoldurilor, din care s-a născut golul Ceapkovici, în partida cu Cehoslovacia, este tot un efort întru mimarea detașării...

Răducanu face totul pentru a stupefia. După degajările lungi, cu boltă, el se întoarce agale, cu spatele la fază, ca matadorii care sfidează apropierea posibilă a taurului. După unele din ieșirile sale mult prea temerare spre tușa lungă a terenului, el e gata să repună mingea cu mâinile „de la margine”. Această acțiune cu totul neobișnuită poate avea urmări catastrofale, dar Răducanu nu pregetă să riște, pentru a-și spori legenda infailibilității.

Cel mai mare efort al lui Răducanu a fost plasat în bătălia pentru cucerirea sufragiilor echipei naționale. Și rezultatele au depășit așteptările lui. Ori de câte ori s-a creat un moment de oscilație între Răducanu, Adamache sau Ghiță, cea care a decis a fost Echipa. Și asta pentru că Echipa a căzut și ea în capcana farmecului personal al lui Răducanu, ea fiind convinsă că are în spatele său un portar inexpugnabil, pe care îl poate învinge doar propria lui siguranță de sine.

Știu că-mi veți pune o întrebare inevitabilă: cum a fost cu puțință „pactul de alianță” între spiritual metodic al echilibratului Angelo Niculescu și fantezia nestăpânită a lui Răducanu? La această întrebare am să vă răspund fără prea multe ezitări: *Răducanu este singura aventură pe care și-a permis-o Angelo Niculescu*. O aventură din care avea să se nască „ultima noapte”, cea de la Helsinki, dar și o aventură fără de care, n-am fi trăit, poate, „noaptea de la Lausanne”.

*Sătmăreanu,
invitatul lui Zagalo...*

Sătmăreanu, invitatul lui Zagalo...

Ar fi foarte simplu să spunem, fără prea multă originalitate, că Sătmăreanu a fost beneficiarul unei conjuncturi speciale, un senator fără contracandidați. E adevărat, Sătmăreanu nu are aproape nimic din „dinamita” lui Vasile Zavoda, care era capabilă să arunce în aer edificiul celui mai ingenios atac, dar e greu să adoptăm tonul ironic față de un jucător care a apărat flancul drept al celei mai productive echipe naționale din ultimii 50 de ani.

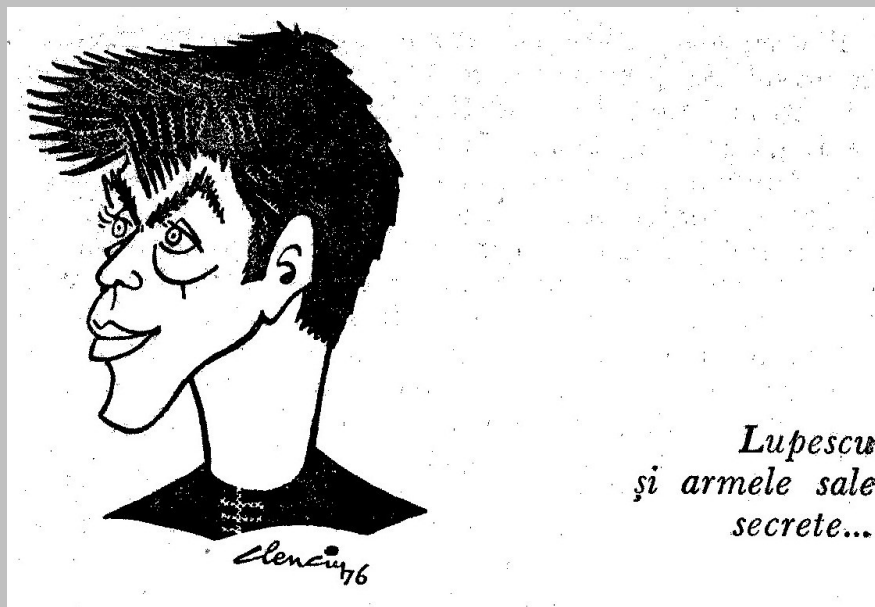
Pentru a-l judeca pe Sătmăreanu, e bine să invităm în arenă un jucător cu nr. 11 pe spate: Zagalo. Vă aduceți aminte? În 1958, Zagalo a creat, pentru prima oară, acțiunea „extremei false”, în turneul final al Campionatului mondial din Suedia. Jucând ca un adevărat mijlocas, pentru a-l împinge în față pe „decarul” de geniu (Pele), Zagalo i-a invitat pe fundașii dreapta adversari să mediteze asupra noilor lor obligații. De atunci au intervenit o serie de modificări structurale. Fundașul dreapta a devenit, prin forța împrejurărilor, latifundiarul

gazonului. Dar această libertate de mișcare până spre zăările porții adverse i-a conferit obligații speciale. Aproape pe neașteptate, fundașul dreapta cu precădere) a început să cumuleze rolul mijlocașului și pe cel al extremei. Din acest cumul s-au născut fundașii de tip Dobias, Carlos Alberto și... Sătmăreanu. (Facchetti, omul de pe stânga, nu se înscrie în excepție, pentru că uriașul Giacinto e doar un mare înaintaș deghizat).

Ce a reprezentat Sătmăreanu?

Pentru cei obișnuiți să raporteze totul la prototipul fundașului „de altădată”, Sătmăreanu este un apărător vulnerabil. În schimb, pentru cei dispuși să înțeleagă rolul fundașului modern, el este purtătorul merituos a 40 de tricouri naționale. Cei din prima categorie își amintesc mai mult de dificultățile lui Sătmăreanu în fața lui Loubet, extremul stânga al Franței, de șovăiala care a permis grecilor să deschidă scorul în 1969, la Atena, pe Karaiskakis, de ezitarea care a înlesnit centrarea lui Paulo Cesar la golul lui Jairzinho (2—0, la Guadalajara). Ceilalți, în schimb, nu vor uita frumoasa cursă-revanșă a lui Sătmăreanu, pe același Karaiskakis, la numai un minut după golul primit (și încheiată prin șutul egalizator al lui Dumitrache). De asemenea, nimeni nu poate uita că acel dribling diavolesc al lui Paulo Cesar a fost „decontat” în finalul partidei cu Brazilia, când irezistibilul demaraj al lui Sătmăreanu s-a încheiat prin golul onoarei, golul lui Dembrowschi.

La ora bilanțului, Sătmăreanu rămâne un fundaș de clasă.

Lupescu și armele sale secrete...

Acest prim-plan cu Lupescu invită la un fundal... Se juca odată meciul Rapid — Dinamo, pe „23 August” (n.r. — august 1971). La un moment dat, dinamovistul Florian Dumitrescu l-a driblat pe feroviarul Pop și a centrat spre poarta rapidistă. Răducanu a cules mingea sub privirile lui Lupescu, care se afla în punctul de var al loviturii de la 11 metri. În imediata apropiere a careului alerga, pentru a fi „pe fază”, arbitrul Aurel Bentu. Această fază reprezintă fundalul prim planului lui Lupescu. Toate numele proprii cuprinse în aceste câteva rânduri (inclusiv cel al arbitrului Bentu) provin de la Flacăra Roșie.

...Internaționalul Lupescu n-a avut și nu are nimic din farmecul unei vedete. Intr-un hol de hotel — indiferent dacă este vorba de „Royal Garden” din Londra sau de „Gran Hotel” din Guadalajara — Lupescu nu atrage atenția reporterilor sau a flash-urilor.

Lupescu nu-și potrivește cravata, nu zâmbește fetelor, nu cumpără lavande fine, nu-și plimbă ochii prin fața vitrinelor cu butoni sau brichete. Singura lui grijă extrafotbalistică la Londra sau la Guadalajara a fost să-i

găsească o jucărie cât mai durabilă lui Ionuț al său. În rest, el a știut întotdeauna că a venit la Londra sau la Guadalajara cu o treabă precisă, cu nimic deosebită de aceea pe care o aveau de împlinit prietenii săi de la Flacăra Roșie.

Și totuși, acestui moderat prin excelență, care n-a vrut să cucerească lumea de iluzii a fotbalului, i-a fost dat să trăiască bucurii sportive pe care „aleșii stadionului” nu le-au putut trăi. Într-un singur an, „Culai” Lupescu, pentru care antrenorii Rapidului pregăteau în grabă o rezervă de tipul tânărului Niță, „a făcut Brazilia”, a fost printre cei mai buni jucători de pe teren la Stuttgart, a jucat 270 de minute (!) la Guadalajara, adică mai mult decât supersoliștii Dumitrache, Răducanu și Dobrin, fiind nelipsit de pe teren în cel mai greu an din istoria echipei naționale a României.

La startul internațional al anului 1971, Lupescu părea să nu mai atragă atenția selecționeților. Revenise Dan. Se ridica Ianul. Creștea Vlad.

„Culai” Lupescu s-a retras fără păreri de rău din prima linie. El n-a avut niciodată ranchiuna omului căruia i se ia tricoul... În seara de 15 septembrie, Lupescu a trăit drama autogolului înscris la Napoli, în cadrul echipei sale, Rapid. Dar, peste numai o săptămână, el și-a luat revanșa pe Stadionul olimpic din Helsinki, înscriind al doilea gol al „tricolorilor”, un gol pe care nu l-a însoțit cu pumnul aruncat spre cer, à la Eusebio sau... Neagu, un gol pe care, pur și simplu, îl datora. În sfârșit, în duminica următoare, la Sibiu „Culai” Lupescu a sprintat ca o extremă și a pus mingea pe capul lui Ene Daniel. Rapid câștiga, astfel, două puncte, prin efortul neobișnuit al obișnuitului Lupescu.

De unde oare această forță la bătrânul taciturn și posac de la cârma apărării feroviare? Cei care îl cunosc mai bine susțin că Lupescu are două arme secrete de o eficacitate deosebită: corectitudinea și răbdarea. Armele secrete ale lui Neculai Lupescu.

Dinu, pentru care fotbalul...

Ce repede trece timpul. Eram la Cardiff, imediat după meciul cu Țara Galilor, în camera de hotel a lui Cornel Dinu. Bandajul de ghips care îi înfășura piciorul nu se uscase încă. În cameră era cald. De afară se auzea ploaia. Cornel pipăia bandajul, cu degetele sale lungi, osoase. Nu vorbea nimeni. Îl priveam în tăcere. Avea ochii tulburi. Încerca să zâmbească. Nu izbutea. În fond, nici nu știu dacă l-am văzut vreodată zâmbind.

- Ce spune doctorul, Cornele?
- Caută să mă liniștească.
- Crezi că Davies te-a lovit intenționat?
- Nu, nu cred.
- Îți pare rău?

— Nu. Mie îmi place jocul dur, englezesc. Și nu am dreptul să mă supăr. Mi-ar părea rău numai dacă ar fi ceva grav. Pentru mine fotbalul nu e un joc. E un mod de a mă exprima ca om. Nu l-am tratat niciodată doar ca pe un joc. Poate pentru că îmi plac asprimile lui. Iată de ce nu înțeleg să umblu cu jumătăți de măsură.

A venit chelnerul. Pe tavă — cina lui Dinu. O friptură, o salată, un pahar de bere. (Toți ceilalți erau la banchet).

Îl urmăresc. Încearcă să taie friptura. Duce furculița la gură. Mestecă. Îndelung. Am impresia că are în gură un chewing-gumm. Apoi mă roagă să-l ajut să pună tava pe noptieră: nu poate mânca. Mă gândesc la vorbele unui antrenor bătrân: „Caii și fotbaliștii de rasă nu pot mânca după cursă!”

Nimeni nu vorbește. Între timp, chelnerul aduce bere pentru oaspeți. Mă uit la Dinu. Într-adevăr, cred că nu l-am văzut zâmbind vreodată. Nici măcar la Guadalajara.

...Vă aduceți aminte Amsterdamul? Dinu, nerefăcut după Cardiff, comenta meciul la televizor. Se simțea că nu zâmbește. Era al 12-lea jucător. Atunci, la Amsterdam, Cornel Dinu n-a vorbit, de fapt. A jucat, alături de ceilalți 11. Acesta a fost secretul frumosului său comentariu.

Și Dinu a revenit pe teren. La Bratislava, la Helsinki, la Trnava, la Copenhaga. Pretutindeni a rămas același: jucătorul grav, care nu zâmbește, și care, poate, tocmai de aceea, nu tremură în fața nimănui, chiar dacă are de înfruntat un stadion întreg... În meciul cu Feyenoord, pe „23 August”, după o repriză furibundă, Dinu a lăsat impresia că e resemnat. Dar nu era resemnarea la mijloc. Cornel era pur și simplu îngrozit la gândul că echipa lui acceptă superioritatea adversarului.

Cornel Dinu, jucătorul pentru care fotbalul n-a fost niciodată doar un joc.

*Mocanu,
cel în afara
sanctiunii*

Mocanu, cel în afara sancțiunii

Erau zilele acelea chinuitoare, ca setea, înainte de Mexic. Erau nopțile acelea albe, ca zăpezile de pe Kilimandjaro. Mihai Mocanu avea vedenii. În fața lui se ridicau „monștrii sacri” cu numărul 7 pe spate: Lee, Bohumil Vesely și, mai ales, Jairzinho... Și a venit, poate, cel mai istovitor minut din întreaga istorie a echipei naționale: minutul premergător jocului cu Anglia, pe stadionul Jalisco. Mihai Mocanu s-a încordat ca un arc, a scos pieptul afară și a început jocul. Un joc aprig, un joc dur, un joc crâncen.

În acel meci cu Anglia, Mihai Mocanu a fost, în primul rând, un fundaș rău. (Mai rău ca oricând). În acel meci cu Anglia, Mihai Mocanu a vrut, poate, peste puterile sale, pentru a-și ajuta echipa. Teoreticienii și esteții i-au reproșat intrările care au secerat firele gazonului, dar Mihai Mocanu n-a mai avut alegere — după zilele de foc și nopțile albe ale Mexicului.

A urmat meciul cu Cehoslovacia. Întreaga masă a presei și-a potrivit binoclul „spre fundașul cel rău”. Spre surprinderea tuturor, însă, Bohumil Vesely a fost anulat ca extremă dreaptă, fără faimoasele alunecări din meciul cu Anglia.

A venit, în sfârșit, partida cu Brazilia. Tribunele trăiau cu anticipație jocul „pisicii” Jairzinho cu „șoarecele” Mocanu. Dar tribuna a așteptat în zadar. Mihai Mocanu a făcut cel mai bun joc al carierei sale de fotbalist împotriva celui mai strălucit jucător al Mundiului 70. Și astfel, în ziua în care echipa României părăsea Guadalajara, vestitul antrenor englez Tommy Doherty spunea pe treptele de la „Gran Hotel”: „Aveți în echipă câțiva băieți foarte rafinați, dar pentru mine jucătorul nr. 1 este Mocanu”.

...Toamnă de noiembrie la Cardiff.

Jucăm cu Țara Galilor. Cronicarii englezi trag un ultim semnal de alarmă. „Echipa României e un adversar puternic și are un fundaș mai rău decât Stiles: Mocanu. Atenție, Hole!”

Îl privim pe Mocanu. Zâmbește: „Vor să mă intimideze!”

Și a venit ora meciului. Plouă torențial pe Ninian Park. Atacă englezii. Durban îl lansează pe Hole. Extremul dreapta sprintează. Mihai Mocanu țâșnește și contraatacă, fără menajamente, prin alunecare. Hole e depozitat. Tribuna găsește totul normal, în ciuda avertismentelor presei. Tribuna știe, uneori, mai bine ce înseamnă *tackle*-ul britanic. Ca și Tommy Doherty, dealtfel.

...Herrera a spus cândva: „N-am sancționat niciodată un jucător pentru că a jucat slab. L-am sancționat, în schimb, întotdeauna pe cel care n-a dat totul”.

Din acest ultim punct de vedere, fundașul petrolist Mihai Mocanu a fost în afara sancțiunii.

*Dumitru
și cele numai
300 de zile*

Dumitru și cele numai 300 de zile

Într-o perioadă în care numărul fotbaliștilor de valoare se restrânge, fenomen mondial în genere, apariția lui Dumitru bulversează orice ritm de creștere.

Dumitru a răsturnat oarecum etapele clasice. N-a apărut în Timișoara lui Dobay sau în Oborul lui Ozon, ci pe tăpșanul comunei Roșu. Pe la 11 ani, Dumitru atacă fotbalul bucureștean, prin porțița strâmtă a „Confecției”. La 13 ani este „filat” de fostul internațional feroviar Mihăilescu și adus la Rapid. Totuși, în anul în care feroviarii câștigă titlul, Dumitru e încă rezerva lui Mitroi în echipa de juniori a Giuleștilor. Urmează însă saltul neverosimil. La 20 de ani, în mai puțin de 300 de zile, Dumitru joacă, rând pe rând, împotriva lui Cubillas, Artime, Gerd Müller, Geaici, Bobby Charlton, Adamec, Pele, Cruyff. La 21 de ani e favoritul tuturor „tricolorilor”, începând cu veteranul Rudy Wetzter și terminând cu Dinu. Dumitru e, probabil, cel mai complet jucător al nostru. Știe, în egală măsură, să „taie” un atac, să-l construiască și să-l concretizeze. În apropierea lui Dumitru, mingea

pare o fetiță gata să-și ceară iertare. În apropierea lui Dumitru, adversarii ezită să atace, iar coechipierii visează.

De unde a învățat Dumitru această tehnică a seducției? Poate de la Bobby Charlton. Poate de la Corso. În fond, antrenorul Gică Cobzuc spunea că Ilie Năstase „a furat” într-o oră serviciul lui Tonny Roche, reverul lui Laver și *topspin*-ul lui Santana.

Dumitru ar putea fi subtil ca Tostao, dur ca Weber, ofensiv ca Gerson, defensiv ca Mullery, rău ca Stiles, elegant ca Rivera. Dar, pentru că iubește prea mult fotbalul, Dumitru a acceptat, cu o admirabilă docilitate, rolul de valet al apărării „tricolore” și feroviare.

În ultimul timp (n.r. — acest profil a apărut în 1971) sau, mai bine zis, de când avem impresia că putem mai mult decât în realitate, Dumitru a ieșit din cușca suflerului și a apărut la rampă. Rezultatul? Fotbalistul Dumitru a început să zburde pe tot terenul, angajând „vârfurile” în stilul lui Gerson sau Rivera. Din păcate, însă, ECHIPA nu este întotdeauna suma prestațiilor jucătorilor săi.

Să păstrăm convingerea că acest fotbalist „născut, nu făcut”, cum spunea Nelu Nunweiler, cel mai mare admirator al său, va ști să îmbrace, la momentul oportun, și livrea de valet pentru a-și servi ECHIPA, așa cum a făcut-o în atâtea și atâtea rânduri.

P.S. Acest deziderat a fost împlinit.

*Nunweiller VI,
„îndrumare și control“*

Nunweiller VI, „îndrumare si control“

Angelo Niculescu a fost întrebat odată în legătură cu o posibilă prezență (sau absență) a lui Radu Nunweiller în echipa națională. Și antrenorul „tricolorilor” a răspuns fără să stea pe gânduri: „Eu, când alcătuiesc echipa națională, iau o coală albă și scriu în mijlocul ei Nunweiller. După aceea, completez celelalte nume”. Auzind acest răspuns fără replică, reporterul a încercat, totuși, o înscrisoare în excepție: „Dar dacă Nunweiller VI este într-o condiție fizică foarte proastă?” La care Angelo a mai dat un răspuns în stilul său atât de personal: „Cu atât mai bine. Asta înseamnă că Nunweiller VI are toate șansele să facă o partidă mare”.

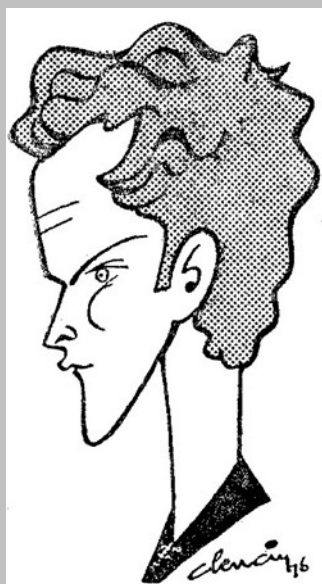
Bineînțeles că e greu să faci un „prim plan Nunweiller VI” la câteva zile după ce numele lui Dobrin a fost scandat pe toate străzile Bucureștiului (n.r. — 1971, meciul cu Cehoslovacia), îmbogățind până și folclorul fotbalistic cu un catren coral născut spontan și auzit pe Bulevardul Muncii, imediat după joc: „Ce ne facem, oameni buni/ cu acest Dobrin/ care-as-cunde mingea/ de n-o mai găsim?”

Această dificultate e însă doar aparentă. În echipa națională, Radu Nunweiller a fost un element de echilibru. Mulți l-au contestat. Dar asta nu l-a împiedicat pe Helenio Herrera să-l plaseze în echipa nr. 2 a „Mundialului”. Mulți îi reproșează pasele laterale, de tatonare. Dar asta nu ne împiedică să ne aducem aminte că celebrul gol Neagu, de la Guadalajara, la fel ca și nu mai puțin celebrul penalty asupra lui Neagu, în același meci, au fost opera a două pase perpendiculare pe care Radu Nunweiller le-a desenat cu măiestria unui Corso, tot așa cum a făcut-o și cu Cehoslovacia (1971), la primul gol, când l-a lansat pe Dobrin.

În meciul cu Cehoslovacia, Nunweiller VI a avut una din zilele sale bune. El a făcut, de fapt, ordine în echipa noastră. El a depus, dacă vreți, o „muncă de îndrumare și control”, cu verva și chiar frenezia de care e capabil în perioadele sale de euforie dinamică.

Cu puține zile înaintea jocului cu Cehoslovacia, aproape întreaga presă sportivă românească a văzut în Nunweiller VI un inapt pentru derbyul grupei. Dar Radu a răspuns tuturor cronicarilor, fiind unul dintre cei mai buni jucători de pe teren.

După meci, în vestiar, semnatarul acestor rânduri s-a simțit obligat să strângă mâna lui Radu, întrebându-l oarecum jenat: „Cum îți explici jocul foarte bun de astăzi, Radule?” Și Radu a răspuns sfios, ca întotdeauna: „Am jucat bine de frică. M-ar fi linșat mulțimea. Și-ar fi avut dreptul să o facă.”

*Dembrowschi,
asfaltul
și gazonul*

Dembrowschi, asfaltul și gazonul

Dacă-l zărești pe stradă, pare mai curând un tânăr timid de la cine știe ce școală de catiheți din „Amintirile” Moldovei.

Dembrowschi, pietonul, nu are nimic din dezinvoltura fizică a fotbalistului internațional cu nod-lavarieră, pantofi-buldog și brățară antireumatică. Dembrowschi e mai curând un pieton care nu atrage privirile. Dar în clipa în care acest trecător timid schimbă asfaltul cu gazonul, totul se transformă ca prin farmec.

...A jucat fotbal la Sighetu Marmăției. Apoi, a făcut câțiva pași la Roman. Faptul cel mai interesant în biografia sportivă al lui Dembrowschi pare a fi legat de cele două mari transferuri ale sale. Emerich Dembrowschi a fost transferat la Dinamo Bacău de către Constantin Tească, împotriva rezistenței multor sceptici. Al doilea transfer al lui „Dembo”, la fel de senzațional, a fost realizat de Angelo Niculescu, pentru echipa națională, împotriva unei rezistențe și mai mari din partea foarte multor sceptici.

De ce ne oprim asupra acestor transferuri operate de doi antrenori cu concepții și temperamente diametral opuse? Deoarece ele demonstrează că Dembrovski este *fotbalistul prin excelență*, pe deasupra teoriilor. El este jucătorul pe care un antrenor și-l dorește înaintea *vedetei prin excelență*.

Numele lui Dembrovski se leagă de întreaga campanie care s-a încheiat la Guadalajara. Iar marea lui forță rezidă în norma internațională de efort pe care și-a impus-o întotdeauna și care nu l-a împiedicat pe acest campion al „victoriei la puncte” să găsească și resursele necesare k.o.-ului spectaculos, așa cum s-a întâmplat la Belgrad (1—1, prin Dembrovski), în meciul cu Grecia (1—1 prin același Dembrovski), în partida cu Brazilia (2—3, tot Dembrovski), la Novi Sad (1—0, din nou Dembrovski).

După accidentul de automobil căruia sfiosul Dembrovski i-a căzut victimă pentru a cruța viața unei pisici, a urmat o perioadă de penumbră firească. Dar admirabilul „Dembo”, care a izbutit să-i seducă în Mexic, prin virtuozitate tehnică și generozitate tactică, pe cronicarii tuturor limbilor pământului, înaintea unor vedete de tip Dumitrache, revine cu pas sigur spre jucătorul care a fost. Recent, înaintea unui meci cu Rapid, Dembrovski a stat în pat, după patru zile de gripă, până la orele 11. Mai erau, deci, doar câteva ore până la începerea jocului. Dembrovski și-a luat febra: 39 de grade. S-a ridicat din pat și a spus antrenorilor: „Mă simt destul de bine. Aș vrea să joc”. Și Dembrovski a fost cel mai bun fotbalist de pe teren. „Dembo”, fotbalistul prin excelență.

*Dobrin
și „soarta unui meci”*

Dobrin și „soarta unui meci”

Iată una dintre cele mai paradoxale figuri ale fotbalului românesc. Cei mai mulți dintre antrenorii noștri ar prefera să nu-l aibă în echipă, și asta nu numai din dorința de a evita un conflict devenit aproape inevitabil. Pe de altă parte, la Pitești, după o frumoasă cursă Jercan și un fulgerător voleu Radu, întregul stadion, în picioare, scandează invariabil „Do-brin, Do-brin!”

Unde se sfârșește scepticismul, unde începe idolatria?

Există, probabil, o singură explicație.

Marele public vede pe teren, în persoana lui Dobrin, un adevărat senior al fotbalului. Și nu greșește prea mult privindu-l astfel. Dobrin nu are nimic din rigiditatea atât de caracteristică fotbalistului fără talent. Dobrin are o nonșalanță care farmecă. Dacă vreți, el este un crai de Curtea Veche care se decide să coboare de pe un ring de rock, pentru a aduce în memorie valsul, fracul și crinolina.

Dobrin nu e în pas cu moda fotbalului. Aș putea spune că, din orgoliu, el înfruntă cu malițiozitate moda. Acest crai descins pe un ring de rock este și un gentleman al gazonului. El nu știe (sau nu înțelege) să lovească. El nu știe să-și frângă „linia” printr-un efort inestetic. El nu știe

să arunce o minge în tribune. El nu acceptă, din pudoare, gândul că spectatorii l-ar vedea schimonosit de durere, cu glezna între mâini. El nu știe să mimeze o durere inexistentă, pentru simplul fapt că orice întrerupere de joc — cu sau fără participarea lui — îl plictisește. În sfârșit, oricât s-ar părea de ciudat, Dobrin nu cultivă zeflemeaua pe teren. Tot ceea ce face e un șir de epigrame de salon, în care replica vulgară este exclusă.

Dobrin a avut o carieră la fel de paradoxală, în care momentul Guadalajara recheamă în amintire momentul Ludwigshafen sau meciul cu Portugalia.

Acest tânăr de 24 de ani joacă — aproape neverosimil — de vreo 10 ani la F. C. Argeș. (Între timp s-au mai adăugat cinci.) Nu l-a tentat Bucureștiul și nici nu-l tentează, pentru că nu duce dorul clubului mare, în care ar fi obligat să facă concesii de stil.

Se spune că, în afara terenului, Dobrin seamănă foarte puțin cu cel de pe gazon, el devenind opusul „prințului cu mingea”. E foarte posibil. Dobrin fără minge încetează să mai existe. Toate marile conflicte pe care le-a declanșat s-au produs fără minge. Antrenorul care i-ar permite să mângâie mingea ușor, cu piciorul, în vestiar, în timpul ședinței de pregătire tactică, la care Dobrin tot nu participă decât cu o privire absentă, ar face din el copilul cel mai docil.

Dobrin e din nou în lot (n.r. — acest profil a fost scris cu puțin timp înainte de meciul cu Cehoslovacia, în 1971, 2—1 la București). Se spune că va juca în meciul cu Cehoslovacia. S-a acceptat, se pare, ideea că Dobrin este capabil să forțeze soarta unui meci prin nesfârșitul său debit de originalitate.

P.S. Meciul cu Cehoslovacia a fost cel mai frumos din cariera lui Dobrin.

*Dumitrache
și ștacheta Cruyff...*

Dumitrache și ștacheta Cruyff...

București, 28 noiembrie 1968. A trecut o oră de joc în meciul România — Elveția. „Cantonierii” rezistă. „Tricolorii” nu pot uita acel 0—3 de la Lisabona... În aceste momente grele, un jucător se înalță în careul helvet, aruncat parcă de un *fiberglass*, și Dumitrache deschide scorul. Meciul cu Elveția este jucat.

Londra, 15 ianuarie 1969. Anglia — România. Mai sunt 15 minute. Ai noștri atacă. Pe Wembley! Domide trage formidabil. Penalty! Duc palmele la ochi. Mă uit printre degete. Se decide, parcă, Boc. Ba nu! Lucescu, tânărul căpitan îi barează drumul. Dumitrache se îndreaptă spre mingea. În fața lui se află Banks, despre care cineva spunea că e mai tare decât stânca de la Dover. Și totuși, Dumitrache îl „trimite” în dreapta, șutând elegant, în stânga. Jucătorii noștri refuză să creadă că mai sunt doar 15 minute și că România a egalat pe Wembley...

Atena, 16 aprilie 1969. Grecia — România. Min. 51; Sideris a deschis scorul. Min. 54.: a egalat Dumitrache,

cu stângul, din voley. Min. 60: Grecia conduce cu 2—1. A marcat Dedes. Min. 66: a egalat Dumitrache, cu stângul, din voley.

București, 12 octombrie 1969. România — Portugalia. Min. 30: Dumitrache pornește în slalom. Trece de Jose Maria. Trece de Humberto. Trecu de Batista. Careul portughez pare o piață mitraliată din avion. Pas la Dobrin! Gol!! Meciul cu Portugalia e jucat!

Guadalajara, 2 iunie 1970. Anglia — România. Min. 21: Dumitrache face rost de o minge la centru, atacă, vede careul englez suprapopulat, pornește spre dreapta, conduce mingea cu mare artă. E atacat de Cooper. O fentă. Cooper a căzut în stânga. Întregul stadion sare în picioare. Apare, ca din pământ, Bobby Moore. Încă o fentă. Bobby Moore se dezechilibrează. Urale. Ambii fundași englezi se ridică furioși, încercând să bareze drumul îndrăznețului, dar Dumitrache găsește soluția cel mai puțin așteptată, dând buzna printre ei. Stadionul jubilează. Dumitrache a scăpat spre careu, dar, în ultima clipă, Bobby Moore îl faultează.

Guadalajara, 6 iunie 1970. România — Cehoslovacia. Min. 77: penalty! Se pregătește Dumitrache. De aici, de sus, din tribună, pare mic și neputincios. Îl revăd pe micul Dumitrache, adus, de la șină, de pe Viilor, în Parcul Dinamo. Acolo, pe gazon, se repetă, într-un fel, momentul Wembley. Și acum, ca și atunci, mai e un sfert de oră. Acum, ca și atunci, de acest penalty depinde aproape totul. Dumitrache se retrage câțiva pași. Nu-și dezlipște privirile de Vencel. Am impresia că vrea să-l hipnotizeze. Cu sau fără hipnoză, acest duel e aproape întotdeauna hotărâtor. Dumitrache e la start. Pornește. Îi simt mișcărilor dezaxate, care ar putea scoate din fire orice portar din lume. Șut! Mingea izbește plasa în colțul stâng. 2—1.

Guadalajara, 10 iunie 1970. Brazilia — România. E 2 —O pentru... Pele. Suntem în min. 34. Dinu, care a scăpat între timp de presiunea braziliană, trimite o minge spre Dumitrache. Brazilienii ezită. Dumitrache își aruncă „cârligul". Brito și Fontana sunt pironiți. „Mopsul" împinge mingea în colțul stâng. Gol! Stadionul Jalisco izbucnește în aplauze.

Acestea sunt faptele adevărate din care s-a născut legenda Dumitrache. A urmat mitul. Mitul Dumitrache. Un mit pe care l-am creat noi, suporterii. Și, dacă vrei, cronicarii. Și fenomenul mi se pare firesc. În epoca televiziunii, când Cruyff aleargă la câțiva centimetri de ceașca cu cafea a telespectatorului, aveam și noi nevoie de un erou asemănător. Și astfel, aproape în unanimitate, i-am atribuit lui Dumitrache acest rol.

Dumitrache nu este un Cruyff. Noi l-am convins că ar putea fi... Dar pentru că Dumitrache a întârziat să sară peste ștacheta Cruyff, am început să aruncăm cu pietre în statuia pe care tot noi i-am înălțat-o...

*Lucescu,
cel care rămîne...*

Lucescu, cel care rămâne...

Mircea Lucescu a fost învestit recent, în cotidianul „Sportul”, cu titlul de „jucător al săptămânii”. Eu mi-aș permite, însă, să-l consider jucătorul nr. 1 al perioadei 1968—1972.

Lucescu reprezintă, poate mai mult decât orice alt fotbalist român din ultima vreme, trecerea de la superficialitatea levantină la rigoarea modernă a acestui sport care este obligat să se autodepășească, pentru a ține pasul uimitoarei sale proliferații.

Pentru foarte mulți iubitori ai fotbalului, în leagănul viitorului internațional Lucescu muzele n-au pus nici aur, nici smirnă, nici tămâie. Pentru foarte mulți iubitori ai fotbalului, Mircea Lucescu este doar omul de echipă în care au strălucit un Pîrcălab, un Dobrin sau un Dumitrache.

Și totuși, în timp ce favoriții muzelor trec, Mircea Lucescu rămâne.

Departe de mine gândul că Lucescu este doar produsul propriei sale moderații și al abnegației în joc. Lucescu a făcut un meci mare pe Wembley. A fost comparat cu Gento la Lausanne. A cucerit titlul onorific de cel mai bun jucător al Maracanei (februarie 1970), în duel direct cu stelele de la Flamengo, Independiente și Vasco da Gama, pentru a primi cu acel prilej invitația de a juca „100 de zile în reprezentație”, la Fluminense. În sfârșit, Lucescu a câștigat, în fața ochilor noștri, în finala Cupei 1971, duelul direct cu succesorul aleșilor pomeniți ai gazonului, Iordănescu, într-una din zilele faste ale stelistului. Pe deasupra acestor victorii strălucitoare, cu care nu prea mulți jucători se pot lăuda, Mircea Lucescu a obținut victorii de fond mult mai mari. El s-a învins pe sine atunci când a stat, timp de doi ani, în umbra lui Pîrcălab la Dinamo. El s-a învins pe sine atunci când s-a autoretrogradat în divizia B, pentru a forța porțile „naționalei”, într-o zi de toamnă a anului 1966.

Lucescu n-a fost... Lucescu la Guadalajara. A vrut mai mult — dovadă marea lui campanie braziliană 1970 — și a trebuit să admită, în cele din urmă, că mai binele e dușmanul binelui. Dar el s-a învins încă o dată pe sine când a rezistat cu eleganță ironiilor care explicau prezența lui în echipa națională prin cunoștințele sale de limba engleză. El s-a învins, în sfârșit, pe sine, când a rezistat, cu aceeași eleganță, zeflemelii la adresa faptului că pe noptiera sa de fotbalist se afla ediția bilingvă a unui poet francez.

Antrenorul arădean Dumitrescu III, cândva extrem stângă al echipei naționale, spunea recent: „Mie, personal, nu-mi place stilul de joc al lui Lucescu. Și totuși, îl consider al doilea jucător al țării”. Această observație subtilă completează, dealtfel, ideea că Lucescu este mai mult decât un fotbalist de valoare. El reprezintă, în primul rând, o atitudine. O atitudine fără de care, poate, fotbalul nostru n-ar fi rezistat asprelor confruntări din ultimii ani.

*

Și-acum, să ne îndreptăm privirile spre banca rezervelor, pe care se află cei patru jucători care — bineînțeles — n-au fost doar rezerve.

*Deleanu
și „toamna de aur“*

Deleanu și „toamna de aur“

Duminica trecută (n.r.—6 februarie 1972) în timpul meciului dintre „tricolori” și F. C. Argeș, jucat la Pitești, am înregistrat, printre altele, un moment interesant. La un fault argeșean în fața careului propriu, arbitrul a dictat lovitură liberă. Spre minge s-au îndreptat Dobrin, Dumitru și Dinu. Cine va trage? În timp ce cei trei D își disputau mingea, în fața zidului și-a făcut apariția un al patrulea D, Deleanu, și astfel disputa s-a încheiat: cei trei s-au retras fără vreo rezistență, deoarece venise... maestrul. (Peste câteva secunde, mingea șutată de Deleanu izbea bara transversală). Această întâmplare recentă ne reamintește că Deleanu a înscris (în jocuri oficiale) nu mai puțin de 8 goluri din lovituri libere de la 18—20 metri. Aceste goluri îi confirmă, de fapt, calitățile de tehnician, într-o perioadă în care mulți dintre fundașii noștri mizează în special pe forță.

Augustin Deleanu are o biografie interesantă. Fundașul dinamovist a început prin a fi — sunt 12 ani de atunci — înaintaș pitic la... Steaua. Din păcate, Deleanu n-a reușit să inspire prea multă încredere, chiar când a ajuns mijlocas-junior. Vocea singurului său susținător, Romeo Catană, s-a auzit în pustiu. Așa se face că Deleanu ia

drumul Moldovei. Acolo, la Politehnica, el are șansa să-l găsească pe Constantin Teașcă într-un moment de inspirație și devine astfel unul din primii noștri fundași ofensivi, în care se îmbină finețea tehnică a fostului înaintaș-pitic, rezistența athletică a fostului mijlocaș-junior și cerbicia seniorului refuzat de Capitală.

Biografia lui Deleanu continuă, firește, în echipa națională. El „prinde” tumultuosul an 1969, care începe pe Wembley și se încheie în anticamera Mondialului. Apoi însă, pe neașteptate, vine declinul. Fostul as al Politehnicii devine un fundaș de rând la Dinamo, transformându-se într-un fel de starter al extremelor dreapta adverse.

Cum a fost posibil acest declin, care, din fericire, s-a dovedit a fi, până la urmă, doar o eclipsă? Augustin Deleanu dă un răspuns care probează multă maturitate: „Mi-ar fi foarte comod să explic totul prin dificultățile de adaptare. Mi se pare mult mai onest să admit că eclipsa mi se datorează mie”.

În meciurile „toamnei de aur”, împotriva Cehoslovaciei și Țării Galilor, Augustin Deleanu a făcut cele mai bune jocuri din cariera sa.

Neagu,
„mânzul fără hățuri“

Neagu, „mânzul fără hățuri“

Guadalajara, 6 iunie 1970. Pauza meciului Cehoslovacia — România. Suntem conduși cu 1—0. La masa presei, gânduri negre. Jucăm de 135 de minute în acest Mondial și golul nu vine. Ce mult e de când atacul nostru n-a mai înscris un gol! Nici un gol cu Anglia, acum 4 zile. Nici un gol cu Iugoslavia, acasă, înainte de plecare. Nici un gol la Reims, cu Franța. Ultimul se pierde în negura timpurilor, la Stuttgart. Din plonjonul lui Neagu.

...Se apropie miezul nopții. Pe Avenida de Las Torres e liniște. Recitesc, în carnetul de însemnări, povestea primului gol românesc în Mexicul Mondialului.

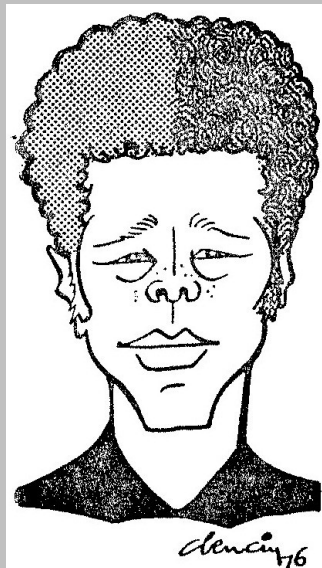
...Radu Nunweiller trimite o pasă în adâncime. Cui? Lui Neagu. Giuleșteanul, ușor surprins, preia totuși în mare viteză și pornește pe culoarul deschis de Petras, în meciul cu Brazilia. Neagu forțează, pătrunde în careu, între Dobias și Migas. Acum e la 10 metri de poartă! La 8! Îl mai are în față doar pe Horvath, căpitanul echipei cehoslovace. O fentă spre stânga! Horvath cade în cursă. Neagu răsuțește mingea spre interior, ca să nu intre în unghiul scurt al porții. Horvath revine. Dar Neagu strecoară mingea printre picioarele „căpitanului de la Marsilia”. Acum e singur! Vencel se cabrează. Neagu e în

colțul careului mic. Trei fundași cehoslovaci sunt pe urmele lui. Totul depinde de o fracțiune de secundă. E un moment formidabil, când răsuflarea tăiată încetează să fie doar o figură de stil. Și astfel Neagu, în cea mai frumoasă acțiune a carierei sale de fotbalist, prelungește până la maximum impresia că va trage puternic la poartă, pentru a-l fixa pe Vencel. În clipa următoare, același Neagu care a ratat faimosul penalty din min. 90 al finalei de cupă cu Dinamo înscrie cel mai prețios gol din istoria fotbalului românesc.

Alexandru Neagu. Unul dintre cei mai persiflați atacanți din fotbalul nostru. Un persiflaj pornit dintr-un calcul oarecum superficial, care stabilește un raport mecanic între numărul tentativelor și cel al golurilor. E adevărat, Neagu greșește mult. Dar e firesc. El este, poate, cel mai avansat vârf din fotbalul nostru. El a rămas în prima linie, în acea linie de foc pe care a părăsit-o și Dumitrache. Neagu continuă bătălia. O bătălie grea. O bătălie pe care tribuna a arbitrat-o deseori cu prea multă asprime.

Neagu a urcat la rampă cu concursul ingenuității creator de vârfuri care a fost Dumitriu II. Odată cu retragerea marelui său sufler, Neagu a redevenit „mânzul fără hățuri” din anii adolescenței. După „Nichi”, mulți au încercat înlănțuirea murgului. Dar ea n-a reușit... Și asta nu din vina murgului. Nenumăratele formule feroviare, cu Angelescu, Marin Stelian, Daniel Ene etc, etc. n-au reușit să afle cadența specială a lui... Cappellini. În ciuda acestui handicap, Neagu continuă să se bată în prima linie. De cele mai multe ori singur.

Neagu l-a pierdut pe Nichi Dumitriu. Pe de altă parte, el a beneficiat foarte rar de pasa lui Dobrin, în echipa națională. Și astfel, Neagu continuă să aștepte apariția vizitiului care să-i pună în valoare calitățile, sintetizate într-o după-amiază de foc, ps Jalisco, prin golul-fentă, în duel cu Horvath, și prin golul-șoc, în duelul cu Zlocha, din care s-au născut penaltyul transformat de Dumitrescu și, poate, amintirea Guadalajarei.

*Domide
sau dreptul
de a greși...*

Domide sau dreptul de a greși...

L-am rugat pe Flavius Domide să-mi spună care ar fi cea mai frumoasă realizare a sa în fotbal. M-aș fi așteptat să răspundă:

1. Acel gol cu capul în partida cu Elveția, în 1968.
2. Sau jocul de pe Wembley.
3. Sau cele două tricouri de campion, cu U.T.A.
4. Sau călătoria în Mexicul Mondialului.
5. Sau eliminarea Feyenoordului...

Domide a făcut însă abstracție de toate aceste variante posibile și a răspuns cu vorba lui domoală: „Cea mai frumoasă realizare a mea în fotbal e că joc la U.T.A. de 13 ani” (n.r. — între timp s-au împlinit 17).

Această replică explică oarecum condiția de fotbalist a arădeanului... Domide e un jucător tehnic. Antrenorul Braun-Bogdan spunea cândva: „Există la noi fotbaliști de prima divizie care nu simt diferența între o minge de 300 g și una de 400 g. În schimb „cântarul” de pe ristolul lui Flavius înregistrează chiar și o diferență de 3 sau 4 g”.

Domide e un atlet frumos. Domide e un tactician generos. E și un mare colecționar de „nouari”, după aproape fiecare etapă.

Și totuși, Domide a fost un oaspete destul de rar în echipa națională. De ce? Principala obiecție a fost neintegrarea în „tempo”-ul „tricolorilor” și, dacă vreți, neracordarea la sistem. Obiecțiile sunt, poate, întemeiate. Domide se integrează greu, pentru că aparține unui sistem precis, sistemului U.T.A. Nu întâmplător toți candidații arădeni la tricoul naționalei n-au reușit asimilarea!

Flavius Domide, fiind un fotbalist matur, înțelege foarte bine această situație. El ar fi putut face, poate, un efort de adaptare, dar preferă să joace „à la U.T.A.”, adică în sistemul dezinvolturii riguroase sau al rigorii dezinvolve — dacă permiteți jocul. La U.T.A., Domide are dreptul să greșescă, iar acest drept a făcut din el jucătorul nr. 1 al arădenilor.

Cum vor evolua lucrurile? Probabil că Domide va reentra în echipa națională dacă va dobândi dreptul de a greși. Când se va întâmpla asta? Atunci când ne vom însuși, în sfârșit, filozofia dreptului de a pierde frumos. Până atunci, Flavius Domide va continua să fie doar elegantul conducător de joc al unei echipe cu un sistem filozofic care se exprimă prin cuvintele: „Jucătorul este măsura tuturor lucrurilor”. Până atunci, Flavius Domide va continua să joace fotbal și cu copiii de pe strada sa, vrând să ne demonstreze, parcă (și pe această cale), că nu e dispus să renunțe la bucuriile naturale ale fotbalului.

*Adamache
și contul său general...*

Adamache și contul său general...

Se spune, în general, că portarul de fotbal e de neconceput fără un grăunte de nebunie. Și se mai spune că tocmai din acest grăunte de nebunie cresc legendele care luminează fruntea unui Zamora, David, Homici, Voinescu, Răducanu. Există însă și o altă categorie de portari, cărora le lipsește acest seducător grăunte de nebunie. Și tocmai din această a doua categorie face parte portarul brașovean Adamache, succesor — într-un fel — al lui Pavlovici, Sadowski, Toma.

Care ar fi deosebirea între aceste două categorii de portari? Primii sunt favoriții tribunelor, care par dispuse oricând să uite golul parabil, amintindu-și doar de marile goluri salvate. Ceilalți sunt favoriții antrenorilor, care cer portarului să apere, în primul rând, ceea ce poate fi apărat.

Adamache, e probabil, unul dintre cei mai tehnici portari ai noștri. Dar Adamache are un defect: e mult prea sobru. Și tribuna noastră, care e mult mai colorată decât cea englezească, de pildă, nu e dispusă să-și facă un idol dintr-un portar care a preluat câte ceva din stilul auster al lui Banks.

Adamache a fost, totuși, un foarte bun portar. Adamache a fost maestrul incontestabil al frecventului 0—0 al „stegarilor”, care a reprezentat un moment de consolidare în viața echipei. Adamache a apărat extraordinar în turneul israelo-australian al olimpicilor (1970), fiind omul care a alungat de cel puțin patru ori spectrul înfrângerii. Adamache are, în sfârșit, un cont general care depășește activul tuturor portarilor din ultimii ani.

Din păcate, acest portar de clasă a primit un gol istoric la Guadalajara, în meciul contra Angliei: golul lui Hurst. De atunci, sobrului Adamache nu i s-a putut ierta acel gol. E oare cu puțință?

Dacă stăm să ne gândim bine, această asprime a publicului nostru e, poate, cel mai mare compliment adresat portarului Adamache. Lui Răducanu i s-au iertat multe, în numele celebrului blocaj din min. 4 al meciului de la Lausanne. I s-a iertat faultul gratuit din meciul cu Portugalia. I s-a iertat Copenhaga, trecându-se totul asupra lui Boc. I s-a iertat și rendez-vous-ul cu Ceapkovici. I s-a iertat totul, în numele seducătorului său grăunte de nebunie. Lui Adamache nu i se va ierta niciodată — spre cinstea lui — golul lui Hurst, despre care nimeni nu va putea susține vreodată că a fost un gol parabil.

Să dăm cezarilor...

Și-acum, după ce a vorbit (atât de mult) cronicarul, vă propun, stimați cititori, să ascultăm ce spun eroii stadionului. Vom face o scurtă incursiune în trecut, pentru a sta de vorbă cuășii arenei. Pentru început...

RUDDY WETZER și strămoșul testului Cooper...

„...Știți ce-i reproșez eu fotbalului nostru? Faptul că deși a avut talente mai mari decât la Ujpest sau Beogradski n-a avut, în general, inițiativă. W.M.-ul a fost creat în 1925, 1926. Noi l-am adoptat abia în 1938. Sistemul cu patru fundași a apărut în 1958. Noi am întârziat cu vreo 5—6 ani, dacă nu cu mai mult. Când, în Europa, betonul a început să moară, cedând loc unei idei mai puțin rigide, noi abia îl introduceam. Din fericire, a venit televiziunea și astfel ideile au început să sosească nu numai prin mijlocirea teoreticienilor care au împânzit orizontul... Se vorbește mult despre testul Cooper. Eu am fost dat afară, ca antrenor, de la Dinamo Brașov, chiar pentru testul Cooper, care pe atunci se numea proba de 3 000 m G.M.A. Într-o zi de marți — notați, marți! — am cerut jucătorilor mei să treacă proba G.M.A. și au trecut-o. Duminica următoare am pierdut un meci în deplasare. S-a tras, bineînțeles, concluzia că înfrângerea se datorează probei G.M.A. Cineva trebuia să fie vinovat. Și a fost vinovat, ca întotdeauna, antrenorul.

Antrenorul... antrenorul. Ce meserie delicată! Vorbeam de inițiativa care nu există. Cred, totuși, că ea a existat odată. La C.C.A., când s-a făcut echipa cea mare. Acolo, la C.C.A., jucătorii au inventat un sistem. Ronnay, antrenorul, l-a studiat privind. Și-apoi l-a adoptat. Totul a

pornit de la jucători, așa cum e normal să fie întotdeauna, și s-a întors la jucători, prin efortul de gândire al antrenorului. Cu Angelo Niculescu s-a întâmplat la fel. Mulți spun că el a fost beneficiarul unui nucleu care s-a închegat singur. Eroare! Angelo a privit, a surprins și a făcut o sinteză. Nu am nici o stimă pentru antrenorul care are trufia de a inventa un sistem pentru jucătorii săi, în afara jucătorilor..."

VASILE DEHELEANU: „Antrenorul, o barcă în voia valurilor”

„Constat în ultima vreme că fotbaliștii noștri frunțași manifestă în joc un fel de resemnare, care se concretizează în primul rând prin absența (ca și totală) a jocului fără minge. Cei așa-zisi talentați abuzează de floricele, vrând să uimească cu orice preț. Acest mod de a gândi fotbalul este tare înapoiat. Încă de pe vremea Ripensiei, când vedeam pe cineva că încearcă să facă floricele, spuneam: «Ăsta e de la țară». Un jucător care abuzează de floricele și de dantelării este, pentru mine, ca o actriță răsuflată care se fardează violent, ca să mai salveze ceva. După mine, principalul efort trebuie îndreptat spre simplificare și modestie. Un jucător de fotbal, indiferent de valoarea lui, trebuie să știe că este a 11-a parte din echipă...

...Una din problemele capitale ale fotbalului nostru este aceea a conducătorilor de club. Cei mai mulți dintre ei sunt simpli diletanți, care trag concluzii în doi timpi și trei mișcări. La acest capitol este nevoie de o muncă uriașă, pentru că mulți dintre conducătorii echipelor de fotbal sunt lipsiți de cele mai elementare calități posibile, adică nu știu să se comporte la câștig și la pierdere. Această carență are influențe decisive asupra muncii antrenorilor și jucătorilor. Dealtfel, tot ca urmare a acestei superficialități, am ajuns să spun, la 63 de ani, că pe cât am fost de iubit ca jucător, pe atât de mult am fost hulit ca antrenor. La noi, și poate nu numai la noi, antrenorul este o barcă în voia valurilor, căreia i se iau vâslele din mână și i se reproșează apoi că nu trage destul.

...Vă rog să-mi permiteți să le cer spectatorilor noștri, în calitate de fost fotbalist, să ajute echipa națională nu numai la bine. Am impresia că echipa noastră națională se teme puțin când joacă acasă. Dragi prieteni din tribune, știu că uneori aveți dreptul să fiți nemulțumiți. Dar nu-i apostrofați pe jucători. Procedând astfel, le turnați plumb în picioare. V-o spune un fost internațional, care și-a dat întotdeauna sufletul pe teren."

ȘTEFAN DOBAY: „Viața s-a schimbat, ritmul e altul"

„...Există, într-adevăr, o îndepărtare a copiilor de fotbal. Viața s-a schimbat, ritmul e altul. Cine mai visează astăzi să ajungă un mare fotbalist? Dacă suntem sinceri, ne dăm seama că și visurile s-au schimbat. Iată, de pildă, într-o seară, la televizor, am văzut un reporter străduindu-se să convingă un grup de tineri că meseria de electrician sau de strungar este uneori mai frumoasă decât una în care ai nevoie de o diplomă foarte simandicoasă. Iar tinerii zâmbeau, fără să fie prea convinși de această realitate obiectivă. Vă asigur, că, dacă am face o mică anchetă în rândul copiilor dintr-o clasă, am ajunge la concluzia că fotbalul e un lucru la care ei nici nu se gândesc. Și asta în primul rând pentru că fotbalul presupune un efort extraordinar, paralel cu meseria, un efort în care trebuie să înfrunți nenumărate obstacole...

...Se vorbește în ultima vreme despre înființarea unor licee-internat pentru fotbal. Împotriva majorității părerilor, eu cred că — la noi — copiii nu se pot lipsi de educația părintească, adică de educația de bază. Din această educație se nasc resurse de voință și de dragoste mai mare decât cele pe care ți le-ar oferi timpul bine organizat. Rămân la părerea că fotbalul trebuie să fie expresia vieții...

...Se vorbește, într-adevăr, despre valoarea diferită a generațiilor noastre de fotbaliști și se amintește mereu că echipa națională 1968—1972 a obținut cele mai bune rezultate. Pentru mine totul e clar. Fotbalul de astăzi este mai bine organizat (cel puțin la nivelul naționalei). De aici

și unele rezultate mai bune. Fotbalul de pe vremea mea avea o conducere pur amatoare... Cât privește valoarea intrinsecă, sunt convins că fotbaliștii vremii mele au fost, per total, de o valoare mai bună. Gândiți-vă că pentru postul de inter stânga candidau concomitent Bodola, Schwartz și Petea Vîlcov. Astăzi, antrenorii echipelor naționale se chinuiesc ani în șir ca să găsească un al doilea fundaș dreapta sau o singură extremă stânga fără să reușească. Iar această situație e valabilă nu numai pentru posturile amintite...

...Să joci în echipa națională este un dar în plus. Acesta este și motivul pentru care unii jucători de valoare nu reușesc să joace în echipa națională. Dacă ar fi după mine, în timpul intonării imnului aș pune urechea în dreptul inimii fiecărui jucător. Și aș face selecția după bătăile inimii. Te rog să mă crezi, nu există selecționer mai bun."

MIRCEA DAVID: „Cantonamentul ucide prospețimea"

„Sunt în admirația actualei generații de fotbaliști. Ea a reușit să provoace un interes extraordinar în rândurile publicului. Pe vremea mea, interesul era mult mai restrâns, deși valorile nu lipseau. Admir în continuare echipa națională a ultimilor ani, care, jucând cu adversari de cel mai înalt nivel, a reușit să ne creeze iluzia că putem mult mai mult decât putem de fapt. Această perioadă de creștere a entuziasmului pentru fotbal este un bun câștigat. Dar, din acest moment, lucrurile trebuie să se schimbe. Dat fiind că fotbalul a făcut să crească entuziasmul, acum e nevoie de cu totul altceva, pentru că fotbalul nu poate să se dezvolte doar pe baza entuziasmului. Nivelul de exigență pe care entuziasmul l-a creat cere acum modificări de fond, deoarece — în caz contrar — entuziasmul va accentua automat coborârea bruscă a parametrilor.

...Fotbalistul nostru a pierdut pofta de a juca, dar nu este numai el de vină. Și asta în primul rând pentru că nu se ține seama de legile vieții. De ce îl încurajezi pe

tânărul fotbalist X să se însoare, când știi foarte bine că ai să-l ții în cantonament o jumătate de an, timp în care o să fie musafir în casa lui? Cantonamentul ucide prospețimea, pentru că invită la monotonie. De ce trebuie să fiu eu obligat să mă duc la cinematograful cu grupul, la ora 4, dacă vreau să dorm la acea oră? De ce trebuie să mă duc să mănânc și mușchiul în sânge prescris de doctorul Y, când nevastă-mea știe să-mi facă o ciorbă de perișoare sau o varză cu carne pe care știința fotbalistică o repudiază în baza nu știu cărei legi inventate numai și numai pentru pierderea poftei de joc? Lasă-mă, domnule, să trăiesc cum vreau, să mă duc la cinema când vreau, să înțeleg că trăiesc în familie, poate chiar să mai și evadesc odată, pentru că și din asta se naște pofta de joc și mai ales variația în joc..."

LAZĂR SFERA: „Primul test e calitatea umană”

„Întâi de toate, o precizare: nici noi, cei care am îmbătrânit, nu am fost perfecți, ba dimpotrivă. Am să-mi permit să spun câteva lucruri nu de pe poziția pretenției mele erudiții, ci de pe poziția vârstei, a experienței și a sincerității. Principala carență a fotbaliștilor noștri de astăzi este, în cazul majorității, dorința de a trage chiulul de la antrenament și joc. De aici vin toate necazurile. De ce spun asta? Pentru că, din punct de vedere tehnic, datorită unor calități native, jucătorii noștri sunt egali cu mulți din cei consacrați în străinătate. În schimb, dacă privești pe terenul de joc două echipe vest-germane sau engleze, să zicem, și două echipe de la noi, îți dai seama că e o diferență de dinamism cu totul inacceptabilă. La noi, cel care decide desenul unei acțiuni este jucătorul cu mingea. La marile echipe europene, în schimb, purtătorul mingii este împins spre anumite scheme de joc de formidabila și permanenta demarcare a coechipierilor săi, care îl obligă să aleagă între două și trei soluții... Fotbalul trebuie jucat, indiferent de adversar. La noi însă, lipsind stimulentele necesare unei adevărate bătălii în campionat, se creează un fel de suită de jocuri alandala, de pe urma

cărora fotbalul nu poate câștiga. La noi, un Dumitrache, să zicem, e foarte fericit când a reușit să-l „păcălească” pe un oarecare Sărac sau Andrioaie și nu se jenează de faptul că, în fond, n-a făcut nimic. După un gol, două se încetinește de cele mai multe ori tempoul, în numele unei generozități prost înțelese, care nu are nici o legătură cu sportul. Singura soluție este să joci jocul tău, indiferent de rezultat. Un Dumitrache trebuie să joace împotriva lui Sărac sau Andrioaie de parcă ar juca în fața lui Blankenburg sau Burgnich...

...Fotbalul nostru s-a luat deseori după cum bătea vântul, neglijând fondul problemei. Dacă i-am văzut jucând pe vienezi, am spus că totul în fotbal este tehnică, și am neglijat celelalte aspecte. Dacă i-am văzut jucând pe sovietici, am spus că în fotbal totul este să știi să alergi. Dacă i-am văzut jucând pe italieni, ne-am spus că baza fotbalului este tactica. De fiecare dată însă am greșit, neglijând — repet — fondul problemei. Fotbalul de astăzi nu se poate practica decât cu oameni puternici la trup și la suflet. Primul test la angajarea unui jucător trebuie să fie calitatea lui umană."

RUDOLF COTORMANI: „Să reabilităm jocul!"

„...Nu, nu vreau să fac o pledoarie pentru fotbalul vremii mele. Dar nu pot omite faptul că în perioada aceea — spre deosebire de astăzi —, cele mai puternice naționale din lume se aflau în apropierea noastră. Mă gândesc la Austria, Cehoslovacia, Ungaria și, în primul rând, Italia. Asta era tot fotbalul lumii, știut fiind faptul că Anglia nu prea juca pe continent. Noi ne-am bătut cu tot ce avea Europa mai bun. Trebuie să mărturisesc că cele patru echipe pomenite mai sus au fost aproape întotdeauna un pic mai bune decât noi. Între cele patru „mari puteri” — să le zicem așa — ale fotbalului mondial 1930—1938, Italia se ridica deasupra, printr-un plus de viteză. Vreau să adaug însă admirația mea constantă pentru fotbalul cehoslovac din acea vreme.

...Fotbalul a fost, cel puțin pe vremea mea, o treabă nu prea luată în serios. Mi-aduc aminte, după un foarte frumos 3—1 cu Ferencvaros, la București, ne-am dus la Sinaia, ca să ne odihnim. Dar a fost o odihnă nu prea sportivă, și astfel, după numai câteva zile, am pierdut, absolut inexplicabil, cu Admira, la București. Această inconstanță, mai rară în cazul Ripensiei, a fost și rămâne, din păcate, un fel de lege în fotbalul nostru. Cred că numai prin eliminarea cauzelor inconstanței, adică a boemei fotbalistice, vom putea aspira și noi la mai mult.

...Ce cred eu că trebuie făcut în fotbalul românesc? Povestea e veche. Dar, înainte de toate, trebuie reabilitat jocul, Jocul adevărat. Aud cu uimire pe cei tineri vorbind cu multă seninătate: «Îți spun eu cu precizie că meciul de duminica trecută a fost dat. Nu crezi? Ei, află de la mine că și cel de acum două duminici a fost cu miș-maș». Când aud așa ceva, îmi dau seama că e greu să te gândești serios la progresul fotbalului, lată de ce trebuie să reabilităm - în primul rând — jocul. Jocul adevărat."

LADISLAU RAFFINSCHI: „Noi am pierdut luptând”...

„Jucătorii de astăzi par mai plictisiți. Uneori am impresia că ei abia așteaptă să se termine meciul: «Hai să-l terminăm și pe ăsta!» Această impresie de plictiseală, rezultată din monotonie, îmi este confirmată de faptul că aproape întotdeauna fotbaliștii noștri joacă mai bine în echipa națională. Ei au o senzație de nou și, astfel, parcă le vine pofta de joc.

...Fotbaliștii din ultimii ani au realizat, e adevărat, unele rezultate bune, dar asta nu spune totul, deoarece comparațiile între generații sunt deseori înșelătoare. E adevărat, nici noi n-am fost fotbaliști model. Există însă o diferență. Noi am pierdut (sau am câștigat) după ce am aruncat în luptă toate forțele. Nepoții noștri au câștigat (când au câștigat), pentru că și-au economisit forțele. Veți spune ea această ultimă atitudine este mai inteligentă. Dar eu am să vă răspund că o asemenea inteligență nu poate duce decât la un impas al fotbalului."

DUMITRU PAVLOVICI: „Fac o invitație la curaj!"

„Uneori, fotbalistii noștri joacă destul de bine. Dar asta se întâmplă foarte rar. În general, fotbalistii noștri lasă impresia că se tem de ceva. Aș putea să fixez și ziua când a început teama. Este vorba de penaltyul ratat de Constantin la Yokohama. În zilele acelea s-a făcut atâta tam-tam în jurul unei lovituri pe care au ratat-o toți marii fotbaliști ai lumii, încât am asistat parcă la intrarea în drepturi a fricii de răspundere. După patru ani — în jocul cu R. D. Germană, din 1968 — preliminariile olimpice mi-au confirmat această idee. Deși în atacul nostru se aflau trei jucători de valoare ca Pîrcălab, Constantin și Ion Ionescu, toți trei au refuzat să bată lovitura de 11 metri, lăsându-i lui Sasu șansa de a rata. Și Sasu a ratat. Exemplele de acest fel sunt nenumărate. Din păcate, nimeni nu încearcă să schimbe lucrurile. Iată, de pildă, Angelo Niculescu, care e un antrenor bun în primul rând pentru faptul că ceea ce spune face, și o face cu consecvență, a fost și el victima stării de teamă. După un meci ca acela de la Zürich, mi-am dat seama că echipa noastră națională se organizează, în primul rând, pentru a evita situații asemănătoare. Așa se face că la Guadalajara, în momentul în care englezii au deschis scorul, nu am avut deloc impresia că fotbalistii noștri au intenția să atace în ultimele 20 de minute. Am avut în schimb impresia că ei ar fi fericiți ca jocul să se termine cu 0—1, adică cu un scor socotit onorabil. Din păcate, în ultima vreme, lucrurile nu s-au schimbat. Am văzut la televizor meciul cu Franța, jucat la Paris (n.r. 1973). Și cu toate că Franța nu e Anglia, ai noștri au părut mulțumiți cu acel 0—1. Ei mi-au lăsat impresia că preferă să-și organizeze apărarea pentru a evita un 0—2, decât să încerce un atac în speranța egalării... În condițiile acestea, fotbalul nu poate progresa. Iată, mă gândesc la necalificarea echipei României în turneul final al Campionatului mondial 1974. Îmi pare foarte rău că jucătorii n-au fost acolo. Există însă un dar. Dacă ne-am fi calificat, sunt sigur că am fi apărut

pe teren, în meciul cu R. F. Germania (pentru că am fi fost în serie cu ea), cu intenția de a pierde onorabil, să zicem 0—1. Stau și mă întreb: la ce bun să regreti, atunci, necalificarea? Știu, forțele fotbalului nostru nu sunt extraordinare. Dar e nevoie de o invitație la curaj, care să facă inventarul adevărat al acestor forțe. E nevoie, zic eu, de cineva care să vină și să spună: «Băieți, indiferent de adversari, vrem să luptați până la epuizare, pe tot terenul, să jucați un fotbal adevărat, atât în atac cât și în apărare. Știm, este foarte greu, dar preferăm să aflăm că v-ați bătut pentru victorie, decât că ați pierdut pentru că v-a inhibat teama la gândul că veți pierde». Rog să scrieți că bătrânul Pavlovici așteaptă ziua asta de mulți ani, fiind încredințat de faptul că marea bătălie în fotbalul nostru trebuie să înceapă cu bătălia pentru curaj."

IONESCU CRUM: „Vogl a fost campion la lungime"

„Există, se constată, o lipsă de forță la fotbaliștii noștri. Cei mai mulți dintre copiii care simt o mare atracție pentru fotbal încep prin a juca... fotbal fără o prealabilă (sau concomitentă) pregătire athletică elementară și obligatorie. Generația mea, fără să fi beneficiat de o mai mare atenție la capitolul educației fizice școlare, a simțit parcă mai mult nevoia atletismului. Emerich Vogl a fost campion la lungime, Humis avea o detentă de săritor în înălțime. De Baratki nu mai vorbesc. Astăzi, în fotbalul nostru, nu există un mijloc cu viteza lui Vintilă. La Venus, micuțul Ene sărea 1,62 m în înălțime, ceea ce nu era puțin într-o perioadă în care titlul național se câștiga cu 1,71. În aceeași situație, dacă nu mai bună, era și Petea Vîlcov. La noi, la Venus, exista o groapă de sărituri, pe oare o frecventau toți fotbaliștii, indiferent de valoare și de predispoziții fizice. Aveam sub tribună un sac de box, pe care nu-l evita nimeni. Numai astfel se putea întreține o musculatură ca aceea a lui Sfera și Bodola.

Astăzi, timpul curge mai repede și toate aceste preocupări auxiliare sunt considerate ca o pierdere de timp. Noi am fost mai puțin grăbiți, dar ne-am descurcat. Eu, de pildă, am reușit să joc la Venus, să fiu campion balcanic la lungime, să urc în ring, să termin două facultăți, adică să-mi fac două meserii, și totuși nu m-am grăbit. Cu atât mai mult cu cât mama îmi spunea: «Crume, dacă nu-ți place cartea, las-o! Avem în curte bivoli ăștia și cineva tot trebuie să-i îngrijească».

...Merg destul de rar la arenă. Prefer să văd meciurile la televizor, cu sonorul redus la minimum, pentru că am pretenția că fotbalul rămâne un Spectacol fascinant pe care ai dreptul să-l urmărești ca într-o sală de concert. Cu ani în urmă a venit odată C.C.A.-ul la Brașov. Era Voinescu în poartă. Un înaintaș stegar a tras un șut puternic, peste bară. Voinescu a alergat după minge, spre peluză, pentru a o readuce mai repede în teren. Când a ajuns lângă gard, aud deodată un tânăr jignindu-l pe Voinescu, din senin. N-am putut să mă abțin. L-am palmuit. Tânărul s-a simțit vinovat. Dar din tribună am auzit câteva voci care mă recunoscuseră: «Ce, nea Crume, nu ții cu Steagul roșu?» Așa înțelegeau cei câțiva spectatori întrecerea sportivă. Această întâmplare ține și ea de marile probleme ale educației. Iată de ce, bătrânul fost atlet și fotbalist Crum Ionescu face apel, dacă îi permiteți, la tribună. Acolo se află, de fapt, sursa creșterii reale a fotbalului românesc."

EUGEN IORDACHE: „Eu știu cine a inventat temporizarea"...

„Am auzit spunându-se deseori că vechii fotbaliști au fost mai buni decât cei de astăzi. Nu sunt de aceeași părere. Dacă compari echipa de la Turku, din 1952, cu cea de astăzi sau cu cea de la Guadalajara (deosebirile nu sunt mari), îmi dau seama că raportul de forțe individuale este aproximativ același. E foarte greu să stabilești ierarhii valorice între Voinescu și Răducanu, între Zavoda II și Sătmăreanu, între Dinu și Iosif Covaci, între Călinoiu și Dumitru, între Ozon și Dumitrache etc, etc. Există însă

un capitol cu o diferență precis marcată. Echipa de astăzi este mult mai umblată, și când umbli... înveți. Eu am jucat de vreo 15 ori în echipa națională A, plus de foarte multe ori în B, dar n-am fost în zece ani cât au fost cei de acum în șase luni. Nu cunosc Italia — această Italie pe care au vizitat-o, în ultima vreme, zeci și zeci de juniori români. N-am văzut Parisul. Am umblat un pic prin Europa de lângă noi, de acasă. Astăzi, fotbaliștii frunțași circulă pe toate continentele. Juventus al meu a fost mai bun decât Petrolul de astăzi, dar în insula Bali a fost Petrolul, nu Juventusul meu. Cam așa stau lucrurile când e să facem comparație. Jucătorii de azi nu trebuie să uite că beneficiază de avantaje superioare celor pe care le-am avut noi... Rezultatele sunt, parcă, mai bune. Un lucru e, însă, sigur, numărul fotbaliștilor care să arunce totul pe teren e prea mic... La fel de adevărat este că jocul s-a înăsprit. Din păcate, fotbaliștii noștri nu încearcă să înfrunte această înăsprire cu mijloacele lor de atletici tineri. Ei sunt, de fapt, autorii faimoasei temporizări care i s-a atribuit doar lui Angelo Niculescu. De fapt, temporizarea nu e altceva decât amânarea ciocnirii. E ca un meci de box în oare adversarii se studiază opt minute și boxează un minut. Foarte multe din meciurile campionatului nostru se joacă sub semnul temporizării, numai că nu se face caz de asta, pentru că la un meci de campionat o jumătate de tribună plânge, iar cealaltă — râde. Până la urmă, râsetele se amestecă cu lacrimile și se cam uită cum s-a jucat. În schimb, la un meci al echipei naționale, când e rău, toată lumea plânge. Și abia atunci se descoperă că temporizarea e de vină."

ILIE OANĂ: „Totul se reduce la lipsa angajamentului fizic"

„Toate problemele de ordin tehnic devin chestiuni de amănunt pe lângă carența fundamentală a fotbaliștilor noștri: lipsa angajamentului fizic. Această situație ne separă net de potențialul marilor echipe europene. Nu vreau să scap din vedere nici faptul că în fotbalul nostru se irosesc nenumărate talente."

BAZIL MARIAN: „Decalajul? O problemă de mentalitate"

„Singura echipă care se apropie într-o anumită măsură, ca angajament în joc, de marile echipe ale Europei, este... echipa națională... La noi, în cadrul cluburilor, un asemenea angajament nu există. La noi, datorită mentalității, jucătorii nu sunt dispuși să împlinească sarcinile cele mai simple ale fotbalului modern: marcajul, dublajul, presingul. La noi, fotbalul rămâne, pentru imensa majoritate a jucătorilor, un fel de distracție de după-amiază, care îți poate înlesni niște lucruri de care muritorul de rând nu prea poate dispune. Iată de ce cred că discuțiile așa-zise tehnice pe marginea unei echipe nu pot fi purtate decât pornind de la premisa mentalității. Acesta este principalul decalaj între fotbalul mare și fotbalul nostru. La urma urmei, când s-a spus că o echipă este o idee în mișcare, nu s-a greșit prea mult. Ajax a fost o idee în mișcare. Mai există și alte echipe în această categorie. La noi, în țară, echipa națională din ultimii ani a fost, într-o oarecare măsură, o idee în mișcare. Echipele de club nu intră în această categorie.

...Să zicem că Dumitru este unul dintre jucătorii care se apropie de ideal în fotbalul nostru. Dar ar mai fi foarte multe lucruri de spus. E adevărat, Dumitru este un jucător cu calități fotbalistice ieșite din comun. El nu are însă capacitatea fizică necesară susținerii efortului de joc timp de 90 de minute. Un mare mijlocas nu e de conceput astăzi fără rol defensiv, fără rol de constructor și chiar de finalizator. Dumitru are toate aceste calități virtuale. Dacă ar fi avut și „pieptul" necesar susținerii lor, ar fi fost unul dintre cei mai buni jucători europeni. Sper că acest lucru se va realiza prin muncă. Am amintit toate acestea nu pentru a face examenul celui mai bun jucător al meu (n.r. — Bazil Marian scrie aceste rânduri la sfârșit de iunie 1972, când Dumitru juca încă la Rapid), ci pentru a aminti faptul că mulți dintre jucătorii noștri de mare talent, ca de pildă Dumitrache sau Dobrin, nu pot

îndeplini norma internațională de efort în cursul unui mare meci de fotbal...

...În ceea ce privește nivelul actual al fotbalului nostru, suntem în situația unui alergător care încearcă să țină pasul plutonului. Fotbalul nostru a intrat doar de cițiva ani în ritmul de foc al fotbalului internațional și încearcă să reziste. La început a existat un mare decalaj între succesele echipei naționale și insuccesele tradiționale ale echipei de club. El continuă să existe, chiar dacă uneori nu se face simțit. Oricum, angrenarea în marele ritm al fotbalului internațional presupune eforturi sporite. Altfel, undeva, tot se va rupe până la urmă."

ANGELO NICULESCU: „Ceva despre trioul Ozon-Dobrin-Dumitrache"

„Fotbaliștii români aduc în arena internațională o interesantă pată de culoare, prin tehnica «mai altfel» și prin fantezie. Asta se vede chiar și în meciurile pierdute, sau, mai ales, în meciurile pierdute. Tipul reprezentativ al jucătorului român este sugerat de trioul Ozon-Dobrin-Dumitrache. Dacă vrei, acești trei jucători sunt o replică a lui Ilie Năstase, care e, de asemenea, «mai altfel». Diferența e că Năstase joacă singur sau cel mult în doi, iar fotbalul se joacă în 11. Dar mai e și o asemănare: Năstase a avut nevoie de un Țiriac, iar un Dobrin sau un Dumitrache au nevoie de un Radu Nunweiler. Da. Fotbaliștii noștri aduc o anume culoare în fotbalul internațional. Mie îmi place jucătorul spectaculos, deși nu sunt prin excelență un spectaculos. Dacă stau să mă gândesc, fotbaliștii noștri au un farmec deosebit. Bene, deși un jucător mare, e lipsit de farmec. Bobby Charlton e și el doar un ceasornic. Un ceasornic perfect, dar un ceasornic. Ai noștri ies mai ușor din «buchea cărții». Dacă vrei, asta e forța și slăbiciunea lor.

...Îmi aduc aminte, în 1970, în Peru, după acel frumos 1—1 cu echipa lui Didi, în preajma Campionatului mondial din Mexic, Vitlacyl, antrenorul naționalei cehoslovace, văzând la joc «11»-le românesc, a spus: Angelo, ai o garnitură frumoasă, cu băieți talentați. Dacă echipa asta

ar avea forța de joc a «naționalei» cehoslovace, ea ar decide în fotbalul european»."

(N.R. — Peste patru luni, România avea să învingă, prin talent, forța de joc a echipei cehoslovace. Acest lucru avea să se întâmple și peste doi ani, în campionatul european. Dar Vitlacyl continuă să aibă dreptate, și nu numai pentru că Anglia a fost eliminată în 1975 de către Cehoslovacia, în campionatul european.)

VALENTIN STĂNESCU: „Unde sunt nocturnele fără becuri?!"

„Credeți că mai are importanță ce spunem noi, antrenorii? Văd că acum vorbește toată lumea despre fotbal. Care vrea și care nu vrea. Aș pune însă o întrebare: când am jucat noi mai bine fotbal, oameni buni? Văd că nu se înscrie nimeni la cuvânt. Să vă spun eu, Valentin Stănescu, care a jucat la Carmenul cel mare. Cred că niciodată nu s-a jucat mai bine (n.r. — Valentin Stănescu face această declarație înainte de a fi preluat echipa națională). Niciodată nu s-a jucat mai bine. Carmen și I.T.A. erau tari, dar n-aveau cu cine juca. Iar spectatorii se bucurau ca niște copii văzând câte 8, 9 goluri în poarta lui Nimeni. În vreo doi ani, la Carmen, nu știu dacă am jucat mai mult de vreo două meciuri internaționale. Amicale și alea! Astăzi, în schimb, nu trece luna fără un control de calitate, ba cu Real Madrid, ba cu Barcelona, ba cu Bayern, ba cu Feyenoord, ca să nu-i mai pun la socoteală pe cei mai mici, alde Ferencvaros sau Steaua Roșie.

...Eu am jucat trei ani la rând frumos cu Rapidul. Și am venit pe locul 2, adică am luat plasă. Odată mi-am zis că ar fi mai bine să joc mai puțin frumos și am câștigat campionatul. Oamenii te înjură când joci urât, dar te judecă numai dacă pierzi. Și atunci?...

Există o diferență între capacitatea de efort, de angajament a fotbaliștilor din străinătate și ceea ce se întâmplă la noi pe teren. Dar nu trebuie să uităm că e și o diferență de temperament. Englezii și nemții au mai

puțină... fantezie în organizarea odihnei. Pe noi, fantezia ne omoară...

...Astăzi, în centrele de copii se joacă cel mult 8 ore de fotbal pe săptămână. Pe vremea mea însă jucam și 8 ore pe zi. Și notează: doar de pe maidanul meu, de lângă Belu, au pornit Voinescu, Ion Vasile, Romeo Catană, Cornel Niculescu și, dacă îmi permiteți, subsemnatul. Când mă întorceam de la școală, mâncam ceva în mare viteză, făceam o lecție, două sau nici una și o tuleam spre maidan. Acolo se încingea un fotbal care se sfârșea după 9 seara. Aflați de la mine că noi, copiii de pe Belu, și nu numai noi, am inventat nocturna fără becuri. Astăzi nici nu poate fi vorba de așa ceva. Echipele actuale mai au, pe ici pe colo, câțiva jucători proveniți din nocturnele fără becuri, dar numărul lor se împuținează. Copilul care încearcă să joace fotbal pe cont propriu, visând să ajungă și el un mare fotbalist, e astăzi o raritate. Fotbalul are destule greutăți obiective, pe care nu mai e cazul să le enumăr. Am citit de curând ce spunea Proca, antrenorul de la Steagul roșu. În final amintea că n-o să-și dea copilul la fotbal. Și poate că avea dreptate."

MIRCEA LUCA: „Să spunem lucrurilor pe nume!"

„Rezultatele din toamna asta (n.r. 1972) fiind ceva mai slabe, reprezintă exact potențialul adevărat al fotbalului nostru. Cele din primăvară însă reprezintă mai mult decât poate fotbalul nostru. Și ele au fost posibile, pentru că atmosfera, starea sufletească a echipei au dat aripi ca niciodată. S-ar putea spune că părerea mea e demobilizatoare. Dar eu cred că e mai cinstit să spunem lucrurilor pe nume, adică să știm pe ce contăm, așa cum se obișnuiește nu numai în sport. De ce să vorbim mereu despre faptul că «am jucat sub posibilități» și să nu recunoaștem niciodată că uneori «jucăm peste posibilități?»."

NICOLAE DUMITRESCU III: „Cine sunt, de fapt, viitorii jucători de performanță?”

„Fotbalul nostru este din ce în ce mai puțin o preocupare de fond a copiilor. În general, fotbalul a rămas în curțile școlilor profesionale, fiind iubit, ca și ieri (dealtfel) de copii cu mai puține posibilități materiale. Dacă te uiți pe lista unui centru de juniori și copii, de pildă, și-ți cobori privirile spre rubrica profesiei tatălui, regăsești cu insistență profesiuni ca strungar, tâmplar, curelar, feroviar. Din când în când apare la această rubrică câte un plutonier. Cred că în fotbalul nostru există, astăzi, vreo 5—6 copii de ingineri și de doctori. Ceilalți 20 000 sau 50 000, cifra n-are importanță, provin din părinți care au meserii terminate în ar. De ce spun toate acestea? Pentru că e momentul să ne dăm seama că acești copii fără posibilități deosebite trebuie ajutați, stimulați ca viitori jucători de performanță. Cred că fotbalul are această obligație, mai ales în condițiile în care el este părăsit de foarte mulți copii, îndrăgostiți tot mai mult de tenis sau de volei, adică de sporturi în care contactul fizic dur este exclus.”

NICOLAE PROCA: „Nu știți ce înseamnă obsesia meciului de duminică”

„Există, din păcate, o dispută între antrenorii practicieni și cei care provin din cadrul I.E.F.S.-ului. Dar e o dispută falsă. Adevărul e undeva la mijloc. Antrenorii practicieni, și mai ales cei care provin din rândul fotbaliștilor de clasă, au impresia că totul se încheie la nivelul lor de înțelegere. Ei refuză, în general, să surprindă modificările care intervin în viața fotbalului. Cei mai mulți fac asta dintr-un orgoliu al valorii lor, refuzând să accepte noul. Pe de altă parte, ceilalți fac prea mult caz de pregătirea lor teoretică, uzând de un soi de pedanterie, pentru a se constitui într-o castă cu legile și tainele ei, care nu sunt, până la urmă, nici legi, nici taine...”

...Nu descopăr America spunând ea în ultimii ani (n.r. 1969—1972) echipa națională a obținut rezultate mai

bune decât potențialul ei. Se pare că a intervenit un moment de stagnare. E normal. Dacă ținem la dialectică, trebuie să acceptăm și această stagnare — sperăm trecătoare — drept un fenom obiectiv. La un moment dat, unele piese se uzează... Acest fenomen trebuie legat, din păcate, și de faptul că noile promoții nu sunt prea strălucite. Ce vreți! Viața își spune cuvântul!! Copilul de astăzi e mai puțin dispus să se angajeze în această aventură a fotbalului, în care reușește unul din 5 000. Eu, de pildă, nu pun prea mult preț pe talentul de fotbalist al copilului meu. Vreau să-i construiesc o viață mai puțin agitată. Un fotbalist de performanță trebuie să renunțe la foarte multe, încă din anii copilăriei. E greu să-ți faci lecțiile foarte bine și să joci fotbal la fel de bine. Trebuie să alegi — la un moment dat. Un fotbalist de performanță trăiește — pentru el — cel mult 100 de zile pe an. În rest, el este obsedat de meciul de duminică, un meci care ar putea să-i aducă victoria, și de meciul de miercuri, care ar putea să-i aducă înfrângerea, o înfrângere de cele mai multe ori comentată mult mai mult și cu o plăcere mai mare decât victoria.

...Datoria unui antrenor este să fie, în primul rând, lucid. Eu știu că echipa mea, Steagul roșu, nu poate prea mult. Locul ei de astăzi e beneficiul unui complex de împrejurări. Și noi, ca și multe alte echipe din țară, avem loturi incomplete. Aș îndrăzni să spun că aproape toate echipele noastre divizionare A au 3—4 jucători cu nivel de B, dacă ne referim la ceea ce am vrea să pretindem, ca nivel valoric, diviziei naționale."

ȘTEFAN COVACI: „Toți în atac, toți în apărare"

„Cantonamentul care se practică în unele țări europene e moartea fotbalului. Îmi dau tot mai mult seama că formula cantonamentului e un mijloc de acoperire pentru antrenor. Organizând cantonamentul, el poate spune: «Am făcut totul». Cred însă că jucătorii sunt cei care trebuie să-și asume răspunderea. În afară de asta, cantonamentul înseamnă o mare plictiseală. Nici nu știți

ce mult contează ca jucătorul să vină la meci direct de acasă. Am ajuns la concluzia că fotbaliștii nu trebuie dădăciți. Un fotbalist nu recepționează mai mult decât o idee sau cel mult două în cursul unei ședințe de pregătire teoretică. Restul e balast. Iată de ce ședințele la Ajax n-au durat mai mult de 8—9 minute. Înaintea unui meci capital cu Feyenoord, am spus jucătorilor doar atât:

«Băieți, astăzi Neeskens nu-l va marca pe Van Hanegem. Asta o s-o facă Haan». În vestiar s-a auzit o rumoare prelungită. Am considerat necesar să explic: «Neeskens, când pleacă la echipa națională, stă în cameră cu Van Hanegem. Și n-aș vrea ca stima reală pe care i-o poartă în viața de toate zilele să se continue — prin supunere — pe teren». Efectul a fost dublu: Haan l-a neutralizat pe Van Hanegem, iar Neeskens a condus jocul...

În legătură cu fotbalul nostru, nu fac decât să repet refrenul lui Angelo: «Sarcini duble... Sarcini duble... Sarcini duble...». Acesta e fotbalul modern. În fotbalul modern nu descoperi decât America. El a redevenit un joc de copii. Toți în atac și toți în apărare, ca în curtea școlii sau pe maidanul de la marginea satului... Bineînțeles că aceste sarcini duble presupun eforturi imense, la capătul cărora antrenorul român, care e mult mai talentat decât foarte mulți dintre celebrii antrenori englezi, să nu mai fie o barcă la discreția conducătorilor de cluburi și a jucătorilor.

...Câteva cuvinte care cuprind o lege formulată de mine, în Olanda, după 35 de ani de fotbal: «De pasa lungă răspunde cel care pasează, de cea scurtă răspunde cel care primește». În fotbalul modern ești respectat pentru tot ceea ce faci pe teren și chiar pentru ceea ce impui să facă partenerii tăi."

CORNEL DINU: „Fotbalul merge înainte"

„Fotbalul merge înainte, cu sau fără voia noastră, pentru că el are o formidabilă forță de regenerare: se naște în fiecare duminică, înainte de fluierul arbitrului... Eu cred că trăiesc mândria de a fi fotbalist. Fotbalul e un ritual. Pe Wembley, înainte de joc, îmi curgeau lacrimi de

emoție privind fanfara aceea de poveste, care cânta și se mișca pe gazon, în cinstea Fotbalului. Seara, după joc, la banchet, am fost de-a dreptul uluit în clipa în care o venerabilă doamnă de aproximativ 70 de ani mi-a cerut un autograf...

...Fotbalului nostru îi lipsesc multe. Dar, înainte de toate, nouă ne lipsește pregătirea fizică din copilărie, adică de la 5—6 ani, pentru a pune în valoare destule talente incontestabile, cu nimic mai puțin strălucitoare decât cele ale fotbaliștilor de la Ajax sau Internazionale, de pildă. În altă ordine de idei, aș vrea să spun că la cluburi se lucrează deseori greșit sau după ureche. Sunt convins că exercițiile de antrenament nu sunt orientate întotdeauna spre ideea de joc a echipei și cu atât mai puțin spre ideea specială a jocului de duminică (n.a. — pentru a nu știm câta oară reappare, deci, laitmotivul unei întârzieri în povestea fotbalului nostru).

...Cred că echipa națională este în progres. Nu știu dacă jucătorii de astăzi sunt mai buni decât cei din trecut — aș înclina să cred contrariu — dar noi am avut mai multe prilejuri de a învăța în marș, jucând mai mult în străinătate și, dacă vreți, privind sau reflectând pe micul ecran. Sper ca până la urmă să ajungem la un stil românesc de joc, despre care aud vorbindu-se mereu. Un stil care nu există încă și care trebuie să încurajeze mai ales laturile care ne lipsesc: rigoarea în apărare și violența contraatacurilor, până astăzi doar fanteziste.

...Potențialul fotbalului nostru este destul de modest. Am reușit să navigăm, deoarece echipa României este, ca ansamblu, mai bună decât valorile care o compun și, în orice caz, superioară fotbalului pe care-l reprezintă. Dacă voi fi întrebat: cum e cu puțință acest paradox?, am să răspund cu un alt paradox, care nu e paradox: așa cum, de pildă, ștafeta de 4X100 a Franței cu Piquemal, Delecour și ceilalți, a reușit să meargă sub 40 de secunde, cu alergători de 10,4.

...La Budapesta (n.a. — în preajma jocului Ungaria — România din 1972, încheiat cu 1—1) va trebui să ne batem încă din avanposturi. Și-apoi, nu trebuie să renunțăm o singură clipă la ideea atacului. Nu suntem destul de puternici ca să ne apărăm ca Internazionale."

ILIE NĂSTASE: „Fotbalul rămâne o mare dragoste...”

În acest moment al povestirii, vă propun, stimați cititori, un intermezzo cu Ilie Năstase. Ochiul său de fost fotbalist are o anumită prospețime astăzi, când Ilie Năstase e despărțit de gazon. Să-i dăm, deci, cuvântul, prin intermediul unui dialog purtat acum trei ani:

— Aș vrea să încep cu o întrebare netă. Spune-mi, te rog, Ilie, ce crezi că ai fi făcut în fotbal dacă n-ai fi descoperit racheta?

— Am jucat fotbal cu pasiune. Am jucat cu pasiunea copiilor „de pe timpuri”, care nu se despărțeau de minge până la căderea nopții și nici după aceea. A lipsit foarte puțin ca să rămân la fotbal. După cum știți, am cedat cu greu insistenței de a juca tenis. Dacă aș încerca să răspund la întrebare, ar trebui să spun că nu prea aș fi făcut mare lucru în fotbal. Cred că eram prea firav pentru fotbal, unde trebuie să te călești chiar din anii adolescenței. Dar acesta n-ar fi singurul argument în... defavoarea fotbalului. Trebuie să admit că libertatea de mișcare pe care ți-o oferă tenisul se potrivește mai bine cu firea mea.

— Știi că de câte ori ești acasă nu scapi prilejul de a vedea un meci de fotbal, chiar dacă este vorba de un simplu joc de Divizia B, pe terenul din strada dr. Staicovici. Mai știi că ești un spectator destul de frecvent al marilor derbyuri din străinătate. Ce părere ai despre fotbalul nostru în raport cu fotbalul mare?

— Rezultatele noastre mi se par mai bune decât fotbalul nostru. În mod normal, un meci Anglia — România nu poate fi gândit ca un 1—1 sau ca un 0—1. Există ceva care îmi sare în ochi atunci când văd un joc acasă și unul în străinătate. Este vorba, în primul rând, de diferența de viteză. Noi jucăm prea lent, cu prea multe pase și nici nu lăsăm impresia că ne interesează accelerarea acțiunilor de atac. În afară de asta, în raport cu marile echipe din străinătate, am mai constatat ceva. La noi am foarte rar impresia că o acțiune este gândită dinainte. De cele mai multe ori, ceea ce pare să conducă o acțiune este întâmplarea. În schimb, în străinătate, dacă privești un

mare meci de fotbal, îți dai seama că foarte multe din acțiuni sunt gândite, așa cum nu mai e un secret pentru nimeni faptul că la marile echipe de baschet schemele sunt chibzuite și repetate de mii de ori în antrenamente. Nu vreau să spun prin asta că fotbalul poate fi schematizat ca baschetul, dar un început de schemă dinainte chibzuită trebuie să existe în orice caz.

— Care ar fi, după părerea ta, cauza principală a acestei deosebiri?

— Eu sunt un simplu jucător de tenis și judec, în primul rând, ca un sportiv de performanță. Iată de ce nu mi-aș permite să stabilesc niște cauze care țin de problemele tehnice ale fotbalului. Ceva însă mă îndeamnă să cred că principala cauză este aceea că fotbaliștii noștri nu ajung în situația de a dori prea mult o victorie. E adevărat că între tenis și fotbal există o diferență în acest sens. Eu, de pildă, mă zbat să câștig orice meci. În fiecare luni, în fiecare marți, și așa până duminică, atunci când se încheie un turneu. Orice înfrângere mă dă automat înapoi. La tenis o înfrângere îți compromite, după cum se spune, totul. La tenis, un jucător se bate zi de zi pentru a prinde un loc mai bun în top și pentru a deveni, dacă se poate, cap de serie. Toată munca asta pentru a ajunge cap de serie e o preocupare de zi cu zi, de ceas cu ceas. Dacă vrei, e o obsesie. Sunt zile în care eu mă gândesc 20 de ore la tenis. În mod obligatoriu fac două antrenamente pe zi. Când am concurs după-amiază, fac antrenament dimineața. Orice pauză e ca moartea.

Dacă lucrez o oră dimineața și mă bat vreo trei ore seara, cu asta n-am terminat. Toate celelalte ore sunt consacrate tenisului. Uneori, pe stradă, mă surprind jucând partida pe care o voi juca peste câteva ore. În aceste momente reușesc să-mi corectez unele mișcări și să găsesc unele soluții, care, nu de puține ori, îmi aduc puncte frumoase seara.

— Vrei să spui că fotbaliștii noștri nu au asemenea obsesii?

— E și normal să nu le aibă. Ei nu se consacră fotbalului cât mă consacru eu tenisului. Există în fotbalul nostru destui jucători care ar vrea să facă totul pentru fotbal, dar există mult mai mulți jucători care nu vor să facă totul pentru fotbal. Și cum fotbalul este un joc de echipă,

acesta e, cred, motivul pentru care Dumitru mă aplaudă pe mine mai mult decât îl aplaud eu pe el.

— Spune-mi numele jucătorului român care îți place cel mai mult...

— Adevărul e că-mi plac mai mulți. Fotbalul rămâne o mare dragoste a mea și uneori mă doare gândul că aș fi putut să fiu un jucător oarecare în fotbal. Cel mai mult dintre toți îmi place Dumitru, pentru că se apropie de jucătorul complet al fotbalului modern. Dumitru este, pentru mine, unul dintre puținii jucători la care întâmplarea are un rol mai mic. Într-o acțiune individuală a lui Dumitru e foarte multă logică. Toate mișcările par gândite. E, dacă vrei, păstrând proporțiile, ceva din liniștea și calmul mișcărilor dirijate ale lui Di Stefano sau Beckenbauer. Din păcate, am impresia că Dumitru e într-o oarecare scădere. Mi-ar părea foarte rău. Mi-ar părea rău să-și închipuie că un fotbalist care joacă bine o duminică are dreptul că se odihnească alte două duminici. Știu că fotbalul nostru permite asemenea perioade de odihnă, dar un mare jucător n-are dreptul să gândească astfel. Îmi amintesc că și eu am avut un moment foarte greu în cariera mea de jucător. Dacă nu mă înșel, era prin iarna 1966 - 1967. Fusesem într-un turneu în Egipt. Rezultatele n-au fost prea bune. Mă simțeam obosit. Îmi spuneam că e totul foarte greu. Că nu sunt nici pe locul 200 în lume, deși devenisem partener al lui Țiriac în echipa de Cupa Davis a României. A lipsit foarte puțin ca să rămân doar un fost jucător talentat. Din fericire, am reușit să mă adun, să fac o socoteală, să văd la ce mă pot așeza dacă arunc racheta, și-așa, din vorbă-n vorbă, cum se spune, am ajuns aici, tras de curent, dar de un curent care ar fi putut să mă ducă foarte ușor și pe o linie moartă. Toate sfaturile astea ar putea să pară cam prea uscate, zise de la catedră, dar Dumitru nu trebuie să uite, totuși, că sunt bătrân pe lângă el: am patru ani mai mult, și în acești patru ani am văzut multe și mai ales am văzut cum se ridică oamenii și cum se duc în jos.

— Spune-mi, te rog, ce jucător european îți place mai mult?

— Cruyff.

— De ce?

— Dă-mi voie să glumesc: îmi place pentru că seamănă cu mine.

— Adică?

— Fuge destul de bine. Schimbă direcția bine. Știe să arunce mingea în dreapta, când toată lumea se gândește că ar trebui aruncată în stânga. E și nervos ca mine. (Asta mă consolează puțin.) La urma urmei, dacă fierbe ceva în tine...

— Ai văzut destule jocuri mari. Ce ți-a plăcut mai mult?

— Meciul care mi-a mers la inimă, în ultimii ani, a fost un Ajax — Arsenal, jucat la Amsterdam. Acolo am văzut cum se poate ataca în zece, cu toți fundașii și chiar cu portarul. Veneau toți ca taurii. Asta m-a făcut să-l remarc și mai mult pe Cruyff, care avea o mișcare a lui, cu totul deosebită de a celorlalți.

— Ce crezi că ar trebui făcut pentru ca fotbaliștii noștri să ajungă să atace și ei în zece?

— Nu-i obligatoriu să atacă în zece. Au fost echipe care au obținut rezultate la fel de mari atacând în cinci sau chiar în doi. În treaba asta nu e bine să încerci să imiți. Dacă nu ai mijloacele necesare, imitația te duce de răpă. Eu, de pildă, dacă aș fi încercat să-l imit pe Stan Smith sau pe Laver nu i-aș fi bătut niciodată. Eu am fost obligat să fac altfel. La Forest Hills, Ashe a atacat mai mult decât mine, dar dacă meciul mai dura un set, aș fi câștigat la zero. În fotbalul nostru, cred că principalul e ca jucătorii să vrea mai mult. Asta este, după părerea mea, problema principală. Mă vei întreba: ce trebuie făcut pentru ca el să vrea mai mult? Și n-am să pot să-ți răspund. Am să-ți spun doar că acest mai mult nu depinde numai de ei...

Acum, când firul Labirintului...

Întâmplarea face ca ultimele cuvinte ale acestei cărți să fie rostite de Ilie Năstase. Să fie, oare, doar o simplă întâmplare?

Ilie Năstase a știut să-și astupe cu grijă urechile la cântecul de sirenă al fotbalului. Și a cules roadele acestei formidabile inspirații. Dobrin, Dinu, Dumitrache, Dumitru au rămas, în schimb, pe gazonul atâtor neîmpliniri, aceste neîmpliniri care nu li se pot atribui doar lor, așa cum sugerează, cu atâta fair-play, marele campion Ilie Năstase.

Așadar, povestea cuprinsă în această carte se încheie. După o călătorie care se întinde dincolo de o jumătate de veac, rămân în picioare, ca să înfrunte anii, două echipe: cea a „tricolorilor” '30 și cea care a jucat Mexicul, după patru decenii.

Acum, când firul Labirintului se apropie de sfârșit, o altă întrebare se naște, pe lângă cele cuprinse în prima filă.

De ce echipa din 1933/34?

De ce formația din 1969/72?

Epuizând argumentele tehnice, autorul simte nevoia de a încerca o explicație de fond, care depășește cadrul strict al Jocului.

Echipa din 1933/34 este expresia „unirii fotbalului românesc”, adică expresia unui elan firesc, stârnit de crearea diviziei naționale, eveniment care venea să-i unească, pentru prima oară, pe toți fotbaliștii noștri, dispersați până atunci în campionate zonale.

Odată cu zămislirea diviziei naționale, Ripensia din Timișoara joacă la București, iar Universitatea Cluj ia cu regularitate drumul Aradului, în timp ce Venus sau Rapid pornesc spre Oradea Mare, iar Victoria din Mănăsturul Clujului este așteptată cu nerăbdare, în Capitală, pentru meciurile cu Sportul studentesc sau cu Unirea Tricolor.

Această divizie națională, care adună echipele de fotbal ale României, născând o nouă geografie a fotbalului, stimulează alte energii. Și rezultatul se va vedea foarte bine în cei câțiva ani ai începutului de deceniu.

Al doilea moment de vârf are și el o explicație de fond. Ascensiunea greu previzibilă din anul 1969, când echipa României se situează pe locul cinci în Europa — clasamentul revistei „France Foot-Ball” — fără precedent în istoria fotbalului românesc, corespunde de asemenea

unui moment de elan, legat de afirmarea deosebită a României pe plan internațional, în Europa și în lumea întreagă. Frumoasa campanie a „tricolorilor” în perioada 1969/72 este animată de orgoliul crescând al generației lui Lucescu, un orgoliu care are ca sursă acest elan general care realizează miracolul nașterii unei echipe capabile să înfrunte, după numai doi ani, amintirea tristă de la Zürich, pentru a o face uitată în noaptea de la Lausanne.

În aceste rânduri de final, vă rog să-mi permiteți revelarea unei coincidențe care întărește ideea că elanul este principala armă de luptă a sportivilor români.

În anul 1969, echipa de fotbal a României trăiește unul din puținii săi ani de vârf, deși nimic nu părea să anunțe acest lucru.

În cursul aceluiași an 1969, Năstase și Tiriac ajung în finala Cupei Davis, la Cleveland, deși — iarăși — nimic nu părea să îndreptățească o asemenea ascensiune, în duel cu marile puteri ale tenisului.

În anul 1971, echipa de fotbal a României trăiește un al doilea an de vârf (din nou locul V în Europa), într-un moment când se părea că refluxul a început să se facă simțit.

În cursul aceluiași an 1971, Ilie Năstase și Tiriac sunt din nou în finala Cupei Davis, la Charlotte, după ce părerile cunoscătorilor făcuseră din Cleveland o cometă dispărută.

În anul 1972, „tricolorii” gazonului și cei ai rachetei descriu curba aceluiași destin. Atât tenismenii, cât și fotbaliștii acuză oboseala unor străduințe peste puteri, sorbind, în ciuda atâtor speranțe, din cupa înfrângerii, la Helsinki și la București, în a treia finală a Cupei Davis.

Această scurtă istorie își continuă paralela și în anul următor, 1973, când fotbaliștii și tenismenii pierd la Leipzig și la Alamo, în împrejurări asemănătoare, căutând să-și apere, și unii și alții, iluziile. Focul elanului începea să se stingă, sub puterea curgerii anilor.

La ora când apar aceste rânduri, alți „tricolori” au și început o nouă primăvară. Dar reporterul, care a trăit zilele de foc de la Guadalajara și care l-a văzut pe Ilie Năstase triumfând asupra lui Stan Smith, într-o noapte de iarnă, la Paris, în sala lui Coubertin, nu-i va putea uita

vreodată pe cei care i-au transmis ceva din mândria lor de învingători.

Cuprins

Dincolo de tentația legendei.....	3
Între Matthews și Van Beek.....	4
Flori de tei.....	6
La fel ca în insulele Britaniei.....	7
Ce verde era iarba!.....	9
Argumentul cifrelor.....	12
Mecanismul unor decepții.....	14
1922—1930.....	16
1931—1940.....	18
1941—1950.....	19
1951—1960.....	19
1961—1970.....	20
1971—1975.....	21
Deceniul romantic.....	23
România—Iugoslavia, acest frumos laitmotiv.....	24
Voiaj de nuntă la Paris.....	27
Între Rudy Wetzer și Pârcălab.....	30
20000 de leghe pentru Montevideo.....	32
Sfertul de oră al Ripensiei.....	38
Deceniul marilor premiere.....	40
Adversari în premieră.....	42
Un debutant de clasă: Bodola.....	43
Al doilea Mondial al „tricolorilor”.....	45
Revelionul la Atena.....	48
Aceeși întârziere patriarhală.....	51
Tragicomedia de la Toulouse.....	52
Spectacol cu casa închisă.....	55
Oaspeții de vacă au venit târziu.....	56
„În fotbal, minunile sunt rare”.....	59
Totul de la capăt.....	65

2—1 cu Iugoslavia! 0—1 cu Albania!!.....	66
Disparația unui centru înaintaș.....	67
Același tablou suprarealist.....	69
Deceniul talentelor pierdute.....	74
În amintirea unei mari echipe.....	74
Șafranek și schimbul generațiilor.....	76
Un sofism cu as și șeptar.....	78
Între Apolzan și Anghelini.....	79
Ce mult a trecut, Vukas!.....	80
De la Turgay la Pele.....	85
Castele în Spania.....	88
Drama de la Yokohama.....	89
...În fața lui Eusebio.....	92
Sparring-partener pentru Londra.....	94
Avalanșă elvețiană.....	95
Secretul lui Polichinelle.....	97
Aut Caesar, aut nihil.....	99
Prezența echipei de la Zürich!.....	101
Din fericire, Beckenbauer.....	102
Cardiograma Mexicului.....	104
„El grupo de la muerte”.....	106
Semideceniul crizei de timp.....	109
Un driver mai puțin uzat?.....	111
Întoarcerea la vechile arme.....	114
Masa promisă.....	115
Are cuvântul palmaresul.....	130
Între Rapid 1938 și U.T.A. 1970.....	137
Derbyul a două generații.....	143
Intermezzo sentimental.....	151
Răducanu, singura aventură a lui Angelo.....	153

Sătmăreanu, invitatul lui Zagalo.....	155
Lupescu și armele sale secrete.....	157
Dinu, pentru care fotbalul.....	159
Mocanu, cel în afara sancțiunii.....	161
Dumitru și cele numai 300 de zile.....	163
Nunweiler VI, „îndrumare si control”.....	165
Dembrovschi, asfaltul și gazonul.....	167
Dobrin și „soarta unui meci”.....	169
Dumitrache și ștacheta Cruyff.....	171
Lucescu, cel care rămâne.....	174
Deleanu și „toamna de aur”.....	176
Neagu, „mânzul fără hățuri”.....	178
Domide sau dreptul de a greși.....	180
Adamache și contul său general.....	182
Să dăm cezarilor.....	184
RUDDY WETZER și strămoșul testului Cooper.....	184
VASILE DEHELEANU: „Antrenorul, o barcă în voia valurilor”.....	185
ȘTEFAN DOBAY: „Viața s-a schimbat, ritmul e altul”.....	186
MIRCEA DAVID: „Cantonamentul ucide prospețimea”.....	187
LAZĂR SFERA: „Primul test e calitatea umană”.....	188
RUDOLF COTORMANI: „Să reabilităm jocul!”.....	189
LADISLAU RAFFINSCHI: „Noi am pierdut luptând”...	190
DUMITRU PAVLOVICI: „Fac o invitație la curaj!”.....	190
IONESCU CRUM: „Vogl a fost campion la lungime”. ..	192
EUGEN IORDACHE: „Eu știu cine a inventat temporizarea”.....	193
ILIE OANĂ: „Totul se reduce la lipsa angajamentului fizic”.....	194

BAZIL MARIAN: „Decalajul? O problemă de mentalitate".....	194
ANGELO NICULESCU: „Ceva despre trioul Ozon-Dobrin-Dumitrache".....	195
VALENTIN STĂNESCU: „Unde sunt nocturnele fără becuri?!".....	196
MIRCEA LUCA: „Să spunem lucrurilor pe nume!"....	197
NICOLAE DUMITRESCU III: „Cine sunt, de fapt, viitorii jucători de performanță?".....	198
NICOLAE PROCA: „Nu știți ce înseamnă obsesia meciului de duminică".....	198
ȘTEFAN COVACI: „Toți în atac, toți în apărare".....	200
CORNEL DINU: „Fotbalul merge înainte".....	201
ILIE NĂSTASE: „Fotbalul rămâne o mare dragoste...".....	202
Acum, când firul Labirintului.....	206

Redactor: **GABRIELA IONESCU**
Tehnoredactor: **MIHAIL CÂRCIOG**

Bun de tipar: 17.05.1976
Tiraj 39 400 ex.+105 S.P.
Coli de tipar: 14,25

Lucrare executată sub cd. 102
Întreprinderea poligrafică „Oltenia".
Str. Mihai Viteazu, nr.4
Republica Socialistă România

editura sport-turism

Lei 8, 50